

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE LIBERECKÉHO KRAJE

2019

Regionální statistiky

Liberec, 31. 8. 2020

Kód publikace: 330243-20

Č. j.: CSU-011248/2020-7701

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Liberci

Ředitel odboru: Dagmar Dvořáková

Kontaktní osoba: Stanislava Riegerová, e-mail: stanislava.riegerova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservis hk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

ISBN 978-80-250-2988-6 (pro tištěnou publikaci)

ISBN 978-80-250-3018-9 (pro soubor v pdf)

© Český statistický úřad, Liberec, 2020

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků	5
1. Demografický vývoj.....	8
2. Sociální vývoj.....	21
3. Ekonomický vývoj	49
4. Životní prostředí.....	76
5. Mezikrajské srovnání	85
Tabulková příloha.....	97
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	98
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	99
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	100
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	101
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Libereckého kraje v letech 2001–2019	102
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – demografický vývoj.....	104
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj	105
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj	108
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – životní prostředí	110
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v roce 2014 a 2019.....	112
Zkratky krajů a okresů.....	115

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Libereckého kraje v roce 2019, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2014). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Mimo to jsme opět zařadili také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2019. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2018, v některých dalších oblastech jsou údaje za rok 2019 pouze předběžné a budou se ještě zpřesňovat.

Z územního hlediska jsme analýzu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Obdobné analytické materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, a to podle jednotné osnovy. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000, tedy od roku vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese www.liberec.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Libereckého kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Libereckého kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 24. 8. 2020. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Počet obyvatel Libereckého kraje se v roce 2019 zvýšil především zásluhou zahraniční migrace na 443 690 obyvatel. Meziroční zvýšení počtu obyvatel vykázaly všechny okresy Libereckého kraje, nárůst počtu obyvatel přirozenou měnou i kladným saldem migrace byl zaznamenán pouze v okresech Liberec a Jablonec nad Nisou.
- Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje v roce 2019 činil 42,3 let. Ženám bylo průměrně 43,7 let, mužům 40,9 let.
- Porodnost v Libereckém kraji byla v mezikrajském srovnání 6. nejvyšší. Pokračoval vzestupný trend dětí narozených mimo manželství. Průměrný věk matky při narození prvního dítěte byl nižší než republikový průměr (29,2 let) a činil 28,6 let.
- Většinu úmrtí v Libereckém kraji v roce 2019 způsobily nemoci oběhové soustavy a nádorová onemocnění. Třetí nejčastější příčinou byly nemoci dýchací soustavy.
- V Libereckém kraji bylo v roce 2019 potratem ukončeno nejméně těhotenství od roku 1990. Z dlouhodobého pohledu je patrný pokles umělých přerušování těhotenství, zatímco počet samovolných potratů spíše pozvolna narůstá.
- Počet sňatků v přepočtu na 1 000 obyvatel v kraji byl v mezikrajském srovnání 6. nejvyšší. Dlouhodobě se zvyšuje průměrný věk snoubenců při prvním sňatku. Přetrvává vysoká míra rozvodovosti na 1 000 obyvatel, v roce 2019 byla mezi kraji nejvyšší.
- Nejmladší obcí v kraji byly Bohatice v okrese Česká Lípa, nejvyšší průměrný věk měli obyvatelé obce Troskovice na Semilsku.

Sociální vývoj

- Podle Výběrového šetření pracovních sil se míra ekonomické aktivity v Libereckém kraji od roku 2005 pohybuje pod hranicí 60 %. Míra ekonomické aktivity žen byla v roce 2019 v mezikrajském porovnání nejnižší, míra ekonomické aktivity mužů pak 3. nejnižší.
- Podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru v roce 2019 byl v Libereckém kraji mezi regiony nejvyšší a zároveň významně převýšil průměr za Českou republiku.
- Počet uchazečů o zaměstnání v Libereckém kraji byl v roce 2019 nejnižší od roku 1997, nabídka volných pracovních míst byla naopak nejvyšší od roku 1990.
- Mezi uchazeči o zaměstnání bylo nejvíce osob s nízkou kvalifikací, také jejich podíl však klesá.
- Čistý disponibilní důchod domácností v přepočtu na 1 obyvatele v Libereckém kraji byl mezi regiony 4. nejnižší.
- Mzdy v Libereckém kraji dlouhodobě rostou. Po odečtení vlivu inflace průměrná hrubá měsíční mzda meziročně reálně vzrostla o 3,9 %. V mezikrajském srovnání se průměrná mzda v kraji umístila na 6. nejvyšší pozici.
- Počet žáků základních škol roste od školního roku 2011/2012, také dětí v mateřských školách je v posledních třech letech více. Ubývají studující na středních školách, v desetiletém horizontu výrazně poklesl zájem o studium na vyšších odborných školách.

- V roce 2019 v kraji poklesl počet nemocensky pojištěných osob, vzrostl počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti a současně se meziročně zvýšila průměrná doba trvání 1 případu pracovní neschopnosti.
- Výdaje na dávky nemocenského pojištění vyplácené v Libereckém kraji byly v roce 2019 nejvyšší za posledních deset let.
- V porovnání s ostatními regiony České republiky se Liberecký kraj v počtu lůžek na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v případě domovů pro seniory v roce 2019 umístil na třetí nejnižší pozici, u domovů pro osoby se zdravotním postižením na druhé spodní příčce a v případě domovů se zvláštním režimem obsadil pátou nejnižší pozici.
- Předčasný odchod do starobního důchodu využila v roce 2019 více než čtvrtina příjemců starobních důchodů v Libereckém kraji.
- Kriminalita v Libereckém kraji i přes meziroční pokles v roce 2019 překračuje republikový průměr. V přepočtu na 1 000 obyvatel připadlo 19,4 zjištěných trestných činů a v rámci krajů České republiky se jednalo o 5. nejvyšší hodnotu.

Ekonomický vývoj

- Liberecký kraj dlouhodobě patří mezi regiony s nižší úrovní hrubého domácího produktu. HDP na obyvatele v roce 2018 dosáhlo 77,2 % republikového průměru, byla to 3. nejnižší mezikrajská hodnota.
- Úplné náklady práce na jednoho zaměstnance v Libereckém kraji byly v roce 2018 v mezikrajském srovnání 5. nejvyšší.
- Vybavenost domácností informačními technologiemi je v kraji v porovnání s ostatními regiony stále nízká – osobním počítačem v roce 2018 disponovalo zhruba 73,4 % a přístupem k internetu 76,5 % domácností.
- V roce 2019 mírně poklesl počet ekonomických subjektů v Libereckém kraji, přičemž úbytek se týkal pouze fyzických osob. Naopak počet právnických osob se zvýšil.
- V roce 2019 v Libereckém kraji meziročně vzrostla produkce obilovin i jejich hektarový výnos.
- Tržby průmyslových podniků za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v Libereckém kraji v roce 2019 meziročně vzrostly. V přepočtu na jednoho zaměstnance byla v kraji dosažena 7. nejvyšší mezikrajská hodnota.
- Na celkovém instalovaném výkonu elektrizační soustavy v Libereckém kraji v roce 2019 se téměř z 80 % podílely elektrárny využívající ekologické zdroje.
- Po nárůstu v předchozích dvou letech v roce 2019 v Libereckém kraji poklesl objem základní stavební výroby velkých stavebních firem (s více než 50 zaměstnanci).
- Počet zahájených bytů se v roce 2019 v Libereckém kraji meziročně zvýšil a byl v dlouhodobém časovém horizontu posledních 24 let nejvyšší, naopak počet dokončených bytů poklesl.
- Z celkové délky silnic v Libereckém kraji představují 65,4 % silnice 3. třídy, jednu pětinu silnice 2. třídy a 14,4 % silnice 1. třídy. Dálnice v kraji tvořily pouze 0,2 %.
- Mezi hromadnými ubytovacími zařízeními v kraji převažují penziony, z hlediska lůžkové kapacity se s penziony vyrovnávají hotely. Nejvíce zařízení se nachází v okrese Semily.

- Návštěvnost v Libereckém kraji byla v roce 2019 nejvyšší za posledních osm let. Mezi turisty převažovali domácí návštěvníci. Více než polovinu zahraničních hostů tvořili turisté z Německa a s odstupem z Polska, Slovenska a Nizozemska.

Životní prostředí

- Zemědělská půda postupně ubývá, zmenšuje se především plocha orné půdy. Navyšuje se plocha trvalých travních porostů, podíl lesních pozemků na celkové výměře kraje je mezi regiony nejvyšší.
- Cena vodného i cena za odvádění odpadních vod v Libereckém kraji byly v roce 2019 mezi regiony nejvyšší a převýšily republikový průměr o 5,50 Kč, resp o 9,40 Kč.
- Na ochranu životního prostředí bylo v Libereckém kraji v roce 2018 v přepočtu na 1 obyvatele proinvestováno 2 327 Kč, což mezi kraji znamenalo 6. nejnižší částku.
- V roce 2018 obyvatelé Libereckého kraje vyprodukovali nejméně komunálního odpadu na obyvatele v rámci krajů České republiky.
- Průmyslového odpadu bylo v kraji vyprodukováno 402,6 kg na 1 obyvatele, což byla 7. nejvyšší mezikrajská hodnota.

1. Demografický vývoj

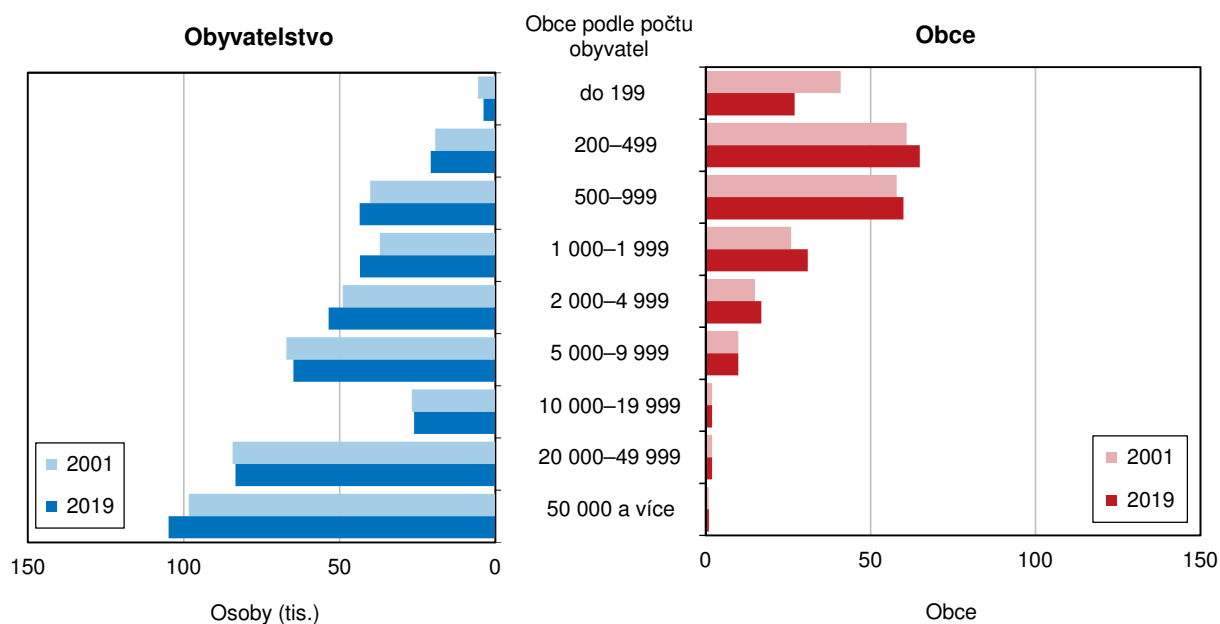
Územní změny, sídelní struktura

Liberecký kraj je svojí rozlohou i počtem obyvatel druhým nejmenším krajem.

Liberecký kraj je svojí rozlohou 3 163 km² druhým nejmenším krajem, tvoří pouze 4,0 % území celé České republiky. Stejná pozice mu patří také v počtu obyvatel (443 690 osob k 31. 12. 2019). Hustota zalidnění 140,3 obyvatel na 1 km² převyšuje republikový průměr (135,6 obyvatel na 1 km²). Mezi okresy kraje dominuje nejvyšší koncentrací obyvatel na 1 km² okres Jablonec nad Nisou (225,4 obyvatel na km²), následován okresem Liberec (177,5 obyvatel na km²). Naopak v okrese Česká Lípa připadá na 1 km² pouze 96,3 obyvatel.

Graf 1.1 Sídelní struktura Libereckého kraje v letech 2001 a 2019 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Sídelní strukturu kraje tvoří 215 obcí.

Sídelní strukturu kraje tvoří 4 okresy, 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 21 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně), 215 obcí (jejich počet se nezměnil od roku 2005), z toho 39 měst a 4 městyse (Holany, Zásada, Libštát a Zdislava). Jako zatím poslední získala status městyse 19. 10. 2016 obec Zdislava.

Koncem roku 2019 žilo ve 39 městech Libereckého kraje 77,1 % obyvatel.

K 31. 12. 2019 žilo ve 39 městech Libereckého kraje 342 170 obyvatel, tj. o 660 osob (0,2 %) více než na konci roku 2018. Počet městských obyvatel se zvýšil zásluhou stěhování – počet přistěhovalých převýšil počet vystěhovalých o 666 osob. Záporné saldo bylo vykázáno v případě přirozené měny, počet zemřelých přesáhl počet živě narozených o 6 osob. Podíl městského obyvatelstva nepatrně poklesl, a to o 0,1 procentního bodu na 77,1 %. Kladného výsledku přirozené měny (více živě narozených než zemřelých) dosáhlo 16 měst, naopak ve 23 městech přesáhli zemřelí živě narozené. Stěhováním získalo nové obyvatele 25 měst. V 11 městech Libereckého kraje bylo zároveň vykázáno kladné přirozené i migrační saldo, 8 měst registrovalo snížení počtu obyvatel jak v důsledku přirozené měny, tak stěhováním obyvatel.

V 26 městech meziročně obyvatel přibýlo, ve 13 městech naopak došlo k úbytku.

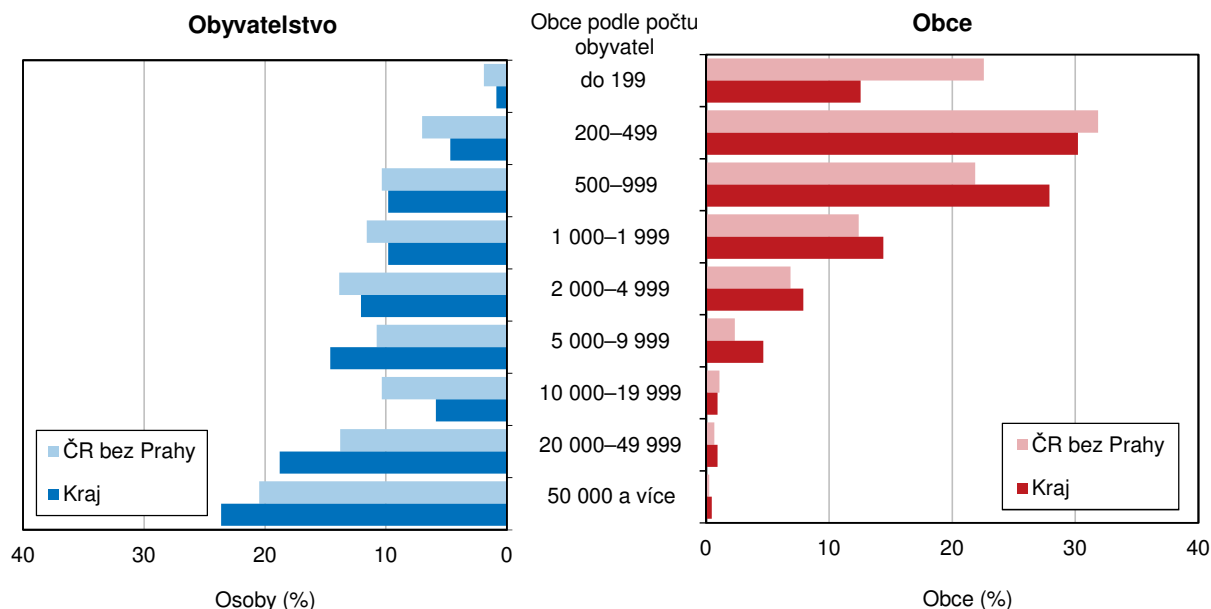
Celkový absolutní přírůstek byl vykázán v 26 městech Libereckého kraje. Absolutně nejvyšší přírůstek byl dosažen v Liberci (o 357 osob), v přepočtu na 1 000 obyvatel v Českém Dubu (+24,7 osob). Ve 13 městech došlo k meziročnímu úbytku počtu obyvatel. Nejvyšší absolutní ztrátu zaznamenal Nový Bor (-62 obyvatel), relativně

nejvíce obyvatel ubylo v Harrachově (17,7 osob na 1 000 obyvatel). Nejmenším městem Libereckého kraje bylo ke konci roku 2019 s 1 135 obyvateli město Osečná. Na opačném konci žebříčku se 104 802 obyvateli se nachází město Liberec, které je zároveň pátým největším městem v České republice.

Graf 1.2 Sídlní struktura Libereckého kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2019

Zdroj: ČSÚ

V Libereckém kraji převažují obce s 200 až 499 obyvateli.

Z hlediska velikostních skupin převažují v Libereckém kraji obce s 200 až 499 obyvateli (65 obcí), ve kterých k 31. 12. 2019 žilo celkem 20 677 obyvatel (4,7 % obyvatel kraje). Následují obce s 500 až 999 obyvateli, v 60 obcích žilo 43 504 (9,8 %) obyvatel. Ve 48 obcích od 1 000 do 4 999 obyvatel žije více než pětina obyvatel kraje. Největší velikostní skupinu reprezentuje jediná obec, tj. město Liberec se 104 802 obyvateli (23,6 % krajské populace). Do kategorie od 20 000 do 49 999 obyvatel náleží s 45 773 obyvateli město Jablonec nad Nisou a město Česká Lípa (37 525 obyvatel). Poslední z okresních měst, tj. město Semily (8 353 obyvatel), obsadilo v žebříčku až 6. pozici a před ním se tak umístila města Turnov (14 420 obyvatel) a Nový Bor (11 616 obyvatel). Do kategorie méně než 200 obyvatel v našem kraji patří 27 obcí, ve kterých k poslednímu dni roku 2019 žilo 3 799 osob (0,9 % obyvatel kraje). Nejméně obyvatel registrovala obec Luka v okrese Česká Lípa, ve které k 31. 12. 2019 žilo 79 obyvatel.

Vývoj počtu obyvatel

Meziročně se počet obyvatel kraje zvýšil o 1 334 osob (0,3 %).

Ve srovnání s koncem roku 2018 se počet obyvatel k 31. 12. 2019 zvýšil o 1 334 osob (0,3 %) na 443 690 obyvatel, v přepočtu na 1 000 obyvatel představoval celkový přírůstek 3,0 osoby. Přírůstek stěhováním dosáhl 1 282 osob, a to pouze zásluhou zahraniční migrace – počet přistěhovalých z ciziny převýšil počet vystěhovalých z ciziny o 1 576 osob. Naopak vnitřním stěhováním kraj ztratil 294 osob. Přirozený přírůstek obyvatel v Libereckém kraji představoval 52 osob.

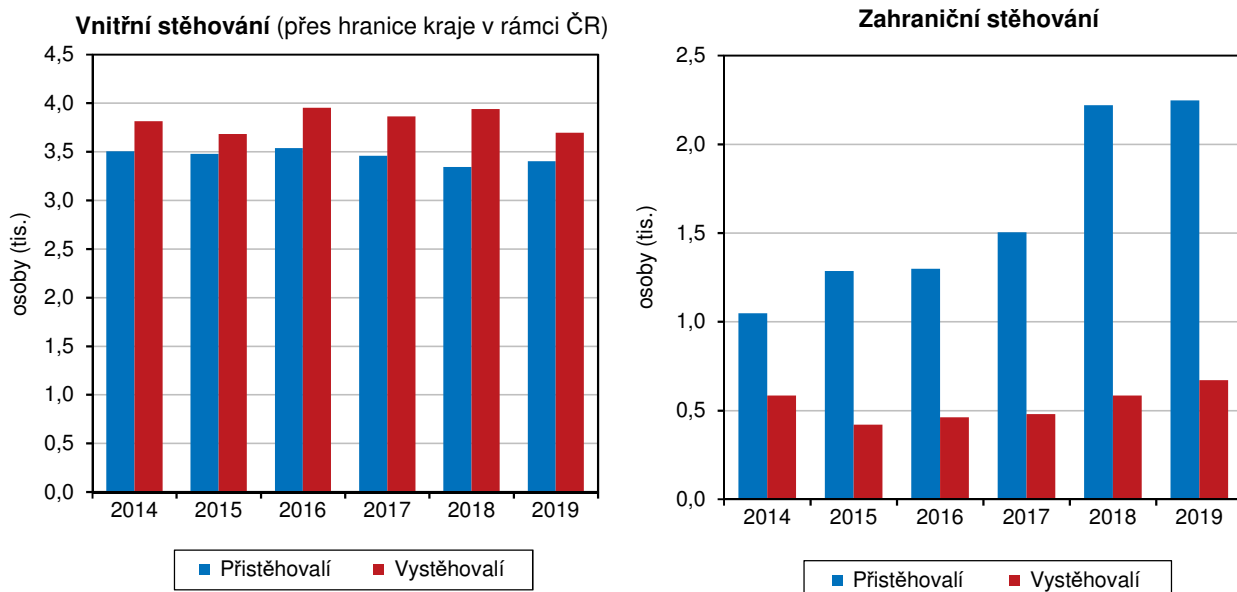
Meziroční zvýšení počtu obyvatel vykázaly také všechny okresy.

Meziroční zvýšení počtu obyvatel vykázaly také všechny okresy Libereckého kraje. V okrese Liberec vzrostl počet obyvatel o 815 osob na 175 626 obyvatel, tj. 39,6 % celkového počtu obyvatel kraje. Přirozenou měnou získal 152 obyvatel, zahraniční migrací 738 obyvatel, stěhováním v rámci České republiky však přišel o 75 osob. V okrese Semily, který jako jediný z okresů zaznamenal kladné saldo vnitřního

(+143 osob) i zahraničního (+188 osob) stěhování, dosáhl celkový přírůstek obyvatel 215 osob. Přirozenou měnou ztratil 116 osob a počet obyvatel ke konci roku 2019 zde činil 74 097 osob (16,7 % obyvatel kraje). V okrese Česká Lípa celkový přírůstek dosáhl 165 osob a počet obyvatel k 31. 12. 2019 činil 103 300 osob (23,3 % obyvatel kraje). Zahraniční migrací získal 428 osob, ale vnitřním stěhováním i přirozenou měnou obyvatele ztratil (-220 osob, resp. -43 osob). V okrese Jablonec nad Nisou žila ke konci roku 2019 pětina obyvatel kraje (90 667 osob) a počet obyvatel meziročně vzrostl o 139 osob. Přirozenou měnou získal 59 obyvatel, zahraničním stěhováním si polepšil o 222 osob, naopak vnitřním stěhováním 142 obyvatel ztratil.

Graf 1.3 Migrace v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet obyvatel se v kraji od roku 2005 každoročně zvyšuje (s výjimkou roku 2012).

Počet obyvatel se v našem kraji každoročně (s výjimkou roku 2012) zvyšuje od roku 2005. Nejvyšší přírůstek populace kraje zaznamenala v roce 2007 (+3 174 osob) a 2008 (+3 377 osob). V roce 2009 se však přírůstek poměrně významně snížil a tento trend se opakovat ještě v následujících třech letech. Až v roce 2012 kraj poprvé od roku 2005 zaznamenal meziroční nepatrný pokles počtu obyvatel. Ten způsobil jednak pokles přirozeného přírůstku, ale především záporné migrační saldo. Od roku 2013 je (i přes úbytek obyvatel stěhování v tomto roce) již možné sledovat pravidelný a rostoucí celkový přírůstek obyvatel regionu.

Přírůstky stěhování z let 2005 až 2019 zcela způsobila zahraniční migrace.

Zájem o stěhování do Libereckého kraje dlouhodobě ovlivňuje zvyšování počtu obyvatel kraje. Přírůstky stěhování z let 2005 až 2019 zcela způsobila zahraniční migrace, zatímco saldo vnitřního stěhování dosahovalo po celou dobu záporných hodnot. Příchod hospodářské recese a tudíž následující nepříznivý vývoj ekonomiky však úroveň zahraničního stěhování velmi významně ovlivnil. Přestože zahraniční migrace i po roce 2008 dosahovala kladných hodnot, velikost jejích přírůstků se zásadně snížila. Zatímco tedy v letech 2007 a 2008 získal náš kraj zahraničním stěhováním 2 718, resp. 2 814 obyvatel, v roce 2013 to bylo jen 138 obyvatel. Podobně nízké zahraniční migrační přírůstky byly vykázané ještě v roce 2012 (183 obyvatel) a 2010 (177 obyvatel). V posledních šesti letech se však migrační aktivita znovu postupně zvyšuje.

V roce 2019 v Libereckém kraji nejvíce přibylo osob s ukrajinským občanstvím.

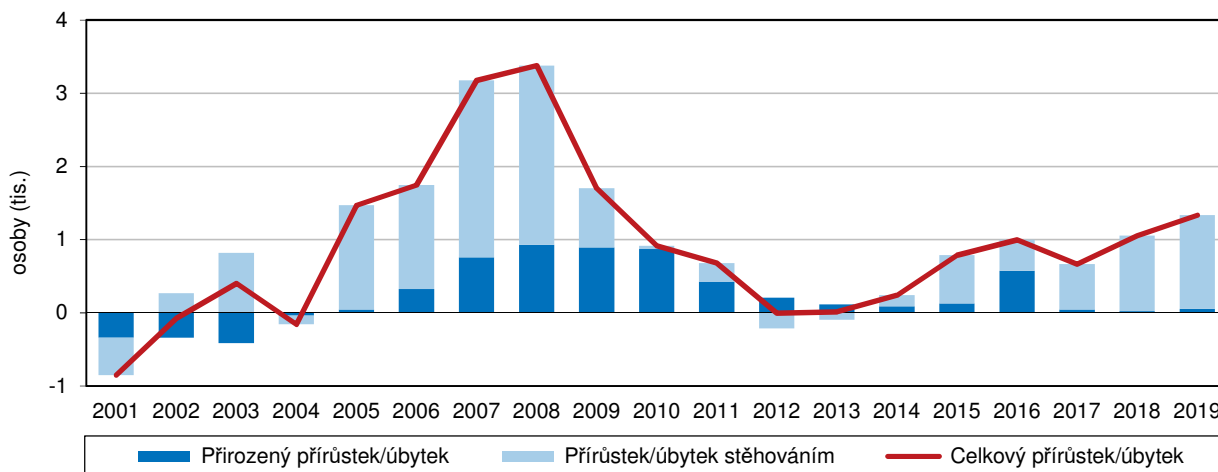
Podle státního občanství byl v roce 2019 v Libereckém kraji nejvyšší příliv zaznamenán u osob s ukrajinským občanstvím (+673 osob), přičemž téměř polovina z nich směřovala do okresu Liberec. Dalších 148 obyvatel získal Liberecký kraj

stěhováním se Slovenskem (54,7 % do okresu Liberec) a 96 obyvatel stěhováním s Rumunskem (82,3 % do okresu Liberec). Z Běloruska přibýlo v roce 2019 v kraji 77 osob, 71,4 % z nich se přihlásilo do okresu Česká Lípa.

Graf 1.4 Pohyb obyvatel v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

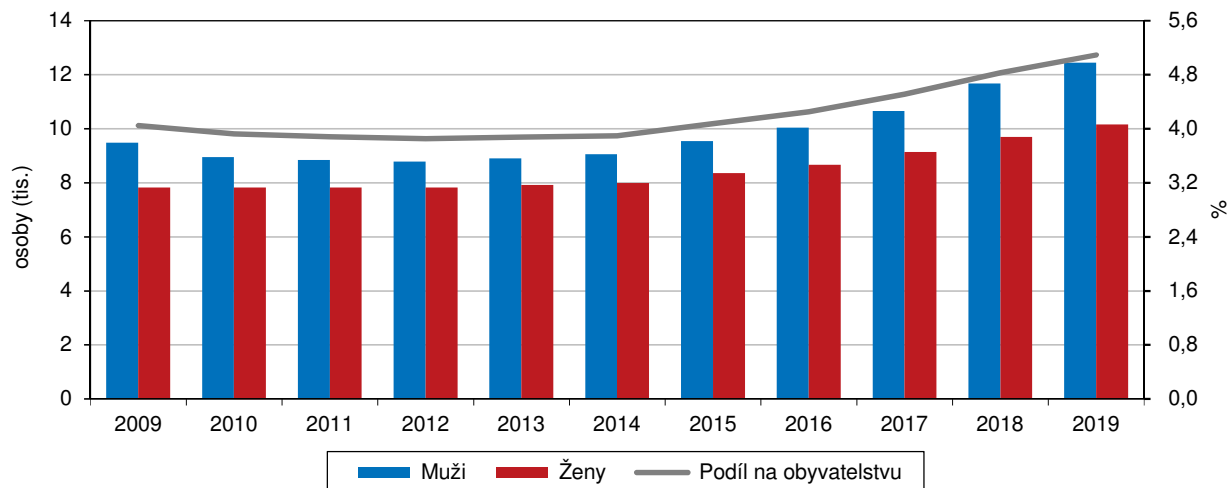

Počet cizinců (bez azylantů) se meziročně navýšil o 1,2 tis. osob.

Počet cizinců (bez azylantů) se v kraji v roce 2019 meziročně navýšil o 1,2 tis. osob (o 5,8 %) na 22,6 tis. osob, nejvíce za posledních 20 let. Od roku 2001 se počet cizinců nejprve významně zvyšoval, a to až do zlomového roku 2008. V následujících čtyřech letech dochází k pozvolnému snižování jejich počtu. Od roku 2013 cizinců v kraji opět přibývá. Počet cizinců meziročně vzrostl ve všech krajích, jejich nejvyšší podíl na obyvatelstvu eviduje hlavní město Praha (16,0 %), s 1,9% podílem žebříček uzavírá kraj Zlínský. Libereckému kraji s 5,1 % podílem cizinců na obyvatelstvu přísluší mezi kraji pátá nejvyšší příčka.

Graf 1.5 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

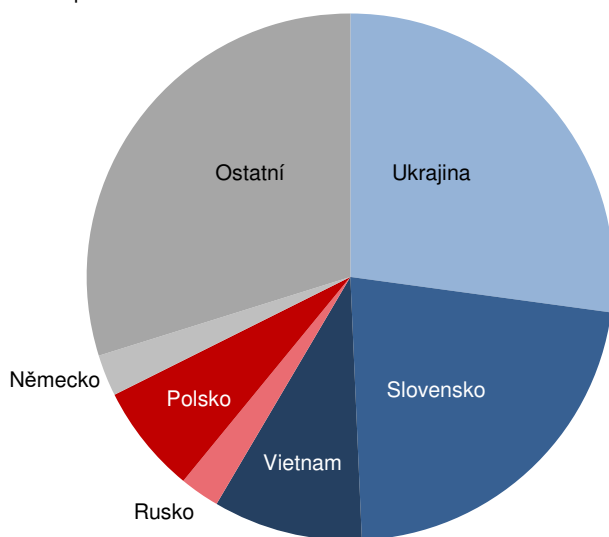
Více než 43 % cizinců pocházelo ze zemí Evropské unie.

Podle státního občanství 43,2 % cizinců představovali cizinci ze zemí Evropské unie, zbývajících 56,8 % připadlo na cizince z ostatních zemí. Více než 27 % cizinců žijících v našem kraji byli Ukrajinci, Slováci byli zastoupeni z 22,1 %. Třetí nejpočetnější skupinou s 9,2% podílem byly osoby s vietnamským občanstvím, následovaly osoby s mongolským (7,9 %) a polským občanstvím (6,7 %). Více než 97 % všech Mongolů žilo v okrese Česká Lípa. Všechny ostatní státní příslušnosti pak měly převahu v okrese Liberec. Z nejčastěji zastoupených národností meziročně

o 1,8 % ubylo Rusů a nezměnil se počet Němců, cizinců z ostatních zemí přibylo. Nejvíce přibylo Ukrajinců (+536 osob), Slováků (+117 osob) a Rumunů (+96 osob).

Graf 1.6 Cizinci podle státního občanství (bez osob s platným azylem) v Libereckém kraji k 31. 12. 2019

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

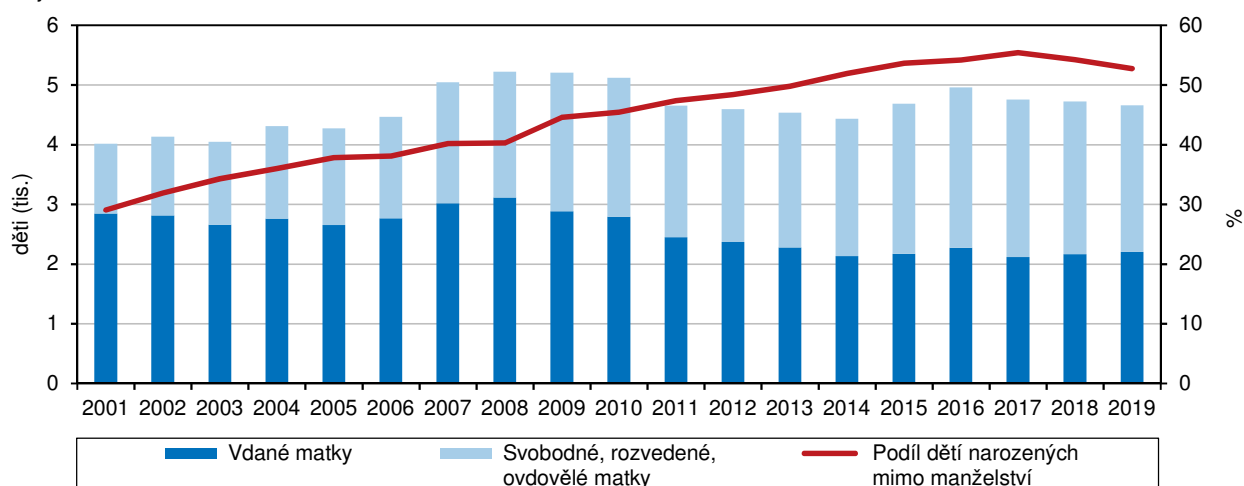
Demografické události

Mezi okresy Libereckého kraje byla nejvyšší porodnost zjištěna v okrese Liberec a Jablonec nad Nisou.

V průběhu roku 2019 se v Libereckém kraji živě narodilo 4 659 dětí, tzn. meziročně méně o 66 dětí (-1,4 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel se narodilo 10,5 dětí a v porovnání s ostatními kraji se tak jednalo o 6. nejvyšší porodnost. První místo mezikrajského žebříčku obsadilo hlavní město Praha (11,4 ‰), poslední Karlovarský kraj (9,6 ‰). Mezi okresy Libereckého kraje byla nejvyšší porodnost zjištěna v okrese Liberec a Jablonec nad Nisou (10,9 dětí na 1 000 obyvatel), nejnižší v okrese Česká Lípa (9,9 dětí na 1 000 obyvatel).

Graf 1.7 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Podíl dětí narozených nesezdaným párům dosáhl 52,7 %.

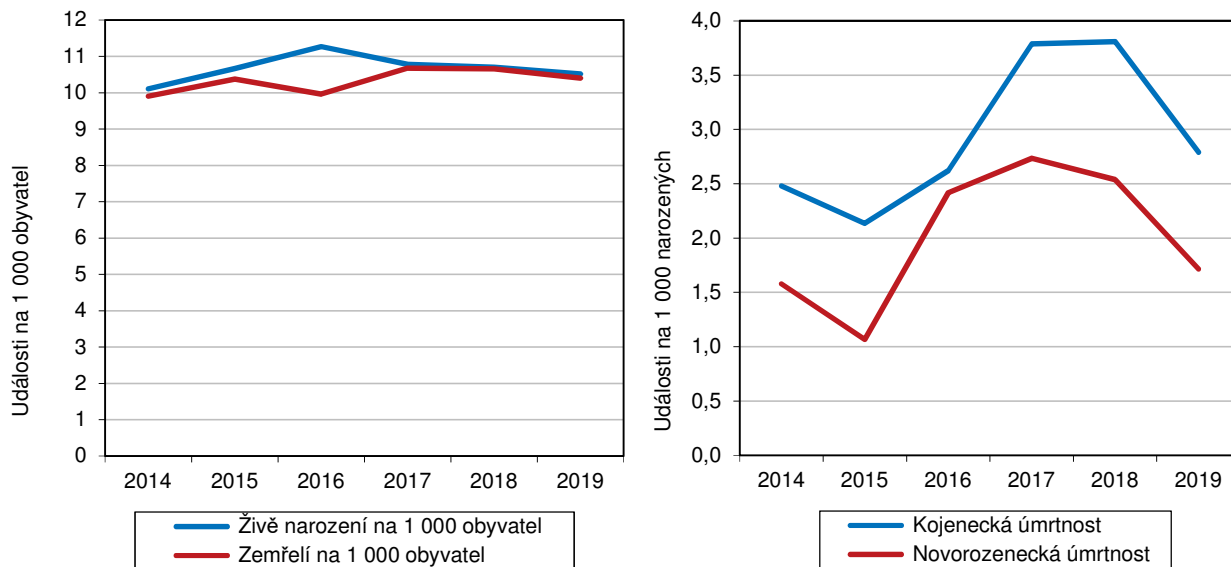
Mezi živě narozenými dětmi v kraji převažují z 50,5 % chlapci a ze 47,9 % prvorozené děti. Jako druhé v pořadí se narodilo 36,4 % dětí, 15,7 % dětí přišlo na svět jako třetí a další. Podíl dětí narozených v Libereckém kraji nesezdaným párům dosáhl 52,7 %, tj. o 4,5 p. b. více než hodnota tohoto ukazatele za Českou republiku (48,2 %). V rámci mezikrajského srovnání se jedná o 3. nejvyšší hodnotu.

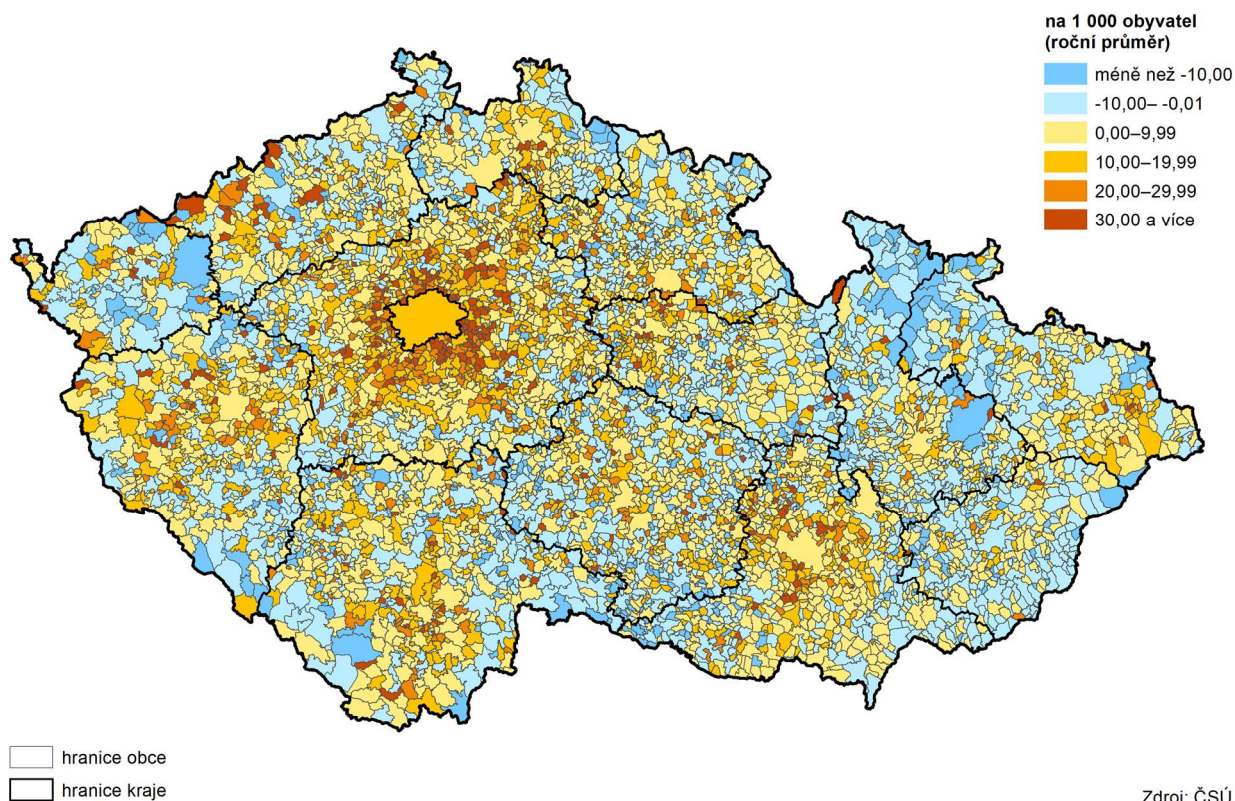
V Ústeckém kraji se mimo manželství narodilo 63,5 %, v Karlovarském kraji 59,6 % dětí. Na druhé straně v hlavním městě Praze hodnota tohoto ukazatele dosáhla 40,3 % a většina dětí se tak narodila sezdaným párům. V okrese Semily, jako jediném z okresů Libereckého kraje, se více dětí narodilo sezdaným párům (53,2 %). V ostatních okresech našeho kraje se většina dětí narodila nemanželským dvojicím – hodnota se pohybovala od 50,5 % v okrese Liberec do 58,3 % v okrese Česká Lípa (11. nejvyšší hodnota mezi 77 okresy České republiky).

Graf 1.8 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2014 až 2019

Zdroj: ČSÚ

Průměrný věk matky při narození prvního dítěte činil 28,6 let.

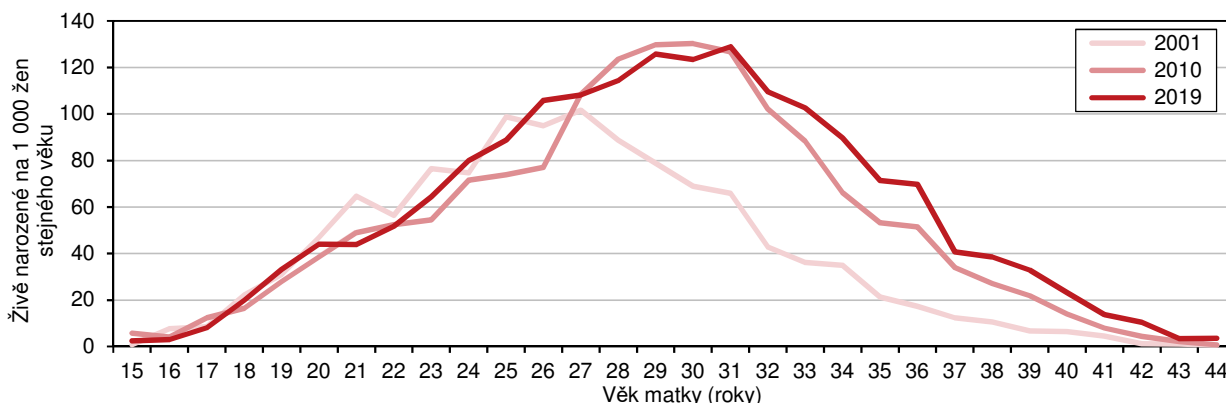
Průměrný věk matky při narození prvního dítěte v roce 2019 v našem kraji činil 28,6 let – oproti roku 2018 o 0,3 roku více. Ve srovnání s průměrem České republiky (29,2 let) jsou však prvorodičky v našem kraji mladší.

Nejvíce dětí se v kraji rodí ženám ve věku 30–34 let.

Bez ohledu na pořadí dítěte se nejvíce dětí v Libereckém kraji v posledních 10 letech rodí ženám v kategorii 30–34 let (1 551 dětí v roce 2019) a dále v kategorii 25–29 let (1 430 dětí). Ženy rodily v průměru ve věku 30,5 let. Maminek mladších 18 let bylo v roce 2019 v kraji 27, z toho pěti nejmladším bylo 15 let, na opačné straně věkové hranice bylo pět matek ve věku 46 let.

Graf 1.9 Míry plodnosti podle věku matky v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

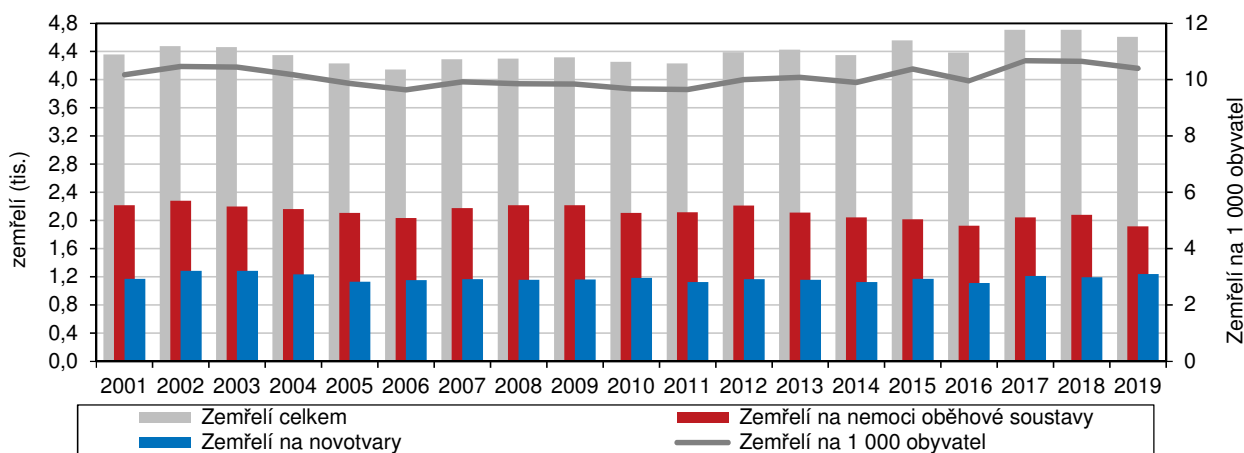

Úhrnná plodnost dosáhla hodnoty 1,759.

Úhrnná plodnost prošla za posledních deset let proměnlivým vývojem. V roce 2019 dosáhla v Libereckém kraji hodnoty 1,759, což znamená proti předcházejícímu roku nárůst o 0,6 %, oproti roku 2016 naopak pokles o 0,5 %. Proti počátku hodnoceného desetiletí (rok 2010) vzrostla hodnota úhrnné plodnosti o 11,5 %.

Graf 1.10 Zemřelí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V roce 2019 v Libereckém kraji zemřelo 4 607 osob.

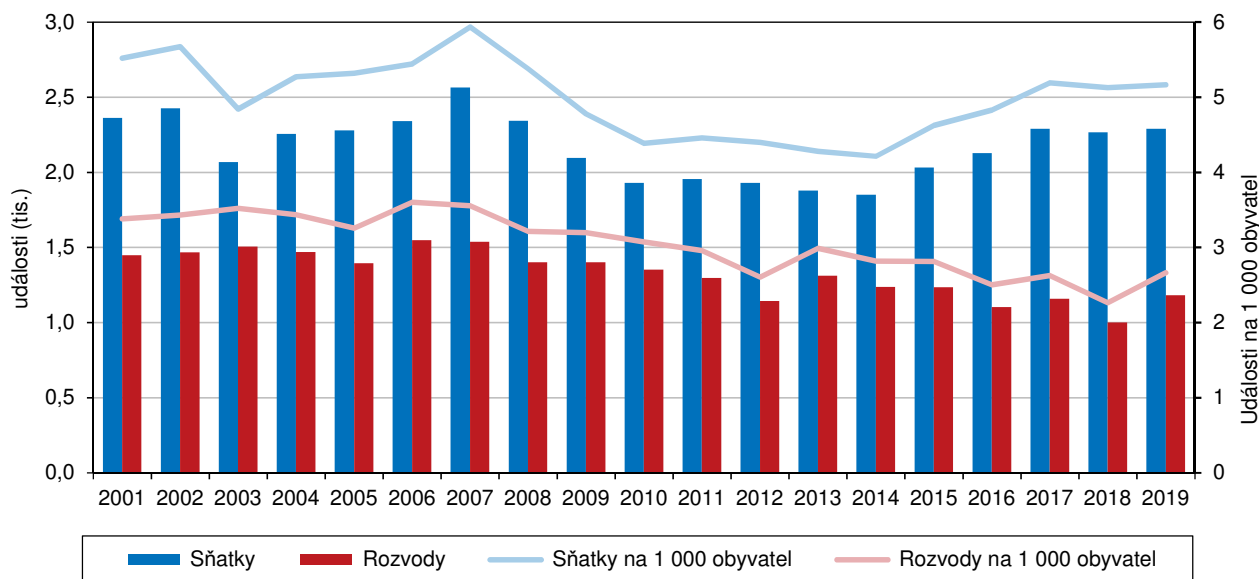
V roce 2019 v Libereckém kraji zemřelo 4 607 osob, tj. meziročně o 98 osob (2,1 %) méně. Hrubá míra úmrtnosti dosáhla 10,4 ‰ a mezi kraji se jednalo o 4. nejnížší hodnotu. Nejnižší hodnota byla vykázána v hlavním městě Praze (9,3 ‰), nejvyšší v Karlovarském kraji (11,5 ‰). Z hlediska pohlaví ve struktuře zemřelých v našem kraji z 50,4 % převažovali muži, z hlediska věku 29,8 % představovaly osoby ve věku 70–79 let a 28,2 % osoby ve věku 80–89 let. Ve věku do jednoho roku zemřelo 13 dětí, z toho 8 dětí do 28 dnů. Kojenecká úmrtnost tak dosáhla 2,8 ‰, novorozenecká 1,7 ‰ (v prvním případě 5. a ve druhém 6. nejvyšší hodnota mezi kraji).

Většinu úmrtí způsobily nemoci oběhové soustavy.	Struktura zemřelých podle příčiny úmrtí se dlouhodobě nemění. Také v roce 2019 způsobily většinu úmrtí nemoci oběhové soustavy (41,6 % zemřelých). V pořadí druhá byla nádorová onemocnění, která byla v roce 2019 příčinou úmrtí u více než čtvrtiny zemřelých (26,9 %). Třetí nejčastější příčinou pak byly nemoci dýchací soustavy (7,6 %).
Nemoci oběhové soustavy byly příčinou úmrtí častěji u žen.	Pokud jde o jednotlivá pohlaví, nemoci oběhové soustavy byly příčinou úmrtí podstatně častěji u žen (44,1 % úmrtí) než u mužů (39,1 %). Opačný poměr byl zjištěn v případě novotvarů, které byly v roce 2019 příčinou úmrtí u 29,2 % mužů a 24,6 % žen. Úmrtí v důsledku chorob dýchací soustavy byla v našem kraji častější u mužů (8,0 %), u žen tyto nemoci způsobily 7,1 % úmrtí.
Pozvolna narůstá počet samovolných potratů.	Z důvodu potratu bylo v roce 2019 v našem kraji ukončeno 1 618 těhotenství. Při pohledu na strukturu potratů je z dlouhodobého pohledu patrný pokles umělých přerušení těhotenství, zatímco počet samovolných potratů spíše pozvolna narůstá. V roce 1992 se na celkové potratovosti umělá přerušení podílela 87,1 %, v současnosti je to 59,0 %. Naopak zastoupení samovolných potratů vzrostlo z 11,1 % v roce 1992 na 37,5 % v roce 2019. Z celkového počtu 954 umělých přerušení těhotenství v kraji bylo 17,6 % provedeno ze zdravotních důvodů. Na 100 narozených připadlo 34,6 potratů a v posledním desetiletí byla nejvyšší hodnota potratového indexu zaznamenána v roce 2014 (43,2 potratů na 100 narozených), nejnižší v roce 2017 (34,2 potratů na 100 narozených). Nejvyšší hrubou potratovost zaznamenal Ústecký kraj (4,1 potratu na 1 000 obyvatel), opačně tomu bylo v Pardubickém kraji (2,5 ‰). Potratovost vykázaná v Libereckém kraji byla druhá nejvyšší (3,7 ‰). V okresech Libereckého kraje převýšila krajský průměr potratovost v okrese Jablonec nad Nisou (4,3 ‰), naopak tomu bylo v okrese Semily (2,9 ‰).
Roste počet sňatků.	Obyvatelé Libereckého kraje v roce 2019 uzavřeli 2 288 sňatků, tj. o 23 událostí (1,0 %) více než v roce 2018. V přepočtu na 1 000 obyvatel připadlo v našem kraji 5,17 sňatků, tj. 6. nejvyšší sňatečnost v rámci mezikrajského srovnání. Oba snoubenci byli svobodní v případě 62,2 % sňatků, u 71,1 % událostí se jednalo o první sňatek v případě ženicha a v 71,0 % událostí o první sňatek nevěsty.
Průměrný věk při prvním sňatku činil u ženichů 32,8 a u nevěst 30,1 let.	Průměrný věk při prvním sňatku v Libereckém kraji činil u ženichů 32,8 a u nevěst 30,1 let. Případný další sňatek uzavírali muži průměrně ve věku 50,6 let a ženy 47,0 let. Průměrný věk ženichů při prvním sňatku se v roce 2019 meziročně nezměnil, průměrný věk nevěst poklesl o 0,3 roku. Dlouhodobě však průměrný věk snoubenců vykazuje rostoucí tendenci a za deset let se u ženichů a nevěst navýšil o 1,7 let.
V roce 2019 bylo v kraji rozvedeno 1 180 manželství.	Ve sledovaném roce bylo v kraji rozvedeno 1 180 manželství (o 180 rozvodů, tj. o 18,0 % více než v roce 2018). Ve 41,4 % případů podali manželé návrh společně, 36,8 % případů iniciovaly ženy. Většina rozvodů se týkala manželství s nezletilými dětmi (tj. 58,6 %). Rozvodovost na 1 000 obyvatel byla v Libereckém kraji mezi regiony nejvyšší (2,7 ‰), nejnižší hodnota byla zaznamenána v Kraji Vysočina (2,0 ‰).
Manželství se nejčastěji rozvádí po 15 a více letech společného života.	Od roku 2000 se manželství nejčastěji rozvádí po 15 a více letech společného života (43,6 % rozvedených párů v roce 2019). Do této doby se rozpadávala manželství do čtyř let po sňatku. Manželství trvající 5 až 14 let v roce 2019 končila rozvodem v 38,5 % případů. Průměrný věk mužů při prvním rozvodu dosáhl 43,8 let a žen 41,0 let. V návaznosti na rostoucí věk při prvním sňatku se také tento věk dlouhodobě zvyšuje.

Graf 1.11 Sňatky a rozvody v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Index rozvodovosti v roce 2019 dosáhl 51,6 %, byl sedmý nejnižší od roku 1990.

Index rozvodovosti v roce 2019 (tj. počet rozvodů ukončených v roce 2019 k počtu sňatků uzavřených v témže roce) dosáhl 51,6 %, což bylo o 7,4 p. b. více než v roce 2018. Přes se jednalo o sedmý nejnižší údaj od roku 1990 a současně třetí nejnižší údaj za posledních 20 let. Nižší hodnota byla v tomto časovém úseku zjištěna jen v letech 2018 – 44,2 % a 2017 – 50,6 %. Tuto skutečnost ovlivnily především vyšší počty uzavřených manželství a současně nižší počty rozvodů.

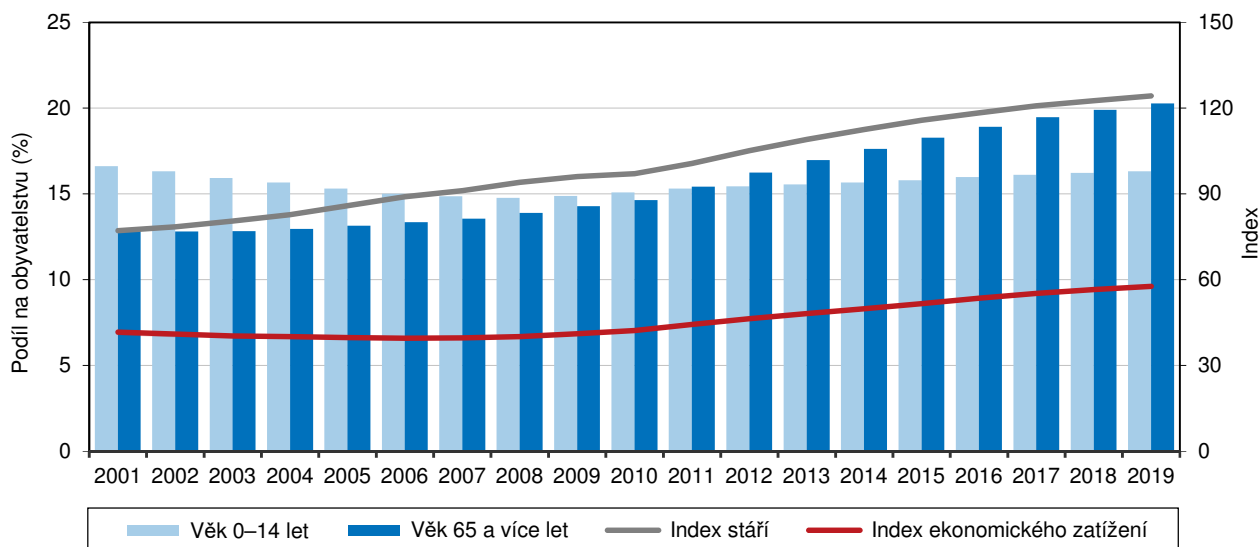
Věková struktura, index stáří, naděje dožití

Průměrný věk v kraji ke konci roku 2019 dosáhl 42,3 let.

Ke konci roku 2019 žilo na území Libereckého kraje 443 690 obyvatel, jejichž průměrný věk činil 42,3 let. Ve srovnání s koncem roku 2018 je obyvatelstvo našeho kraje starší o 0,2 roku, v porovnání s populací celé České republiky je však o 0,2 roku mladší. Obyvatelstvo Libereckého kraje je mezi kraji České republiky čtvrté nejmladší. Nejstarší obyvatelstvo s průměrným věkem 43,3 let žilo ve Zlínském a Královéhradeckém kraji, nejmladší s věkem 41,3 let ve Středočeském kraji.

Graf 1.12 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

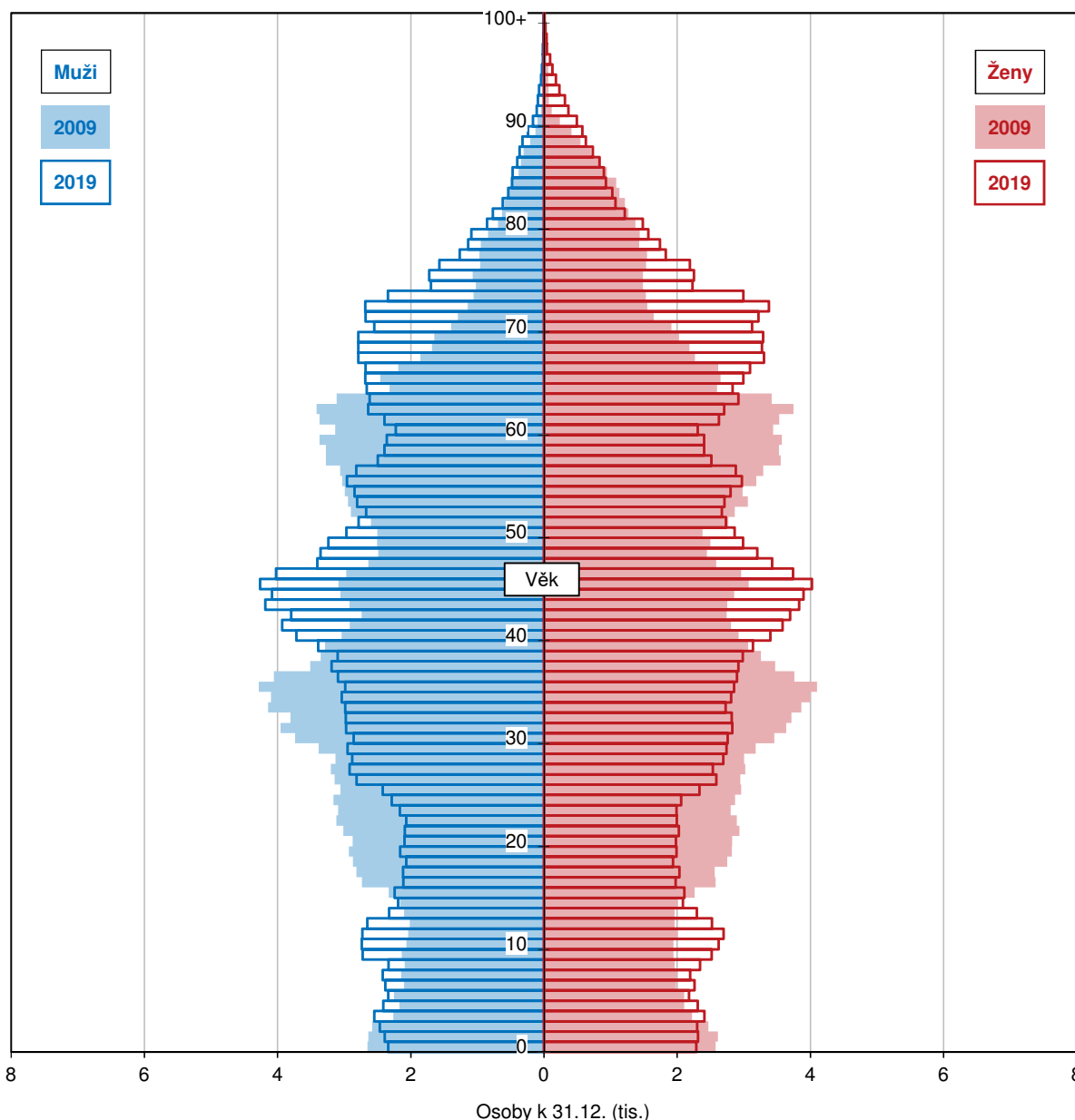

Průměrný věk žen činil 43,7 let, mužů 40,9 let.

Stejný meziroční nárůst zaznamenal také průměrný věk obou pohlaví (+0,2 roku). Průměrný věk žen, kterých v našem kraji žilo 225 029 (tj. 50,7 % celkové populace), ke konci roku 2019 dosáhl 43,7 let. Muži byli v průměru o 2,8 roku mladší a jejich průměrný věk činil 40,9 let. Ženám v celé České republice bylo v průměru 43,9 let, mužům 41,1 let. Mezi kraji se průměrný věk žen pohyboval od 42,5 let ve Středočeském kraji do 44,9 let ve Zlínském kraji, v případě mužů od 40,1 let opět ve Středočeském kraji do 41,8 let v Královéhradeckém kraji.

Graf 1.13 Věkové složení obyvatel Libereckého kraje v letech 2009 a 2019

Zdroj: ČSÚ

Děti ve věku 0–14 let tvořily 16,3 % obyvatel kraje.

Ke konci roku 2019 tvořilo populaci Libereckého kraje 72 336 dětí ve věku 0–14 let (tj. 16,3 % obyvatel kraje), 281 448 osob ve věku 15–64 let (63,4 %) a 89 906 obyvatel starších 65 let (20,3 %). Početní meziroční nárůst zaznamenala dětská složka (+584 osob, tj. +0,8 %) a obyvatelé nad 65 let (+1 908 osob, tj. +2,2 %). Obyvatel v produktivním věku 15–64 let bylo naopak o 1 158 osob (0,4 %) méně.

Hodnota indexu stáří neustále roste, ke konci roku 2019 dosáhla 124,3.

Hodnota indexu stáří (počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let) v Libereckém kraji neustále roste. Z dlouhodobého pohledu poprvé více seniorů na 100 dětí připadlo v roce 2011 (100,7), ke konci roku 2019 to již bylo 124,3 seniorů (meziročně o 1,6 osob více). Výrazně odlišný je index stáří v případě mužů a žen. Zatímco na 100 chlapců ve věku 0–14 let ke konci roku 2019 připadalo 103,0 seniorů, na 100 dívek v tomto věku 146,6 seniorek. Příčinou je převaha žen v nejvyšších věkových kategoriích.

Nejvyšší hodnota indexu stáří byla v semilském okrese.

Krajský průměr převýšila hodnota indexu stáří zjištěná v okrese Semily (139,5) a v okrese Jablonec nad Nisou (129,9). V okrese Liberec a Česká Lípa na 100 dětí připadlo 118,6, resp. 118,7 osob starších 65 let. Mezi kraji České republiky byla maximální hodnota indexu vykázána v Královéhradeckém kraji (138,8), minimální ve Středočeském kraji (103,9). Index stáří za Liberecký kraj byl v rámci mezikrajského srovnání čtvrtý nejnižší. V celé České republice na 100 dětí do 14 let připadlo 124,6 seniorů.

Ke konci roku 2019 připadlo v Libereckém kraji na 100 osob v produktivním věku 57,6 "ekonomicky závislých".

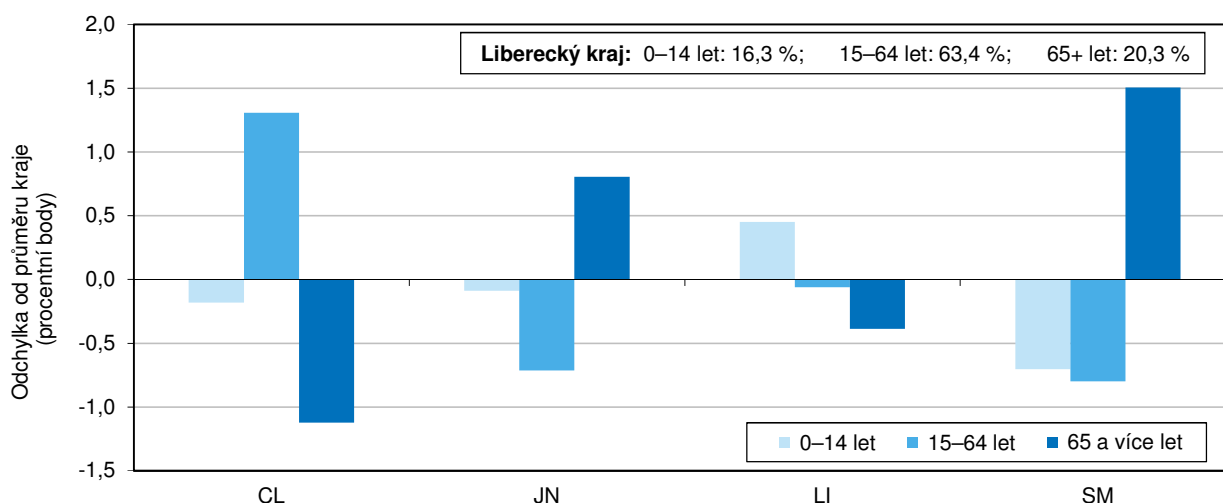
Dalším demografickým ukazatelem, který odráží věkové složení populace daného území je index ekonomického zatížení (tj. počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let). Ke konci roku 2019 připadlo v Libereckém kraji na 100 osob v produktivním věku 57,6 "ekonomicky závislých" osob (meziročně více o 1,1 osob). Také index ekonomického zatížení nabývá příznivější hodnotu na straně mužů (52,3 osob) než žen (63,2 osob).

Index ekonomického zatížení dosáhl nejvyšší mezikrajské hodnoty v Královéhradeckém kraji.

Z pohledu okresů našeho kraje byla nejméně příznivá hodnota ukazatele zjištěna v okrese Semily a Jablonec nad Nisou (59,7, resp. 59,4 osob), opačně tomu bylo v okrese Česká Lípa (54,5 osob). Index ekonomického zatížení v rámci krajů České republiky dosáhl nejvyšší hodnoty v Královéhradeckém kraji (59,3) a nejnižší v hlavním městě Praze (53,6). Průměr za celou Českou republiku činil 56,1 „závislých“ osob na 100 osob v produktivním věku. Hodnota za Liberecký kraj byla mezi kraji druhá nejvyšší.

Graf 1.14 Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Libereckého kraje k 31. 12. 2019

Zdroj: ČSÚ

Nejmladší obcí v kraji byly Bohatice v okrese Česká Lípa, nejvyšší průměrný věk měli obyvatelé obce Troskovice na Semilsku.

V rámci 215 obcí Libereckého kraje se průměrný věk v roce 2019 pohyboval v rozmezí od 35,8 let (obec Bohatice, okres Česká Lípa) do 53,5 let (obec Troskovice, okres Semily).

Naděje dožití (tj. střední délka života) udává průměrný počet let, který má před sebou jedinec v určitém věku, pokud by zůstaly zachovány úmrtnostní poměry zjištěné ve sledovaném období. Nejčastěji se tento ukazatel využívá ve formě naděje dožití při narození. Vzhledem k odlišné úmrtnosti mužů a žen se sestavuje odděleně pro obě pohlaví a na krajské úrovni jsou s ohledem na vyloučení nahodilých výkyvů zpracovány za dvouleté kalendářní období.

Chlapec narozený v roce 2019 v Libereckém kraji se pravděpodobně dožije 76,15 let, dívka pak 81,72 let.

Podle těchto zveřejněných údajů se chlapec narozený v roce 2019 v Libereckém kraji pravděpodobně dožije 76,15 let, dívka pak 81,72 let. Z regionálního pohledu by nejdéle měli žít muži i ženy v hlavním městě Praze (78,37 let, resp. 83,05 let). Naopak nejnižší hodnoty naděje dožití při narození vykazuje v případě mužů Ústecký kraj (74,38 let), v případě žen Karlovarský kraj (80,16 let). Střední délka života v Libereckém kraji je v mezikrajském srovnání v případě mužů 6. nejnižší, v případě žen 4. nejnižší. Obě dvě hodnoty se pohybují pod republikovou úrovní – u mužů o 0,07 roku, u žen o 0,27 roku.

V Libereckém kraji rozdíl v naději dožití žen a mužů ve věku 65 let dosáhl 3,69 let.

Muž, který v roce 2019 v Libereckém kraji dovršil 65 let, má pravděpodobně před sebou ještě 15,96 let života, stejně stará žena pak 19,65 let. Oproti průměru za Českou republiku byla hodnota za muže v našem kraji nižší o 0,26 roku, hodnota za ženy byla nižší o 0,18 roku. Mezi kraji se hodnota ukazatele v případě mužů pohybovala v rozmezí od 15,19 let v Ústeckém kraji do 17,38 let v hlavním městě Praze, v případě žen pak od 18,57 let v Ústeckém kraji do 20,54 let v kraji Zlínském. Naděje dožití 65letých mužů v Libereckém kraji byla v porovnání s ostatními regiony 4. nejnižší, zatímco na straně žen se jednalo o 6. nejnižší hodnotu. Nejvyšší rozdíl v naději dožití žen a mužů ve věku 65 let je zaznamenán ve Zlínském kraji (+4,35 let), nejnižší v Karlovarském kraji (+3,05 let). V Libereckém kraji je tento rozdíl 6. nejvyšší a dosáhl 3,69 let.

Český statistický úřad zpracoval novou projekci obyvatelstva v krajích České republiky, a to až do roku 2070.

Český statistický úřad zpracoval novou projekci obyvatelstva v krajích České republiky, a to až do roku 2070. Navazuje na střední variantu projekce obyvatelstva České republiky do roku 2100. Jejím cílem je v dlouhodobém výhledu nastínit směr budoucího populačního vývoje, ukázat na očekávané změny v početním stavu a věkovém složení populace při splnění vložených předpokladů budoucího vývoje přirozené měny a migrace. Výsledky projekce je nutné chápat vždy podmíněně a je nutné je interpretovat ve vztahu k vstupním veličinám.

Naděje dožití při narození by se v případě mužů měla zvýšit ze 76,1 let na 84,6 let, u žen je očekáván nárůst z 82,0 let na 88,7 let.

Pro projekci byly použity předpoklady budoucího vývoje některých parametrů plodnosti a úmrtnosti. U úhrnné plodnosti je v Libereckém kraji očekáváno postupné mírné navýšení hodnoty z 1,746 dětí na ženu v roce 2019 na 1,782 dětí na ženu v roce 2070. Nepatrně se v průběhu uvedeného období také zvýší průměrný věk matky při narození dítěte z 29,7 let na 30,2 let. Naděje dožití při narození by se v případě mužů měla zvýšit ze 76,1 let na 84,6 let, u žen je očekáván nárůst z 82,0 let na 88,7 let. Projekce předpokládá ztrátu obyvatel kraje především přirozenou měnou (-65 tis. osob), počet obyvatel by se měl snížit také díky vnitřnímu stěhování (-7 tis. osob). Zahraniční migrace by však měla zvýšit počet obyvatel kraje o 58 tis. osob. Celkový úbytek tedy představuje 14 tis. obyvatel.

Podle projekce bude na počátku roku 2071 průměrný věk obyvatel Libereckého kraje 46,6 let.

Dále bude pokračovat proces stárnutí populace – vzroste průměrný věk obyvatel, zvýší se zastoupení seniorů v populaci. Podle projekce bude na počátku roku 2071 průměrný věk obyvatel Libereckého kraje 46,6 let (mužů 45,7 let a žen 47,6 let), předpokládaný nárůst tedy činí 4,5 let (o 5,1 let u mužů a o 4,0 let u žen). Liberecký kraj by se tak měl zařadit mezi kraje s nižším průměrným věkem obyvatel, který by

se podle projekce měl v rámci mezikrajského srovnání pohybovat od 45,1 let ve Středočeském kraji do 48,7 let ve Zlínském kraji.

K 1. 1. 2071 by zastoupení dětí v Libereckém kraji mělo činit 14,6 %.

Počet dětí ve věku 0–14 let se podle odhadu bude v Libereckém kraji zvyšovat do roku 2021, a to na 72,5 tis. dětí. Postupně však bude dětí ubývat až na 62,3 tis. dětí k 1. 1. 2039. V následujících 14 letech se podle předpokladu počet dětí začne znovu mírně navyšovat a tento stav potrvá až do počátku roku 2053 (65,9 tis. dětí). V následujícím období by mělo dětí znovu ubývat a k 1. lednu 2071 by v populaci Libereckého kraje mělo žít 62,5 tis. dětí. K 1. 1. 2019 se dětská složka obyvatel na celkové populaci kraje podílela 16,2 %, minimálního zastoupení by tato věková kategorie měla dosáhnout v období let 2037 až 2040 (14,1 %). Následně podíl dětí v populaci kraje mírně poroste, maximem bude 15,0% podíl v letech 2051–2055. V následujících letech zastoupení dětské složky opět poklesne. K 1. 1. 2071 by zastoupení dětí v Libereckém kraji mělo činit 14,6 % a mezi kraji České republiky by to měla být 3. nejvyšší hodnota, a to po kraji Středočeském (15,5 %) a Jihomoravském (14,7 %). Naopak v Moravskoslezském kraji by měl podíl dětské složky na obyvatelstvu činit 13,0 %.

Předpokládá se, že v roce 2019 podíl seniorů dosáhne 30,0 %

Počet obyvatel starších 65 let se podle projekce bude nepřetržitě navyšovat až do roku 2059, kdy by senioři v populaci Libereckého kraje měli tvořit 30,0 %. V současnosti jejich zastoupení dosahuje 19,9 %. V následujících letech by podíl seniorů v krajské populaci měl postupně klesat a k 1. 1. 2071 by měl činit 27,7 % (5. nejnižší hodnota mezi kraji). Projekce předpokládá nejvyšší podíl seniorů ve Zlínském kraji (31,0 %), naopak ve Středočeském kraji by hodnota měla dosáhnout 25,1 %. V souvislosti s tímto vývojem se v Libereckém kraji předpokládá snížení podílu obyvatel ve věku 15–64 let ze současných 63,9 % na 55,2 % v roce 2059. V následujícím období by mělo dojít k postupnému nárůstu této věkové kategorie – k 1. lednu 2071 by měl podíl dosáhnout 57,6 %.

Na 100 dětí ve věku 0–14 let by na začátku roku 2071 mělo v Libereckém kraji připadat 190 osob ve věku 65 a více let.

Uvedené změny věkové struktury obyvatel Libereckého kraje ovlivní i další demografické charakteristiky. Na 100 dětí ve věku 0 až 14 let by na začátku roku 2071 mělo v Libereckém kraji připadat 190 osob ve věku 65 a více let (v současnosti hodnota 122,6). Hodnota tohoto ukazatele se v tomto roce mezi kraji nachází v intervalu od 162,1 ve Středočeském kraji do 236,2 ve Zlínském kraji. Z pohledu indexu ekonomického zatížení by v našem kraji v roce 2071 na 100 osob ve věku 15–64 let mělo připadat 73,5 osob ve věku 0–14 let a 65 a více let (v roce 2019 hodnota indexu 56,5). Mezi regiony se v roce 2071 předpokládá index ekonomického zatížení od 66,5 v hlavním městě Praze do 79,8 v Kraji Vysočina.

2. Sociální vývoj

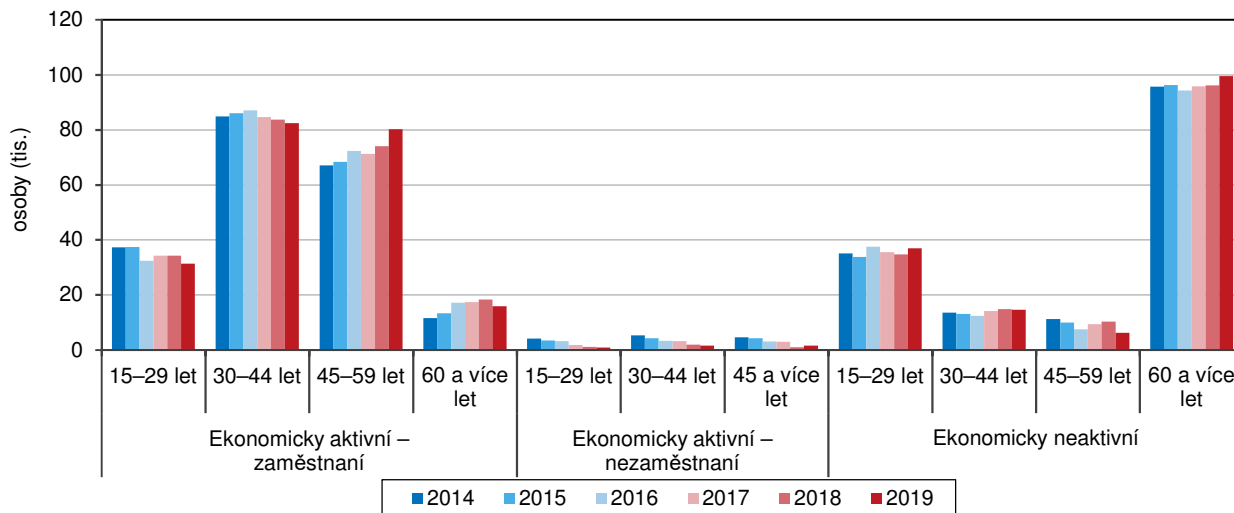
Zaměstnanost včetně ekonomické aktivity

Počet ekonomicky aktivních osob v kraji v roce 2019 meziročně mírně poklesl, zatímco počet ekonomicky neaktivních se zvýšil.

Zdrojem údajů o ekonomické aktivitě obyvatelstva, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti je Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS), které probíhá nepřetržitě od roku 1992 na území celé České republiky. Podle jeho výsledků v Libereckém kraji populaci starší 15 let v roce 2019 tvořilo 370,9 tis. osob, tj. meziročně více o 0,2 %. Ve struktuře podle ekonomické aktivity převažovalo z 57,6 % obyvatelstvo ekonomicky aktivní (213,7 tis. osob), tzn. pracovní sílu tvořilo 209,8 tis. zaměstnaných a 4,0 tis. nezaměstnaných osob. Počet ekonomicky aktivních osob meziročně poklesl o 0,6 tis. osob (-0,3 %), přičemž zaměstnaných bylo méně o 0,5 tis. osob (-0,3 %) a počet nezaměstnaných poklesl o 0,1 tis. osob (-1,8 %). Zbývajících 42,4 % obyvatelstva staršího 15 let připadalo na ekonomicky neaktivní obyvatelstvo zahrnující důchodce, žáky, studenty a osoby pečující o rodinu. Jejich počet meziročně vzrostl o 1,2 tis. (0,8 %) na 157,2 tis. osob.

Graf 2.1 Obyvatelstvo Libereckého kraje podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Věková struktura pracovní síly se dlouhodobě mění ve prospěch vyšších věkových kategorií.

Od roku 2011 do roku 2015 počet obyvatel starších 15 let v našem kraji každoročně klesal (v průměru o 0,2 %), od roku 2016 mírně roste. V porovnání let 2019 a 2011 došlo k 0,7% poklesu sledované populace. Z dlouhodobého pohledu je zřejmé, že demografické změny ve věkové struktuře 15leté a starší populace ve prospěch vyšších věkových kategorií (resp. v neprospěch nejnižších věkových kategorií) se promítají také do věkové struktury pracovní síly a ekonomicky neaktivní složky populace. Zatímco před deseti lety tvořili mladí ve věku 15 až 29 let 19,5 % pracovní síly a 28,0 % ekonomicky neaktivních, podle nejnovějších údajů jsou tyto podíly o 4,5 p. b., resp. o 4,6 p. b. nižší. Naopak zastoupení osob starších 60 let v případě pracovní síly i ekonomicky neaktivních obyvatel se zvýšilo – v prvním případě o 2,0 p. b. na 7,5 %, ve druhém dokonce o 9,6 p. b. na 63,3 %.

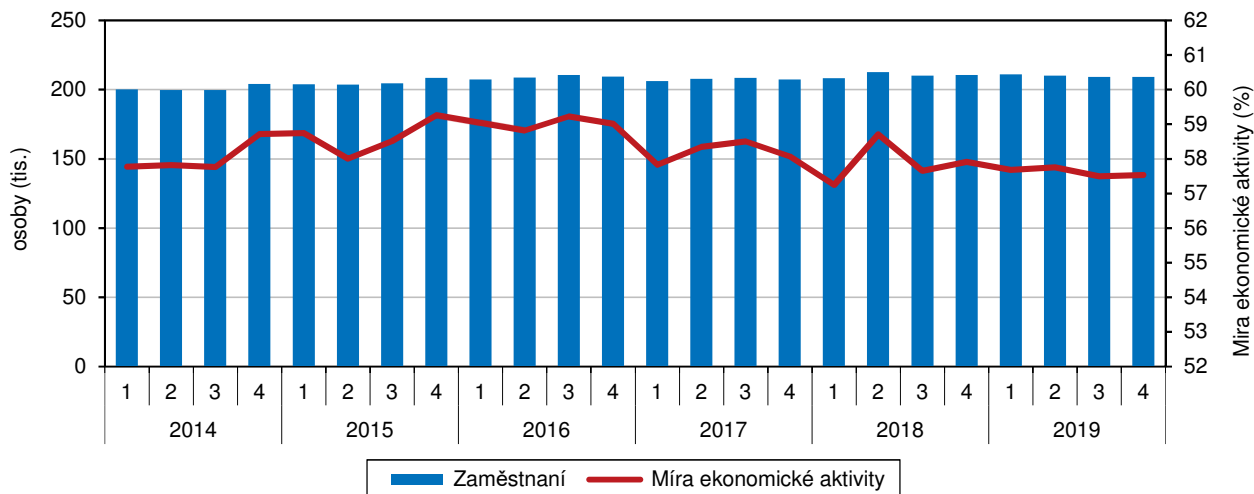
Míra ekonomické aktivity žen byla v mezikrajském srovnání nejnižší.

Míra ekonomické aktivity (podíl ekonomicky aktivních na počtu osob 15letých a starších) se v Libereckém kraji od roku 2005 trvale pohybuje pod 60% hranicí. V roce 2019 dosáhla hodnoty 57,6 % (meziroční pokles o 0,3 p. b.). V porovnání s průměrem České republiky (60,4 %) byla nižší o 2,8 p. b. a mezi ostatními regiony druhá nejnižší po kraji Ústeckém (57,3 %). Naopak nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla zaznamenána v hlavním městě Praze (65,4 %). Míra ekonomické aktivity žen činila 49,2 % a meziročně poklesla o 0,1 p. b. V tomto případě se jednalo

o nejnižší mezikrajskou hodnotu, která se o 3,4 p. b. pohybovala pod průměrem za ČR. Ukazatel v případě mužů dosáhl 66,5 % (meziročně o 0,5 p. b. méně), což znamenalo třetí nejnižší příčku po Ústeckém a Moravskoslezském kraji (66,5 %, resp. 66,1 %). Nejvyšší zastoupení pracovní síly v populaci žen i mužů starších 15 let mezi kraji vykazalo hlavní město Praha (57,1 %, resp. 74,2 %).

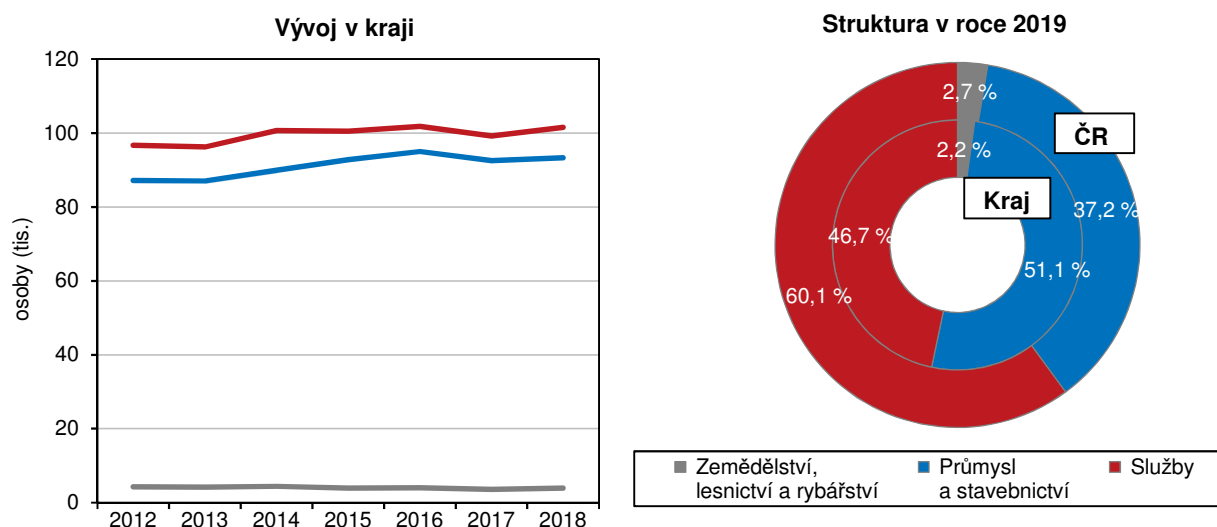
Graf 2.2 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Libereckém kraji podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Graf 2.3 Zaměstnaní pracujících v Libereckém kraji podle odvětvových sektorů

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Podíl zaměstnaných v průmyslu a stavebnictví byl mezi kraji nejvyšší.

V roce 2019 většina zaměstnaných v Libereckém kraji pracovala v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví), tím se přerušilo sedmileté období (2012–2018), ve kterém v kraji převažovala zaměstnanost ve službách. Podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru dosáhl ve sledovaném období 51,1 %, mezi kraji byl nejvyšší a zároveň významně převýšil průměr za Českou republiku (37,2 %). Oproti roku 2018 se zaměstnanost v průmyslu a stavebnictví v kraji zvýšila o 2,3 p. b. Naopak podíl zaměstnaných ve službách v Libereckém kraji meziročně poklesl o 2,8 p. b. na 46,7 %, mezi regiony to byla druhá nejnižší hodnota po Kraji Vysočina (46,5 %). Nejnižší zastoupení zaměstnaných v sekundárním sektoru vykazovalo hlavní město Praha (17,0 %), kterému však patří první příčka v případě zaměstnanosti v terciární sféře (83,1 %). Primární sektor (tedy zemědělství, lesnictví a rybářství) se

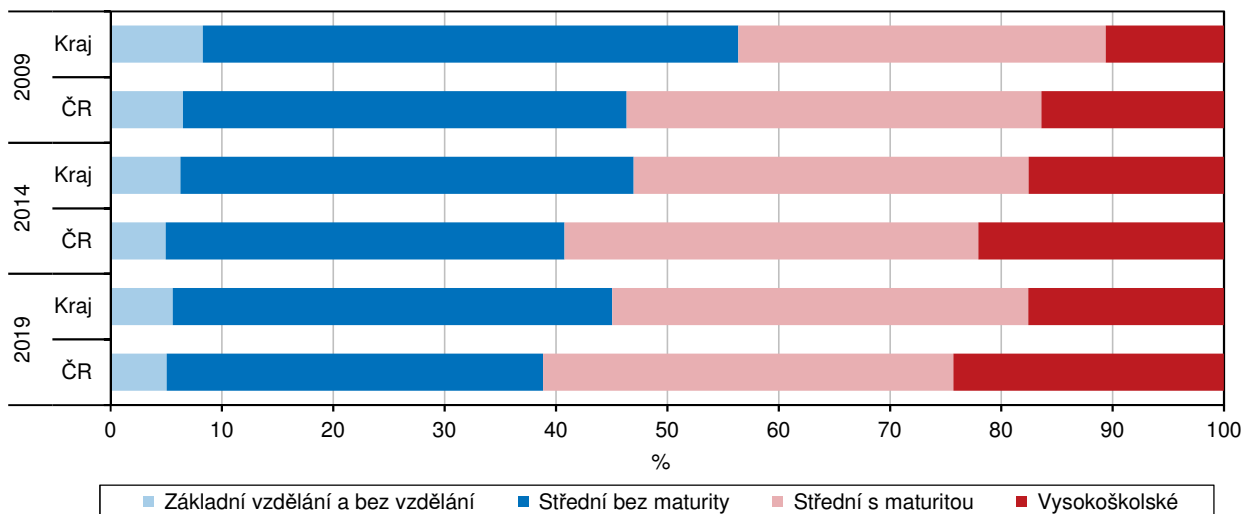
na zaměstnanosti v našem kraji v roce 2019 podílel pouze 2,2 % a zastoupení meziročně vzrostlo o 0,5 p. b. Podíl zaměstnaných v tomto sektoru byl nejvyšší v Kraji Vysočina (6,8 %), nejnižší v hlavním městě Praze (0,1 %). Podíl za Liberecký kraj byl v tomto srovnání čtvrtý nejnižší.

Struktura zaměstnaných z pohledu jejich postavení v zaměstnání se dlouhodobě nemění, více než 84 % pracujících tvoří zaměstnanci.

Z hlediska vzdělání zaměstnaných osob uvedlo v roce 2019 základní vzdělání 4,8 %, střední bez maturity 39,5 %, střední s maturitou 37,9 %, a vysokoškolské 17,7 % zaměstnaných. Struktura zaměstnaných z pohledu jejich postavení v zaměstnání se významně nemění. V roce 2019 většina z nich byla v postavení zaměstnanec (84,2 %), 10,8 % pracovalo na vlastní účet, 4,5 % bylo v pozici zaměstnavatele a 0,5 % se označilo za pomáhající rodinné příslušníky.

Graf 2.4 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

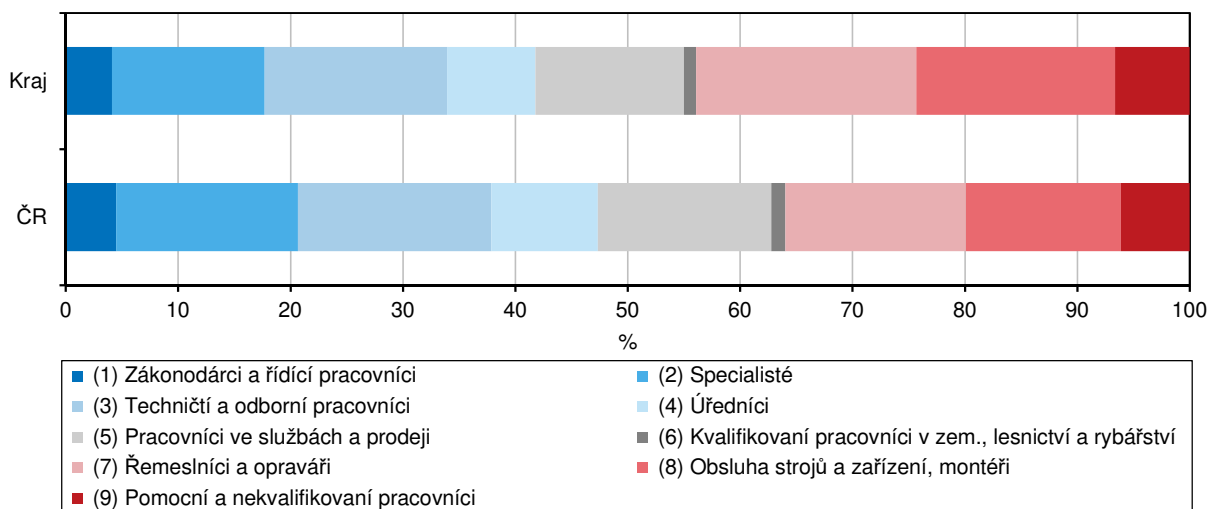

Druhé a další zaměstnání mělo v kraji průměrně 5 tis. osob.

Druhé a další zaměstnání mělo v roce 2019 v Libereckém kraji průměrně 5,0 tis. osob (3,7 tis. mužů a 1,3 tis. žen). Meziročně je to o 7,7 % více, ale od roku 1993 se počet těchto osob snížil o více než 45 %.

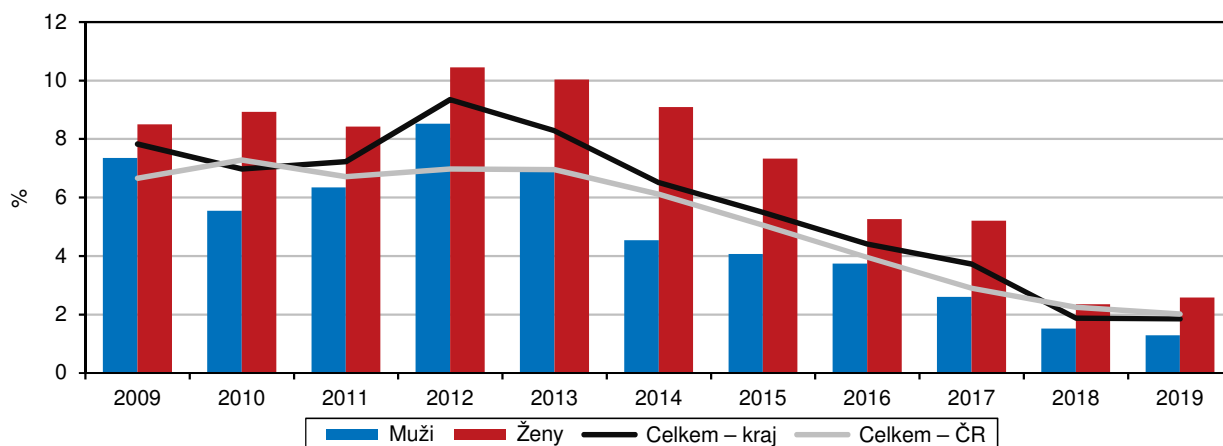
Graf 2.5 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Libereckém kraji a ČR v roce 2019

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Graf 2.6 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

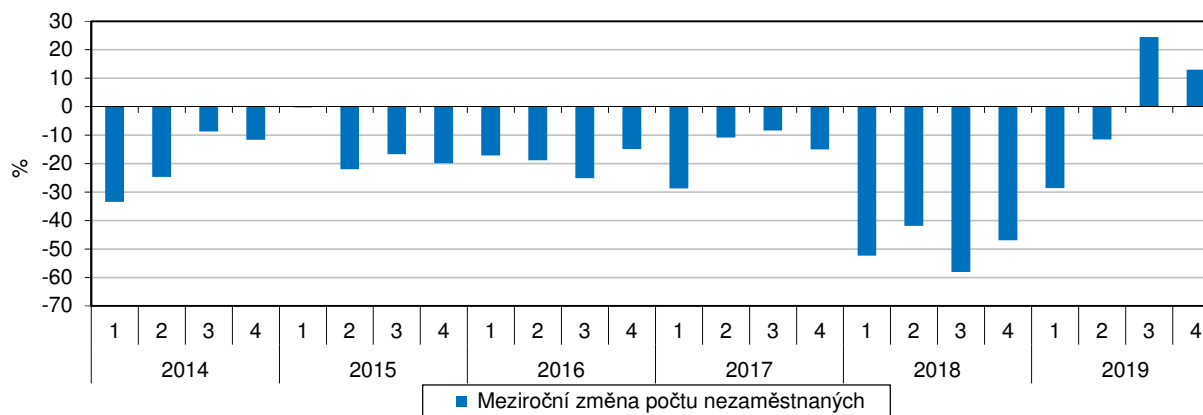
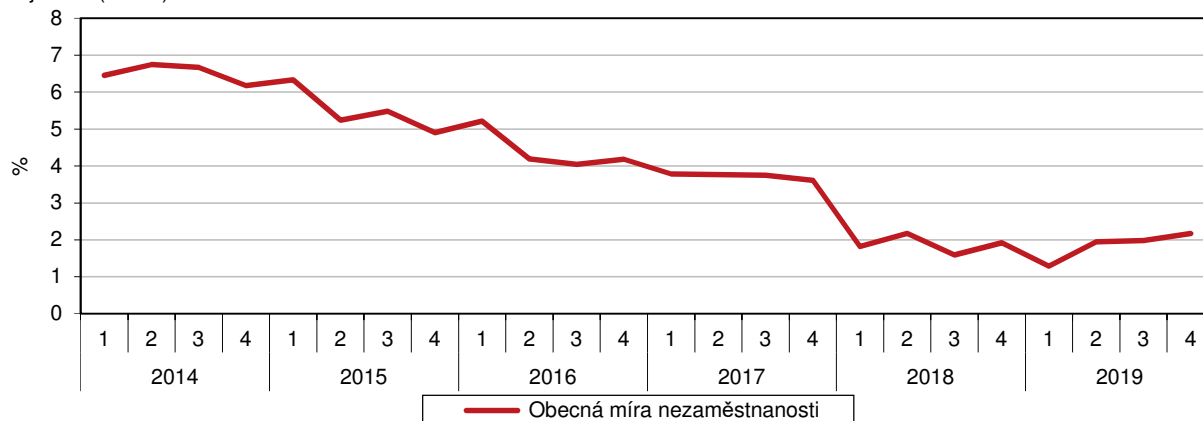

Míra zaměstnanosti u žen kraje byla mezi kraji druhá nejnižší.

Míra zaměstnanosti (podíl počtu zaměstnaných na počtu osob 15letých a starších) v roce 2019 činila 56,6 %, meziročně o 0,2 p. b. méně. Pokles se týkal také obou pohlaví. Hodnota ukazatele v případě mužů se snížila o 0,3 p. b. na 65,6 %, v případě žen o 0,2 p. b. na 47,9 %. V mezikrajském srovnání byla míra zaměstnanosti v našem kraji 2. nejnižší. První místo pomyslného žebříčku obsadilo s hodnotou 64,5 % hlavní město Praha, poslední s 55,8 % Ústecký kraj.

Graf 2.7 Obecná míra nezaměstnanosti a změna počtu nezaměstnaných podle čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Od roku 2012 se počet nezaměstnaných v kraji pětinašobně snížil.

Počet nezaměstnaných v Libereckém kraji se v průběhu posledních let podle výsledků VŠPS významně snížil. V roce 2019 byl průměrný počet nezaměstnaných (4,0 tis. osob) 5krát menší než v roce 2012 (20 tis. osob). Mezi nezaměstnanými převažují od roku 2013 každoročně ženy, v roce 2019 z 60,7 %. Obecná míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji v roce 2019 dosáhla hodnoty 1,8 %, meziročně se hodnota tohoto ukazatele téměř nezměnila (-0,03 p. b.). Mezi kraji se obecná míra nezaměstnanosti pohybovala v rozmezí od 1,3 % (Plzeňský kraj, hlavní město Praha a Středočeský kraj) do 4,2 % v Karlovarském kraji. Hodnota za Liberecký kraj byla, spolu s Jihočeským krajem, sedmá nejvyšší. V případě mužů se nezaměstnanost v našem kraji snížila o 0,2 p. b. na 1,3 %, v případě žen naopak vzrostla o 0,3 p. b. na 2,6 %.

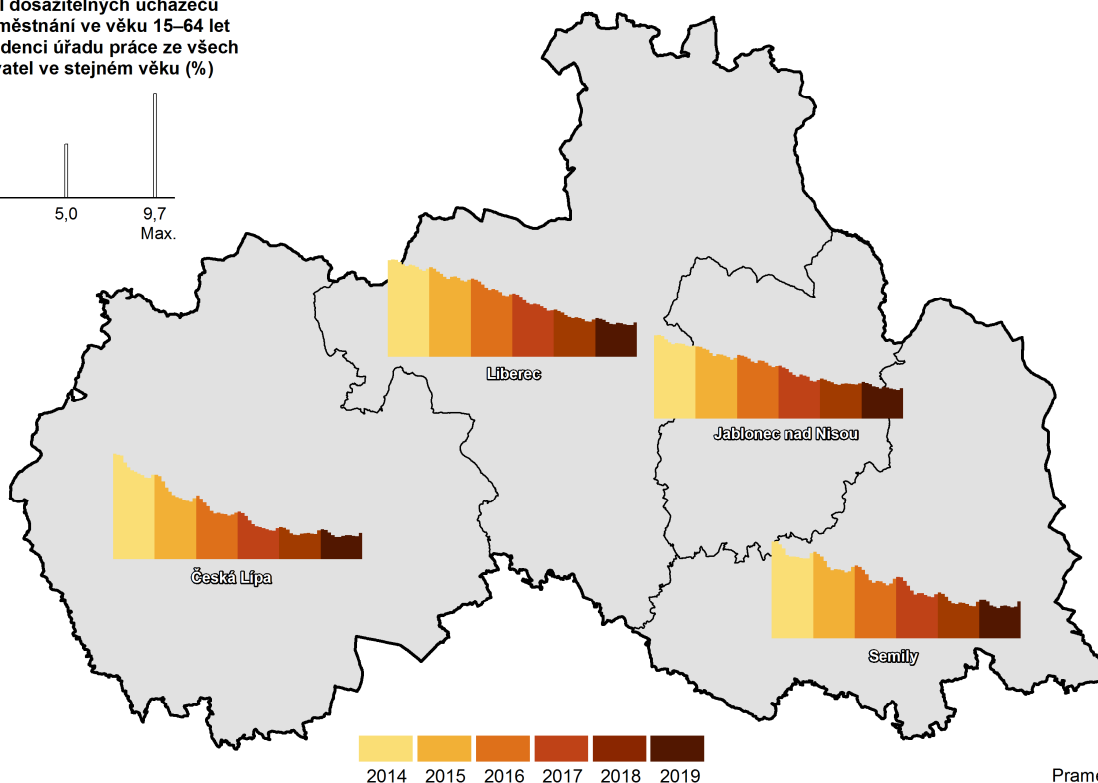
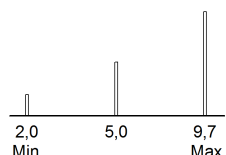
Nezaměstnanost

Počet nezaměstnaných klesá od roku 2014, v roce 2019 byl nejnižší za posledních 22 let.

Úřady práce v Libereckém kraji k 31. 12. 2019 evidovaly celkem 9 341 neumístěných uchazečů o zaměstnání. Meziročně se tak jejich počet snížil o 7,4 % (750 osob). Jedná se o nejnižší počet nezaměstnaných od roku 1997. Nejvíce uchazečů bylo v kraji registrováno v roce 2009 (26 273 osob), což bylo v porovnání se situací na konci roku 2019 více o 16 932 osob. V období let 2011 až 2019 pak počet uchazečů do roku 2013 rostl, poté již každoročně klesal. Ve struktuře nezaměstnaných ke konci roku 2019 představovali 88,8 % dosažitelní uchazeči ve věku 15–64 let, 15,1 % osoby se zdravotním postižením a 4,6 % absolventi a mladiství.

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Libereckého kraje v letech 2014 až 2019 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce ze všech obyvatel ve stejném věku (%)

Pramen: MPSV

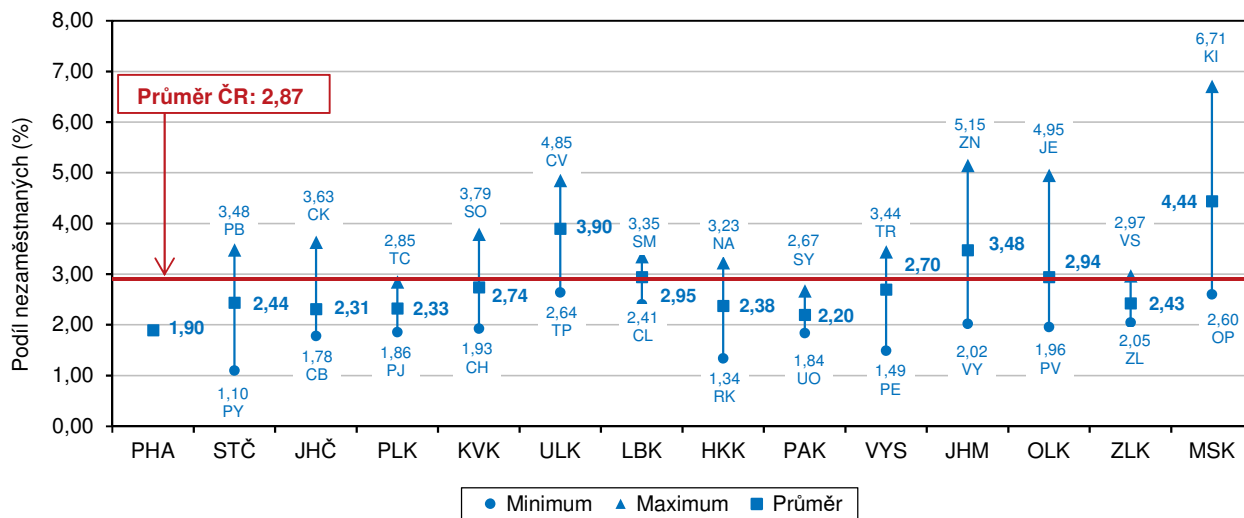
Od roku 2015 na trh práce u mužů méně působí sezónní vlivy, ve všech měsících převažují nezaměstnané ženy nad muži.

Z podrobnějšího pohledu na vývoj počtu nezaměstnaných v rámci jednotlivých měsíců sledovaného období je i přes jednoznačný klesající trend patrná sezónní nezaměstnanost. Nejvíce uchazečů je tak v kraji každoročně evidováno především počátkem roku a jejich počet se postupně snižuje, v červenci pak dochází k mírnému

nárůstu uchazečů o zaměstnání, který se v posledních dvou letech zvyšuje. V roce 2019 tak meziměsíční nárůst uchazečů v červenci dosáhl 5,0 % (+430 osob). Od srpna nastává každoročně opět pokles počtu nezaměstnaných, minimální hodnoty byly v předcházejících obdobích dosaženy v říjnu a listopadu a v prosinci dochází pravidelně opět k nárůstu nezaměstnanosti. Charakter sezónních prací se v letech 2011–2014 promítal i do genderové struktury nezaměstnaných, kdy v prvních měsících jednotlivých let mezi uchazeči převažovali muži nebo byl poměr obou pohlaví velmi vyrovnaný. Od roku 2015 však již ve všech měsících převažují mezi uchazeči ženy, v letních měsících dokonce velmi výrazně (v červenci a srpnu 2019 podíl žen činil 56,9 %, resp. 57,6 %).

Graf 2.8 Rozptyl podílu nezaměstnaných v okresech podle krajů k 31. 12. 2019

Pramen: MPSV

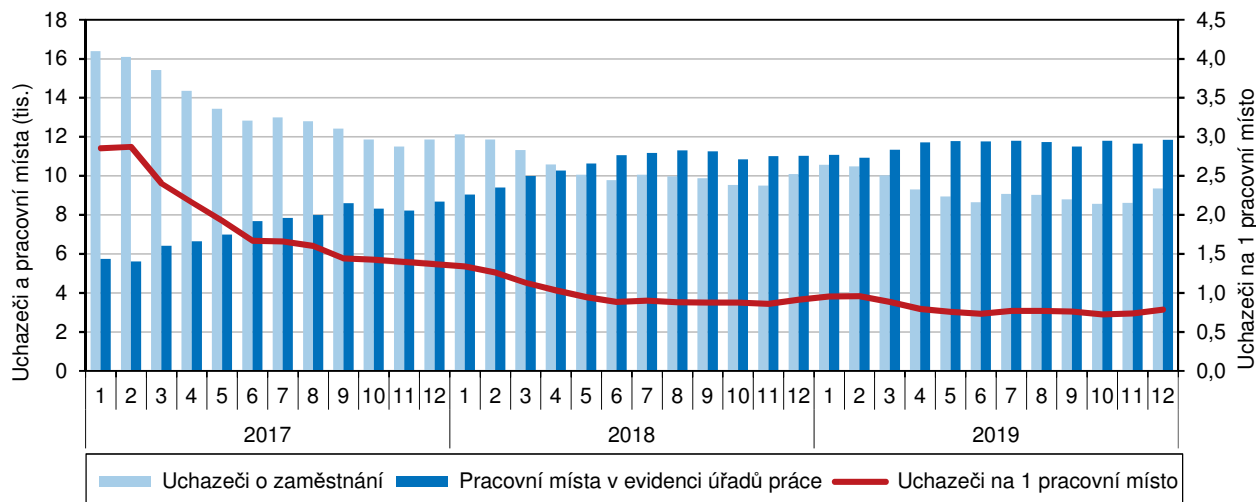

Počet nabízených volných míst byl nejvyšší od roku 1990.

Příznivý ekonomický vývoj v uplynulém období dokládá také vývoj počtu volných pracovních míst evidovaných úřady práce Libereckého kraje. Ke konci roku 2019 bylo na úřadech práce v kraji evidováno 11 850 volných míst, tj. o 7,4 % více oproti roku 2018 a současně nejvíce od roku 1990. Absolventi a mladiství si své zaměstnání mohli vybírat z 2 650 pozic (tj. 22,4 % z celkového počtu volných míst), osobám se zdravotním postižením bylo k dispozici 647 volných míst (5,5 % z celkového počtu).

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Libereckém kraji (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

Na jedno volné místo v kraji připadlo 0,79 uchazečů o zaměstnání.

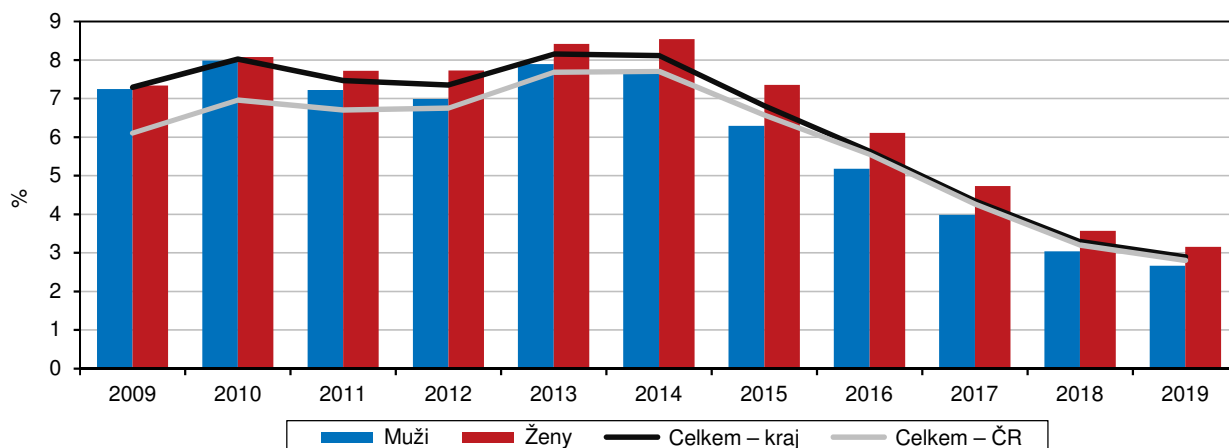
Na jedno volné pracovní místo připadlo v Libereckém kraji 0,79 uchazečů o zaměstnání. Mezi kraji České republiky se hodnota ukazatele pohybovala od 0,24 uchazečů v hlavním městě Praze do 2,29 uchazečů v Moravskoslezském kraji. Hodnota vykázaná za Liberecký kraj byla 7. nejnižší, v celé České republice na jedno volné místo připadlo 0,63 uchazečů.

Podíl nezaměstnaných osob byl za posledních deset let nejnižší.

Nezaměstnanost vyjádřená podílem nezaměstnaných osob na populaci ve věku 15–64 let (k 31. 12.) se v roce 2019 meziročně snížila v 11 krajích České republiky, nejvýrazněji v Ústeckém kraji (-0,60 p. b.). V České republice se podíl nezaměstnaných ve srovnání s rokem 2018 snížil o 0,20 p. b. na 2,87 %. Naopak ve třech krajích meziročně nezaměstnanost vzrostla, a to v Plzeňském (+0,21 p. b. a 2,33% nezaměstnanost), Královéhradeckém (+0,07 p. b. a 2,38 %) a Pardubickém (+0,01 p. b. a 2,20 %). Nejnižší nezaměstnanost vykazovalo hlavní město Praha (1,90 %), nejvyšší Moravskoslezský kraj (4,44 %). Hodnota za Liberecký kraj (2,95 %, meziročně o 0,24 p. b. méně) byla čtvrtá nejvyšší. V horizontu posledních deseti let je uvedený podíl nezaměstnaných jednoznačně nejnižší, nejvyšší hodnoty nabyt ukazatel v období let 2010–2019 v roce 2013 (8,46 %).

Graf 2.10 Podíl nezaměstnaných osob*) v Libereckém kraji (roční průměr)

Pramen: MPSV

*) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Podíl nezaměstnaných klesal u mužů i u žen.

Obdobný vývoj jako celková nezaměstnanost vykázal také podíl nezaměstnaných v případě mužů i žen. K 31. 12. 2019 dosáhl podíl nezaměstnaných mužů v kraji 2,80 % (meziročně o 0,20 p. b. méně) a žen 3,09 % (meziročně o 0,28 p. b. méně). V mezikrajském srovnání byl uvedený podíl mužů pátý nejvyšší, podíl žen pak čtvrtý nejvyšší. Nejnižší hodnoty nezaměstnanost u mužů i žen nabyt v hlavním městě Praze (1,79 %, resp. 2,00 %). Nejvyšší podíl pak na straně mužů vykázal Moravskoslezský (4,62 %) a na straně žen Ústecký kraj (4,42 %).

Mezi uchazeči o zaměstnání převažovaly osoby se středním vzděláním bez maturity a osoby se základním nebo žádným vzděláním.

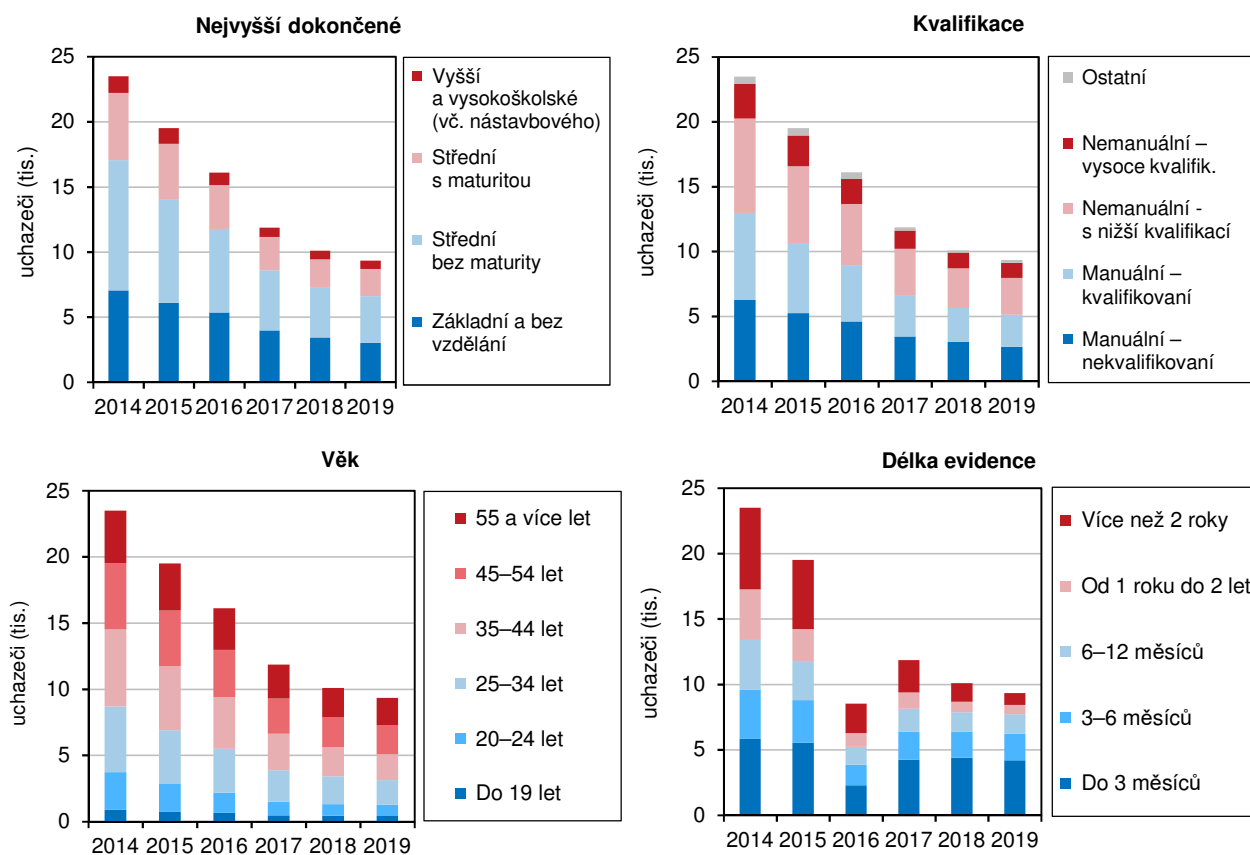
Z hlediska vzdělání převažovaly k 31. 12. 2019 mezi uchazeči v Libereckém kraji osoby se středním vzděláním bez maturity (38,6 % všech uchazečů), 32,3 % nezaměstnaných mělo základní nebo žádné vzdělání a 23,2 % střední vzdělání s maturitou (vč. vyššího odborného). Zastoupení uchazečů s akademickým titulem ke konci prosince 2019 dosáhlo 6,0 %. V meziročním srovnání byl ve struktuře uchazečů zaznamenán vyšší podíl uchazečů v kategorii středního vzdělání s maturitou a uchazečů se středním vzděláním bez maturity (shodně +0,7 p. b.), a o 0,2 p. b. vzrostl podíl vysokoškolsky vzdělaných uchazečů. Naopak zastoupení uchazečů se uchazečů se základním vzděláním či bez vzdělání o 1,7 p. b. pokleslo.

Klesal zejména počet nezaměstnaných v nižších věkových kategoriích.

V rámci sledovaných věkových kategorií byl nejvyšší podíl evidovaných nezaměstnaných uchazečů ve věku 45–54 let (23,2 % všech uchazečů) a v kategorii nad 55 let věku (22,4 %). Více než pětina uchazečů byla v kategoriích 35–44 let a také 25–34 let (20,9 %, resp. 20,1 %). Mladých uchazečů ve věku do 24 let bylo v Libereckém kraji ke konci roku 2019 evidováno 1 253 osob, tj. 13,4 % ze všech uchazečů. Meziročně nejvýrazněji ubylo uchazečů v kategorii 35–44 let (-11,1 %) a 25–34 let (-10,5 %), naopak nejnižší pokles byl zaznamenán v kategorii 45–54 let (-3,3 %). V porovnání se strukturou v roce 2018 je patrné snížení podílu uchazečů ve věkových skupinách 25–34 let (-0,7 p. b.) a 35–44 let (méně o 0,9 p. b.) a to v neprospěch uchazečů ve věku 45–54 let (nárůst podílu o 1,0 p. b.), mladých uchazečů ve věku do 24 let (+0,3 p. b.) a 55 a více let (+0,2 p. b.).

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

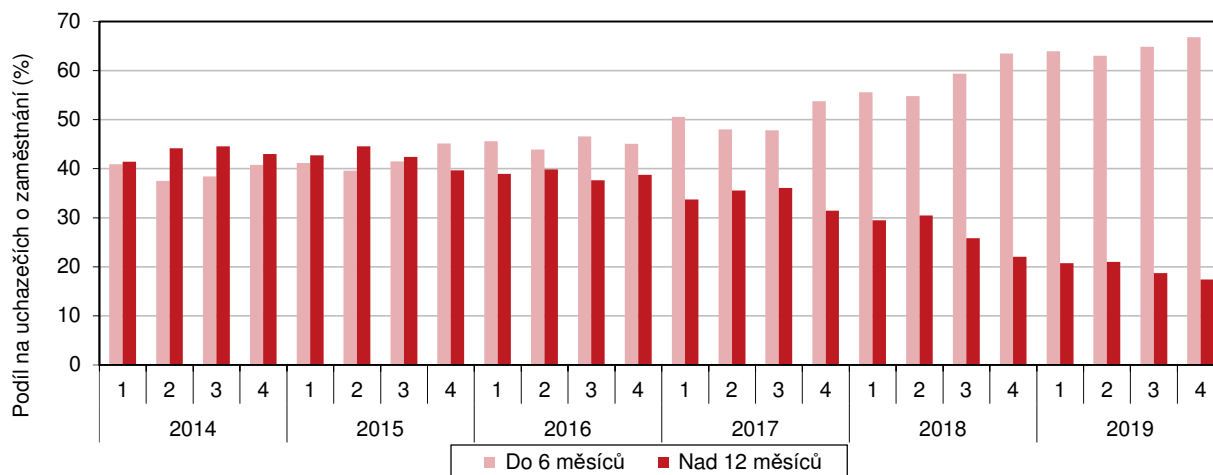
V posledních pěti letech se výrazně snížil počet osob nezaměstnaných déle než jeden rok.

Nejvíce uchazečů bylo ke konci roku 2019 v evidenci úřadů práce do 3 měsíců (4 188 osob, tj. 44,8 %). Druhou nejpočetnější skupinou byli uchazeči evidovaní od 3 do 6 měsíců (2 047 osob, tj. 21,9 %). Meziročně nejvýrazněji poklesl počet nezaměstnaných v kategorii dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů, tj. počet uchazečů evidovaných 12 měsíců a déle, kterých bylo na konci roku 2018 evidováno 2 224 osob. Jejich počet poklesl k 31. 12. 2019 na 1 626 osob (-26,9 %). Ve srovnání s koncem roku 2018 ubylo i nezaměstnaných evidovaných do 3 měsíců (-4,5 %), naopak uchazečů v kategoriích 9–12 měsíců a 6–9 měsíců meziročně přibylo (+2,1 %, resp. +1,4 %) a počet uchazečů evidovaných 9–12 měsíců se meziročně nezměnil.

Graf 2.12 Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí v Libereckém kraji

Pramen: MPSV

Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti v kraji v prosinci 2019 činila 7 838 Kč.

S délkou evidence uchazečů o zaměstnání souvisí také nárok na podporu v nezaměstnanosti, kterou pobíralo 3 729 uchazečů, tedy dvě pětiny všech evidovaných nezaměstnaných. Průměrná měsíční podpora v Libereckém kraji v prosinci 2019 činila 7 838 Kč, meziročně vzrostla o 493 Kč a byla o 313 Kč nižší než republikový průměr (8 151 Kč).

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)

Úroveň materiálního bohatství v domácnostech od roku 2014 roste.

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) odráží úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v daném regionu. Udává se v běžných cenách a dlouhodobě narůstá. V souvislosti s ekonomickým poklesem a růstem nezaměstnanosti se však v roce 2009 růst ČDDD zpomalil a v průběhu let 2010–2013 všechny kraje ČR zaznamenaly minimálně jednu jeho meziroční pokles. V Libereckém kraji zaznamenala hodnota meziroční pokles v roce 2011 (-1,6 %). Od roku 2014 ČDDD opět ve všech krajích ČR vzrůstá. V roce 2018 dosáhl v Libereckém kraji v běžných cenách úrovně 100 435 mil. Kč a meziročně vzrostl o 6,0 %, tj. třetí nejvyšší relativní přírůstek mezi krají. Nejvyšší meziroční nárůst zaznamenal Středočeský kraj (+9,4 %), k nejnižšímu nárůstu došlo v Karlovarském kraji (+4,5 %).

Liberecký kraj má čtvrtý nejvyšší čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele.

Čistý disponibilní důchod domácností v přepočtu na 1 obyvatele v našem kraji činil 227 430 Kč, o 18 936 Kč se pohybuje pod republikovým průměrem (246 366 Kč). Ten převýšily pouze hlavní město Praha (324 945 Kč) a Středočeský kraj (258 543 Kč). Tím je také dáno pořadí krajů na předních příčkách pomyslného žebříčku. S hodnotou 215 963 Kč ho uzavírá Ústecký kraj, Liberecký kraj vykázal 4. nejvyšší hodnotu.

Příjmy a životní podmínky domácností

V kraji hospodařilo 4,1 % republikového úhrnu domácností.

Podle výsledků výběrového šetření ČSÚ v domácnostech „Životní podmínky“ hospodařilo v roce 2019 v Libereckém kraji 183 173 domácností (tj. 4,1 % republikového úhrnu 4 452 970 domácností) s průměrným počtem 2,38 členů.

Hrubé peněžní příjmy v roce 2018 vzrostly o 4,1 %.

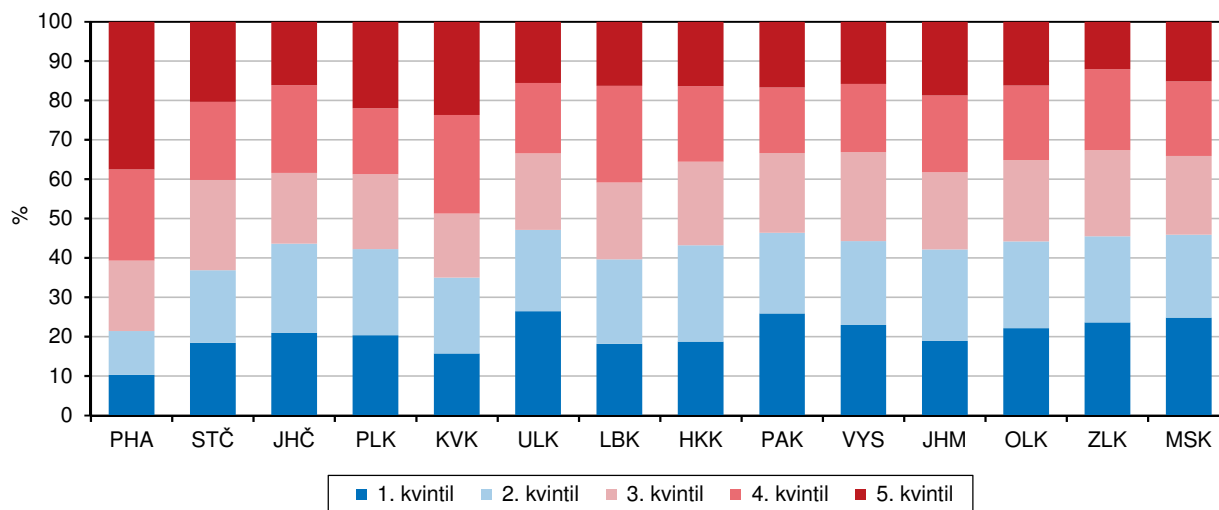
Hrubé peněžní příjmy domácností v Libereckém kraji představovaly v roce 2018 částku 221 890 Kč (meziroční nárůst o 8 638 Kč, tj. 4,1 %) a jejich struktura se dlouhodobě nemění. Největší položkou byly příjmy ze závislé činnosti (63,6 %), 22,2 % představovaly sociální příjmy a 11,2 % příjmy z podnikání. Do kategorie ostatních příjmů připadlo 3,0 % hrubých peněžních příjmů.

Výše průměrných ročních čistých příjmů v kraji byla 187 595 Kč na osobu.

Průměrné čisté peněžní příjmy domácností (sledováno za rok 2018) meziročně vzrostly o 7 396 Kč (4,1 %) na 187 595 Kč na osobu. Vzhledem k 2,1% zvýšení spotřebitelských cen v České republice v roce 2018 reálný růst činil 2,0 %. Celkové čisté příjmy (včetně naturálních příjmů) meziročně zaznamenaly nárůst o 7 441 Kč (4,0 %) na 194 004 Kč. V rámci mezikrajského srovnání byly uvedené hodnoty všech příjmů libereckých domácností 7. nejnižší a pohybovaly se pod republikovými průměry. Nejvyšší hodnoty všech druhů příjmů byly vykázány v hlavním městě Praze (306 455 Kč hrubé příjmy, 251 033 Kč čisté příjmy, 259 392 Kč celkové čisté příjmy), nejnižší ve Zlínském kraji (204 056 Kč hrubé příjmy, 175 771 Kč čisté příjmy a celkové čisté příjmy 183 141 Kč).

Graf 2.13 Podíl domácností v krajích podle kvintilového rozdělení domácností ČR na základě čistého peněžního příjmu v roce 2018

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky 2019)

V kraji bylo v roce 2018 2,1 % domácností s příjmem do 6 000 Kč.

Podle velikosti čistého měsíčního příjmu na osobu náleželo 27,9 % domácností v Libereckém kraji do skupiny s příjmem od 12 001 do 15 000 Kč (tj. meziročně více o 5,3 p. b.). Druhé nejvyšší zastoupení měly domácnosti v příjmové skupině 15 001 až 20 000 Kč (26,1 %). Nejnižší příjmy do 6 000 Kč vykázalo 2,1 % domácností, do kategorie nad 50 tis. Kč na osobu se zařadilo 0,7 % domácností v kraji. V hlavním městě Praze patřilo nejvíce domácností do příjmové kategorie 20 001 až 30 000 Kč (26,4 %), naproti tomu ve Zlínském kraji do skupiny s příjmem 15 001 až 20 000 Kč (27,0 %). Ve všech ostatních krajích měly nejvyšší zastoupení domácnosti s příjmy od 12 001 do 15 000 Kč.

Ve vlastním domě či bytě v osobním vlastnictví bydlelo 67,5 % domácností.

Převážná většina domácností v Libereckém kraji bydlela v bytových domech (56,8 %), dalších 42,5 % domácností žilo v rodinném domě. Z hlediska právního důvodu užívání bytu převažovaly ze 40,6 % byty ve vlastním domě, následovaly byty v osobním vlastnictví (26,9 %) a byty pronajaté (25,5 %). V družstevním bytě žilo 4,1 % domácností.

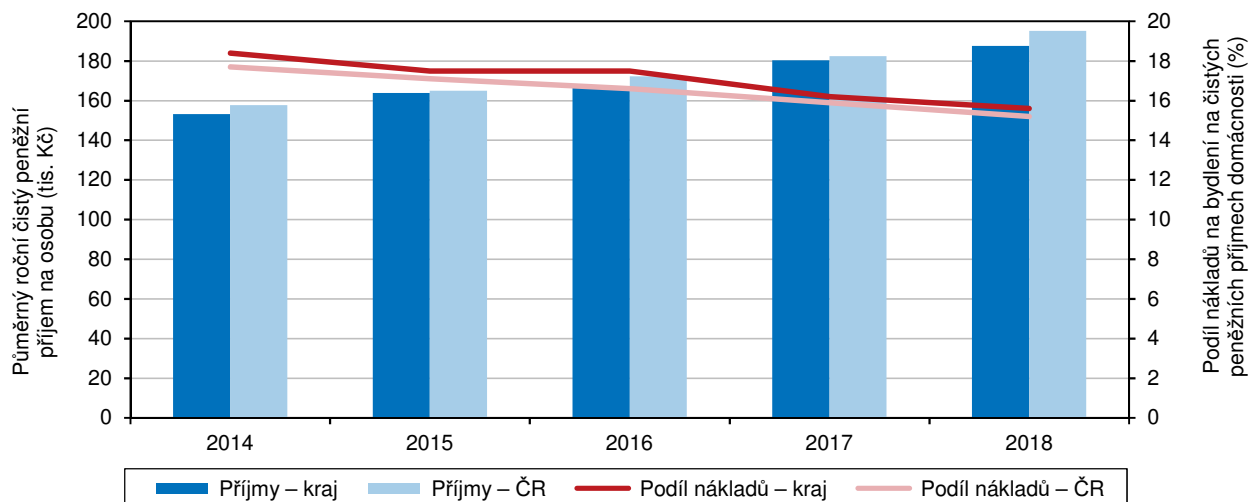
Náklady na bydlení představovaly 15,6 % příjmů domácností.

Měsíční náklady na bydlení za rok 2019 v Libereckém kraji činily 5 798 Kč a představovaly 15,6 % čistých peněžních příjmů domácností. Největší zátěž pro domácnosti byla elektřina – měsíčně za ni zaplatily 1 659 Kč, tj. 28,6 % celkových nákladů. Druhou nejvyšší položkou bylo nájemné (1 401 Kč, 24,2 %). Na plyn z dálkového zdroje připadlo 11,9 % výloh na bydlení, na vodné a stočné 11,2 % a na teplo a teplou vodu 9,6 %.

Graf 2.14 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

V Libereckém kraji domácnosti vynakládaly třetí nejvyšší částku na bydlení.

Nejvyšší měsíční částku na bydlení mezi kraji vydávaly domácnosti v hlavním městě Praze (8 100 Kč), nejnižší v Kraji Vysočina (4 641 Kč). V Libereckém kraji byly náklady na bydlení 3. nejvyšší a byly na stejné úrovni jako republikový průměr (5 799 Kč). Největší část čistých peněžních příjmů tvořily náklady na bydlení v případě domácností z Ústeckého kraje (19,0 %) a Hlavního města Prahy (18,1 %), na opačné straně žebříčku byl Kraj Vysočina s 12,3 %. Zatížení domácností Libereckého kraje byl mezi kraji 5. nejvyšší.

Klesl podíl domácností, které považují náklady na bydlení za velkou zátěž.

S rostoucími příjmy se dlouhodobě zlepšuje také pohled libereckých domácností na náklady na bydlení. Meziročně o 1,5 p. b. na 16,7 % poklesl podíl domácností, pro které byly výdaje na bydlení velkou zátěží. Na 16,4 % (tzn. o 0,5 p. b. více než v roce 2018) se zvýšil podíl domácností, pro které úhrada nebyla vůbec žádnou zátěží.

Další otázky v šetření byly zaměřeny na to, jakým způsobem domácnosti vycházely ze svých příjmů, co si nemohly dovést a jak se potýkají s půjčkami.

Půjčkou (kromě bytových) bylo zatíženo 15,8 % domácností.

V roce 2019 vycházelo se svými příjmy s velkými obtížemi nebo s obtížemi necelých 14 % domácností v Libereckém kraji (meziročně méně o 1,0 p. b.). Menší obtíže pocítilo 30,9 % domácností, 55,7 % domácností s příjmem vycházelo snadno, docela či velmi snadno. V kraji splácelo půjčku (kromě bytových) 15,8 % domácností (2. nejvyšší podíl mezi kraji) – pro 4,0 % domácností bylo jejich splácení velkou zátěží, pro 10,7 % určitou zátěží a pro 1,1 % žádnou zátěží. Z mezikrajského pohledu nejvíce domácností zatížených půjčkou bylo vykázáno v Karlovarském kraji (20,4 %), na opačný konec žebříčku se zařadil Jihočeský kraj (8,4 %).

Více než pětina domácností nemohla z finančních důvodů ani jednou ročně odjet na týdenní dovolenou.

S ohledem na příjmovou situaci bylo pro 26,6 % domácností v našem kraji problematické zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 11 200 Kč, 22,1 % domácností si nemohlo alespoň jednou v roce dopřát týdenní dovolenou mimo domov. Další 8,7 % domácností si nemohlo dovést jíst obden maso a 3,5 % dostatečně vytápět byt.

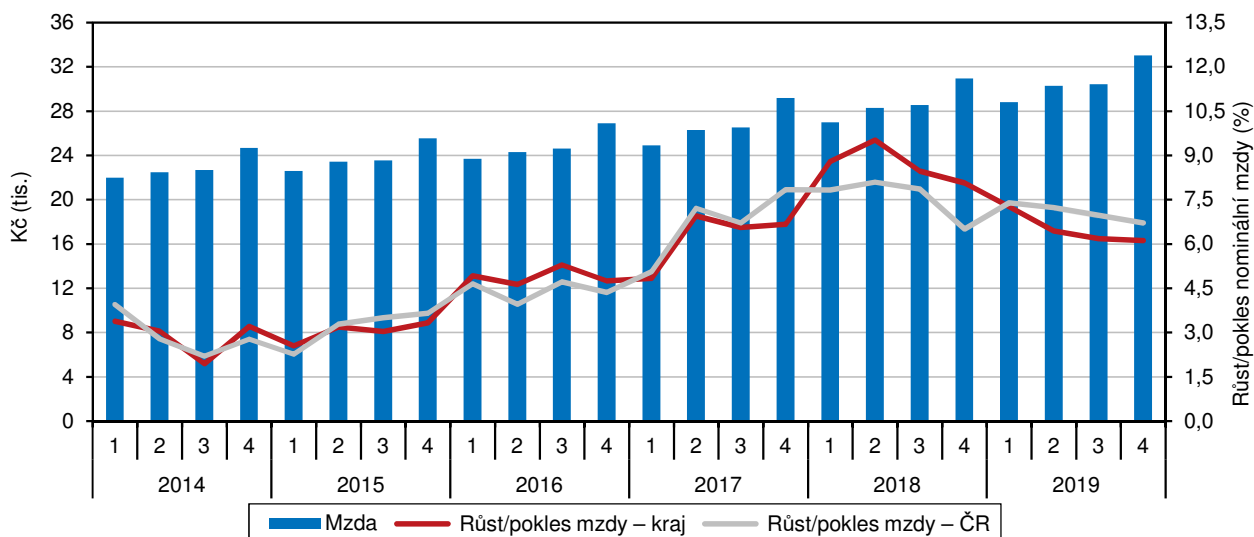
Mzdy

Český statistický úřad s MPSV publikují strukturální statistiku mezd zaměstnanců.

Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí publikuje již řadu let výsledky strukturální statistiky mezd zaměstnanců.¹ Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování především v tom, že jsou sledovány přímo mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoliv jen jejich celkový objem na úrovni podniků či organizací. Podrobně jsou navíc zjišťovány nejen všechny složky hrubého výdělku, ale také důležité personální údaje o zaměstnanci (např. pohlaví, vzdělání, věk).

Graf 2.15 Průměrná hrubá měsíční mzda^{*)} a její meziroční změny podle čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2017 předběžné údaje

Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla v roce 2019 v kraji 34 226 Kč.

Podle výsledků tohoto šetření dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda v Libereckém kraji v roce 2019 částky 34 226 Kč, tj. o 2 611 Kč (8,3 %) více než v roce 2018. Výdělek na straně mužů byl o 6 543 Kč vyšší než příjem žen, činil 37 133 Kč a meziroční mzdový nárůst dosáhl 2 359 Kč (6,8 %). Mzda žen se zvýšila o 2 756 Kč (9,9 %) na 30 590 Kč a představovala 82,4 % mzdy mužů.

Ve všech krajích mzdy meziročně vzrostly.

Meziročně vyšší průměrné mzdy zaznamenaly všechny kraje. Nejvyšší relativní přírůstek byl zjištěn v Královéhradeckém kraji (+9,5 %), absolutně nejvíce si polepšili zaměstnanci v hlavním městě Praze (+3 426 Kč). V porovnání s ostatními regiony České republiky byla jak celková průměrná mzda, tak průměrná mzda mužů vykázaná v našem kraji 6. nejvyšší, mzda žen pak 5. nejvyšší. Pomyslné první místo

¹ Do hrubých mezd se ve strukturální statistice počítají všechny mzdy za práci včetně prémie, odměn a dalších platů, dále veškeré náhrady mzdy za neodpracovanou dobu (dovolenou, svátky, překážky v práci apod.) a odměny za pracovní pohotovost za celý rok. Průměrná mzda zaměstnance v daném roce je vypočtena poměření s jeho placenou dobou, tedy počtem měsíců, za které mzdu či náhradu mzdy skutečně pobíral, odečtena je doba nemocí a dalších neplacených nepřítomností v práci za daný rok. Vypočtená průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč) tak co nejpřesněji vypovídá o srovnatelných mzdových úrovních v různých zaměstnáních (pracovních místech) při přesně zjištěném objemu placené doby.

Takto vypočtená průměrná mzda však není a nemůže být shodná s průměrnou mzdou zjišťovanou z podnikového výkaznictví ČSÚ, kde je celkový objem mzdových prostředků poměřován evidenčním počtem zaměstnanců podniku, v němž jsou však zahrnuti i zaměstnanci nemocní nebo s neplacenou nepřítomností kratší než 4 týdny. Další rozdíly mezi mzdovou úrovní ve srovnání s jinými statistickými zdroji mohou plynout (kromě vlivu neplacených absencí a odlišného základního souboru šetření) z faktu, že do výsledků strukturální statistiky se nezahrnují zaměstnanci s týdenním úvazkem kratším než 30 hodin.

mezikrajského žebříčku ve všech případech a s výrazným odstupem od ostatních krajů obsadilo hlavní město Praha. Průměrná mzda celkem v tomto kraji činila 45 928 Kč, muži pobírali v průměru 51 097 Kč a ženy 39 971 Kč. Nejnižší celkový výdělek a výdělek mužů vykázal Karlovarský kraj (31 651 Kč, resp. 33 709 Kč), v případě žen byla nejnižší mzda vyplácena ve Zlínském kraji (28 366 Kč).

Struktura průměrné měsíční mzdy je v krajích podobná, v Libereckém kraji její základní složka tvoří 66,8 %.

Struktura průměrné měsíční mzdy podle jednotlivých složek se mezi kraji výrazně nelišila. Z výše uvedené průměrné mzdy v Libereckém kraji připadlo na základní složku 66,8 %, prémie a odměny tvořily 15,5 %, náhrady mzdy 11,1 % a zbyvajících 6,6 % představovaly příplatky za práci přesčas, ostatní příplatky a odměny za pohotovost.

Pracovníci s nejnižší kvalifikací pobírali v kraji průměrně 21 907 Kč.

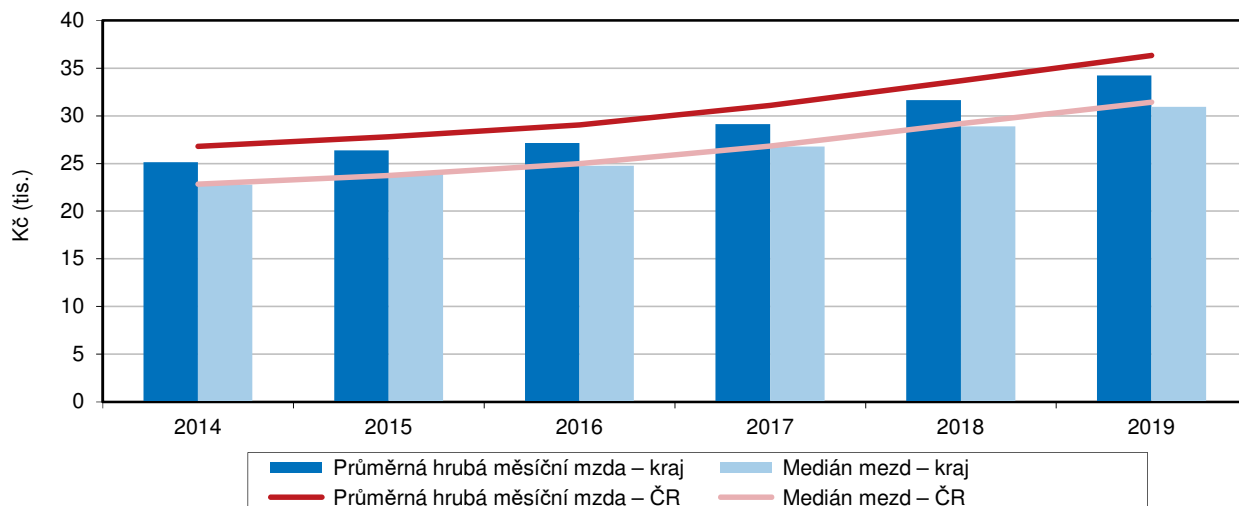
Z hlediska hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO pobírali v roce 2019 v Libereckém kraji nejvyšší průměrné mzdy řídicí pracovníci, a to 71 687 Kč. Průměrná mzda specialistů dosáhla 46 351 Kč, technických a odborných pracovníků 38 056 Kč. Nejnižší mzdy ve výši 21 907 Kč byly vypláceny pomocným a nekvalifikovaným pracovníkům. Meziročně si polepšili zaměstnanci všech tříd zaměstnání – absolutně nejvíce řídicí pracovníci (+5 592 Kč, tj. +8,5 %), relativně nejvíce pracovníci ve službách a prodeji (+13,3 %, tj. +3 010 Kč). Nejnižší mzdový nárůst ve výši pouhých 85 Kč a 0,4 % zaznamenala kategorie pomocných a nekvalifikovaných pracovníků.

Medián mzdy se zvýšil na 30 936 Kč.

V rámci strukturálního šetření mezd je však vedle průměrné mzdy zjišťován také mzdový medián. Ten charakterizuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení a tím mnohem lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mzdy v Libereckém kraji v roce 2019 dosáhl 30 936 Kč a meziročně se zvýšil o 2 054 Kč (7,1 %). V případě mužů činil 33 405 Kč (ve srovnání s rokem 2018 +2 210 Kč, +7,1 %), v případě žen 28 615 Kč (+ 2 168 Kč, +8,2 %).

Graf 2.16 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Libereckém kraji a ČR

Pramen: MPSV, MF

Nejnižší medián mzdy vykazují muži z Karlovarského a ženy ze Zlínského kraje.

Mezi kraji České republiky se mzdový medián pohyboval od 28 793 Kč v Karlovarském kraji do 37 602 Kč v hlavním městě Praze. Prvenství v případě mediánu mužů a žen také patřilo hlavnímu městu Praze (40 769 Kč, resp. 34 692 Kč). Nejnižší hodnota v případě mužů patřila Karlovarskému kraji (30 886 Kč), v případě žen kraji Zlínskému (25 919 Kč).

V Libeckém kraji byla zjištěna nejnižší odchylka mezi průměrnou mzdou a mediánem mezd.

Průměrná hrubá měsíční mzda vykázaná v Libereckém kraji v roce 2019 převyšovala medián mezd o 3 290 Kč. Větší diference byla vykázána mezi průměrem a mediánem mzdy mužů (+3 728 Kč) než žen (+1 975 Kč). Největší rozdíl mezi průměrnou mzdou a mediánem mezd byl v rámci mezikrajského srovnání zjištěn v hlavním městě Praze (celkem +8 326 Kč, u mužů +10 328 Kč, u žen +5 279 Kč). Nejméně se celkové hodnoty obou ukazatelů odlišovaly v Pardubickém kraji (rozdíl o 2 846 Kč), u mužů v Karlovarském kraji (rozdíl o 2 823 Kč). U žen byla nejnižší odchylka mezi průměrnou mzdou a mediánem mezd zjištěna v Libereckém kraji.

Podle skutečného místa pracoviště došlo v Libereckém kraji k reálnému nárůstu průměrné hrubé mzdy o 3,9 %.

Podle podnikového výkaznictví (v těch jednotkách, ve kterých měli zaměstnanci skutečná pracoviště, tzn. nikoli pouze sídla závodů) dosáhla průměrná hrubá měsíční nominální mzda (dále jen průměrná mzda) v Libereckém kraji v roce 2019 hodnoty 31 703 Kč (přepočteno na plně zaměstnané osoby) a ve srovnání s rokem 2018 vzrostla o 2 021 Kč. Nominální nárůst představoval 6,8 %, reálné zvýšení vzhledem k 2,8% nárůstu spotřebitelských cen v České republice činilo 3,9 %.

Mzda meziročně vzrostla ve všech krajích i celé České republice.

Meziroční zvýšení mzdové úrovně bylo vykázáno jak v celé České republice, tak také ve všech zbývajících krajích. V České republice se mzda absolutně zvýšila o 2 257 Kč. Nejnižší zvýšení mezi kraji zaznamenal Kraj Vysočina (+1 892 Kč), nejvyšší Středočeský kraji (+2 506 Kč). Relativní nárůst v České republice představoval 7,1 %, reálně se mzda zvýšila o 4,2 %. Mezi kraji se nominální (reálné) zvýšení pohybovalo od 6,2 % (resp. 3,3 %) v hlavním městě Praze do 7,8 % (4,9 %) v Královéhradeckém kraji.

Průměrná hrubá mzda v Libereckém kraji byla šestá nejvyšší.

Průměrná mzda v našem kraji o 2 422 Kč zaostala za republikovým průměrem (34 125 Kč) a mezi kraji byla 6. nejvyšší. Více než republikový průměr pobírali zaměstnanci pouze v hlavním městě Praze (42 553 Kč, +8 428 Kč) a ve Středočeském kraji (34 900 Kč, +775 Kč). Naopak v Karlovarském kraji, ve kterém byla v roce 2019 zjištěna nejnižší mzda mezi regiony (29 962 Kč), byla oproti republikovému průměru mzda nižší o 4 163 Kč.

V přepočtu na plně zaměstnané meziročně mírně poklesl počet zaměstnanců.

V oblasti zaměstnanosti došlo v roce 2019 v Libereckém kraji meziročně k mírnému poklesu počtu zaměstnanců. Subjekty s pracovištěm v Libereckém kraji zaměstnávaly v přepočtu na plně zaměstnané 147,5 tis. osob, tj. meziročně o 0,6 tis. osob (0,4 %) méně. Počet zaměstnaných poklesl také v devíti dalších krajích, absolutně nejvíce v kraji Moravskoslezském (-3,3 tis. osob, tj. -0,8 %), relativně pak v kraji Karlovarském (-1,7 %). Nejvyšší absolutní i relativní přírůstek vykázálo hlavní město Praha (+19,3 tis. osob, +2,3 %), ve kterém průměrný evidenční počet zaměstnanců činil 843,1 tis. osob (tj. více než jedna pětina republikového úhrnu 4 085,6 zaměstnanců). V celé České republice vzrostl průměrný evidenční počet pracovníků o 14,6 tis. osob (+0,4 %).

Vzdělávání

Mateřské školy v kraji navštěvuje více než 15 tis. dětí.

Ve školním roce 2019/2020 působí v Libereckém kraji 235 mateřských škol, tedy stejně jako v roce předchozím. Meziročně v těchto předškolních zařízeních přibýlo 24 tříd. Současných 697 tříd navštěvuje 15 228 dětí, tj. o 150 dětí (1,0 %) více než ve školním roce 2018/2019. Ve struktuře dětí podle pohlaví z 52,6 % převažují chlapci. Z pohledu věku 28,5 % představují pětileté děti, dalších 27,1 % dětí je čtyřletých a 26,2 % dětí je ve věku 3 let. Školky také navštěvuje 11,7 % dětí, kterým v době nástupu do školky bylo méně než 3 roky. Naopak ve věku 6 a více let do předškolních zařízení v našem kraji dochází 6,4 % dětí. Nejvyšší podíl dětí v tomto věku navštěvuje předškolní zařízení ve Zlínském a Olomouckém kraji (shodně 7,0 %), nejnižší v hlavním městě Praze (4,6 %). Podíl dětí ve věku do tří let

byl nejvyšší v předškolních zařízeních Olomouckého kraje (15,0 %), naopak v hlavním městě Praze dosáhl jen 8,3 %.

Na 1 třídu MŠ v kraji připadá 21,8 dětí, na 1 pedagoga 11,0 dětí.

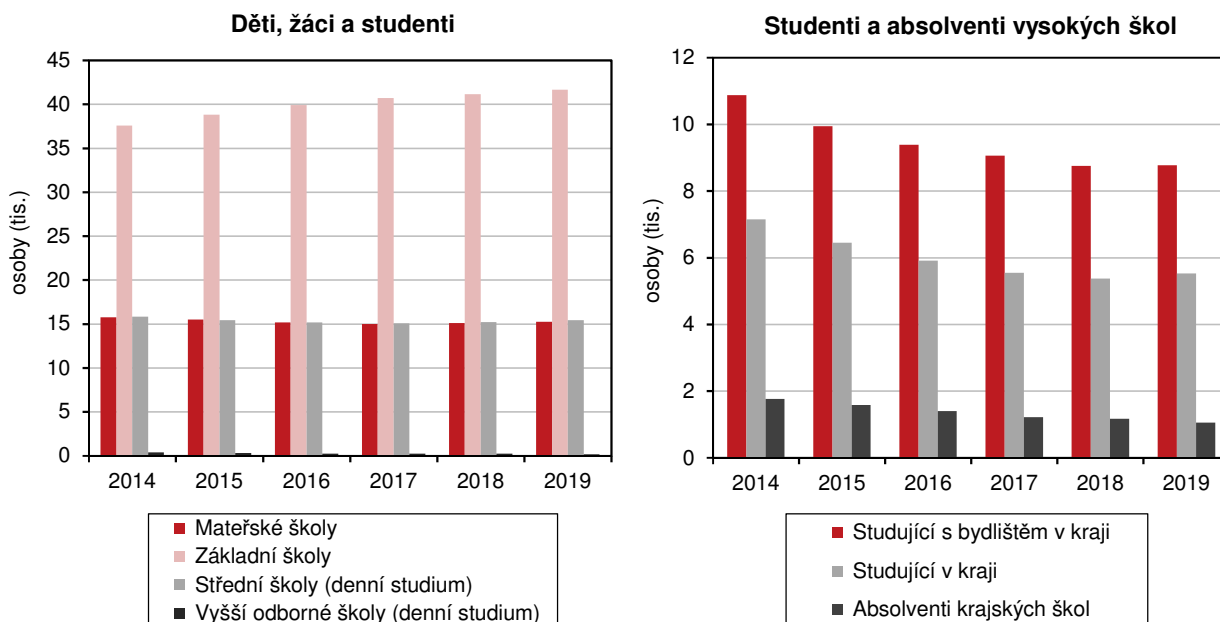
Nejčastějším zřizovatelem mateřských škol v Libereckém kraji jsou obce (215 školek, tj. 91,5 % z celkového počtu), 15 zařízení bylo soukromých, 4 školky založil Liberecký kraj a 1 církevní organizace. Předškolní výchovu ve školním roce 2019/2020 zajišťovalo v přepočtu na plně zaměstnané celkem 1 389 učitelů (meziročně více o 130 osob, tj. 10,3 %), z toho pouze 6 mužů. Na 1 třídu připadlo 21,8 dětí, jeden pedagog vzdělával 11,0 dětí. Zájem o předškolní vzdělávání v tomto školním roce reprezentovalo 6 496 podaných žádostí o přijetí do mateřské školy, necelé pětina z nich však nebylo vyhověno. Do mateřské školy nakonec nastoupilo 260 dětí, tj. 5,0 % z 5 238 schválených žádostí.

Počet žáků základních škol v kraji roste.

V Libereckém kraji ve školním roce 2019/2020 zajišťuje základní vzdělání 201 škol (stejný počet jako v loňském školním roce) ve kterých je zřízeno 2 126 tříd (meziročně o 55 tříd více). Ty navštěvuje 41 663 žáků (o 539 žáků, tj. 1,3 % více než v roce 2018/2019), z toho 58,5 % na 1. stupni. Od školního roku 2011/2012 počet žáků základních škol v našem kraji každoročně roste. Do 1. ročníku bylo nově přijato 4 617 žáků, z nich bylo 0,5 % mladších 6 let, 75,1 % bylo šestiletých a 24,3 % sedmiletých a starších. Zřizovatelem 184 základních škol je obec, v současném školním roce se výuky v těchto zařízeních účastní 39 978 žáků. Liberecký kraj zřídil 7 škol (735 žáků), 5 soukromých základních škol navštěvuje 514 žáků. Zřizovatelem 3 zařízení s 89 žáky bylo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a 2 školy s 347 žáky založila církevní organizace. Vyučování na základních školách zajišťuje v přepočtu na plně zaměstnané 2 948 pedagogů, z toho 455 mužů (tj. 15,4 %). Ve srovnání s předcházejícím školním rokem vyučuje na základních školách o 112 pedagogů (3,9 %) více. Na 1 třídu připadá v průměru 19,6 žáků a na 1 pedagoga 14,1 žáků.

Graf 2.17 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Libereckém kraji

Pramen: MŠMT

V Libereckém kraji poskytuje středoškolské vzdělání 48 škol, na kterých studuje více než 15 tis. studentů.

Středoškolské vzdělání ve školním roce 2019/2020 v Libereckém kraji poskytuje celkem 48 škol, jejich počet se meziročně nezměnil. Počet studentů se ve srovnání s předchozím rokem zvýšil o 1,1 % (175 osob) na 15 758 studentů (čtvrtá nejnižší hodnota v posledních 10 letech). Ve srovnání se školním rokem 2010/2011 studuje

na středních školách o 4 618 studentů (22,7 %) méně. Ve struktuře podle pohlaví mírně převažují chlapci (50,2 %). Ve srovnání s předchozím rokem nepatrně poklesl počet nově přijatých žáků do 1. ročníku, a to o 13 osob (0,3 %) na 4 472 osob.

Většina studentů středních škol navštěvuje denní formu studia.

Většina z výše uvedeného celkového počtu studentů studovala v rámci denního studia (97,8 % všech studentů), zbývajících 348 osob se vzdělávalo v rámci ostatních forem studia. Z hlediska věku mezi denními studenty převažovaly osoby 17leté (3 453 studentů, tj. 22,4 %), následovali šestnáctiletí (3 443 osob, 22,3 %) a osmnáctiletí studenti (3 020 osob, 19,6 %). Denně se také vzdělávalo 86 studentů ve věku 25 let a více (0,6 % studentů denní formy studia). Tato věková kategorie naopak převažovala mezi studenty ostatních forem studia (56,6 %), více než čtvrtina těchto studentů (90 osob) pak byla ve věku 16–19 let. Výuku na středních školách zajišťovalo 1 486 pedagogů (v přepočtu na plně zaměstnané), meziročně o 63 osob (4,4 %) více.

Počet studentů vyšších odborných škol poklesl na pouhých 199 studentů.

Počet vyšších odborných škol v Libereckém kraji ve školním roce 2019/2020 ve srovnání s předchozím rokem poklesl o jedno zařízení na 5 škol. Současně také poklesl počet studijních skupin denního studia z 19 na 17 skupin. Celkový počet studentů poklesl o 13,5 % na 199 studentů, počet studentů denní formy vzdělávání se snížil o více než pětinu (48 osob) na 174 studentů. Pedagogickou činnost na vyšších odborných školách v tomto školním roce zajišťuje 19 učitelů (přepočteno na plně zaměstnané), tj. meziročně o 13 osob (39,3 %) méně.

V kraji působí 22 poboček základních uměleckých škol s téměř 10 tis. žáky.

Z pohledu ostatních školských zařízení v Libereckém kraji ve školním roce 2019/2020 působí 20 základních uměleckých škol s 22 pobočkami, ve kterých svůj talent rozvíjí 9 739 žáků (z toho 72,5 % dívek). Téměř 63 % žáků se účastní výuky v hudebním oboru, jedna pětina navštěvuje obory výtvarné, více než jedna desetina obory taneční. Literárně–dramatickým oborům se věnuje 5,2 % žáků. V kraji působí také 2 jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, které ve školním roce 2019/2020 navštěvuje 1 488 žáků.

Ve školních družinách bylo zapsáno 12 762 žáků, převážně z 1. stupně základních škol.

Pro děti je zřízeno 194 družin s 514 odděleními, ve kterých pracuje 421 vychovatelů a 37 ostatních pedagogických pracovníků (v přepočtu na plně zaměstnané). Celkem je v družinách zapsáno 12 762 žáků, mezi kterými z 98,8 % převažují žáci 1. stupně ZŠ. Vzdělávací zařízení doplňují střediska volného času (domy dětí a mládeže, stanice zájmové činnosti). V Libereckém kraji je celkem 17 těchto zařízení s 912 zájmovými útvary, ve kterých pracuje 105 zaměstnanců (v přepočtu na plně zaměstnané). Jejich služeb využívá celkem 10 041 účastníků, z toho 64,9 % tvoří žáci, více než pětinu děti, 1,2 % studenti a 13,5 % dospělí.

Nejvíce vysokoškoláků v Libereckém kraji studovalo v roce 2009/2010.

Počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v Libereckém kraji i studujících v našem kraji se zvyšoval do školního roku 2009/2010, resp. 2010/2011. V následujících letech již počet vysokoškoláků pravidelně ubývalo. V roce 2019/20 se pokles zastavil a počet studentů s bydlištěm v kraji se zvýšil o 12 osob (+0,1 %) na 8 836 studentů. Počet studujících na vysoké škole v Libereckém kraji vzrostl o 2,7 % (tj. o 159 osob) na 5 994 studentů. Maximální počet vysokoškoláků bydlících v Libereckém kraji byl zaznamenán v roce 2010/11 (12 895 osob), maximální počet studentů studujících v našem regionu pak v roce 2009/10 (10 218 osob). Od roku 2013 každoročně klesá také počet absolventů vysoké školy v kraji. V akademickém roce 2018/2019 tak studium úspěšně ukončilo 1 124 studentů, což je meziročně o 9,2 % méně.

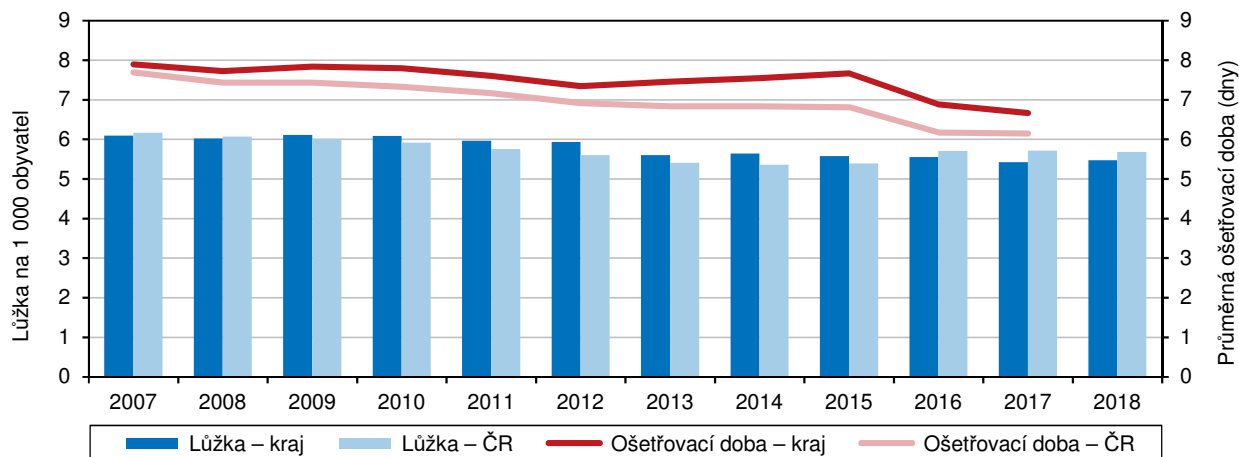
Zdravotnictví

Na 1 lékaře v roce 2018 připadlo v kraji 256 obyvatel, na 1 000 obyvatel 3,9 lékaře.

V roce 2018 ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních Libereckého kraje pracovalo 1 726 lékařů. Na 1 lékaře připadlo v průměru 256 obyvatel (o čtyři obyvatele méně než v roce 2017). Na 1 000 obyvatel v roce 2018 vycházelo 3,9 lékaře. V případě obou ukazatelů Liberecký kraj zaostává za průměry České republiky (212 obyvatel na 1 lékaře a 4,7 lékaře na 1 000 obyvatel) a mezi kraji mu připadla třetí nejnižší příčka mezikrajského žebříčku, horší pozici obsadily jen kraje Ústecký a Středočeský. Naopak v hlavním městě Praze na 1 lékaře připadlo 126 obyvatel a na 1 000 obyvatel vycházelo 8,0 lékařů.

Graf 2.18 Lůžka a ošetrovací doba v nemocnicích v Libereckém kraji a ČR

Pramen: ÚZIS

Zdravotní péči v kraji v roce 2018 zajišťovalo 9 nemocnic s celkovým počtem 2 414 lůžek (přepočtený stav).

Zdravotní péči v roce 2018 v Libereckém kraji zajišťovalo 9 nemocnic s celkovým počtem 2 414 lůžek. Meziročně se jejich počet zvýšil o 25 lůžek (1,0 %), v porovnání s rokem 2010 však došlo k poklesu o 260 lůžek (-9,7 %). Zdravotnickou péči v nemocnicích v roce 2018 zajišťovalo 805,2 lékařů (přepočtený stav), meziročně méně o 0,5 %, ale o 13,0 % více než v roce 2010. V roce 2017 bylo v nemocnicích Libereckého kraje zaznamenáno 91 586 případů hospitalizace, meziročně o 3 434 případů více (+3,9 %). V přepočtu na 10 000 obyvatel připadlo 2 077 realizovaných hospitalizací, což Liberecký kraj řadilo na sedmou nejnižší pozici mezi kraji. Nejvíce realizovaných hospitalizací na 10 000 obyvatel bylo v nemocnicích v hlavním městě Praze (2 543), naopak nejméně ve Středočeském kraji (1 607). Průměrná délka ošetrovací doby v nemocnici v Libereckém kraji v roce 2017 trvala 6,7 dne a využití lůžkového fondu (tj. podíl počtu ošetrovacích dnů a průměrného počtu stanovených lůžek) bylo vyšší než republikový průměr (243,2 dnů) a činilo 255,5 dnů.

Dočasná pracovní neschopnost

Meziročně poklesl průměrný počet nemocensky pojištěných osob.

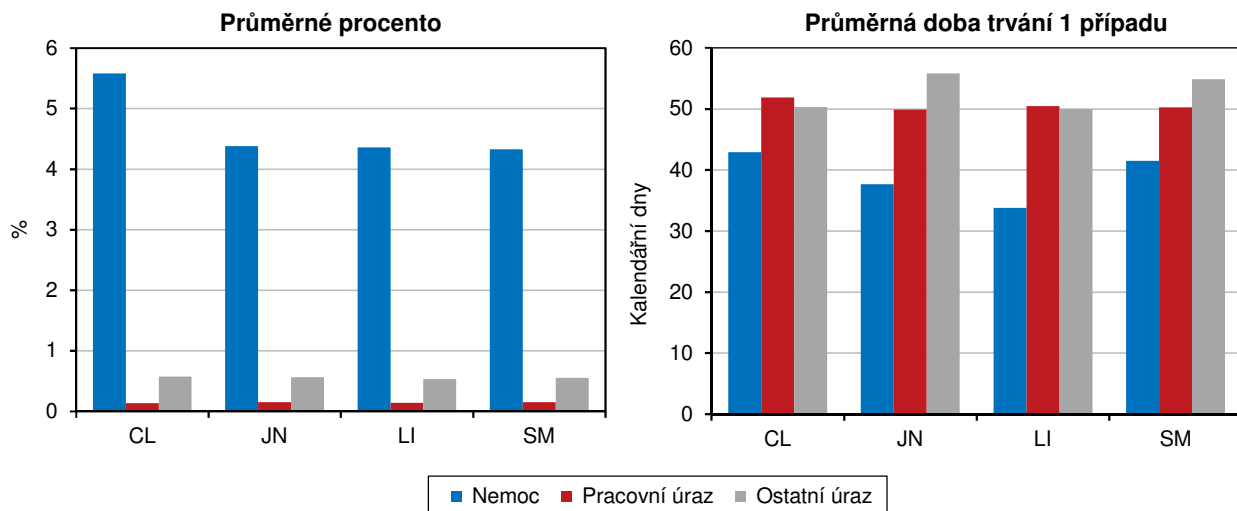
Průměrný počet nemocensky pojištěných osob v Libereckém kraji v roce 2019 meziročně poklesl o 0,6 % (926 osob) na 154 754 osob, přičemž 48,9 % z toho představovaly ženy.

V roce 2019 bylo nahlášeno více než 77 tis. případů pracovní neschopnosti.

Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti v Libereckém kraji vzrostl ze 74 864 událostí v roce 2018 na 77 049 událostí, tj. o 2,9 %. Na ženy připadalo 51,5 % nově hlášených případů, na muže 48,5 %. Pracovní neschopnost pro nemoc se na uvedeném počtu podílela z 90,2 % a častěji se týkala žen (57,1 % z neschopností pro nemoc). Dočasná pracovní neschopnost v důsledku pracovního úrazu tvořila 2,1 % nově hlášených případů, z celkového počtu 1 584 událostí připadlo 68,1 % na muže. Ostatní úrazy byly příčinou 7,8 % případů, podíl mužů představoval 63,4 %.

Graf 2.19 Dočasná pracovní neschopnost v okresech Libereckého kraje v roce 2019

Pramen: ČSSZ

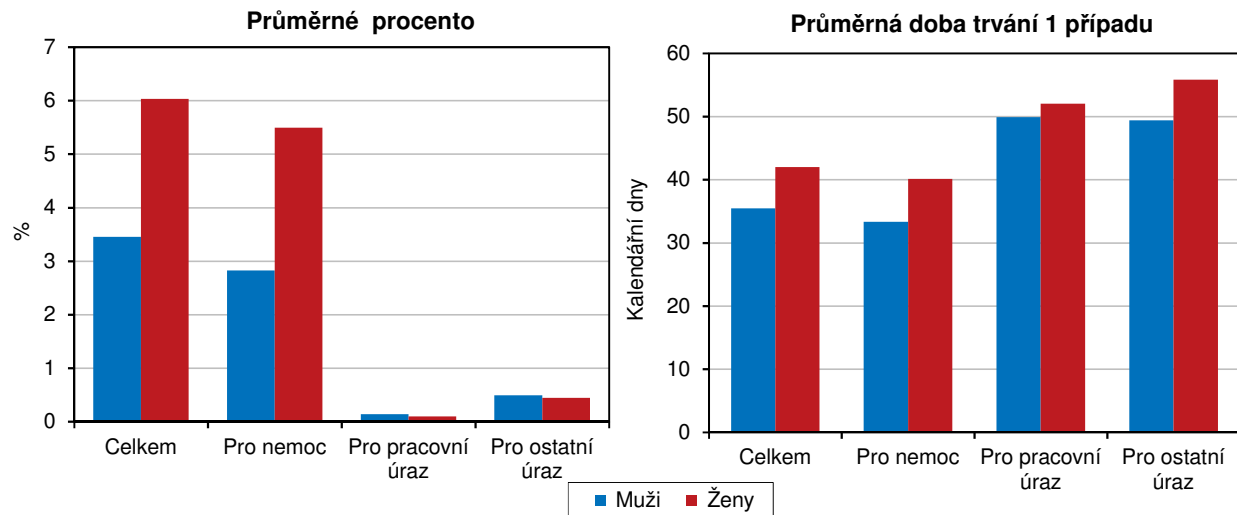

Při přepočtu na 100 pojištěnců bylo v Libereckém kraji nejvíce případů nově hlášené pracovní neschopnosti.

Při přepočtu na 100 pojištěnců připadlo v roce 2019 v Libereckém kraji 49,79 nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti, ve srovnání s rokem 2018 to znamená nárůst o 3,5 %. Jedná se o nejvyšší hodnotu mezi kraji České republiky, na opačné straně žebříčku se umístilo hlavní město Praha s 33,46 nově hlášenými případy na 100 pojištěnců. Na 100 pojištěnců v Libereckém kraji připadlo 44,89 nově hlášených případů pro nemoc, 1,02 případů pro pracovní úraz a 3,87 případů pro ostatní úraz.

Graf 2.20 Dočasná pracovní neschopnost podle pohlaví v Libereckém kraji v roce 2019

Pramen: ČSSZ

Jeden případ pracovní neschopnosti v roce 2019 průměrně trval 38,80 dnů, mezi kraji nejméně.

Denně bylo v roce 2019 v průměru v Libereckém kraji 8 191 osob práce neschopných (o 460 více než v roce 2018), v tom 7 122 osob pro nemoc, 219 pro pracovní úraz a 849 pro ostatní úrazy. Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti v Libereckém kraji v roce 2019 dosáhla 38,80 dnů, tj. o 1,11 dnů více než v roce 2018. Hodnota ukazatele pohybovala se pod celorepublikovým průměrem (42,41 dnů) a mezi kraji byla nejkratší. Nejdelší doba byla vykázána ve Zlínském kraji (49,55 dnů). Pracovní neschopnost pro nemoc v Libereckém kraji trvala v průměru 37,42 dnů, pro pracovní úraz 50,56 dnů a pro ostatní úrazy 51,74 dnů.

Ze 100 pojištěnců jich bylo denně 5,293 % v pracovní neschopnosti.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz. Hodnota tohoto ukazatele v roce 2019 v Libereckém kraji představovala 5,293 % – meziročně vzrostla o 0,327 p. b., republikový průměr (4,701 %) překročila o 0,592 p. b. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti žen v Libereckém kraji činilo 6,030 %, mužů 4,588 %. Meziroční zvýšení vykázaly také všechny ostatní kraje. Nejnižší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti ve výši 3,560 % vykázalo hlavní město Praha, nejvyšší ve výši 5,750 % Moravskoslezský kraj. Hodnota evidovaná v Libereckém kraji byla 5. nejvyšší.

V roce 2019 bylo v kraji evidováno 3 568 nemocensky pojištěných osob samostatně výdělečně činných.

V roce 2019 bylo v Libereckém kraji průměrně evidováno také 3 568 nemocensky pojištěných osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Tyto osob nově nahlásily 465 případů pracovní neschopnosti, v přepočtu na 100 osob připadlo 13,03 případů. Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti OSVČ dosáhla 108,80 dnů, tj. 2,8x vyšší hodnota než u zaměstnanců. Důvodem tohoto rozdílu je skutečnost, že OSVČ využívají „neschopenky“ jen při vážných potížích. Průměrné procento pracovní neschopnosti OSVČ činilo 3,884 % a pohybovalo se o 0,206 p. b. pod republikovým průměrem (4,091 %).

Nemocenské pojištění

Výdaje na dávky nemocenského pojištění v kraji od roku 2013 rostou.

Nemocenské pojištění slouží k pokrytí ztráty příjmů v krátkodobých sociálních událostech, jako je například dočasná pracovní neschopnost z důvodu nemoci nebo úrazu či karantény, ošetřování člena rodiny, těhotenství a mateřství, péče o dítě. Výdaje na dávky nemocenského pojištění vyplácené v Libereckém kraji se v poslední dekádě pravidelně navyšovaly až od roku 2013, zatímco do té doby každoročně klesaly. V roce 2019 jejich objem dosáhl 1 389,0 mil. Kč, což meziročně představuje 15,8% nárůst, tedy navýšení o téměř 190 mil. Kč a nejvyšší částku za posledních deset let.

Na nově zavedené dávky (otcovská poporodní péče a dlouhodobé ošetřovné) bylo v roce 2019 vyčerpáno 12,7 mil. Kč.

Největší část nemocenského pojištění v roce 2019, stejně jako v předchozích letech, připadala na výplatu nemocenské (72,0 %), 22,2 % výdajů bylo určeno na peněžitou pomoc v mateřství a 4,9 % na ošetřovné. V roce 2018 byly zavedeny dvě nové dávky – otcovská poporodní péče, na kterou bylo v roce 2019 vyčerpáno 9,3 mil. Kč (0,7 % vyplacených dávek nemocenského pojištění) a dlouhodobé ošetřovné, na které bylo v roce 2019 vyplaceno 3,4 mil. Kč (0,2 %). Meziročně se navýšily všechny uvedené dávky.

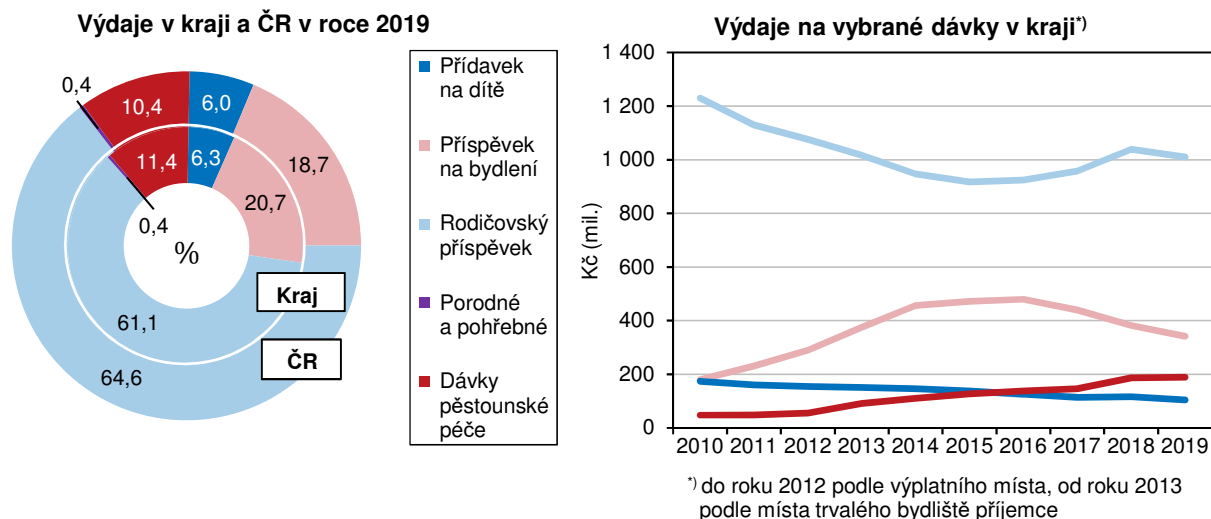
Státní sociální podpora

Celkové výdaje na dávky státní sociální podpory v kraji meziročně poklesly.

V roce 2019 bylo v Libereckém kraji vyplaceno 388,9 tis. dávek státní sociální podpory (včetně dávek péčovské péče), tj. meziročně o 7,4 % méně. Celkové výdaje na uvedené dávky v roce 2019 dosáhly 1,65 mld. Kč, o 77,9 mil. Kč méně (-4,5 %) než v roce předchozím. Nejméně finančních prostředků bylo za posledních deset let vynaloženo na dávky státní sociální podpory v roce 2012 (1,58 mld. Kč), jejich maximální částka byla zjištěna v roce 2010 (1,86 mld. Kč). V přepočtu na 1 obyvatele kraje v roce 2019 připadlo 3 732 Kč, meziročně o 188 Kč méně. V porovnání s ostatními regiony České republiky byly výdaje na dávky státní sociální podpory na 1 obyvatele v Libereckém kraji třetí nejvyšší a republikový průměr (3 552 Kč) překročily o 180 Kč. Více prostředků je vypláceno již jen v Moravskoslezském (4 344 Kč) a Ústeckém kraji (4 193 Kč), tedy v krajích s vysokým podílem nezaměstnaných. Naopak nejnižší částka byla vykázána ve Zlínském kraji (3 014 Kč).

Graf 2.21 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Libereckém kraji a ČR

Pramen: MPSV

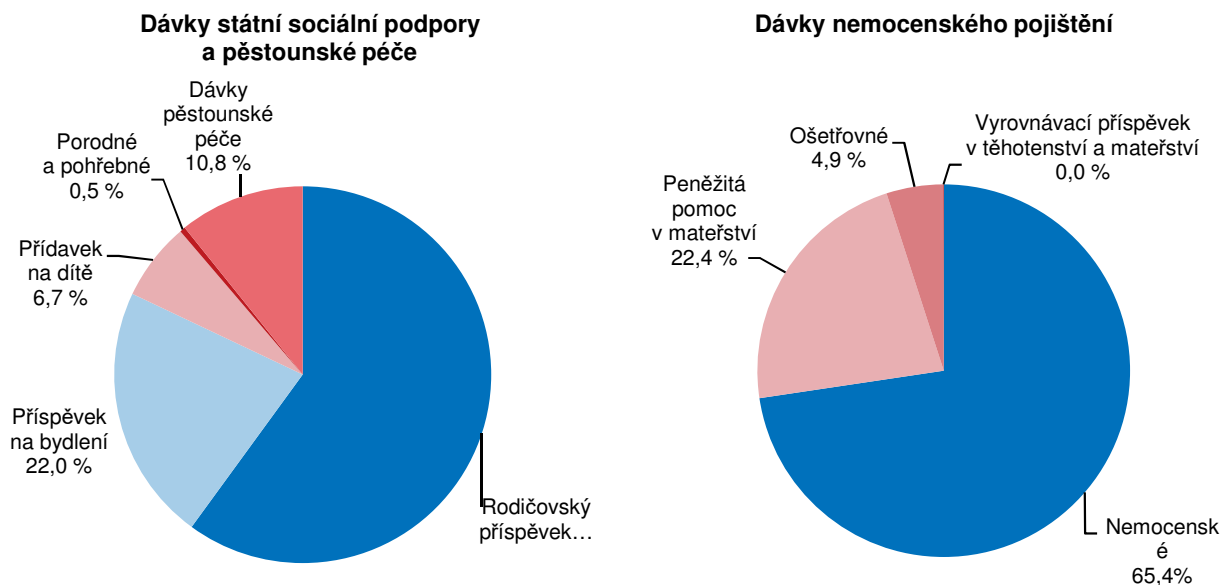

Objem vyplacených přídavků na dítě se v posledních letech snižuje.

Přídavek na dítě v roce 2019 představoval 33,6 % (130,7 tis. dávek) vyplacených dávek státní sociální podpory, což byl nejnižší podíl v letech 2010 až 2019. Nejvyšší zastoupení měly přídavky v roce 2012 (49,0 % vyplacených dávek). Co do objemu finančních prostředků byly přídavky na dítě v období posledních deseti let nejvyšší v roce 2010 (174,0 mil. Kč), od té doby se částka každoročně (s výjimkou roku 2018) snižuje a v roce 2019 pak činila již jen 104,7 mil. Kč (oproti roku 2010 o 39,8 % méně).

Graf 2.22 Výdaje na dávky státní sociální podpory a nemocenského pojištění v Libereckém kraji v roce 2019

Pramen: MPSV

Zařízení sociálních služeb

Zařízení sociálních služeb dělíme na pobytové, ambulantní a terénní.

Zařízení sociálních služeb jsou zařízení poskytující některou ze sociálních služeb, jako například pomoc při péči o vlastní osobu, zajištění stravování, ubytování, ošetřování, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím. Obecně se rozlišují tři typy sociální služby, tj. pobytové, ambulantní a terénní.

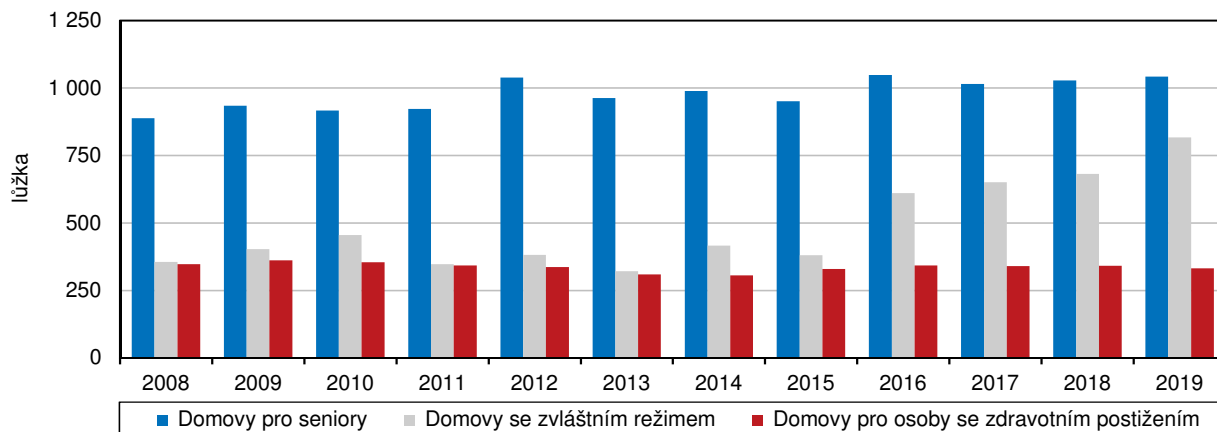

Pobytové služby jsou spojeny s ubytováním v zařízení.

Pobytové služby jsou spojené s ubytováním v zařízení sociálních služeb, kde člověk žije. Příkladem mohou být domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem (pro osoby nemocné stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí a ostatními typy demencí, kteří mají z důvodu těchto onemocnění sníženou soběstačnost a proto potřebují pravidelnou pomoc jiné osoby) nebo domovy pro osoby se zdravotním postižením.

Graf 2.23 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Libereckém kraji

Pramen: MPSV

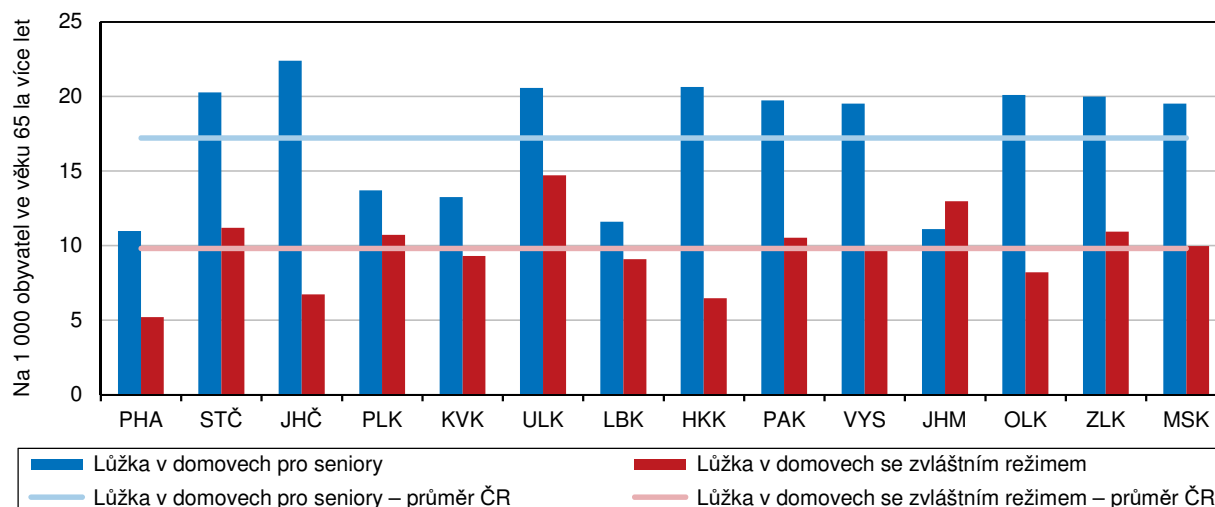

V domovech pro seniory bylo v kraji v roce 2019 k dispozici 1 042 lůžek, v domovech se zvláštním režimem 817 lůžek.

V domovech pro seniory, kterých v roce 2019 na území Libereckého kraje působilo 20, bylo k dispozici 1 042 lůžek. V přepočtu na 1 000 obyvatel starších 65 let je to 11,6 lůžek. Meziročně o 14 lůžek (1,4 %) více a o 126 lůžek (13,8 %) více než před deseti lety. Domovů se zvláštním režimem bylo v kraji 17 a disponovaly 817 lůžky. Na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let to bylo 9,1 lůžek, což bylo nejvíce za posledních deset let. Oproti roku 2010 se kapacita zvýšila o 362 lůžek. V 9 domovech pro osoby se zdravotním postižením bylo v roce 2019 k dispozici 331 lůžek (3,7 lůžka na 1 000 obyvatel starších 65 let), meziročně méně o 10 lůžek (-2,9 %). V posledních deseti letech se jejich počet pohyboval od 305 lůžek v roce 2014 do 354 lůžek v roce 2010.

Graf 2.24 Lůžka v domovech pro seniory a v domovech se zvláštním režimem v krajích v roce 2019

Pramen: MPSV

Liberecký kraj měl třetí nejmenší počet lůžek pro seniory v přepočtu na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let.

V porovnání s ostatními regiony České republiky se Liberecký kraj v počtu lůžek na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v případě domovů pro seniory v roce 2019 umístil na třetí nejnižší pozici, u domovů pro osoby se zdravotním postižením na druhé spodní příčce a v případě domovů se zvláštním režimem obsadil pátou spodní příčku. Nejvíce lůžek na 1 000 obyvatel daného věku v domovech pro seniory vykázal Jihočeský kraj (22,4 ‰), v domovech se zvláštním režimem Ústecký kraj (14,7 ‰) a v domovech pro osoby zdravotně postižené Plzeňský kraj (9,0 ‰). Nejméně příznivá situace byla v případě všech zařízení zjištěna v hlavním městě Praze (11,0 ‰ v domovech pro seniory, 5,2 ‰ v domovech se zvláštním režimem a 1,8 ‰ v případě domovů pro osoby zdravotně postižené).

Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

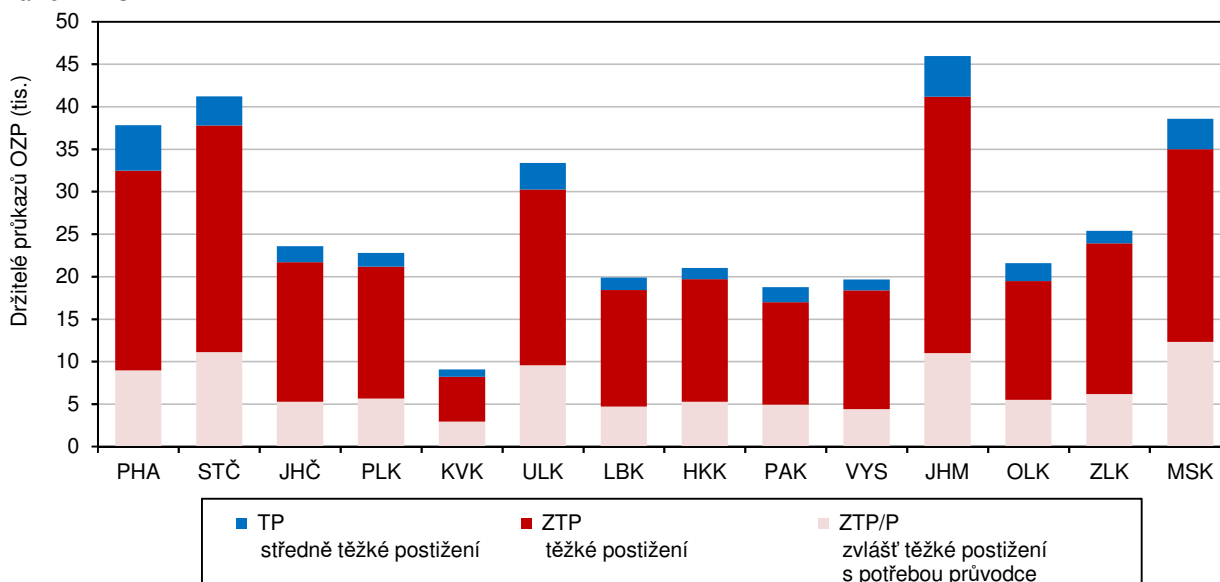
Problematiku průkazu osoby se zdravotním postižením (dále OZP) upravuje zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (z. č. 329/2011Sb.).

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Od roku 2014 je možné průkaz osoby se zdravotním postižením získat pouze na základě samostatného řízení a posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem okresní správy sociálního zabezpečení.

Průkaz osoby se zdravotním postižením se poskytuje ve třech stupních: TP pro osoby se středně těžkým postižením, ZTP pro osoby s těžkým postižením a ZTP/P pro osoby se zvlášť těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce.

Graf 2.25 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením dle typu průkazu v krajích k 31. 12. 2019

Pramen: MPSV

Ke konci roku 2019 bylo v kraji evidováno 19 877 držitelů průkazu osob se zdravotním postižením.

Ke konci roku 2019 bylo v Libereckém kraji evidováno celkem 19 877 držitelů průkazu osob se zdravotním postižením, z toho bylo 827 (4,2 %) mladistvých do 18ti let. Převažujícím druhem průkazu u osob se zdravotním postižením v Libereckém kraji byl průkaz ZTP pro osoby s těžkým postižením (69,0 % ze všech držitelů průkazů), na průkaz ZTP/P mělo nárok 23,7 % držitelů a na průkaz TP 7,4 % držitelů průkazů.

Na 10 tis. obyvatel připadlo v Libereckém kraji ke konci roku 2019 nejvíce držitelů průkazů osob se zdravotním postižením.

V prosinci 2019 v Libereckém kraji mezi držitelé průkazů TP (1 461 osob) a ZTP (13 718 osob) převažovaly ženy (z 55,7 %, resp. z 52,9 %), naopak u držitelů průkazů ZTP/P (4 711 osob) měli převahu muži (52,3 %). Ke konci roku 2019 připadlo na 10 tis. obyvatel 447,7 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením. V porovnání s ostatními kraji České republiky to byl nejvyšší počet, naopak v hlavním městě Praze na 10 tis. obyvatel připadlo 287,4 držitelů průkazu. V celé České republice připadlo na 10 tis. obyvatel 354,9 držitelů průkazu osoby se zdravotním postižením.

Důchodci, důchody

Některý z důchodů v prosinci 2019 pobíralo v kraji 123 543 osob, z toho 58,8 % žen.

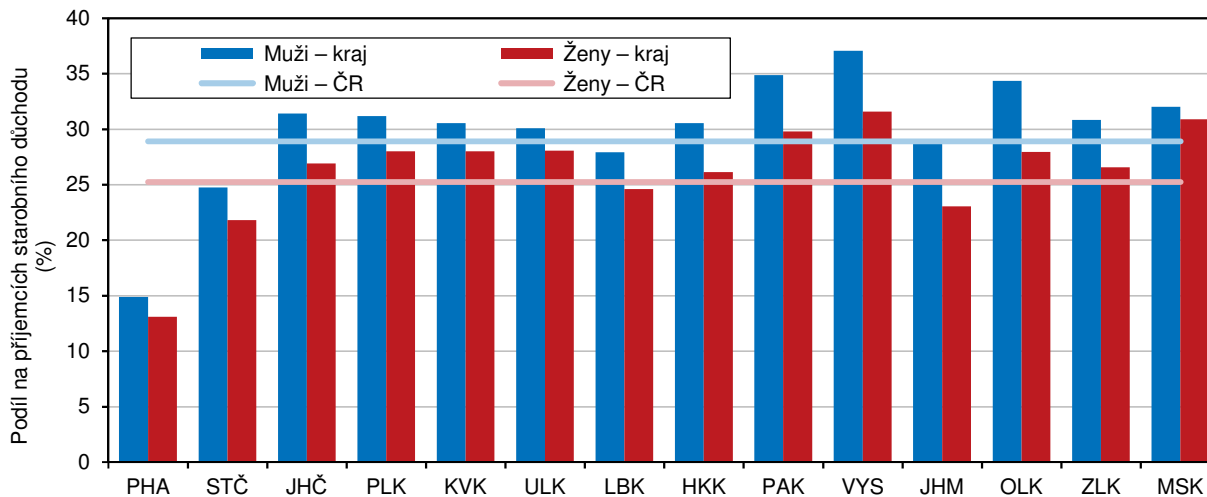
Podle údajů České správy sociálního zabezpečení v prosinci roku 2019 v Libereckém kraji pobíralo některý z důchodů celkem 123 543 osob (meziročně více o 24 osob), z toho 72 621 žen (tj. 58,8 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel kraje připadlo 279 příjemců, tj. společně s Ústeckým krajem 6. nejnížší hodnota mezi kraji. Nejvíce příjemců důchodů z tohoto pohledu bylo registrováno v Královéhradeckém kraji (293 příjemců), nejméně v hlavním městě Praze (229 příjemců).

Nejvíce osob v kraji pobíralo důchod z důvodu dosažení příslušného důchodového věku.

Téměř 83 % z celkového počtu osob pobírajících důchod v Libereckém kraji tvořili starobní důchodci, jejich počet meziročně vzrostl o 178 osob na 102 114 osob (meziročně více o 178 osob). Plný starobní důchod bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem pobíralo 78 099 osob (63,2 % z celkového počtu příjemců), plný starobní důchod se souběhem 23 847 osob. Starobní poměrný důchod (po dosažení určené kratší doby pojištění a také bez souběhu) byl vyplácen 131 osobám, se souběhem s pozůstalostním důchodem 37 osobám.

Graf 2.26 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v krajích v prosinci 2019

Pramen: ČSSZ

Roste zájem o předčasný odchod do důchodu.

Počet příjemců předčasných starobních důchodů se meziročně zvýšil o 486 osob (1,9 %) na 26 429 osob. Zatímco v roce 2011 v našem kraji pobíralo předčasný starobní důchod 20,4 % starobních důchodců, ke konci roku loňského roku 25,9 % (tj. 4. nejnížší hodnota v rámci mezikrajského srovnání). Nejnížší zastoupení příjemců předčasných starobních důchodů vykázalo hlavní město Praha (13,7 %), nejvyšší Kraj Vysočina (33,8 %). Z hlediska pohlaví ve všech krajích vykazovali vyšší zastoupení předčasných starobních důchodců muži a pohybovalo se od 14,8 % v hlavním městě do 37,0 % v Kraji Vysočina. V Libereckém kraji dosáhl podíl mužů 27,9 %, tj. 3. nejnížší pozice mezi kraji. V případě žen nejnížší podíl opět vykázalo hlavní město Praha (13,0 %), nejvyšší Kraj Vysočina (31,5 %). Náš kraj se s podílem 24,6 % umístil na 4. nejnížší pozici.

Ubylo příjemců sirotčího, vdovského a vdoveckého důchodu, více osob pobírá invalidní důchod.

Vdovský důchod v prosinci 2019 pobíralo celkem 21 135 žen (meziročně o 243 osob méně), z toho 20 355 žen pobíralo kombinovaný vdovský důchod. Vdovecký důchod byl vyplácen 4 079 mužům (meziročně o 20 příjemců méně), z toho 3 866 mužům byl vyplácen kombinovaný vdovecký důchod. Některý z invalidních důchodů sólo pobíralo v kraji v úhrnu 18 491 osob (8 985 mužů a 9 506 žen), tj. ve srovnání s koncem roku 2018 o 9 osob méně. Nejčastěji se jednalo o příjemce invalidního důchodu 3. stupně (7 667 osob, tj. 41,5 % uvedeného počtu) a meziročně jejich počet poklesl o 134 osob (-1,7 %). Naopak o 83 osob na 7 451 osob (40,3 % příjemců invalidních důchodů) vzrostl počet příjemců důchodu pro invaliditu 1. stupně. Zbývajících 3 373 příjemců (meziročně více o 35 osob) pobíralo důchod pro invaliditu 2. stupně. Invalidní důchod společně se souběhem s vdovských nebo vdoveckým důchodem pobíralo 337 osob. Nárok na sirotčí důchod mělo 1 608 osob (meziročně o 35 osob méně).

Nejvyšší průměrné důchody v kraji pobírali příjemci v okrese Jablonec nad Nisou.

Bez ohledu na typ důchodu dosáhla průměrná měsíční výše důchodu v Libereckém kraji v prosinci 2019 částky 12 854 Kč, meziročně se zvýšila o 1 024 Kč (8,7 %). Průměrný důchod mužů činil 13 642 Kč, ženy pobíraly částku 12 301 Kč. Ve srovnání s průměrem České republiky (12 996 Kč) byl důchod vyplácený příjemcům v Libereckém kraji o 142 Kč nižší a mezi kraji 7. nejvyšší. S celkovou průměrnou výší důchodu 14 027 Kč dominovalo hlavní město Praha, naopak v Ústeckém kraji činila průměrná výše vypláceného důchodu 12 639 Kč. Nejvyšší průměrný důchod mezi okresy Libereckého kraje pobírali příjemci v okrese Jablonec nad Nisou (12 929 Kč), nejnižší pak v okrese Česká Lípa (12 679 Kč).

Průměrná výše plného starobního důchodu sólo činila v kraji 13 349 Kč.

Průměrná měsíční výše plného starobního důchodu (bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem) v prosinci 2019 dosáhla v Libereckém kraji hodnoty 13 349 Kč (meziročně o 1 048 Kč více, tj. o 8,5 %). Z pohledu okresů kraje pobírali nejvyšší důchod senioři v okrese Jablonec nad Nisou (13 425 Kč), nejnižší v okrese Semily (13 236 Kč). Nejvyšší sólo starobní důchod v mezikrajském srovnání pobírali penzisté v hlavním městě Praze (14 384 Kč), nejnižší v Karlovarském kraji (13 066 Kč).

Všechny typy důchodů meziročně vzrostly.

Vdovecký důchod (včetně souběhu se starobním nebo invalidním důchodem) meziročně vzrostl o 1 321 Kč na 16 269 Kč, vdovský důchod se navýšil o 1 212 Kč na 14 453 Kč. Invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně bez souběhu v prosinci 2019 dosáhl částky 11 839 Kč (meziroční nárůst o 821 Kč), 2. stupně 7 894 Kč (+716 Kč) a 1. stupně 6 825 Kč (+630 Kč). Sirotčí důchod byl vyplácen v průměrné výši 6 975 Kč, tj. ve srovnání s prosincem 2018 více o 668 Kč.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Meziročně bylo v kraji registrováno o 5,4 % trestných činů méně.

V průběhu roku 2019 bylo v Libereckém kraji registrováno celkem 8 572 trestných činů, tj. o 5,4 % méně než v předcházejícím roce. Více než dvě třetiny trestných činů připadly na obecnou kriminalitu, která zaznamenala meziroční 7,7% pokles. Trestné činy spadající do kategorie hospodářské kriminality tvořily 14,5 % všech registrovaných činů, ve srovnání s rokem 2018 se jejich počet snížil o 9,9 %. Zbýající kriminalita (vč. vojenských a protiústavních činů) představující 16,5 % registrovaných činů meziročně vzrostla o 10,5 %.

Kriminalita poklesla pouze v Libereckém a Zlínském kraji, v ostatních krajích došlo k nárůstu.

Mezi kraji České republiky byl meziroční pokles vykázan v našem kraji a také nepatrně poklesla kriminalita ve Zlínském kraji (-0,2 %). Ve zbývajících krajích došlo k nárůstu trestné činnosti. Nejvyšší relativní přírůstek vykázal Karlovarský kraj (+13,9 %), následoval kraj Středočeský (+6,3 %) a Královéhradecký (+6,1 %). Jedna čtvrtina republikového úhrnu trestných činů byla vykázána v hlavním městě Praze. Hranice 10% byla překročena v Moravskoslezském (12,0 %) a Středočeském kraji

(10,3 %). Podíl Libereckého kraje dosáhl 4,3 %, tj. 9. nejvyšší hodnota v rámci mezikrajského srovnání.

Nejvíce trestných činů v kraji bylo spácháno v okrese Liberec.

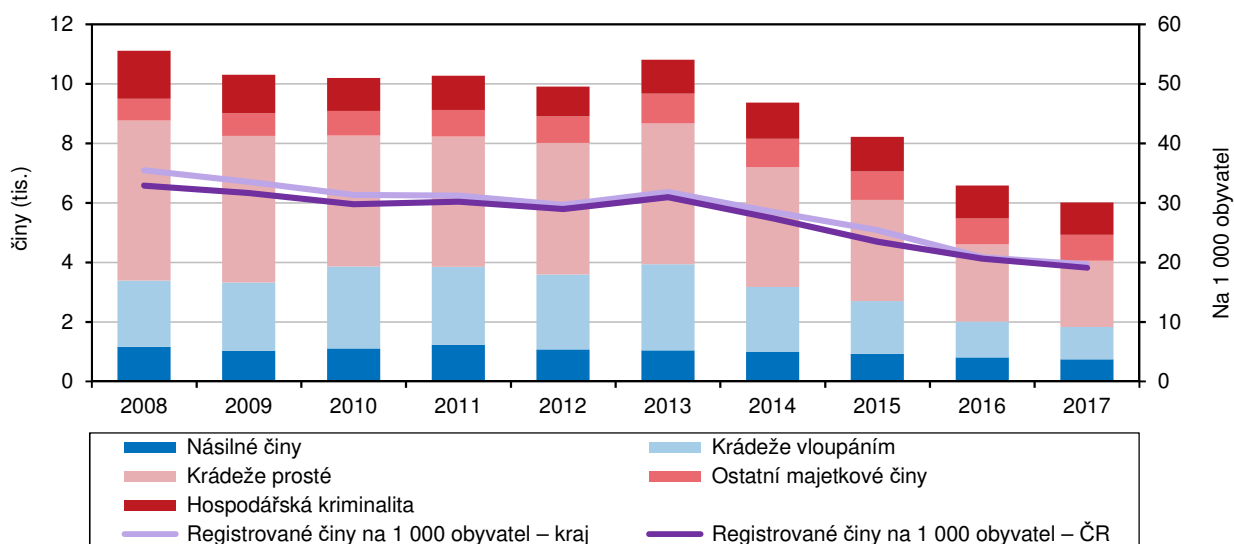
Z meziokresního pohledu se největší měrou na výše uvedeném počtu registrovaných trestných činů v Libereckém kraji podílel okres Liberec (44,3 %), naopak nejméně činů policie evidovala v okrese Semily (9,5 %). Totožná struktura byla patrná v případě obecných i hospodářských činů. Meziroční pokles kriminality byl zaznamenán ve třech okresech kraje v okrese Jablonec nad Nisou (-13,6 %), v okrese Semily (-6,4 %) a v okrese Liberec (-5,8 %). Výjimkou byl okres Česká Lípa, ve kterém bylo v roce 2019 registrováno o 2,9 % trestných činů více než v roce 2018. Zásahu na tomto výsledku má obecná kriminalita, která meziročně vzrostla o 4,2 %. V případě hospodářských činů se od krajského vývoje lišil okres Semily, ve kterém byl vykázán meziroční 1,9% nárůst těchto činů.

V obecné kriminalitě z 63,1 % převažovala majetková trestná činnost.

Mezi 5 917 registrovanými činy obecné kriminality v Libereckém kraji převažovala z 63,1 % majetková trestná činnost. Nejčastěji byly v tomto případě řešeny krádeže prosté (51,2 % majetkové kriminality), z toho více než 38 % tvořily krádeže v jiných objektech, dalších 14,4 % krádeže věcí z aut a 8,0 % krádeže dvoustopých motorových vozidel. V roce 2019 bylo v kraji registrováno také 131 krádeží jízdních kol a 92 případů krádeží součástí motorových vozidel. Krádeže vloupáním se na majetkové trestné činnosti v našem kraji ve sledovaném roce podílely téměř 26 %. Ve více než polovině případů šlo o vloupání do ostatních objektů (485 činů), následovalo vloupání do víkendových chat (17,4 % z celkového počtu krádeží vloupáním) a rodinných domů (9,4 %). Do kategorie násilných činů bylo zařazeno 722 trestných skutků, jednalo se především o úmyslné ublížení na zdraví (26,0 % násilných činů). V kraji byly v roce 2019 vyšetřovány také 4 vraždy motivované osobními vztahy, 119 případů porušování domovní svobody, 90 skutků vydírání a 68 případů loupeží. Mezi 134 mravnostními trestnými skutky bylo mimo jiné zaevidováno 46 případů znásilnění a stejný počet případů pohlavního zneužívání.

Graf 2.27 Registrované trestné činy v Libereckém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Téměř třetina z 1 239 činů hospodářské kriminality připadla na úvěrové podvody.

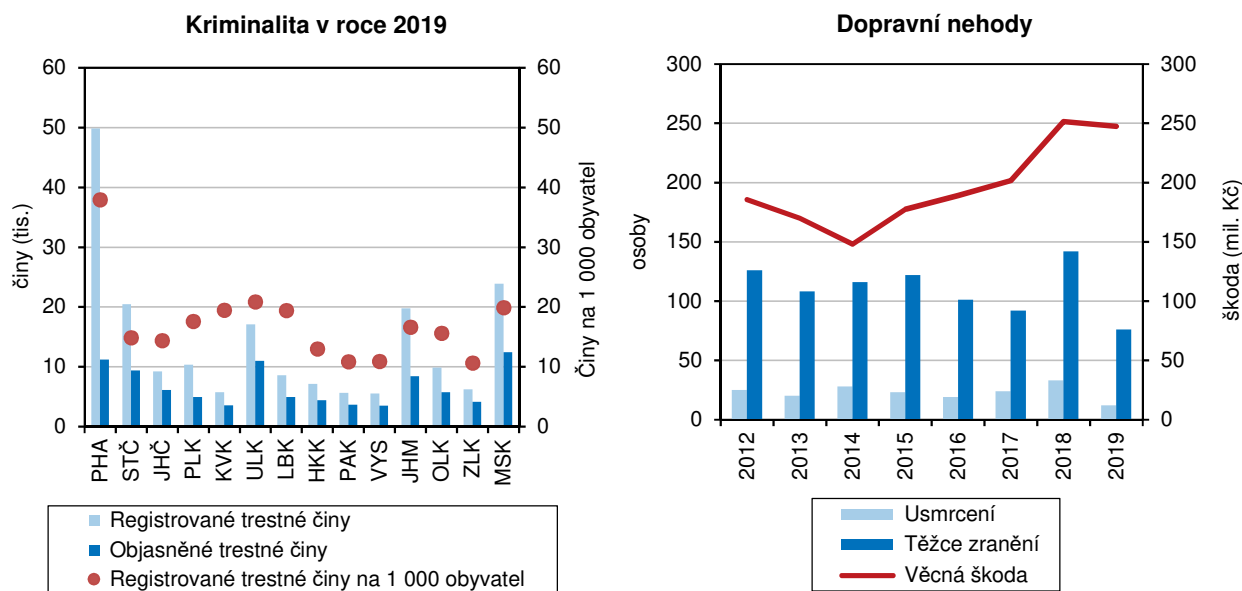
V okruhu hospodářské kriminality bylo v Libereckém kraji v roce 2019 evidováno 1 239 trestných činů, mezi kterými téměř jedna pětina připadla na úvěrové podvody. V dalších 222 případech došlo k neoprávněnému opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku, v 216 případech se jednalo o porušení práv k ochranné známce a jiným označením.

V roce 2019 bylo objasněno v kraji 4 906 registrovaných trestných skutků. Dodatečně se podařilo objasnit 679 trestných činů.

V roce 2019 bylo v Libereckém kraji objasněno 4 906 registrovaných trestných skutků. V případě obecné kriminality bylo objasněno 2 980 činů, v případě hospodářské kriminality 807 skutků. Zároveň se podařilo dopadnout pachatele všech vražd. Z celkového počtu objasněných trestných skutků bylo 2 314 činů (47,2 %) spácháno opakovaně trestanými osobami. Dodatečně se podařilo Policii České republiky objasnit 679 trestných činů.

Graf 2.28 Kriminalita v krajích a dopravní nehody v Libereckém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Dopravní nehody

V roce 2019 došlo k největšímu počtu dopravních nehod od roku 2010.

O dopravní nehodovosti v roce 2019 v Libereckém kraji vypovídalo 4 752 dopravních nehod a v porovnání s rokem 2018 se počet havárií zvýšil o 4,3 %. V rámci srovnatelné časové řady (od roku 2010) to byl největší počet nehod v kraji. Relativně nejvíce nehod bylo hlášeno v okrese Česká Lípa (14,0 nehod na 1 000 obyvatel), naopak tomu bylo v okrese Jablonec nad Nisou (7,6 nehod na 1 000 obyvatel). Meziročně více havárií zaznamenali dopravní policisté ve třech okresech Libereckého kraje, od 1,8% zvýšení v okrese Česká Lípa po 8,2% v okrese Semily. V okrese Jablonec nad Nisou bylo meziročně havárií méně (-1,4 %). Počet nehod s následky na zdraví nebo životě (tzn. osobních nehod) se v Libereckém kraji v roce 2019 meziročně snížil o 8,2 % na 989 havárií. Při těchto nehodách bylo 12 osob usmrceno (meziročně o 9 osob méně), 76 zraněno těžce (meziročně méně o 18 osob) a 1 140 lehce (meziročně o 109 osob méně).

Závažnost nehod na území kraje z hlediska počtu zemřelých byla druhá nejnižší v republice.

Meziroční nárůst nehodovosti vykazala většina krajů. Nejvyšší absolutní přírůstek byl zaznamenán ve Středočeském kraji (+1 148 nehod), relativní v Plzeňském kraji (+11,4 %). K poklesu počtu dopravních nehod meziročně došlo v hlavním městě Praze (-1 309 událostí, tj. -5,7 %) a také v Karlovarském kraji (-357 nehod, -12,0 %). Závažnost nehod na území Libereckého kraje, měřená počtem zemřelých na 1 000 dopravních nehod, byla v rámci krajů České republiky 2. nejnižší a činí 2,5 usmrcených. Nejlepší bilanci z tohoto pohledu mělo hlavní město Praha (0,9 zemřelých), nejhorší Jihočeský kraj (12,9 usmrcených).

Nejvíce dopravních nehod bylo způsobeno nesprávným způsobem jízdy.

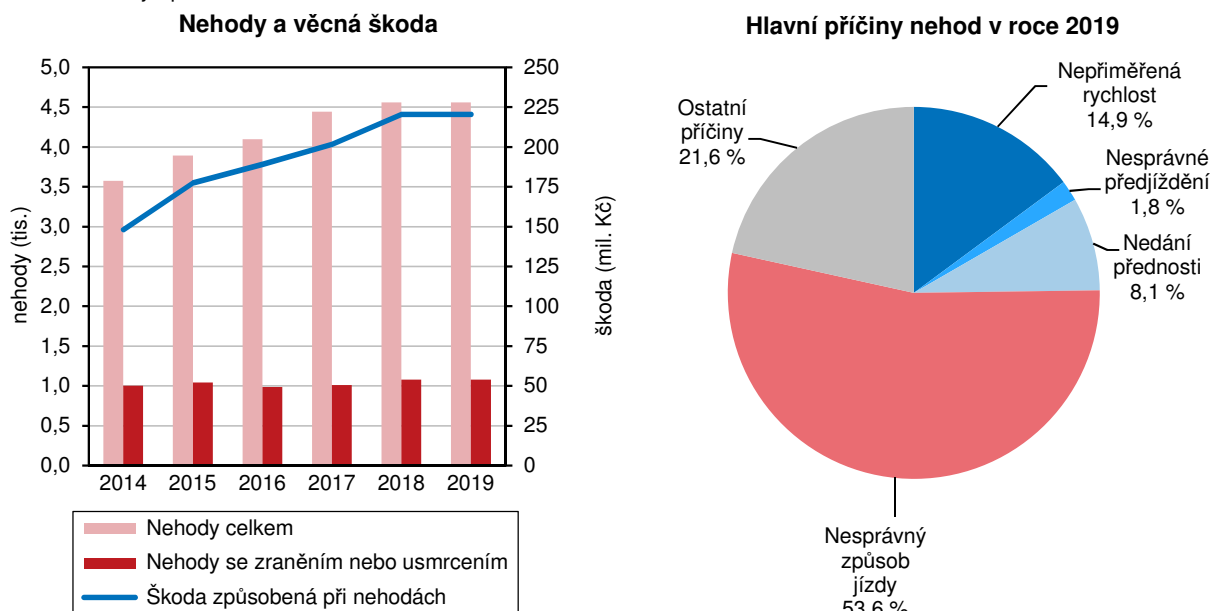
Více než 60 % nehod v našem kraji bylo v roce 2019 způsobeno v obci. Nesprávným způsobem jízdy bylo zapříčiněno 51,5 % nehod, řidiči nepřizpůsobili rychlost u 14,3 % případů, přednost v jízdě nedali v 7,8 % případů. Nejčastějším viníkem

jsou řidiči motorového vozidla, kteří zapříčinili 72,3 % nehod. U téměř 22 % nehod došlo ke střetu s lesním či domácím zvířetem, u 1,0 % dopravních nehod byl viníkem chodec. Nejvíce dopravních nehod šetřili policisté v říjnu (456 událostí, 9,6 % z celkového počtu). Pod vlivem alkoholu bylo způsobeno 220 havárií (meziročně méně o 13,4 %), ve dvou třetinách těchto nehod byl u viníka naměřen obsah alkoholu v krvi ve výši více 1,5 ‰. U dalších 25 nehod (0,5 %) byl viník pod vlivem drog, 6 nehod bylo způsobeno pod vlivem alkoholu a drog.

Graf 2.29 Dopravní nehody v Libereckém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Na jednu dopravní nehodu v kraji připadla škoda ve výši 52,1 tis. Kč.

Věcné škody způsobené při dopravních nehodách v roce 2019 v Libereckém kraji dosáhly částky 247,5 mil. Kč, meziročně více o 12,3 %. Nejvyšší objem škod byl vykázan v hlavním městě Praze (1 573,5 mil. Kč), nejnižší v Karlovarském kraji (130,8 mil. Kč). Na jednu dopravní nehodu v Libereckém kraji v průměru připadla škoda ve výši 52,1 tis. Kč, což byla mezi kraji České republiky 3. nejnižší hodnota. Nejvyšší průměrná škoda na 1 nehodu byla zaznamenána v hlavním městě Praze (73,3 tis. Kč), nejnižší v Karlovarském kraji (49,9 tis. Kč).

Trestné body byly zaznamenány u 7,2 % z registrovaného počtu řidičů.

Obecními úřady obcí s rozšířenou působností v Libereckém kraji bylo k 31. 12. 2019 v centrálním registru řidičů evidováno 19 827 řidičů, kteří se dopustili přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče. Podíl na celkovém počtu registrovaných řidičů dosáhl 7,2 %, tj. 7. nejvyšší hodnota mezi kraji. Nejvyšší podíl „bodovaných“ řidičů byl zjištěn v Moravskoslezském kraji (8,9 %), naopak nejnižší v hlavním městě Praze (5,1 %). Největší skupinu bodovaných řidičů v Libereckém kraji tvořili řidiči se 2 registrovanými body (6 535 řidičů, 33,0 %), následovali řidiči se 3 registrovanými body (4 253 řidičů, 21,5 %). Více než 10 % bodovaných řidičů v našem kraji však „nasbíralo“ 12 bodů.

Požáry

Meziročně poklesl počet požárů i způsobená škoda.

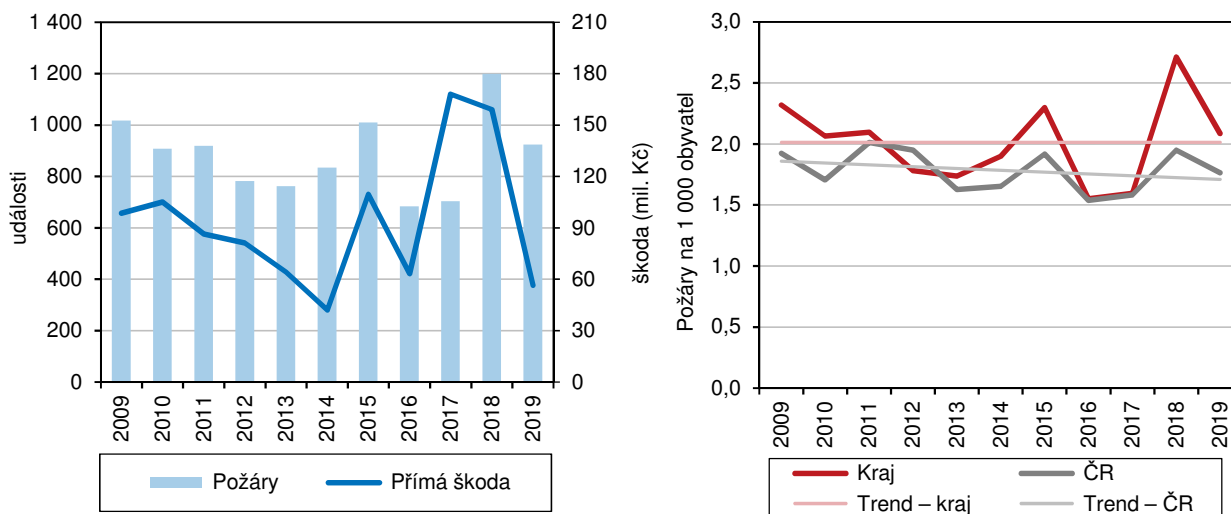
V roce 2019 vzniklo na území Libereckého kraje 924 požárů, jejich počet v porovnání s předchozím rokem poklesl o 274 událostí (tj. o 22,9 %). Přímá škoda způsobená požáry dosáhla hodnoty 56,5 mil. Kč (meziročně méně o 102,6 mil. Kč, tj. o 64,5 %), uchráněné hodnoty ve výši 333,4 mil. Kč převýšily přímé škody více téměř šestinásobně.

Na 1 000 obyvatel bylo v kraji způsobeno 2,1 požárů.

V celé České republice podle údajů Hasičského záchranného sboru ČR v roce 2019 vzniklo 18 813 požárů, ve srovnání s předchozím rokem o 1 907 událostí (9,2 %) méně. K meziročnímu poklesu počtu požárů došlo v dalších 11 krajích, pouze v Jihočeském kraji a Kraji Vysočina jejich počet meziročně vzrostl (o 4,8 %, resp. o 2,9 %). Nejvíce požárů vzniklo ve Středočeském kraji (2 871 požárů, tj. 15,3% podíl na republikovém úhrnu), nejméně v Karlovarském a Zlínském kraji (703 resp., 704 požárů, tj. shodně 3,7% podíl). V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v Libereckém kraji způsobeno 2,1 požárů, což v mezikrajském srovnání představuje 3. nejvyšší pozici. Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla vykázána v Ústeckém kraji (2,6 požárů na 1 000 obyvatel), nejnižší ve Zlínském kraji (1,2 ‰). Na 1 000 obyvatel v České republice připadlo 1,8 požárů.

Graf 2.30 Požáry v Libereckém kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

V Libereckém kraji byla vykázána druhá nejnižší škoda způsobená požáry.

Nejvyšší přímá škoda způsobená požáry byla vykázána ve Středočeském kraji (403,4 mil. Kč, tj. 18,2 % z republikové hodnoty 2 216,3 mil. Kč), nejnižší škoda vznikla v Karlovarském kraji (52,7 mil. Kč, tj. 2,4 %). Podíl Libereckého kraje ve výši 2,6 % byl druhý nejnižší. Nejvyšší přímou škodu na 1 požár vykázal Olomoucký kraj (189 695 Kč), nejnižší náš kraj (61 192 Kč). Včasným zásahem jednotek požární ochrany byly v České republice uchráněny hodnoty v celkové výši 12 352,2 mil. Kč, z toho téměř 28 % v Ústeckém kraji. Uchráněné hodnoty v Libereckém kraji představovaly 2,7 % úhrnu za Českou republiku.

Při požárech v kraji bylo zraněno 97 osob a 5 osob zemřelo.

Nejvíce osob bylo v souvislosti s požáry zraněno ve Středočeském kraji (216 osob, tj. 15,6 % z republikového počtu 1 388 zraněných osob), nejméně v Karlovarském kraji (41 osob, 3,0 %). V Libereckém kraji bylo zraněno 97 osob, tj. 7,0 % ze všech zraněných v republice. Z celkového počtu 128 usmrcených osob v České republice v roce 2019 bylo 19 osob (tj. 14,8 %) zaznamenáno ve Středočeském kraji, naopak v Jihomoravském kraji zemřely 4 osoby (3,1 %). V Libereckém kraji přišlo při požárech o život 5 osob (3,9 %), z toho 4 osoby v přímé souvislosti.

3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

Hrubý domácí produkt kraje dosáhl 170 809 mil. Kč.

Hrubý domácí produkt (HDP) je základním národohospodářským ukazatelem užívaným pro měření výkonnosti ekonomiky na daném území. V roce 2018 dosáhl v Libereckém kraji hodnoty 170 809 mil. Kč (v běžných cenách), tj. 3,2 % republikového HDP (5 323 556 mil. Kč). V mezikrajském srovnání byl příspěvek našeho kraje v roce 2018 druhý nejnižší. Pouze 1,8 % se na tvorbě republikového HDP podílel Karlovarský kraj, naopak více než jedna čtvrtina byla vytvořena v hlavním městě Praze. Více než 10% podíl vykázal Středočeský (11,6 %) a Jihomoravský kraj (10,8 %).

Meziroční nárůst HDP v kraji činil 6,2 %.

Meziroční nominální nárůst HDP v Libereckém kraji činil 6,2 %. Ve srovnání s rokem 2017 došlo ke zvýšení hodnoty tohoto ukazatele také ve všech zbývajících krajích. Nejvyšší přírůstek byl vykázán v Jihomoravském kraji (+8,3 %), nejnižší v Královéhradeckém kraji (+2,0 %). Za celou Českou republiku HDP nominálně vzrostl o 5,5 %. Reálně (ve stálých cenách, tzn. po očištění od inflace) HDP v Libereckém kraji meziročně vzrostl o 4,0 %. Hrubý domácí produkt ve stálých cenách se meziročně zvýšil téměř ve všech ostatních krajích. Výjimkou byl Karlovarský kraj, ve kterém došlo k poklesu o 1,2 %. Nejdynamičtěji se z tohoto pohledu vyvíjela ekonomika v Jihomoravském kraji, který zaznamenal 5,3% meziroční zvýšení HDP. Nejméně ekonomika zrychlila v Plzeňském kraji (+0,4 %).

HDP v přepočtu na jednoho obyvatele kraje dosáhl 77,2 % republikového průměru.

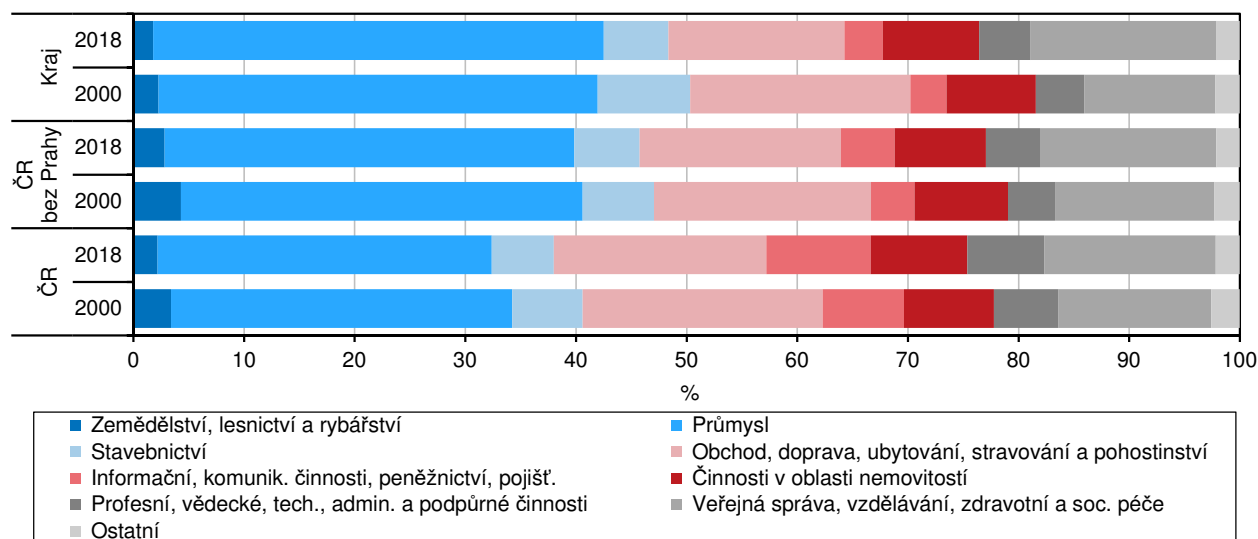
HDP v přepočtu na jednoho obyvatele Libereckého kraje v roce 2018 dosáhl 386 789 Kč (tj. meziročně více o 6,1 %) a představoval 77,2 % republikového průměru (500 973 Kč). V rámci mezikrajského srovnání se jedná o 3. nejnižší hodnotu, poslední příčka pomyslného žebříčku patří Karlovarskému kraji s 64,6 %. Naopak hodnota za hlavní město Praha republikový průměr převýšila více než dvojnásobně a žádný jiný kraj již na republikovou hodnotu nedosáhl.

Vývoj regionálního hrubého domácího produktu velmi úzce souvisí s vývojem regionální hrubé přidané hodnoty (HPH), která je jeho součástí. Hodnota tohoto ukazatele v Libereckém kraji činila v roce 2018 v běžných cenách 153 658 mil. Kč a meziročně se zvýšila o 6,5 %. Dlouhodobě se nejvýznamněji na HPH (s výjimkou let 2015 a 2016) podílí odvětví služeb – v roce 2018 z 51,6 %. Průmysl představoval 40,7 %, stavebnictví 5,8 % a primární sektor 1,8 % krajské hrubé přidané hodnoty. Zastoupení terciálního sektoru meziročně vzrostlo o 1,5 p. b., zvýšil se také podíl primárního sektoru (+0,1 p. b.) a stavebnictví (+0,6 p. b.). Naopak zastoupení průmyslu vykázalo pokles o 2,1 p. b.

Liberecký kraj má ve srovnání se strukturou hrubé přidané hodnoty České republiky vyšší podíl sekundárního sektoru (o 10,7 p. b. více než průměr ČR) a naopak nižší podíl primární (o 0,4 p. b.) a terciární sféry (o 10,3 p. b.). V mezikrajském srovnání byl podíl sekundárního sektoru na HPH v Libereckém kraji v roce 2018 ve výši 46,6 % druhý nejvyšší, a to po Zlínském kraji (50,5 %). Nejméně se tento sektor podílel na HPH v hlavním městě Praze (15,4 %). V případě primárního sektoru obsadil Liberecký kraj s 1,8% podílem v pomyslném žebříčku třetí nejnižší pozici, a to po hlavním městě Praze (0,4 %) a Moravskoslezském kraji (1,7 %). Nejvyšší podíl vykázaly typicky zemědělské kraje – Kraj Vysočina (5,7 %) a Jihočeský kraj (4,7 %). V případě podílu terciálního sektoru příslušela Libereckému kraji čtvrtá nejnižší pozice. Nejvíce na tvorbu HPH služby přispívají v hlavním městě Praze (84,3 %), nejméně ve Zlínském kraji (46,9 %).

Graf 3.1 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

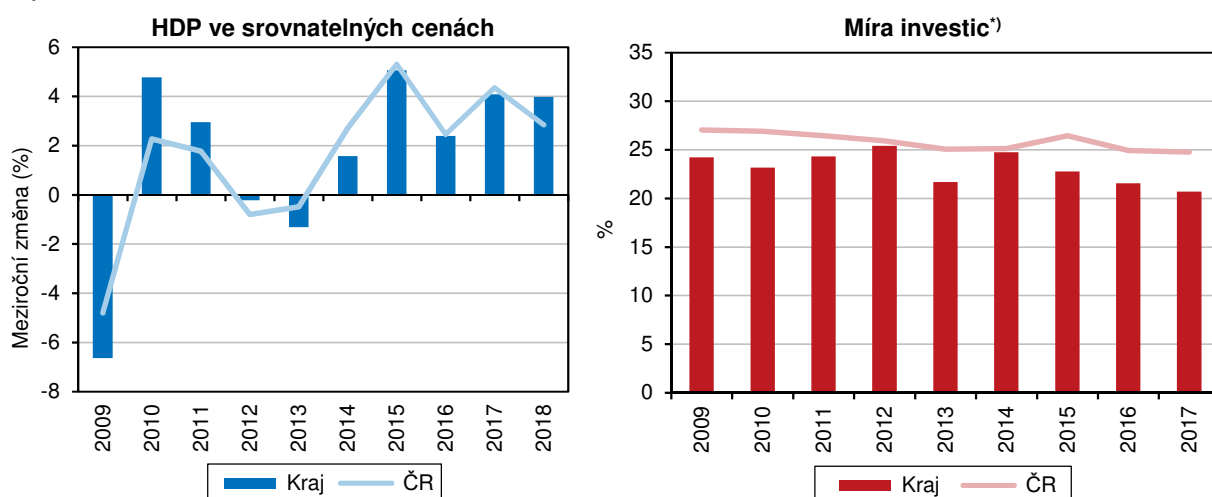

Ukazatel tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) charakterizuje investiční aktivity v regionu. V roce 2017 jeho objem v Libereckém kraji dosáhl hodnoty 33 280 mil. Kč. V rámci mezikrajského srovnání se jednalo o druhou nejnižší částku, méně investoval pouze Karlovarský kraj (20 109 mil. Kč). První místo žebříčku již tradičně obsadilo hlavní město Praha (398 894 mil. Kč).

Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v Libereckém kraji se dlouhodobě nachází pod republikovým průměrem – v roce 2017 představovala 75 476 Kč, tj. o 42 591 Kč méně než THFK na 1 obyvatele České republiky. V pořadí krajů náš region obsadil druhou nejhorší pozici po Karlovarském kraji (67 911 Kč). Nadprůměrný objem investic přepočtený na 1 obyvatele vykázalo hlavní město Praha (310 048 Kč, tj. 2,6krát více než republikový průměr) a Středočeský kraj (121 114 Kč).

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt a míra investic v Libereckém kraji a ČR

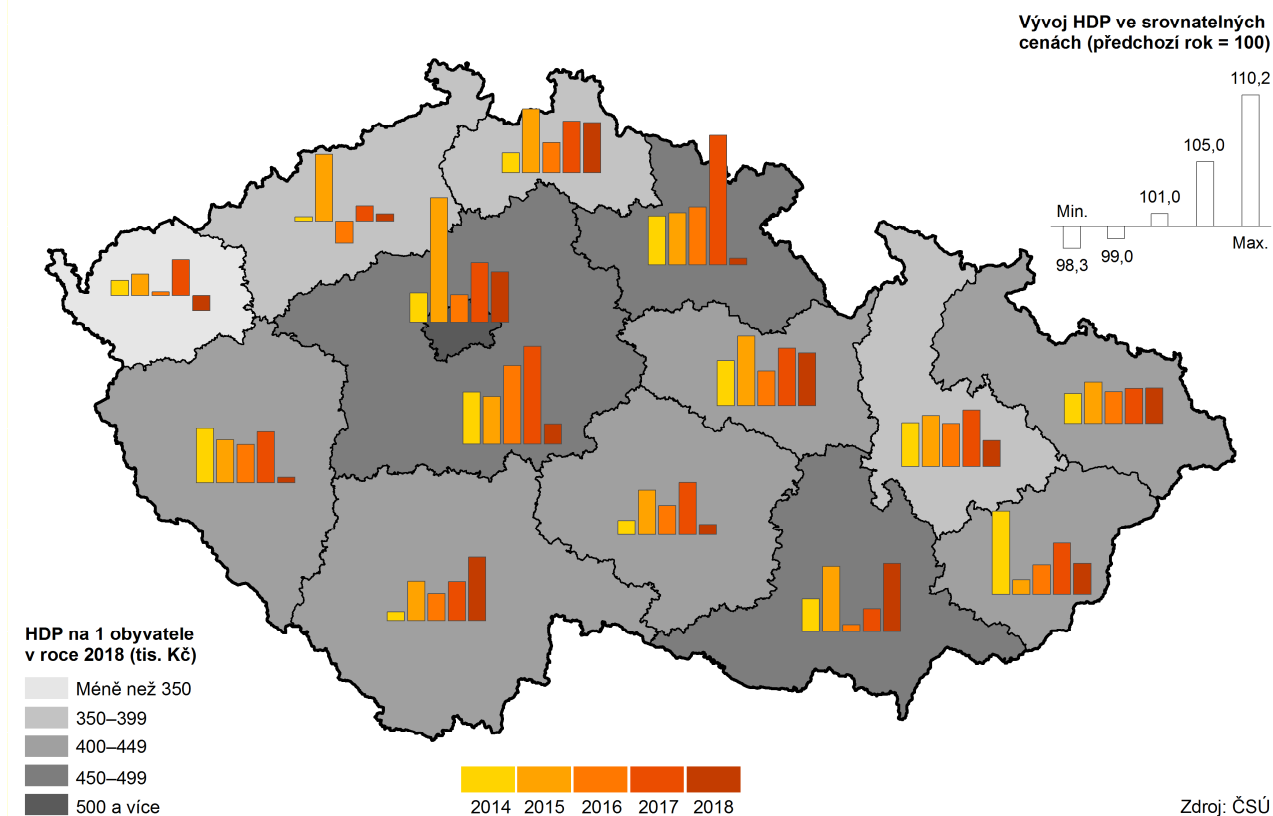
Zdroj: ČSÚ

¹⁾ podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2014 až 2018

Úplné náklady práce

Liberecký kraj měl v rámci mezikrajského srovnání páté nejvyšší úplné náklady práce na jednoho zaměstnance.

Úplné náklady práce jsou veškeré výdaje, které zaměstnavatelé vynaloží na mzdy zaměstnanců, jejich nábor a výchovu a na krytí jak zákonem stanovených, tak dobrovolně poskytovaných, popř. smluvně dohodnutých sociálních a personálních potřeb zaměstnance.

V roce 2018 byla nejvyšší úroveň nákladů práce vykázána v hlavním městě Praze, měsíční náklady v tomto kraji dosáhly 52 217 Kč na 1 zaměstnance. Nad průměrem za celou Českou republiku (44 437 Kč za měsíc na 1 zaměstnance) byly náklady práce také ve Středočeském kraji (45 826 Kč). Průměrné náklady práce v ostatních krajích se pohybovaly pod celorepublikovým průměrem, nejvíce se této pomyslné hranici přiblížil Plzeňský kraj (42 925 Kč). Naopak nejnižší náklady práce byly zjištěny v Karlovarském kraji, jejich hodnota činila 38 083 Kč. Liberecký kraj se s náklady práce na jednoho zaměstnance ve výši 41 649 Kč za měsíc ve srovnání s ostatními kraji umístil na 5. nejvyšší pozici.

Struktura úplných nákladů práce je ve všech krajích obdobná. Největší položkou úplných nákladů práce v Libereckém kraji byly přímé náklady (72,26 %), v rámci nich pak mzdy za vykonanou práci (88,33 % z přímých nákladů). Druhou největší položkou tvořily sociální náklady a výdaje (26,18 %). Téměř 96 % těchto nákladů představovaly platby zákonného pojistného, jejichž výše je závislá na částkách mezd a platů. Sociální požitky se na nákladech práce zaměstnanců v Libereckém kraji podílely 0,83 %, personální náklady a výdaje 0,98 %.

Místní rozpočty

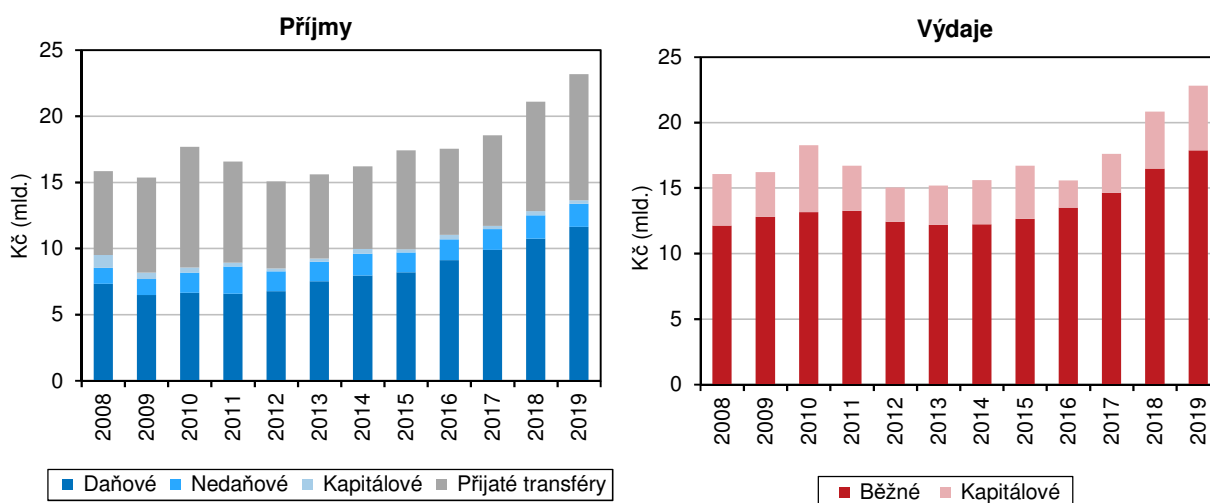
Příjmy představovaly
21 081 mil. Kč, výdaje
20 833 mil. Kč.

Příjmy místních rozpočtů celkem po konsolidaci v rámci Libereckého kraje činily podle Ministerstva financí celkem 21 081 mil. Kč (tj. 3,9 % příjmů celorepublikových) a meziročně vzrostly o 13,6 %. Daňové příjmy představovaly částku 10 724 mil. Kč (50,9 % celkových příjmů), z toho 2 623 mil. Kč tvořily daně z příjmů fyzických osob, 2 177 mil. Kč daně z příjmů osob právnických a 4 806 mil. Kč daně z přidané hodnoty. Nedaňové příjmy se na místních rozpočtech podílely částkou 1 777 mil. Kč (8,4 %), příjmy kapitálové 320 mil. Kč (1,5 %). Významnou část příjmů místních rozpočtů tvořily přijaté transfery (8 260 mil. Kč, tj. 39,2 % všech příjmů), u kterých 85,7 % představovaly neinvestiční přijaté transfery.

Výdaje po konsolidaci činily 20 833 mil. Kč, z toho běžné výdaje se podílely na celkové částce ze 79,1 % (tj. 16 484 mil. Kč). Kapitálové výdaje činily 4 349 mil. Kč (20,9 %).

Graf 3.3 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Libereckém kraji (po konsolidaci)

Pramen: Ministerstvo financí

Výzkum a vývoj (Věda, ICT)

Počet zaměstnanců
výzkumu a vývoje se
postupně zvyšuje.

Výzkumem a vývojem (VaV) se v České republice v roce 2018 zabývalo 74 969 osob (přepočteno na plnou roční pracovní dobu plně věnovanou VaV činnostem). Počet těchto zaměstnanců v dlouhodobém pohledu roste, oproti roku 2017 se zvýšil o 7,5 %. Nárůst byl zaznamenán ve všech krajích. Více než třetina z celkového počtu zaměstnanců působila v hl. m. Praze, necelá pětina v Jihomoravském kraji. Naopak v deseti krajích podíl na počtu zaměstnanců VaV v České republice nedosáhl ani 5 %.

Výdaje na vědu a výzkum
činily v Libereckém kraji
2,01 % HDP kraje, což byl
čtvrtý nejvyšší mezikrajský
podíl.

V roce 2018 dosáhly v ČR celkové výdaje na výzkum a vývoj 102,8 mld. Kč a proti roku 2017 vzrostly téměř o 14 %. Z pohledu krajů byl více než pětinný relativní nárůst zaznamenán v Olomouckém a v Plzeňském kraji. Dlouhodobě nejdůležitějším centrem českého výzkumu a vývoje je však nadále hlavní město Praha, v níž byla v roce 2018 realizována více než třetina celkových výdajů, konkrétně 36,9 mld. Kč. S velkým odstupem za ní následovaly kraj Jihomoravský a Středočeský, každý s podílem na republikových výdajích přibližně ve výši 16 %. Podíl Libereckého kraje činil 3,3 %. Při přepočtu na regionální hrubý domácí produkt však dosáhl nejvyšší hodnoty Jihomoravský kraj (2,86 %), v hlavním městě Praze a Středočeském kraji výdaje dosahují téměř 2,7 % HDP vytvořeného v příslušném kraji. V Libereckém kraji dosáhl podíl výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP 2,01 %. Naproti tomu v Karlovarském a Ústeckém kraji se podíl pohybuje kolem 0,3 %.

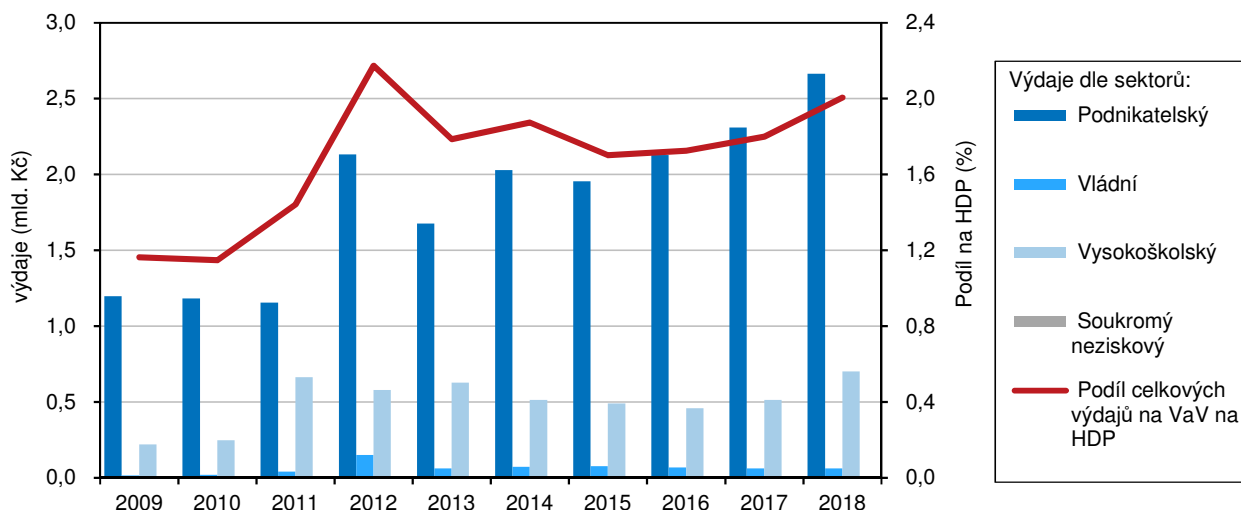

Většina investic byla vynakládána v podnikatelském sektoru.

Nejvíce republikových prostředků na výzkum a vývoj bylo vynaloženo v podnikatelském sektoru, a to 57,4 mld. Kč. Více než čtvrtina byla realizována v hl. m. Praze (28,3 %), dále 19,1 % ve Středočeském kraji a 14,7 % v Jihomoravském kraji. Ze státního rozpočtu bylo na výzkum a vývoj v roce 2018 vynaloženo 35 mld. Kč, tedy o 3,8 mld. více než v roce 2017. Největší část prostředků směřovala na výzkum a vývoj prováděný na veřejných vysokých školách (15,9 mld. Kč), 10,0 mld. Kč získaly ústavy Akademie věd ČR a 4,5 mld. Kč směřovalo do podnikatelského sektoru.

Graf 3.4 Výdaje na vědu a výzkum podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V kraji působilo 128 výzkumných a vývojových pracovišť.

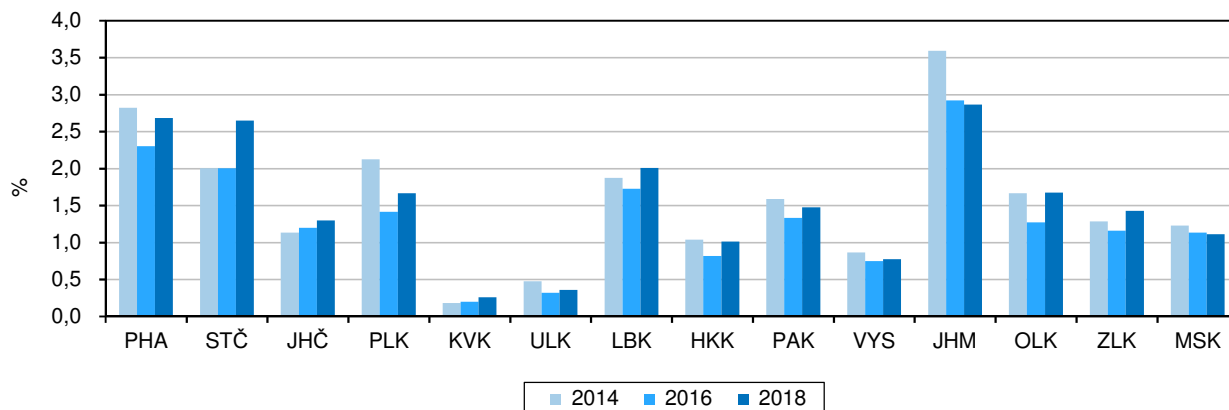
V Libereckém kraji v roce 2018 působilo 128 výzkumných a vývojových pracovišť (tj. meziročně o 2 pracoviště méně), přičemž většina působila v podnikatelském sektoru (86,7 %) a v odvětví průmyslu a stavebnictví (65,6 %). Pouze u 11 pracovišť byl převažující činností výzkum a vývoj. Necelých 80 % pracovišť se dlouhodobě věnuje vědě a výzkumu v oblasti technických věd. Z pohledu počtu zaměstnanců se jedná převážně o malá pracoviště – více než polovina zařízení zaměstnávala méně než 5 zaměstnanců (přepočtené počty), pouze 5 pracovišť (3,9 %) vykázalo více než 100 zaměstnanců. U více než dvou třetin pracovišť výdaje na VaV nepřesáhly ve sledovaném roce 10 mil. Kč, částku 100 a více mil. Kč vynaložilo pouze 6 pracovišť.

Mezi výzkumné pracovníky patřilo 43,0 % všech přepočtených zaměstnanců.

Celkový počet fyzických osob působících ve výzkumu a vývoji v Libereckém kraji po devítiletém období růstu v roce 2018 meziročně poklesl o 1,5 % na 3 278 osob (z toho 803 žen, tj. 24,5 %). Po přepočtu na plnou pracovní dobu (FTE) věnovanou vědě a výzkumu se tímto oborem zabývalo 2 321 zaměstnanců, z toho 553 žen (23,8 %). V tomto případě se meziročně jedná o 6,0% nárůst. Z pohledu zaměstnanosti je nejvýznamnějším úsekem sektor podnikatelský, ve kterém v roce 2018 pracovalo 71,2 % z celkového přepočteného počtu zaměstnanců. Mezi výzkumné pracovníky patřilo 998 zaměstnanců (43,0 % všech přepočtených zaměstnanců), více než 40 % zaměstnanců připadlo do kategorie techničtí pracovníci. Vzhledem k orientaci VaV v Libereckém kraji především na technické vědy vykazuje tato oblast také v roce 2018 nejvíce zaměstnanců (82,0 % z celkového přepočteného počtu zaměstnanců).

Graf 3.5 Podíl výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Většina výdajů byla financována z podnikatelských zdrojů, nejvíce prostředků bylo vynaloženo na experimentální vývoj.

Na výzkum a vývoj se v roce 2018 v Libereckém kraji vynaložilo 3 426 mil. Kč, tj. 3,3% podíl na republikovém objemu výdajů na VaV. Meziročně se výdaje zvýšily o 531 mil. Kč (18,4 %). Většina výdajů byla financována z podnikatelských zdrojů (70,3 %), nezanedbatelná částka směřovala také z veřejných zdrojů z ČR (830 mil. Kč, tj. 24,2 %). Z hlediska sektorů provádění bylo nejvíce prostředků vynaloženo v podnikatelském sektoru (2 663 mil. Kč, tj. 77,7 %), objem těchto výdajů se ve srovnání s rokem 2017 navýšil o 354 mil. Kč (15,3 %). Podle druhového členění výdajů převažovaly běžné výdaje, které se oproti předchozímu roku navýšily o 450 mil. Kč (16,3 %) na 3 210 mil. Kč. Více než polovinu této částky tvořily ostatní běžné výdaje, 48,8 % připadlo na mzdy. Investiční výdaje se meziročně zvýšily o 82 mil. Kč (60,6 %) na 217 mil. Kč. V rámci výdajů podle typu činnosti bylo 47,3 % celkových výdajů vynaloženo na experimentální vývoj, 41,7 % na aplikovaný výzkum a 11,0 % na základní výzkum.

Informační a komunikační technologie

Vybavenost informačními a komunikačními technologiemi v kraji stále roste,...

Podle Výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci v Libereckém kraji v roce 2018 disponovalo osobním počítačem 73,4 % domácností (tj. o 4,1 p. b. pod republikovým průměrem). Meziročně se vybavenost domácností počítačem zvýšila o 2,8 p. b., přes toto navýšení se však Liberecký kraj v pomyslném mezikrajském žebříčku umístil až na 12. nejhorší pozici. Nižší vybavenost domácností počítačem byla zjištěna pouze v Ústeckém (66,9 %) a Olomouckém kraji (72,6 %). Naopak nejvyšší vybavenost domácností počítačem ve sledovaném období byla zaznamenána v hlavní městě Praze (82,5 %), 80% hranici ještě překonal Středočeský kraj (81,3 %). V roce 2018 mělo připojení k internetu 76,5 % libereckých domácností a ve srovnání s rokem 2017 došlo k nárůstu o 4,0 p. b. V mezikrajském srovnání se náš kraj umístil na 11. nejhorší pozici. Nejnižší podíl domácností s přístupem k internetu byl zjištěn v Ústeckém kraji (73,9 %), prvenství si i v tomto případě udrželo hlavní město Praha (83,6 %).

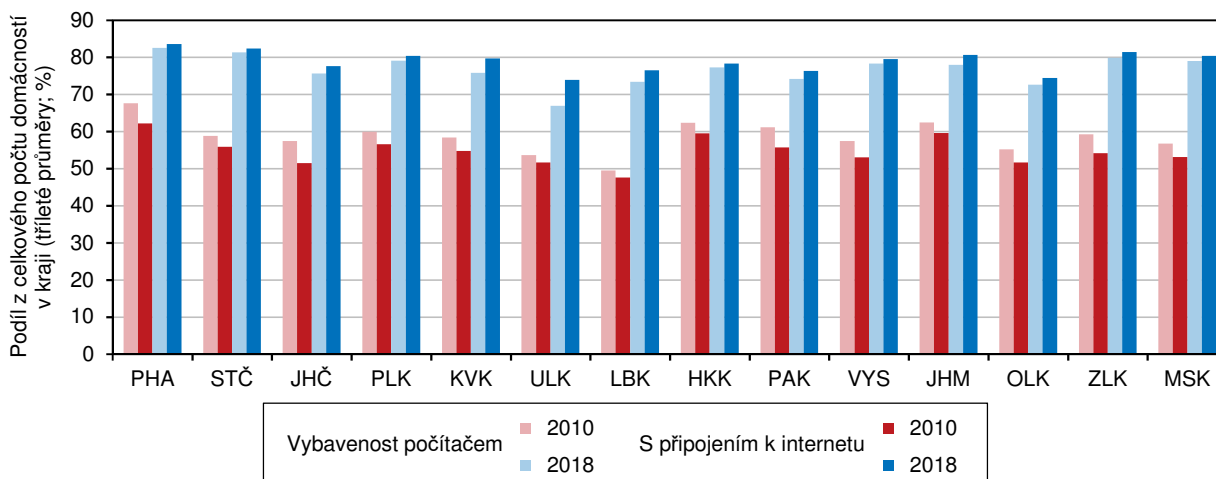
...přesto byl podíl osob používajících pravidelně internet v Libereckém kraji mezi regiony nízký.

V případě jednotlivců používalo v roce 2018 v našem kraji internet denně nebo téměř denně 60,5 % osob starších 16 let (2. nejnižší hodnota mezi kraji), naopak 17,9 % těchto osob internet nepoužilo nikdy (4. nejvyšší mezikrajská hodnota). Nejvyšší zastoupení každodenních uživatelů internetu bylo zjištěno v hlavní městě Praze (77,5 %), na opačném konci srovnání se s 57,9 % těchto uživatelů umístil Ústecký kraj. Podíl jednotlivců, kteří internet nepoužili nikdy, byl nejvyšší v Kraji Vysočina (19,5 %). Nejnižší zastoupení těchto osob bylo zjištěno v hlavní městě Praze (8,4 %).

Graf 3.6 Domácnosti vybavené osobním počítačem a s připojením k internetu podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Internet na mobilním telefonu využívala v našem kraji v roce 2018 více než polovina jednotlivců (50,8 %), v porovnání s ostatními kraji České republiky se jedná o nejnižší podíl. Nejvíce tuto službu využívali jednotlivci z hlavního města Prahy (66,3 %). Internet k posílání a přijímání e-mailů využívalo v Libereckém kraji 71,3 % jednotlivců starších 16 let, více než 31 % jednotlivců v tomto věku přes internet telefonovalo a 43,7 % používalo sociální sítě. Také ve všech těchto činnostech byly neaktivnější osoby v hlavním městě Praze. Libereckému kraji v mezikrajském srovnání patřila 5. nejnižší příčka při e-mailové komunikaci, 3. nejnižší příčka při telefonování přes internet a poslední příčka v používání sociálních sítí.

Nejvíce osob v kraji využívalo internet k vyhledávání informací o zboží a službách.

Téměř 67 % jednotlivců v Libereckém kraji využívalo internet k vyhledávání informací o zboží a službách, 44,5 % o zdraví a 42,4 % zde hledalo informace o cestování. Na stránkách úřadů vyhledávalo informace 20,7 % jednotlivců starších 16 let, 13,7 % si zde stahovalo nebo tisklo formuláře, 10,0 % online vyplnilo a odeslalo formulář.

Každým rokem roste zájem o internetové bankovníctví. Zatímco v roce 2013 tuto službu v Libereckém kraji využívalo 36,0 % osob nad 16 let věku, v roce 2018 již 58,6 % těchto osob (tj. 5. nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání). Prvenství s 61,2 % patřilo Pardubickému kraji, nejnižší podíl uživatelů byl zjištěn v kraji Olomouckém (50,4 %) a Ústeckém (50,5 %). Nějaký druh pojištění online v Libereckém kraji v roce 2018 sjednalo 11,8 % osob ve věku 16 a více let. Nejvíce této možnosti využili jednotlivci v Pardubickém kraji (21,4 %), naopak v Jihočeském kraji na internetu sjednalo pojištění pouze 8,8 % těchto osob. Liberecký kraj se v mezikrajském porovnání umístil na 6. nejvyšší pozici.

Internet k nakupování používá stále více osob.

Významně také roste počet osob, které využívají internet k nakupování. V roce 2018 využilo v Libereckém kraji internet k nákupu v posledních 12 měsících 50,5 % z celkového počtu osob ve věku 16 a více let, (tj. ve srovnání s rokem 2013 nárůst o 21,7 p. b.). Po Ústeckém (45,2 %) a Olomouckém kraji (49,7 %) se však jedná o 3. nejnižší podíl mezi regiony. Na opačném konci žebříčku se umístilo hlavní město Praha (61,9 %). Alespoň jednou v posledních třech měsících v roce 2018 přes internet nakoupilo 31,9 % 16letých a starších obyvatel kraje a 63,7 % těchto osob nakoupilo online alespoň jednou v životě. Naopak 35,5 % osob přes internet nikdy nic nenakoupilo. Nejvyšší podíl osob, které přes internet nakoupily v posledních třech měsících, byl vykázán v hlavním městě Praze (45,9 %), nejnižší

v Ústeckém kraji (25,7 %). Libereckému kraji v tomto případě připadla 3. nejnižší pozice. Podíl osob, které přes internet nikdy nenakupovaly, byl nejvyšší v Ústeckém kraji (34,4 %), nejnižší v hlavním městě Praze (27,7 %). Hodnota za Liberecký kraj byla 6. nejvyšší.

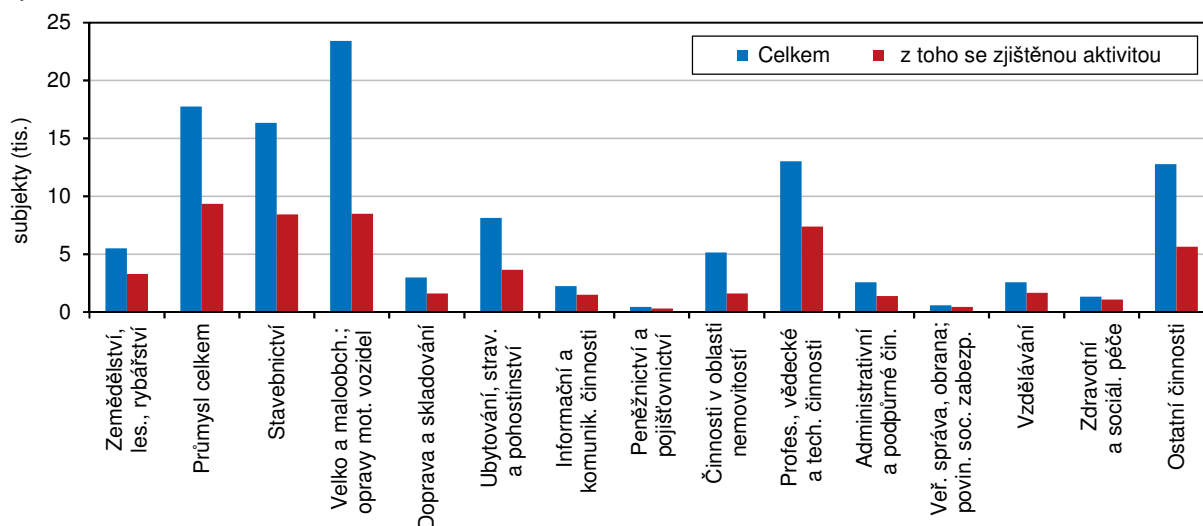
Organizační struktura

Zvýšil se počet právnických subjektů, naopak poklesl počet fyzických osob.

Podle Registru ekonomických subjektů (RES) sídlilo k 31. 12. 2019 v Libereckém kraji celkem 117 304 ekonomických subjektů (tj. 4,1 % z republikového úhrnu 2,9 mil. subjektů) a ve srovnání s koncem roku 2018 byl zaznamenán pokles o 1 205 subjektů (1,0 %). U 48,0 % subjektů byla podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů zjištěna aktivita. Počet právnických osob se zvýšil o 576 jednotek (2,5 %) na 23 339 subjektů, tj. 19,9% podíl na celkovém počtu subjektů v Libereckém kraji. Počet fyzických osob poklesl o 1 781 jednotek (1,9 %) na 93 965 subjektů (80,1% podíl).

Graf 3.7 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Libereckém kraji k 31. 12. 2019 (subjekty s uvedenou činností)

Zdroj: ČSÚ

Zvýšil se počet společností s ručením omezeným a spolků, méně bylo veřejných obchodních společností a také akciových společností.

Na zvýšení počtu právnických osob se podílely zejména obchodní společnosti (nárůst o 360 subjektů, +2,8 %), zejména pak společnosti s ručením omezeným (+383 subjektů, +3,2 %). Dále se také zvýšil počet spolků (+114 subjektů, +2,8 %). Naopak ubylo veřejných obchodních společností (-16 subjektů, -3,6 %), snížil se také počet akciových společností (-6 subjektů, -1,2 %). Fyzických osob ubylo především díky fyzickým osobám nepodnikajícím podle živnostenského zákona (tzv. svobodným povoláním), jejichž počet se meziročně snížil o 1 686 subjektů (38,8 %). Ubylo také živnostníků (-102 subjektů, -0,1 %) a poklesl o 0,9 % zaznamenaly také zahraniční fyzické osoby. Naopak se zvýšil počet zemědělských podnikatelů (+16 subjektů, +0,8 %).

Z více než 88 tis. živnostníků prokazatelně vyvíjelo aktivitu 44,9 %.

K 31. 12. 2019 tak bylo v Libereckém kraji např. zaregistrováno 88 232 živnostníků (z toho 44,9 % aktivních), 12 278 společností s ručením omezeným (72,7 % aktivních), 475 akciových společností (82,9 % aktivních). Registr ekonomických subjektů dále evidoval 4 154 spolků (24,2 % aktivních).

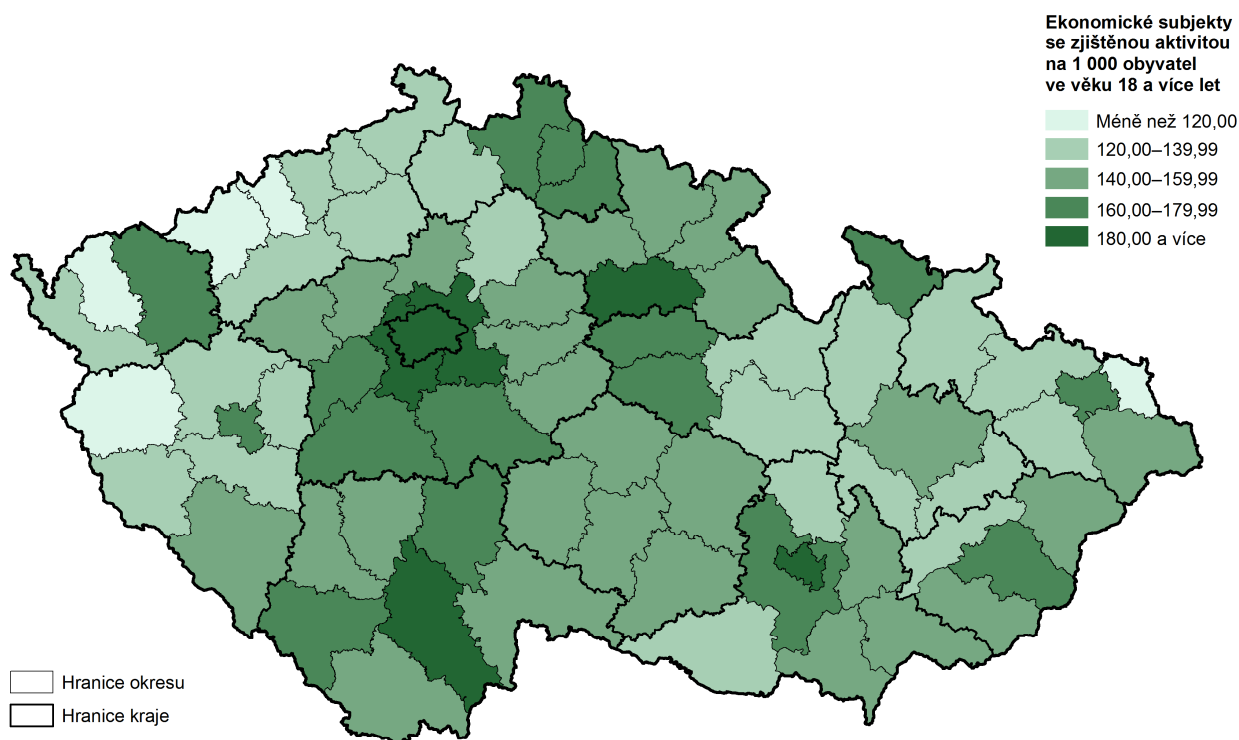
Ve struktuře ekonomických subjektů se zjištěným počtem zaměstnanců ze 79,3 % převažují subjekty bez zaměstnanců, jejich počet meziročně zaznamenal nárůst o 637 subjektů (1,8 %) na 36 956 subjektů. Pouze 74 jednotek (0,2 %) patřilo do kategorie velkých podniků s 250 a více zaměstnanci, přičemž jejich počet se meziročně nezměnil.

Ve struktuře ekonomických subjektů převažuje skupina v odvětví velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel.

Struktura ekonomických subjektů podle převažující činnosti se dlouhodobě nemění. Jedna pětina ekonomických subjektů se sídlem v Libereckém kraji spadá do odvětví velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (23 417 jednotek). Druhou nejvíce zastoupenou skupinou jsou průmyslové podniky (17 730 jednotek, 15,1% podíl na celkovém počtu subjektů), mezi nimi převažují subjekty zabývající se zpracovatelským průmyslem (93,6 % podniků z odvětví průmyslu). Ve stavebnictví se realizuje 13,9 % subjektů, 11,1 % subjektů patří do odvětví profesní, vědecké a technické činnosti. Nejvyšší meziroční absolutní přírůstek byl evidován v odvětví ostatní činnosti (+213 subjektů) a administrativní a podpůrné činnosti (+188 subjektů). Naopak velmi výrazný úbytek subjektů zaznamenalo odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (-1 458 subjektů, -76,7 %).

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2019

Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce ekonomických subjektů bylo soustředěno v okrese Liberec.

V rámci Libereckého kraje bylo k 31. 12. 2019 nejvíce ekonomických subjektů soustředěno v okrese Liberec (50 067 subjektů, tj. 42,7 % subjektů v kraji, nejméně v okrese Semily (20 034 subjektů, 17,1 %). Struktura ekonomických subjektů podle právní formy odpovídá krajské situaci, tj. ve všech okresech kraje převažují fyzické osoby nad osobami právnickými. Nižší než 80% zastoupení fyzických osob vykazuje pouze okres Liberec (76,5 %). Krajskému složení odpovídá také struktura ekonomických subjektů v jednotlivých okresech podle odvětví činnosti. Nejvyšší zastoupení mělo odvětví velkoobchodu a maloobchodu, oprav a údržby motorových vozidel. V okresech Česká Lípa, Jablonec nad Nisou a Semily patřila druhá příčka průmyslu, třetí stavebnictví, v okrese Liberec bylo pořadí odvětví obrácené.

Mezi kraji České republiky bylo nejvíce ekonomických subjektů k 31. 12. 2019 registrováno v hlavním městě Praze (632 250 subjektů, tj. 21,9 % z celorepublikového počtu). Více než jedna desetina subjektů byla evidována na území Středočeského (344 580 subjektů, tj. 11,9 %) a Jihomoravského kraje

(320 758 subjektů, tj. 11,1 %). Nejméně subjektů bylo registrováno v Karlovarském kraji (74 190 subjektů, tj. 2,6 %). Nejvyšší podíl subjektů v odvětví zemědělství, lesnictví a rybolov byl zjištěn v Kraji Vysočina (8,6 %), nejnižší v hlavním městě Praze (1,7 %). Náš kraj se s 4,7% podílem v rámci mezikrajského srovnání zařadil na 6. nejnižší pozici. V odvětví průmyslu dominoval Zlínský kraj (16,0% podíl na celkovém počtu subjektů v kraji), následován krajem Pardubickým (15,2 %) a Libereckým (15,1 %). Na opačné straně žebříčku bylo s 8,1% podílem hlavní město Praha. V odvětví stavebnictví mezi kraji dosáhly nejvyššího podílu Liberecký a Ústecký kraj (13,9 %), na opačném konci žebříčku zůstalo hlavní město Praha (7,9 %). Zastoupení subjektů ve službách se pohybovalo v intervalu od 59,5 % v Kraji Vysočina do 79,6 % v hlavním městě Praze. V Libereckém kraji byl společně s Jihočeským krajem zaznamenán 5. nejnižší podíl (shodně 64,1 %).

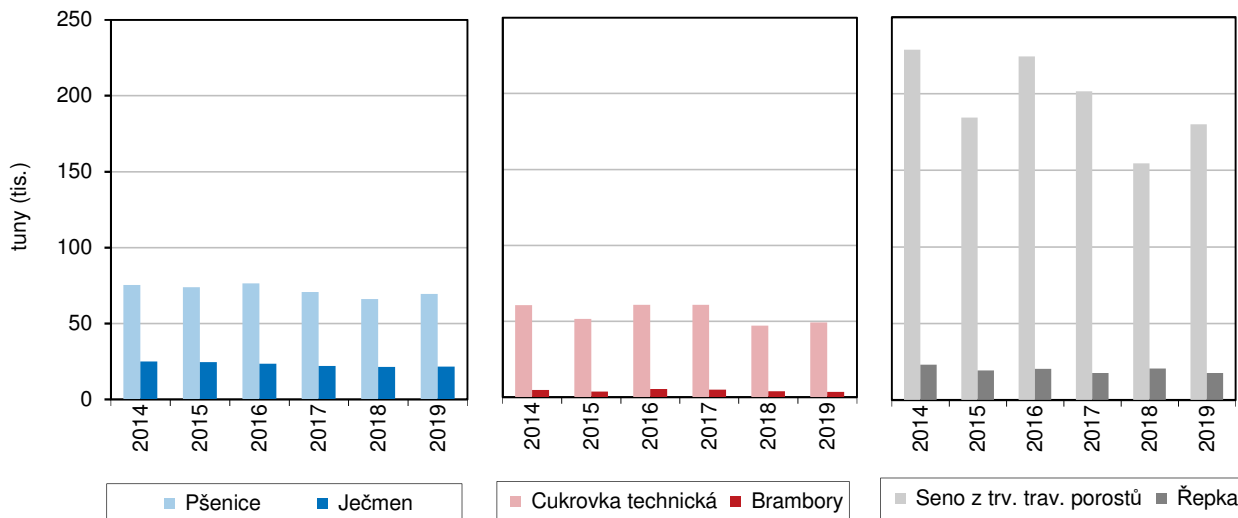
Zemědělství

Zemědělská produkce v kraji opět rostla.

Zemědělská produkce vyjádřená souhrnným zemědělským účtem (SZÚ) v běžných cenách podle semidefinitivních výsledků v roce 2018 dosáhla desetiletého maxima 2 523 mil. Kč a oproti roku 2017 vzrostla o 6,0 % (144 mil Kč).

Graf 3.8 Sklizeň vybraných plodin v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Rostlinná produkce je pro kraj dlouhodobě významnější.

Z dlouhodobého pohledu je pro zemědělství kraje významnější rostlinná produkce, která v roce 2018 dosáhla objemu 1 365 mil. Kč (meziročně o 3,7 % více) a představovala tak 54,1 % celkové zemědělské produkce regionu. Objem živočišné produkce v roce 2018 meziročně vzrostl o 9,2 % na 1 100 mil. Kč.

Na celkové zemědělské produkci republiky se kraj podílel pouze 1,9 %.

Zemědělský sektor Libereckého kraje se v roce 2018 na celkové produkci České republiky podílel 1,9 %, přičemž v případě rostlinné výroby to bylo 1,8 % a u živočišné 2,1 %. S nejvyššími podíly se na prvních třech pozicích umístilo hlavní město Praha společně se Středočeským krajem (17,9 %), Jihomoravský kraj (12,6 %) a Kraj Vysočina (12,1 %). Zemědělská produkce Libereckého kraje v přepočtu na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy byla v roce 2018 mezi ostatními kraji druhá nejnižší (24,7 tis. Kč). Největší objem takto vyjádřené produkce vytvořili zemědělci Pardubického kraje (50,0 tis. Kč), nejmenší v kraji Karlovarském (20,7 tis. Kč).

Poklesla plocha obhospodařované půdy, zmenšil se především podíl orné půdy.

Plochy obhospodařované zemědělské půdy v průběhu desetiletého období kolísaly, nejnižší hodnota byla zaznamenána v roce 2010 (98 208 ha). Od roku 2015 v kraji velikost obhospodařovaných ploch rostla, v roce 2018 došlo k meziročnímu nárůstu

o 0,9 % na 102 931 ha (nejvyšší hodnota za posledních 10 let). V následujícím roce plocha obhospodařované zemědělské půdy opět meziročně poklesla o 1,3 % na 101 622 ha. Snížila se také výměra orné půdy (o 1,7 % na 37 789 ha) a tvoří tak 37,2 % celkové rozlohy. Významný pokles vykázala výměra zahrad (-21,6 % na 35 ha), plocha trvalých travních porostů se snížila o 1,0 % na 62 398 ha (61,4 % obhospodařované půdy). Zvětšila se pouze plocha ovocných sadů (o 2,2 % na 1 187 ha).

Poklesly osevní plochy pšenice, ječmene a ova, naopak vzrostly plochy žita.

Osevní plochy celkem se v posledních deseti letech pohybovaly od 36 906 ha v roce 2014 do 38 257 ha v roce 2017. V roce 2019 meziročně poklesly o 1,6 % na 37 13 ha. Obilniny tvořily 55,1 % z celkové rozlohy, na pšenici připadlo 32,7 % a na ječmen 10,5 %. Na 24,3 % ploch byly pěstovány pícniny, 12,8 % území bylo oseto řepkou. Brambory byly vysázeny pouze na 0,3 % všech osevních ploch.

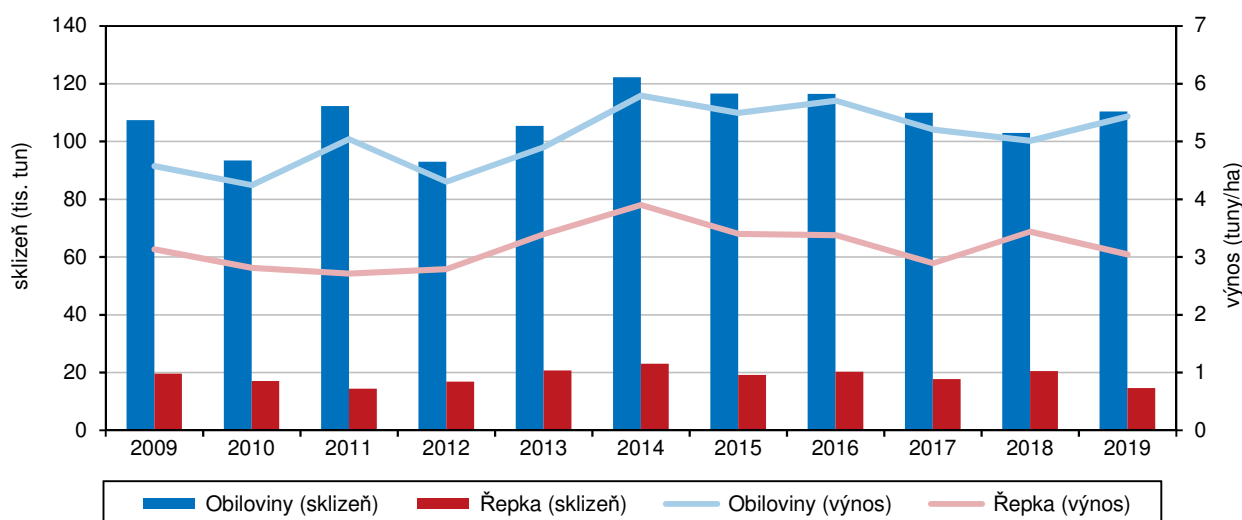
V roce 2019 došlo meziročnímu poklesu osevních ploch u pšenice (- 2,7 % na 12 143 ha), osevní plocha ječmene meziročně poklesla o 10,2 % (3 887 ha) a o 12,4 % ubylo osevní plochy ova (1 274 ha). Naopak osevní plochy žita meziročně vzrostly o 48,9 % na 1 156 ha. Plochy brambor se meziročně snížily o 17,9 % na 116 ha, plochy cukrovky poklesly o 3,2 % na 786 ha. Ubyly i osevní plochy olejnin (-17,1 % na 5 664 ha), zejména řepky (-19,8 % na 4 770 ha). Naopak plochy pro pěstování pícnin se meziročně rozšířily o 10,2 % na 9 029 ha.

Snížila se sklizňová plocha obilovin.

Sklizňová plocha obilovin (včetně kukuřice na zrno a ostatních obilovin) se v Libereckém kraji meziročně snížila o 213 ha, tedy o 1,0 % na 20 319 ha. Negativně se na tomto výsledku podílel především úbytek sklizňové plochy pšenice jarní (-1 216 ha, tj. -64,2 %), ječmene jarního (-769 ha, tj. -29,7 %) a ova (-180 ha, tj. -12,4 %). Sklizňová plocha u zbývajících plodin se oproti roku 2018 zvýšila – u kukuřice na zrno o 64,6 %, žita o 48,9 %, tritikale o 27,1 %, ječmene ozimého o 18,9 % a u pšenice ozimé o 8,3 %.

Graf 3.9 Sklizeň a hektarové výnosy obilovin a řepky v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Produkce obilovin v roce 2019 v Libereckém kraji meziročně vzrostla o 7,2 % na 110 376 tun. Zvýšil se také jejich hektarový výnos, a to z 5,01 tun/ha v roce 2018 na 5,43 tun/ha v roce 2019 (+8,4 %).

Meziroční nárůst produkce zaznamenaly s výjimkou ovsa, ječmene jarního a pšenice jarní všechny ostatní plodiny spadající do kategorie obilovin.

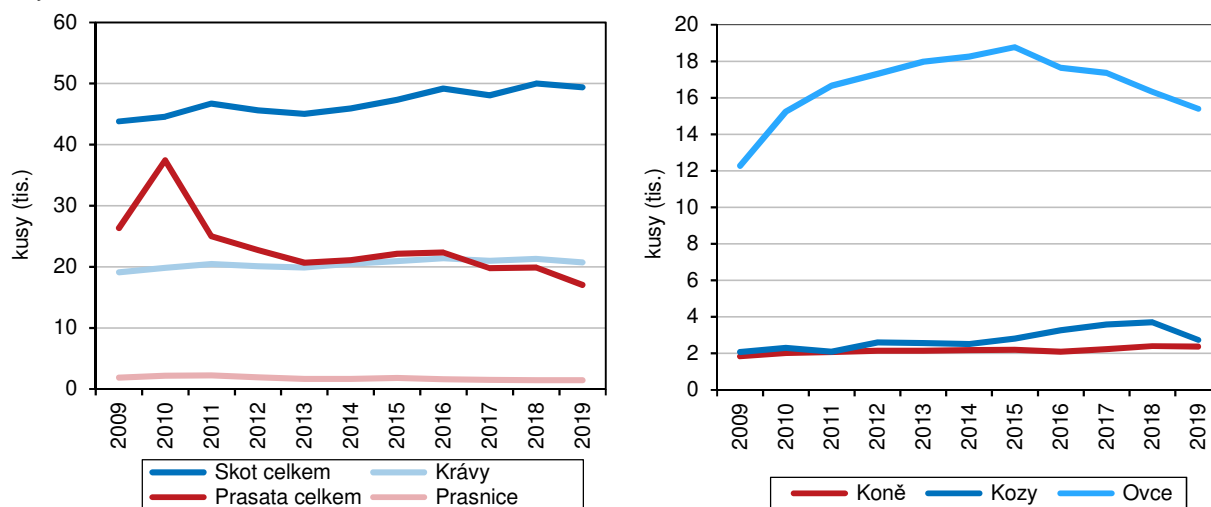
Meziroční nárůst produkce zaznamenaly s výjimkou ovsa, ječmene jarního a pšenice jarní všechny ostatní plodiny spadající do kategorie obilovin. Úroda pšenice ozimé, hlavní pěstované obiloviny v Libereckém kraji, v roce 2019 při hektarovém výnosu 5,83 tun dosáhla 66 854 tun (více o 8 435 tun, tj. o 14,4 % ve srovnání s předchozí sklizní). Produkce této komodity představovala 60,6 % celkové sklizně obilovin v kraji. Dalších 11,3 % celkové sklizně obilovin tvořila úroda ječmene ozimého, která oproti roku 2018 vzrostla o 3 805 tun (+43,9 %) a při 6,04 hektarovém výnosu činila 12 463 tun. Tritikale vykázalo 39,8% navýšení produkce na 7 381 tun, žita bylo sklizeno 5 986 tun, tedy o 62,4 % více. V případě kukuřice na zrno se sklizeň oproti roku 2018 zvýšila téměř na dvojnásobek, tj. na 1 950 tun. Naopak o 67,0 % nižší úroda, zapříčiněná snížením sklizňové plochy i nižším hektarovým výnosem, byla zaznamenána u pšenice jarní (2 528 tun při výnosu 3,72 t/ha). Pokles produkce oproti sklizni v roce 2018 byl zaznamenán také u ovsa, a to o 22,2 % na 4 095 tun). Nižší sklizeň ječmene jarního o 29,6 % na 8 960 tun způsobilo snížení sklizňové plochy, hektarový výnos se meziročně nezměnil.

Hektarový výnos jednotlivých plodin mimo ovsa (-11,2 %) a pšenice jarní (-7,8 %) vykázal nárůst, a to o 21,1 % u ječmene ozimého, o 18,3 % u kukuřice na zrno, o 10,0 % u tritikale, o 9,1 % u žita, o 5,7 % u pšenice ozimé.

Brambory ostatní (tzn. konzumní a průmyslové) byly v roce 2019 sklizeny z plochy 116 ha (tj. o 17,6 % méně než v roce 2018). Ačkoliv se jejich hektarový výnos zvýšil o 6,2 % na 28,30 tun, úroda byla o 12,7 % nižší a dosáhla 3 293 tun. Plochy luskovin byly meziročně nižší o 3,3 %, o 4,9 % se snížil hektarový výnos. Jejich sklizeň tak poklesla o 8,1 % a činila 1 841 tun. Podobně tomu bylo také u produkce řepky. Došlo k meziročnímu snížení produkční plochy o 19,8 %, hektarového výnosu o 11,3 % na 3,05 tun. Sklizeň této komodity byla nižší o 28,9 % a dosáhla 14 533 tun. Naopak produkce cukrovky technické, jejíž plocha se meziročně snížila o 3,2 %, byla díky vyššímu hektarovému výnosu ve srovnání s rokem 2018 vyšší o 4,4 % a dosáhla hodnoty 49 168 tun. Také sklizeň píce v seně z trvalých travních porostů byla meziročně vyšší o 16,6 % a činila 180 048 tun, a to i přes meziroční snížení produkční plochy o 2,0 %.

Graf 3.10 Hospodářská zvířata v Libereckém kraji (stav k 1. 4.)

Zdroj: ČSÚ

Zmenšil se objem chovů většiny hospodářských zvířat, rostly pouze stavy drůbeže.

Stavy skotu meziročně mírně poklesly o 1,2 % na 49 389 kusů, ve srovnání s rokem 2010 však vzrostly o 10,8 %. U krav došlo k poklesu o 2,6 % na 20 718 kusů, jejich chov se dlouhodobě udržuje v podobné výši a jen mírně kolísá. Počty prasat se

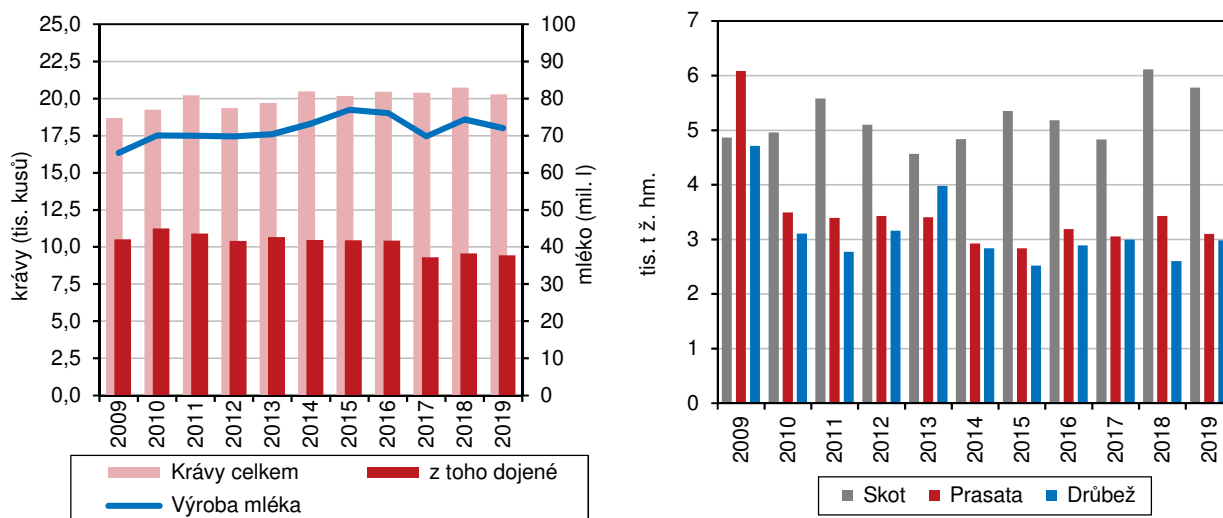
snížily o 14,3 % na historické minimum 17 020 kusů. Chov ovcí poklesl o 5,6 % na 15 409 kusů, koz o 26,0 % na 2 742 kusů. Také stavy koní meziročně poklesly, a to o 1,5 % na 2 367 kusů. Pouze stavy drůbeže se meziročně zvýšily o 20,4 % na 80 282 kusů (druhá nejvyšší hodnota za posledních 10 let).

Snížila se produkce jatečných zvířat s výjimkou drůbeže, zvýšila se dojivost krav.

Výroba jatečného skotu v kraji po významném nárůstu v roce 2018 meziročně poklesla o 5,4 % na 5 780 tun živé hmotnosti, což však byla druhá nejvyšší hodnota za posledních 10 let. Poklesla i výroba jatečných prasat, a to o 9,6 % na 3 099 tun živé hmotnosti. Výroba jatečné drůbeže se naopak zvýšila, meziročně o 14,6 % na 2 982 tun živé hmotnosti. Snáška konzumních vajec stoupla o 12,2 % na 1 458 tis. kusů. Výroba mléka meziročně poklesla o 3,2 % na 72 033 tis. litrů. Dlouhodobě se však zvyšovala dojivost na současných 7 645,2 litrů na krávu ročně, což byla po roce 2018 (7 778,9 litrů) druhá nejvyšší dojivost v posledních 10 letech.

Graf 3.11 Průměrné stavy krav a výroba mléka, výroba jatečných zvířat v zemědělském sektoru Libereckého kraje

Zdroj: ČSÚ

Lesnictví

Lesy tvoří 44,6 % z celkové rozlohy kraje.

Lesní pozemky v Libereckém kraji v roce 2019 představovaly 141 205 ha (tj. 5,3 % republikového celku 2 675,7 tis. ha) a 44,6 % celkové výměry kraje. Většinu lesní plochy tvořila půda porostní (97,5 %).

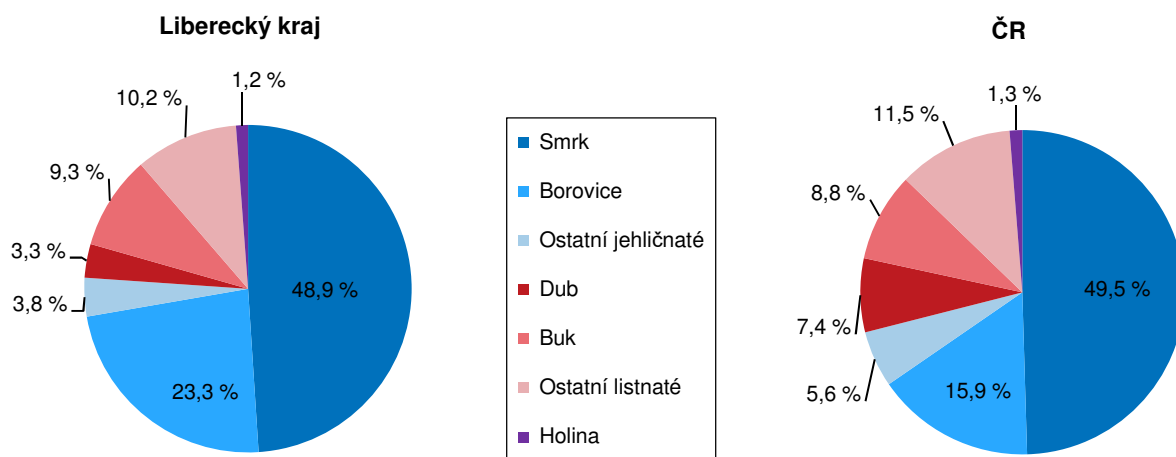
V průběhu roku 2019 bylo v České republice uměle obnoveno (tzn. zalesněno) 28 670 ha lesů. V Libereckém kraji tímto procesem prošlo pouze 574 ha (2,0% podíl na úhrnu za ČR) a nejnižší podíl mezi kraji České republiky. Nejvíce lesů bylo uměle obnoveno v Olomouckém kraji (4 879 ha, tj. 17,0% podíl na celorepublikovém úhrnu).

V roce 2019 převážily při zalesňování listnaté dřeviny.

Oproti roku 2018 bylo v Libereckém kraji zalesněno o 11 ha méně (-1,9 %). Po několikaleté převaze jehličnatých dřevin převážily při zalesňování listnaté dřeviny (294 ha, 51,3 %), mezi kterými převažoval buk (151 ha, 51,5 % plochy zalesněné listnatými dřevinami) a dub (117 ha, 39,9 %). Z jehličnatých dřevin, kterými bylo osázeno 48,7 % plochy, byl nejčastěji použit smrk a borovice (shodně na 115 ha, tj. na 41,0 % plochy zalesněné jehličnany). Samovolně, tedy přirozenou obnovou, došlo k zalesnění 146 ha lesů, v předchozím roce byla tato plocha o 19 ha menší.

Graf 3.12 Druhá skladba dřevin lesních porostů v Libereckém kraji k 31. 12. 2019

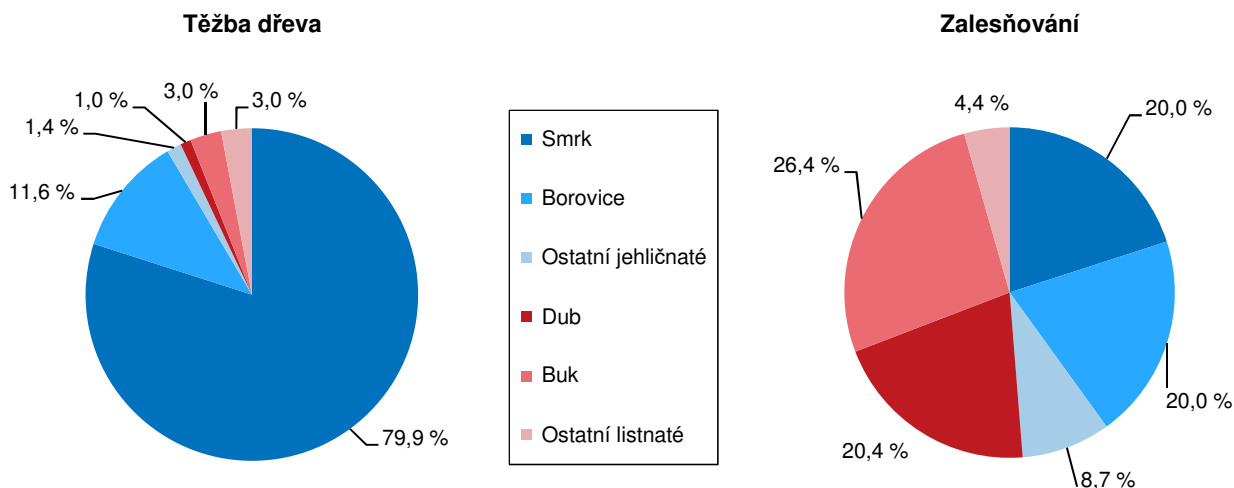
Pramen: ÚHUL

Listnaté dřeviny při zalesňování převažovaly v dalších pěti krajích – v Moravskoslezském (68,6 % na celkové zalesněné ploše v kraji), Zlínském (59,4 %), Jihomoravském (58,2 %), Olomouckém (57,9 %) a Pardubickém (55,8 %). V ostatních krajích při výsadbě převládaly jehličnany, nejvýrazněji v Plzeňském kraji (66,8% podíl). Největší rozlohu přirozenou cestou obnoveného lesa vykázal Olomoucký kraj – 1 360 ha představovalo více než čtvrtinu z 5 224 ha lesů přirozeně obnovených v České republice.

Graf 3.13 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Libereckém kraji v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Většinu vytěženého dřeva tvoří jehličnany.

V roce 2019 bylo v Libereckém kraji vytěženo 787 823 tis. m³ dřeva bez kůry, což bylo o 229 004 m³ (41,0 %) více než v roce 2018. Jehličnanů bylo vytěženo 732 139 m³, tj. 92,9 % celkové těžby a o 47,3 % více než v roce 2018. V jejich struktuře zásadně převažoval smrk (86,0 % na celkovém objemu vytěžených jehličnanů), s velkým odstupem následovala borovice (12,5 %). Těžba listnatých dřevin v objemu 55 684 m³ (meziroční pokles o 10,0 %) se orientovala převážně na buk (42,9 % těžby listnatých dřevin). Nahodilou těžbou bylo zpracováno 740 153 m³ dřeva bez kůry, tj. 93,9 % z celkové těžby a nejvíce za posledních 12 let. Více než 62 % této těžby připadlo na nutnou těžbu z hmyzové kalamity a 32,5 % bylo vytěženo z důvodu živelních příčin.

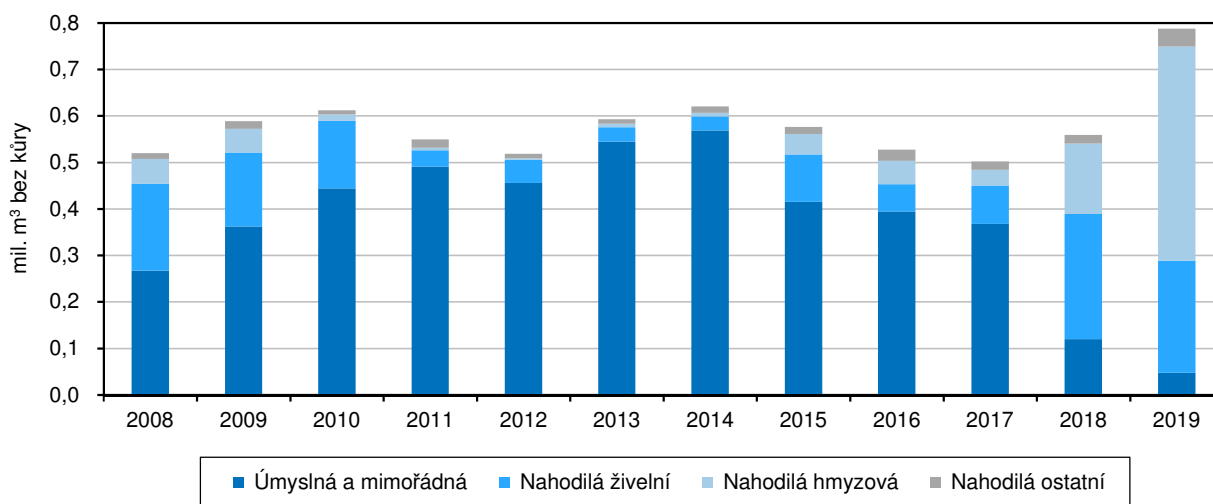
Podíl nahodilé těžby byl ve všech krajích vysoký.

V celé České republice se v roce 2019 vytěžilo 32,6 mil. m³ dřeva bez kůry, přičemž největším producentem dřeva byl Kraj Vysočina s těžbou 7 780,1 tis. m³ dřeva (23,9 % republikového úhrnu). Podíl Libereckého kraje byl spolu s Karlovarským krajem mezi regiony nejnižší (2,4 %). Podíl nahodilé těžby na celkové těžbě v kraji byl ve všech regionech vysoký a pohyboval se od 85,2 % ve Zlínském kraji do 99,4 % v Kraji Vysočina. Liberecký kraj obsadil v pomyslném mezikrajském žebříčku 7. nejvyšší příčku.

Prořezávky (výchovné zásahy v mladých porostech, jejichž účelem je zejména snížení hustoty porostu a úprava zdravotního i jakostního stavu porostu) byly v Libereckém kraji v průběhu roku 2019 provedeny na 1 522 ha, tj. o 37,4 % méně než v roce 2018. Probírky (tzn. úmyslné zásahy v předmyšlných porostech, které slouží k usměrnění vlastností porostu po stránce produkční, zajištění odolnosti a stability porostu) byly provedeny na 620 ha lesní půdy (meziroční pokles o 56,5 %). Množství dřeva získané z těchto zásahů dosáhlo 22 614 m³ (meziročně -42 746 m³ bez kůry, tj. -65,4 %).

Graf 3.14 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Chemické nebo biologické ošetření se v kraji dotklo 571 ha lesa. Celková částka ohodnocených škod, které byly v České republice v roce 2019 způsobeny zvěří, dosáhla 27,4 mil. Kč. Nejvyšší škodu vykázal Ústecký kraj (3,5 mil. Kč, 12,9 % republikového úhrnu). Liberecký kraj vyčíslil škody za 911 tis. Kč, tj. 3,3 % hodnoty za Českou republiku a 3. nejnižší hodnota v rámci mezikrajského srovnání.

Průmysl

Zaměstnanost v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci je v kraji vysoká.

V roce 2019 na území Libereckého kraje sídlilo 115 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, které v úhrnu zaměstnávaly 47 369 zaměstnanců (5,6 % z republikového úhrnu 850,1 tis. zaměstnanců). Meziročně zaměstnanost v uvedených podnicích poklesla o 0,9 %, ale za posledních 10 let byla po roce 2018 druhá nejvyšší. Oproti roku 2010 (40 101 zaměstnanců) stav zaměstnanců vzrostl o 19,2 %. Počet takto velkých podniků trvale mírně roste od roku 2013, ve kterém v kraji působilo těchto podniků historicky nejméně (pouze 99).

Liberecký kraj má nejvyšší podíl osob zaměstnaných v průmyslu v republice.

Absolutně nejvíce zaměstnaných v průmyslu v roce 2019 vykázal Středočeský kraj (110 676 osob, 13,0 % z republikové hodnoty), nejméně kraj Karlovarský (18 013 osob, 2,1 % podíl). Při přepočtu na 1 000 obyvatel nejvíce zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích zaměstnával Liberecký kraj (106,9 osob), druhý v žebříčku

byl Plzeňský kraj (101,3 osob) a nejméně zaměstnanců na 1 000 obyvatel bylo zaznamenáno v Jihomoravském kraji (58,0 osob). Meziročně vyšší zaměstnanost v průmyslu zaznamenaly pouze dva kraje – Jihočeský (+2,0 %) a Středočeský (+1,8 %). V Moravskoslezském kraji se meziročně zaměstnanost nezměnila a v ostatních krajích poklesla, nejvíce v Královéhradeckém kraji (-10,3 %).

Mzdy v průmyslu v kraji nedosáhly na republikový průměr.

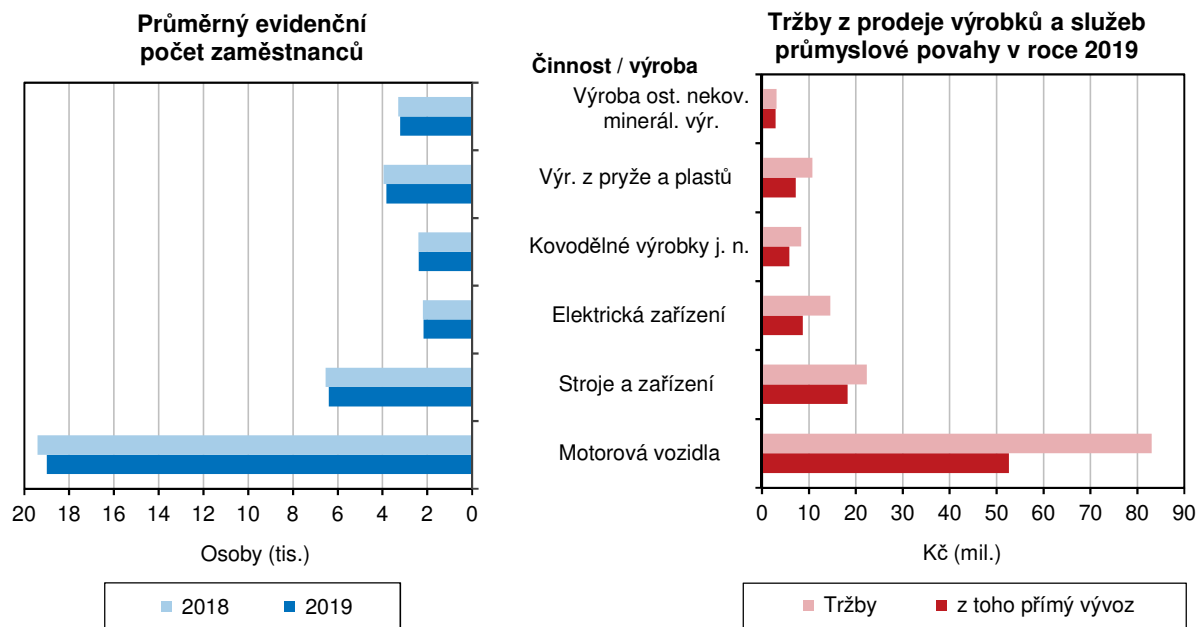
Průměrná hrubá měsíční mzda v průmyslových podnicích Libereckého kraje v roce 2019 činila 36 244 Kč a byla mezi kraji pátá nejvyšší. Ve srovnání s rokem 2018 se nominálně zvýšila o 5,7 %. Oproti průměru za celou Českou republiku však byla nižší o 381 Kč. Od roku 2010 se průměrná mzda v kraji zvýšila o 10 871 Kč, tj. o 42,8 %. V rámci celé republiky byly průměrné mzdy v průmyslu nejnižší v Karlovarském kraji (32 515 Kč) a nejvyšší ve Středočeském kraji (44 834 Kč). Nejvyšší meziroční nárůst mezd zaznamenal Jihočeský kraj (+8,1 %).

Tržby průmyslových podniků rostly.

Tržby průmyslových podniků za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy za rok 2019 dosáhly v Libereckém kraji částky 172,2 mld. Kč a meziročně vzrostly o 3,4 mld. Kč (2,0 %). Vývoj tržeb v období od roku 2010 do roku 2015 kolísal, od roku 2016 tržby každoročně rostou. Meziroční nárůst vykázalo dalších osm krajů ČR. Nejvyšší nárůst meziročně zaznamenal Pardubický kraj (5,5 %), nejnižší přírůstek tržeb vykázal Zlínský kraj (+0,4 %). V pěti regionech naopak tržby meziročně poklesly, nejvýrazněji v Královéhradeckém kraji (-17,2 %). V přepočtu na jednoho zaměstnance se tržby průmyslových podniků pohybovaly od 2 409 tis. Kč (Karlovarský kraj) do 7 358 tis. Kč (Středočeský kraj). Liberecký kraj vykázal 3 635 tis. Kč tržeb na jednoho zaměstnance (7. nejvyšší mezikrajská hodnota).

Graf 3.15 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující výroby zpracovatelského průmyslu v Libereckém kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)

Zdroj: ČSÚ

Podíl tržeb z přímého vývozu výrobků a služeb se meziročně mírně zvýšil.

Tržby z přímého vývozu výrobků a služeb průmyslové povahy v Libereckém kraji dosáhly 115,8 mld. Kč, a na celkových tržbách se podílely 67,2 %. Tento podíl meziročně vzrostl o 0,6 p. b. Nejdůležitějšími odvětvími zpracovatelského průmyslu v Libereckém kraji jsou dlouhodobě výroba motorových vozidel a příbuzné obory – výroba strojů a zařízení, výroba elektrických zařízení a výroba pryžových a plastových výrobků.

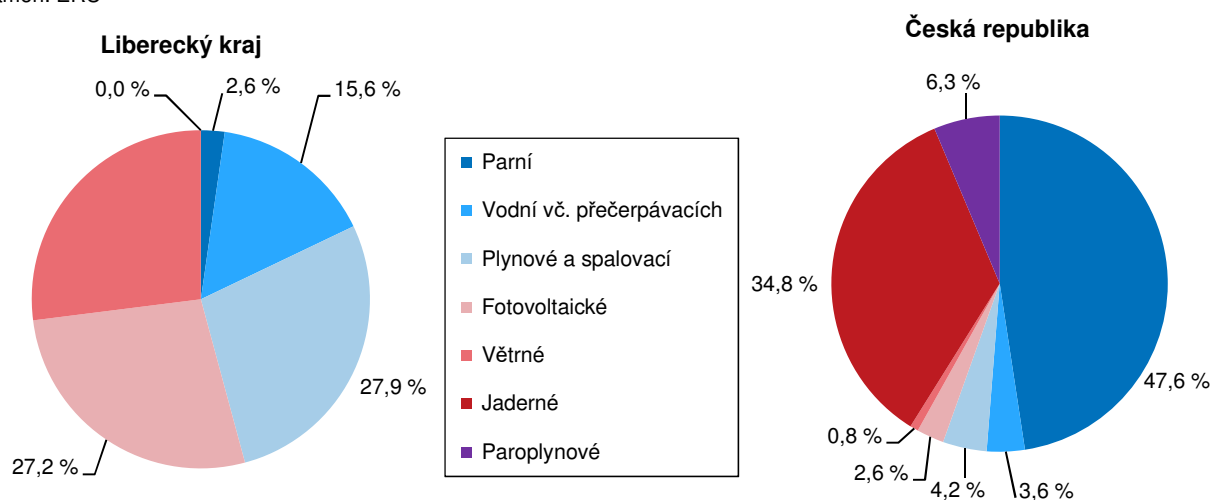
Energetika

Elektrizační soustava v Libereckém kraji má druhý nejmenší výkon v republice.

Elektrizační soustava v Libereckém kraji je z hlediska instalovaného výkonu druhá nejmenší v republice po hlavním městě Praze. V roce 2019 její výkon představoval 235,7 MW, tj. 1,1 % celorepublikové hodnoty. Dlouhodobě výkon mírně stoupá, v historii se objevil významnější meziroční nárůst v roce 2010 (z 54,2 na 156,2 MW), kdy byla v kraji postavena řada fotovoltaických zdrojů. Od této doby s výjimkou malého poklesu v roce 2014 stále roste. Většina energie v kraji pochází z obnovitelných zdrojů, hlavními zdroji energie jsou fotovoltaické elektrárny s výkonem 112,1 MW (47,6 % z instalovaného výkonu v kraji) a větrné elektrárny (50,1 MW, 21,3 %). V kraji se nachází také vodní elektrárny (26,1 MW), výkon 37,5 MW mají elektrárny plynové a spalovací a 9,8 MW elektrárny parní. V roce 2019 bylo v kraji vyrobeno 438,2 GWh elektrické energie brutto, z toho 27,9 % v elektrárnách plynových a spalovacích, 27,2 % ve fotovoltaických, 27,0 % ve větrných a 15,6 % v elektrárnách vodních.

Graf 3.16 Výroba elektřiny brutto¹⁾ podle technologie elektráren v roce 2019

Pramen: ERÚ

¹⁾ Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).

Spotřeba elektrické energie v kraji meziročně mírně vzrostla.

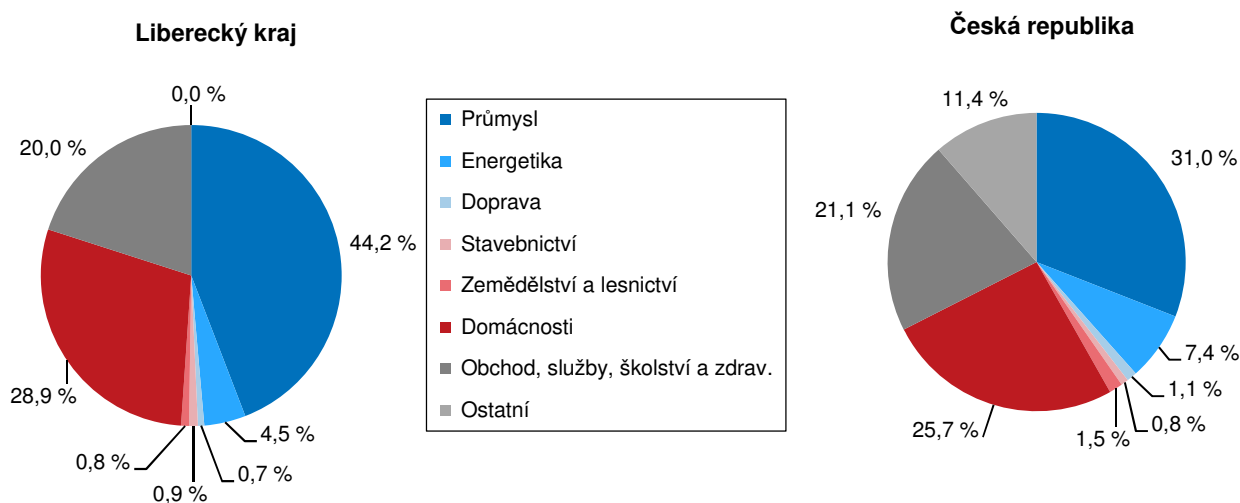
Spotřeba elektrické energie se mírně meziročně zvýšila na 2 560,1 GWh, tj. 4,3 % spotřeby za celou Českou republiku. Nejvíce energie z celkové spotřeby bylo čerpáno v průmyslu (44,2 %) a 28,9 % v domácnostech. Na jednoho obyvatele bylo v domácnostech spotřebováno 1 669,8 kWh energie, což byla 4. nejvyšší hodnota v rámci krajů republiky. Mezi kraji se spotřeba na jednoho obyvatele domácnosti pohybovala od 1 098,4 kWh v Jihomoravském kraji do 1 990,7 kWh v kraji Středočeském.

V Libereckém kraji bylo v roce 2019 evidováno 93 351 odběratelů zemního plynu, tj. 3,3 % z celkového počtu evidovaných odběratelů v České republice (2 834,5 tis. odběratelů). Ve struktuře odběratelů převažovaly domácnosti. Zemní plyn odebíralo 84 022 domácností, tj. 90,0 % všech odběratelů plynu v kraji. Dále bylo ke konci roku 2019 zaevidováno 8 920 maloodběratelů, 307 středních odběratelů a 94 velkoodběratelů zemního plynu. Stlačený plyn (CNG) odbíralo 8 subjektů. Celkový počet odběratelů se meziročně zvýšil pouze o 7 subjektů – přibýlo 33 maloodběratelů a 2 střední odběratelé, naopak ubylo 24 domácností a 4 odběratelé. Ve srovnání s rokem 2014 vzrostl celkový počet odběratelů v Libereckém kraji o 941 subjektů (+1,0 %), a to zásluhou domácností

(+503 odběratelů, tj. +0,6 %) a maloodběratelů (+433 odběratelů, +5,1 %), naopak je méně o 1 velkoodběratele (-1,1 %) a 2 střední odběratele (-0,6 %).

Graf 3.17 Spotřeba elektřiny netto¹⁾ podle odvětví spotřeby v roce 2019

Pramen: ERÚ

¹⁾ Spotřeba elektřiny netto = celková spotřeba elektřiny brutto - (vlastní spotřeba na výrobu elektřiny + spotřeba na přečerpávání v přečerpávacích vodních elektrárnách + ztráty v sítích)

Téměř čtvrtinu celkového množství zemního plynu spotřebovaly domácnosti.

V Libereckém kraji bylo v roce 2019 spotřebováno celkem 329 522 tis. m³ zemního plynu. Na celkovém množství odebraného plynu v České republice (8 413 406 tis. m³) se odběratelé v Libereckém kraji podíleli 3,9 %. Z pohledu odebraného množství byly v roce 2019 v Libereckém kraji nejvýznamnější skupinou odběratelů velkoodběratelé (144 727 tis. m³, tj. 43,9 % odebraného plynu v kraji). Domácnosti odebraly 77 889 tis. m³ (23,6 %) zemního plynu, maloodběratelé 63 533 tis. m³ (19,3 %) a střední odběratelé 38 988 tis. m³ (11,8 %). Na republikové spotřebě zemního plynu se velkoodběratelé podíleli 49,4 %, domácnosti více než čtvrtinou, maloodběratelé 14,3 % a střední odběratelé 9,5 %. Na 1 odběratele v domácnostech Libereckého kraje bylo v roce 2019 spotřebováno 927,0 m³ plynu, což byla 5. nejvyšší hodnota mezi kraji. Nejméně spotřebovaného zemního plynu připadlo na 1 odběratele v Karlovarském kraji (589,7 m³), nejvíce pak, stejně, jako v případě spotřeby elektrické energie, na odběratele v kraji Středočeském (1 068,3 m³).

Stavebnictví

Počet zaměstnanců podniků se stavební výrobou meziročně poklesl.

Podniky se stavební výrobou s 50 a více zaměstnanci zaměstnávaly na území Libereckého kraje v roce 2019 celkem 1 490 pracovníků, meziročně o 118 osob (7,3 %) méně. Meziročně počet zaměstnanců ve stavebnictví poklesl ještě v dalších 3 krajích, nejvýznamněji v Jihočeském kraji (-2 233 osob, -33,4 %). Naopak v 10 regionech počet zaměstnanců vzrostl, relativní přírůstek se pohyboval od 0,1 % v hlavním městě Praze do 13,9 % v Plzeňském kraji. Na celkovém počtu zaměstnanců stavebních podniků v České republice (75 269 osob) se Liberecký kraj podílel 2,0 % a mezi kraji to byla třetí nejnižší hodnota po Karlovarském (1,0 %) a Královéhradeckém kraji (1,9 %). Nejvíce zaměstnanců zaměstnávaly stavební firmy v hlavním městě Praze (26 003 osob, tj. 34,5 %).

Objem základní stavební výroby byl v roce 2019 v kraji nižší.

Základní stavební výroba (ZSV) velkých stavebních firem (s 50 a více zaměstnanci) se sídlem v Libereckém kraji měla mezi roky 2012 až 2016 sestupnou tendenci. V letech 2017 a 2018 meziročně vzrostla, avšak v roce 2019 znovu poklesla na 2 939 mil. Kč v běžných cenách (3. nejvyšší hodnota mezi kraji).

Oproti roku 2018 poklesla o 446 mil. Kč (o 13,2 %). Nižší objem základní stavební výroby byl způsoben meziročním poklesem inženýrského (-13,9 %) a pozemního stavitelství (-9,7 %). Objem stavebních prací meziročně poklesl v dalších 4 krajích. Nejvyšší propad zaznamenal Karlovarský kraj (-22,2 %), kterému současně mezi kraji příslušela s objemem 1 022 mil. Kč poslední pozice v mezikrajském srovnání. Prvenství připadlo hlavnímu městu Praze s objemem ZSV 72 786 mil. Kč. Objem stavebních prací se zvýšil v 9 krajích, nejvýrazněji v Plzeňském (+25,6 % na 7 376 mil. Kč). Následoval Olomoucký (+19,4 % na 7 191 mil. Kč) a Jihomoravský kraj (+17,7 % na 21 517 mil. Kč).

Mzdy ve stavebnictví

Mzdy pracovníků ve stavebnictví v Libereckém kraji byly v roce 2019 o 3 472 Kč pod průměrem České republiky.

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců ve stavebnictví v Libereckém kraji v uplynulém roce dosáhla částky 36 013 Kč a proti úrovni roku 2018 nominálně vzrostla o 1 933 Kč, relativně o 5,7 %. K meziročnímu nárůstu mezd došlo ve všech krajích, přírůstek v našem kraji byl 8. nejvyšší. Absolutně i relativně nejvíce si polepšili zaměstnanci stavebních firem v Pardubickém kraji (+3 017 Kč, +9,4 %). Proti průměru České republiky (39 486 Kč) byla mzda v Libereckém kraji nižší o 3 472 Kč, proti průměru v hlavním městě Praze (tj., kraj s nejvyšší mzdou ve stavebnictví) pak byla nižší o 10 650 Kč. Nejnižší průměrná mzda byla vyplácena zaměstnancům stavebních podniků v Karlovarském kraji (26 469 Kč).

Stavební povolení

Počet vydaných stavebních povolení meziročně vzrostl.

Stavební úřady v Libereckém kraji v průběhu roku 2019 vydaly celkem 3 575 stavebních ohlášení a povolení, tj. ve srovnání s předchozím rokem o 358 povolení (11,1 %) více. Investiční aktivita se zvýšila v dalších 10 krajích, nejvyšší relativní přírůstek byl vykázan ve Středočeském kraji (+11,3 %). Meziroční propad vykazaly 2 kraje, a to hlavní město Praha (-7,4 %) a Karlovarský kraj (-1,0 %). V Ústeckém kraji se počet vydaných povolení meziročně téměř nezměnil (-2 povolení). Za celou Českou republiku byl vykázan nárůst o 6,3 % na 86 283 vydaných povolení. Neaktivnější byli stavebníci ve Středočeském kraji, ve kterém bylo vydáno 18 337 povolení (tj. 21,3 % republikového úhrnu). Druhý nejvyšší počet povolení byl evidován v Jihomoravském kraji (9 344 povolení, tj. 10,8 %). Na druhé straně mezikrajského žebříčku se s 2 123 povoleními a 2,5% podílem umístil Karlovarský kraj. V Libereckém kraji byl vydán 3. nejnižší počet stavebních povolení (4,1% podíl na republikovém úhrnu).

Ve struktuře stavebních povolení vydaných ve všech krajích převažovala povolení související s výstavbou budov. Podíl na celkovém počtu stavebních povolení se pohyboval v intervalu od 46,9 % v Plzeňském kraji do 76,6 % v hlavním městě Praze. V Libereckém kraji bylo na tento druh staveb vydáno 1 768 povolení (tj. 49,5 % z celkového počtu povolení vydaných v kraji) a z 57,5 % mezi nimi převažovala povolení na bytové budovy. Objem vydaných povolení v kraji doplňuje 857 povolení na stavby související s ochranou životního prostředí (24,0 %) a 950 povolení na ostatní stavby (26,6 %).

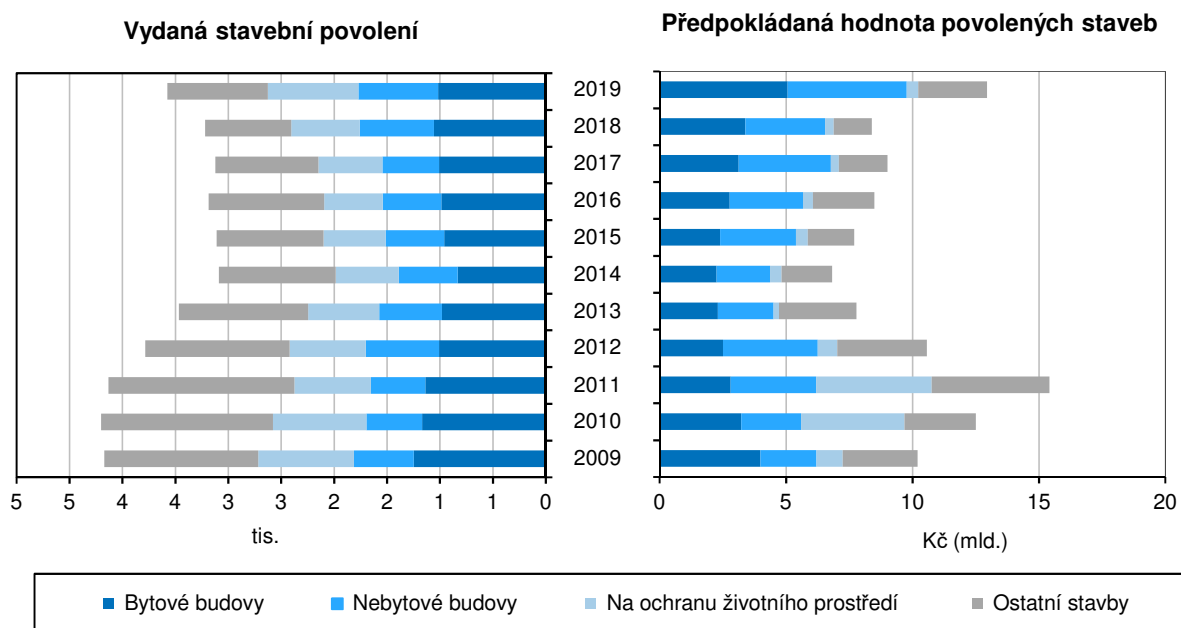
Orientační hodnota vydaných stavebních povolení se zvyšuje.

Orientační hodnota vydaných stavebních povolení v Libereckém kraji v roce 2019 představovala 12 957 mil. Kč a ve srovnání s rokem 2018 se zvýšila o 4 565 mil. Kč (54,4 %). Meziroční nárůst tohoto ukazatele vykazalo dalších 11 krajů. Přírůstek vykázaný v našem kraji byl nevyšší, o 53,2 % vzrostla orientační hodnota stavebních povolení také v hlavním městě Praze. Naopak v Moravskoslezském kraji meziroční zvýšení hodnoty činilo pouze 1,8 %. Pokles ve srovnání s rokem 2018 byl zaznamenán ve dvou krajích, a to v Plzeňském (-22,1 %) a Královéhradeckém (-14,5 %). Vzhledem ke struktuře vydaných stavebních povolení v Libereckém kraji

nejvyšší částka z orientační hodnoty směřovala do výstavby budov (9 772 mil. Kč, tj. 75,4 %), na výstavbu související s ochranou životního prostředí připadlo 456 mil. Kč (3,5 %), na ostatní stavby 2 729 mil. Kč (21,1 %).

Graf 3.18 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Libereckém kraji

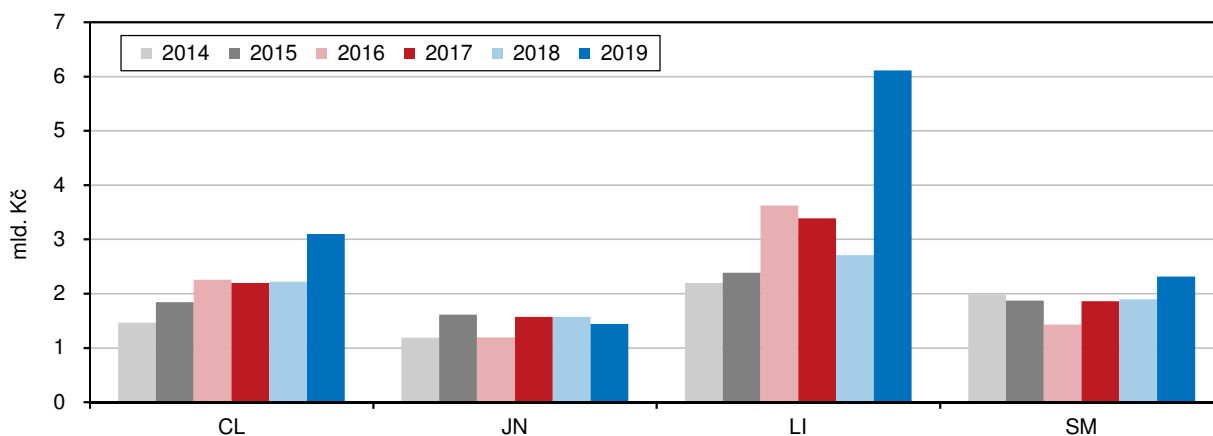
Zdroj: ČSÚ

Na 1 stavební povolení vydané v Libereckém kraji připadla částka 3 624 tis. Kč, tj. 1 178 tis. Kč pod průměrem za Českou republiku a 6. nejnižší hodnota mezi kraji. Nejnižší průměrná hodnota byla vykázána ve Středočeském kraji (2 602 tis. Kč), nejvyšší v hlavním městě Praze (12 409 tis. Kč).

Graf 3.19 Orientační hodnota povolených staveb podle druhu stavby a okresů v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Bytová výstavba

V roce 2019 se významně zvýšil počet zahájených bytů, počet dokončených bytů mezitím poklesl.

V roce 2019 bylo v Libereckém kraji zahájeno 1 883 bytů a dokončeno 841 bytů. Meziročně se tak zájem o výstavbu zvýšil o více než dvojnásobek, počet dokončených bytů naproti tomu o 19,4 % poklesl. Počet zahájených bytů v roce 2019 byl v dlouhodobém časovém horizontu posledních 24 let nejvyšší, nejméně bytů bylo zahájeno v roce 2013 (637 bytů). Nejvíce bytů bylo v tomto období dokončeno v roce 2009 (1 480 bytů), nejméně pak v roce 2015 (628 bytů).

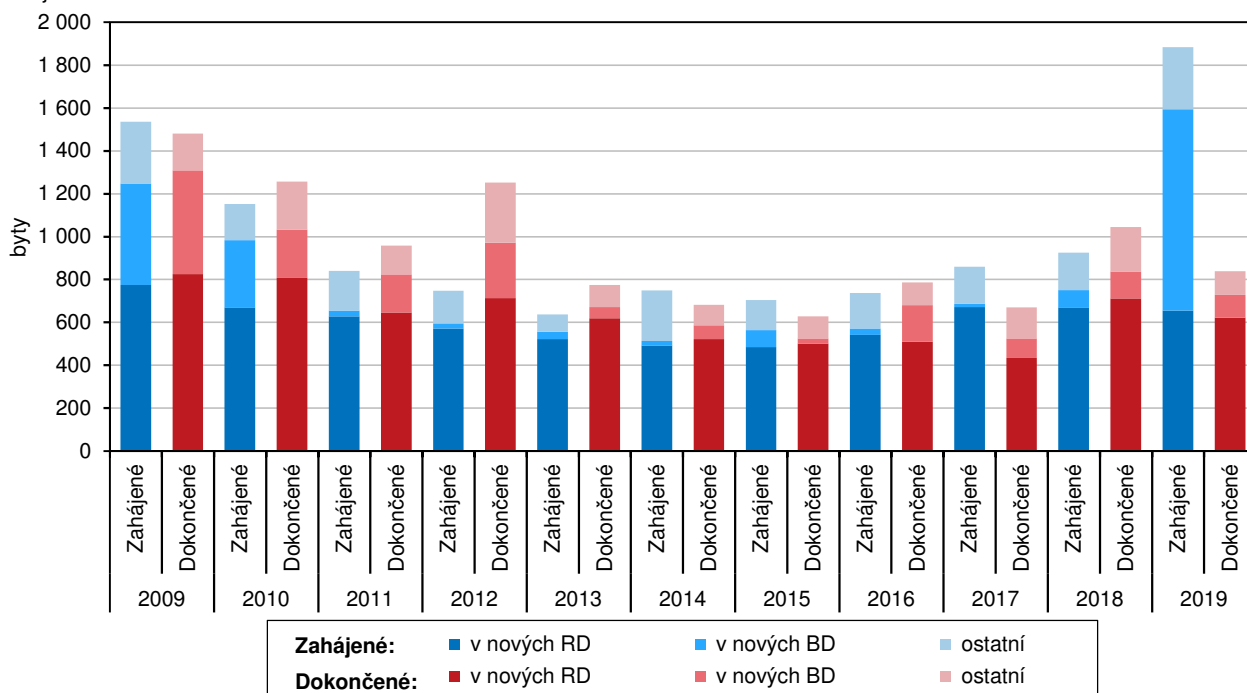
Dominantní postavení měla nová výstavba nad změnou dokončených staveb.

Ve struktuře zahájených bytů v Libereckém kraji z 85,8 % převažovala nová výstavba nad změnou již dokončených staveb a ze 49,9 % výstavba bytů v bytových domech. V rodinných domech by mělo vzniknout 34,8 % bytů, nástavbou, přístavbou a vestavbou k rodinným nebo bytovým domům 10,3 % bytů. V rámci nebytových budov bude realizováno 84 bytů (4,5 %), ve stavebně upravených nebytových prostorách byla zahájena výstavba 11 bytů (0,6 %). V roce 2019 nebyla zahájena výstavba bytů v zařízeních určených pro seniory.

Převaha nové výstavby nad úpravami již dokončených staveb byla vykázána také ve všech ostatních krajích České republiky, její podíl se pohyboval v rozmezí od 67,5 % v Ústeckém kraji do 90,7 % v hlavním městě Praze a Středočeském kraji. Výstavba rodinných domů měla dominantní postavení ve většině ostatních regionů, zastoupení se nacházelo v intervalu od 37,7 % v Karlovarském kraji do 79,8 % ve Středočeském kraji. Výjimkou byl náš kraj a hlavní město Praha, ve kterém měla 83,7% zastoupení výstavba bytů v bytových domech a 5,5% zastoupení výstavba bytů v rodinných domech. Nejvyrovnanější poměr mezi počtem zahájených bytů v obou typech domů byl zaznamenán v Karlovarském kraji – 37,7 % bytů bude zahájeno v rodinných domech, 35,5 % bytů v bytových domech.

Graf 3.20 Zahájené a dokončené byty v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Za posledních 10 let se celkem podařilo v Libereckém kraji zahájit výstavbu 9 232 bytů a dokončit 8 886 bytů, z toho 68,4 % novou výstavbou v rodinných domech, 14,6 % novou výstavbou v bytových domech a 2,9 % ve stavebně upravených nebytových prostorách.

Ceny nemovitostí

Prvotním zdrojem dat jsou přiznání k dani z nabytí (převodu) nemovitých věcí, která jsou povinni podávat noví vlastníci (kupující) nemovitostí místně příslušným finančním úřadům. Nejedná se o index cen nemovitostí postavených novou bytovou výstavbou. Od roku 2014 se u daňových přiznání nevyžaduje povinně znalecký posudek. Zpracována jsou proto data jen z těch převodů, kde posudek existuje.

Průměrná kupní cena rodinného domu v Libereckém kraji od roku 2000 vzrostla 2,8násobně.

Podle předběžných údajů dosáhla v roce 2018 průměrná kupní cena rodinného domu v Libereckém kraji hodnoty 2 365 Kč za 1 m³, což byla 2,8krát vyšší cena než v roce 2000. Bytové domy se prodávaly za průměrnou kupní cenu 1 784 Kč/m³, což bylo 2,5 krát více než na konci 2. tisíciletí. Průměrná kupní cena bytu činila 21 502 Kč/m², což byla nejvyšší cena za posledních 11 let a 7 krát vyšší částka než v roce 2000.

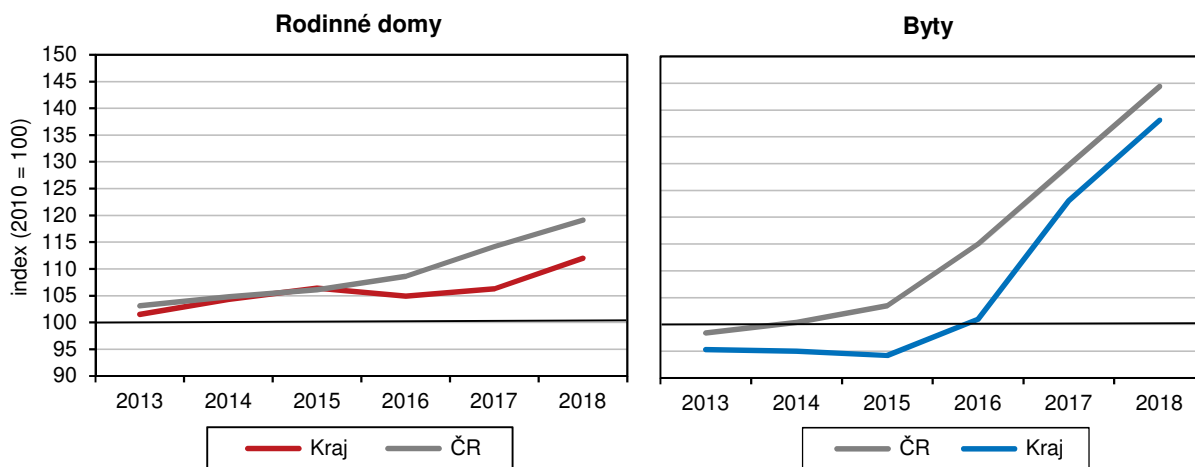
Rodinné domy se nejvíce prodávaly v obcích do 2 000 tis. obyvatel.

V období 2016–2018 (tříletý průměr) bylo v Libereckém kraji realizováno 496 převodů (prodejů) rodinných domů, přičemž většina domů se nacházela v obcích s méně než 2 000 obyvateli (62,3 %). S rostoucí velikostí obce počet převedených domů postupně klesal. V obcích od 10 000 do 49 999 obyvatel bylo převedeno 43 rodinných domů, a ve městě Liberci bylo v daném období realizováno pouze 22 převodů. Z pohledu opotřebení patřilo 31,3 % převedených domů do kategorie průměrného opotřebení 50–75 %. Dalších 30,0 % domů však nevykazovalo žádné nebo maximálně 10% opotřebení, 10–50 % opotřebení bylo zjištěno v případě 25,8 % prodávaných rodinných domů. Nejvyšší stupeň opotřebení (75–100 %) byl zjištěn v případě 12,9 % převodů.

Vyšší počet prodaných rodinných domů ve srovnání s obdobím 2001–2003 byl zaznamenán pouze v krajském městě Liberci (+4,8 %). V ostatních velikostních kategoriích obcí počet převodů rodinných domů poklesl, nejvýznamněji v obcích s 2 000 až 9 999 obyvateli (-60,5 %).

Graf 3.21 Indexy cen nemovitostí v Libereckém kraji a ČR (roční průměr)

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: údaje za rok 2018 jsou předběžné

Průměrná kupní cena rodinných domů v letech 2016–2018 v Libereckém kraji dosáhla částky 2 269 Kč/m³ a představovala 89,5 % republikového průměru (2 534 Kč/m³). Mezi ostatními kraji České republiky se jednalo o 6. nejnižší hodnotu. Téměř 9 tis. Kč za 1 m³ zaplatili zájemci o rodinný dům v hlavním městě Praze, naopak v Kraji Vysočina museli vynaložit 1 865 Kč. Průměrná velikost kupovaných rodinných domů v Libereckém kraji činila 840 m³, tj. 3. největší hodnota v porovnání s ostatními regiony.

Nejdražší rodinné domy byly ve městě Liberec.

Z hlediska velikosti obce nejdražší rodinné domy bylo možné pořídit ve městě Liberci (4 590 Kč/m³), naopak nejnižší průměrná kupní cena byla zjištěna u rodinných domů v obcích s 2 000 až 9 999 obyvateli (2 062 Kč/m³). Z územního pohledu byly nejnižší průměrné kupní ceny rodinných domů zjištěny v okrese Semily (2 089 Kč/m³). Téměř ve všech okresech kraje byly nejnižší průměrné kupní ceny rodinných domů zjištěny

v obcích se 2 000–9 999 obyvateli (absolutně nejnižší v okrese Česká Lípa s hodnotou 1 837 Kč/m³). Nejvyšší kupní ceny byly zaznamenány v obcích s nejvyšším počtem obyvatel. Výjimkou byl okres Semily, ve kterém byly nejnižší kupní ceny rodinných domů evidovány v obcích s 10 000–49 999 obyvateli (1 758 Kč/m³) a naopak nejvyšší ceny v obcích se 2 000–9 999 obyvateli (2 387 Kč/m³).

Nejvíce realizovaných převodů bytových domů v letech 2016–2018 vykázal Ústecký kraj (537 převodů), opačně tomu bylo v Kraji Vysočina (42 převodů). Liberecký kraj v tomto srovnání se 156 převedenými domy obsadil 6. nejvyšší pozici a ve srovnání s obdobím 2001–2003 se počet převedených domů víc než zdvojnásobil. Nejvýrazněji se navýšil počet bytových domů prodávaných v krajském městě Liberci a dále domů spadajících do nejvyššího stupně opotřebení.

Největší část převedených bytových domů v Libereckém kraji tvořily domy v obcích s 2 000–9 999 obyvateli (41,7 %) a více než jedna pětina domů se nacházela v obcích do 1 999 obyvatel. V rámci kategorie 0–25% opotřebení bylo převedeno pouze 8 bytových domů.

Průměrná cena bytových domů v Libereckém kraji byla v mezikrajském porovnání 5. nejnižší.

Průměrná cena bytových domů v našem kraji představovala 1 781 Kč/m³. Ve srovnání s ostatními regiony České republiky byla 5. nejnižší a představovala 75,1 % republikového průměru (2 371 Kč/m³). Nejvyšší cena 1 m³ bytového domu byla vykázána v hlavním městě Praze (5 903 Kč), zde byly také prodávány z hlediska průměrné velikosti největší bytové domy (4 966 m³). Nejméně za 1 m³ zaplatili zájemci v Pardubickém kraji (1 571 Kč). Čtvrtou nejnižší příčku obsadil Liberecký kraj v případě průměrné velikosti bytového domu (2 783 m³). Nejmenší domy evidoval Zlínský kraj (2 336 m³).

Průměrná kupní cena bytových domů byla přímo úměrná velikosti obce, nejdražší bytové domy se tak nacházely v krajském městě (2 416 Kč/m³) a nejlevnější v obcích do 1 999 obyvatel (1 340 Kč/m³). Z hlediska opotřebení byla nejvyšší cena zjištěna u bytových domů s nejnižším stupněm opotřebení (2 567 Kč/m³), naopak nejlevnější byly domy zařazené do 65–100% stupně opotřebení (1 346 Kč/m³).

Ve srovnání s obdobím 2001–2003 průměrná kupní cena vzrostla o 153 %. Více než trojnásobný nárůst v daném časovém horizontu zaznamenala průměrná kupní cena bytových domů v obcích s 10 000–49 999 obyvateli, z hlediska stupně opotřebení nejvíce „podražily“ bytové domy spadající do kategorie 0–25 %.

Nejvíce převodů bytů se uskutečnilo v krajském městě Liberec.

Během období let 2016–2018 bylo v Libereckém kraji uskutečněno 837 převodů bytů (4. nejnižší počet mezi kraji) a oproti období 2001–2003 se tento údaj zvýšil více než 2,7 krát. Na krajské město připadlo 33,6 % převodů, 32,0 % bytů bylo prodáno v obcích s 10 000–49 999 obyvateli. Další 23,1 % převodů bylo realizováno v obcích s 2 000–9 999 obyvateli a zbývajících 11,4 % v obcích do 1 999 obyvatel. Z pohledu opotřebení bytu se nejčastěji prodávaly byty v kategorii 0–5 % (52,6 %).

Průměrná kupní cena bytů dosáhla 18 090 Kč/m² (5. nejnižší mezikrajská hodnota, oproti letům 2001–2003 více než trojnásobný nárůst). Průměrná velikost představovala 64 m². Průměrné kupní ceny bytů prodávaných ve sledovaném období v našem kraji byly o čtvrtinu nižší než republikový průměr (24 147 Kč/m²). Nejnižší průměrnou kupní cenu vykážaly ve sledovaném období byty na území obcí s 2 000–9 999 obyvateli (12 308 Kč/m²), nejvyšší ve městě Liberec (24 977 Kč/m²). Mezi kraji se byt dal nejlevněji pořídit v Ústeckém kraji (7 772 Kč/m²), zatímco v hlavním městě Praze musel zájemce počítat s průměrnou cenou 58 691 Kč/m².

Nejvyšší průměrnou kupní cenu bytů v letech 2016–2018 z pohledu okresů Libereckého kraje zaznamenal okres Liberec (22 917 Kč/m²), naopak výrazně nižší byla kupní cena v okrese Česká Lípa (11 716 Kč/m²). V případě všech okresů je patrné, že vyšší kupní cenu zaplatí zájemce za byt nacházející se v obcích nad 10 tis. obyvatel. Také v otázce opotřebením bytu platí ve všech regionech kraje nepřímá úměra, tj. čím vyšší stupeň opotřebením, tím nižší cena. Nejdražší byty ve všech stupních opotřebením byly prodávány v okrese Liberec.

Průměrná cena stavebních pozemků byla nejvyšší ve městě Liberec.

Nejvyšší průměrná cena stavebních pozemků v Libereckém kraji byla v období let 2016–2018 zaznamenána v krajském městě Liberec (1 831 Kč/m²), přičemž průměrná velikost pozemku činila 526 m². Ve srovnání s republikovým průměrem byla tato částka o 932 Kč vyšší. Na opačné straně se s cenou 222 Kč/m² umístily obce do 1 999 obyvatel z okresu Česká Lípa, výměra takového pozemku dosáhla v průměru 954 m².

V obcích do 1 999 obyvatel byly v našem kraji zaznamenány nejvyšší ceny stavebních pozemků v okrese Jablonec nad Nisou (512 Kč/m²), v obcích se 2 000–9 999 obyvateli v okrese Liberec (759 Kč/m²) a ve městech s 10 000–49 999 obyvateli v okrese Jablonec nad Nisou (1 117 Kč/m²).

Největší stavební parcely v kraji se prodávaly v obcích do 1 999 obyvatel v okrese Česká Lípa.

V rámci Libereckého kraje se v průměru největší stavební parcely prodávaly v obcích do 1 999 obyvatel a v obcích se 2 000–9 999 obyvateli v okrese Česká Lípa (954 m², resp. 623 m²), v obcích s 10 000–49 999 obyvateli v okrese Semily (730 m²). Vůbec nejmenší pozemky byly pak prodávány v obcích s 10 000–49 999 obyvateli v okrese Jablonec nad Nisou (409 m²).

Doprava

Krajem vede 2 417,2 km komunikací.

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic České republiky činila celková délka pozemních komunikací k 1. 1. 2020 celkem 2 417,2 km.

Zastoupení dálnic je zanedbatelné.

Z celkové délky silnic v kraji představují 1 581 km (65,4 %) silnice 3. třídy, jednu pětinu silnice 2. třídy (483 km) a 348 km (14,4 %) silnice 1. třídy. Dálnice, které jsou situovány pouze v okresech Liberec (4,1 km) a Semily (0,5 km), v kraji tvořily pouze 0,2 %. Téměř 30 % všech silnic (713 km) leží na území okresu Liberec, naopak nejméně (444 km, tj. 18,4 %) v okrese Jablonec nad Nisou. Více než 64 % silnic 1. třídy je situováno v okresech Liberec (34,9 %) a Česká Lípa (29,2 %), naopak v okrese Semily je to pouze 17,3 %.

Současné dálniční trasy mají vozovku krytu výhradně těžkým živičným povrchem, který tvoří až na výjimky i většinu povrchů silnic 1. třídy (97,6 %). U silnic 2. třídy je téměř shodný podíl středních a těžkých živičných povrchů (oba typy téměř 49 %) a jen 2 % činí povrchy jiných typů. Na silnicích 3. třídy převládají střední živičné povrchy (63,6 %) a živičné povrchy lehké (23,5 %), těžké živičné kryty tvoří již jen 12,1 % a v menší míře se na nich vyskytují i povrchy různých dalších typů (dlážděný, šterkový, betonový aj.).

Silniční síť kraje má nadprůměrnou hustotu.

Hustota silniční sítě v Libereckém kraji je 76,4 km na 100 km³ území a převyšuje průměr České republiky (70,7 km na 100 km³ území). Nejvyšší hustotu komunikací má okres Jablonec nad Nisou (110,5 km na 100 km³ území), přestože část jeho území zabírají Jizerské hory. Naopak nejnižší hustotou silniční sítě se vyznačuje okres Česká Lípa (60,2 km na 100 km³), na jehož území se nachází bývalý Vojenský újezd Ralsko.

Počet osobních automobilů v kraji narůstá.

Podle údajů z centrálního registru vozidel bylo v Libereckém kraji v roce 2019 evidováno 236 066 osobních aut (vč. dodávkových). Počet osobních aut se každým rokem zvyšuje, v porovnání s rokem 2010 se zvýšil o 52 066 vozidel (o 28,3 %), meziroční nárůst činil 3,0 % (+ 6 805 aut). Meziročně vzrostl rovněž počet nákladních automobilů (+ 2,1 % na 25 998 aut), motocyklů (+2,9 % na 48 137), naopak autobusů a mikrobusů meziročně ubylo (-6,2 % na 959 vozidel).

Na 1 obyvatele Libereckého kraje v roce 2019 připadlo 0,5 osobního auta, tzn. na 1 automobil v průměru připadlo 1,9 obyvatele kraje. V celé České republice připadlo na 1 osobní automobil v průměru 1,8 obyvatel.

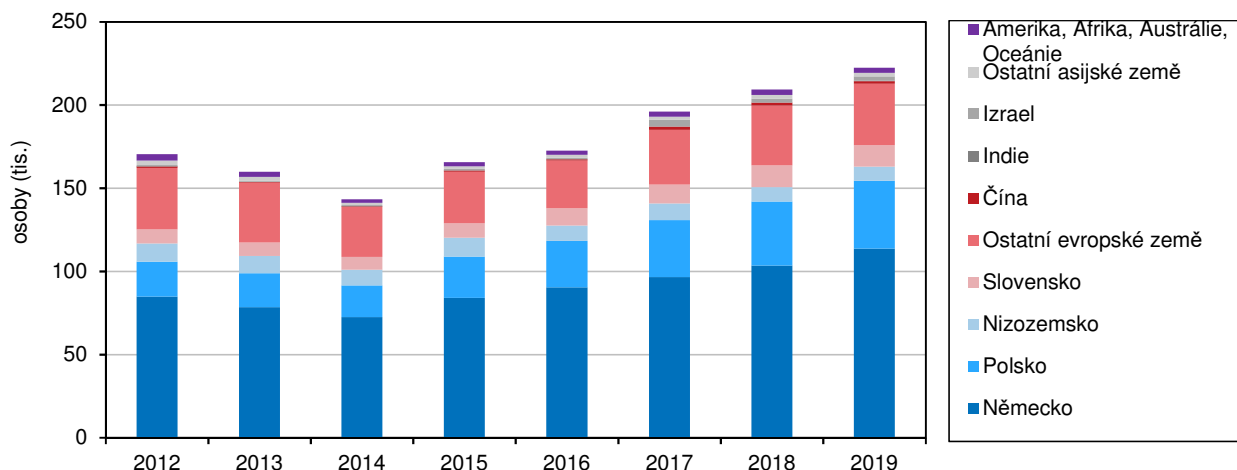
Cestovní ruch

V kraji je meziročně více hromadných ubytovacích zařízení.

Hosté, kteří v roce 2019 navštívili Liberecký kraj, mohli k přenocování využít služeb 895 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) s 42 821 lůžky. V porovnání s rokem 2018 v regionu přibýlo celkově 6 zařízení a 217 lůžek. Meziročně se v Libereckém kraji zvýšil počet penzionů (+6 zařízení), čtyřhvězdičkových hotelů (+1 zařízení), kempů (+1 zařízení) a ostatních hromadných ubytovacích zařízení (+4 zařízení). Naopak hotelů se třemi hvězdičkami je meziročně o 6 zařízení méně.

Graf 3.22 Zahraniční hosté podle země původu v hromadných ubytovacích zařízeních Libereckého kraje

Zdroj: ČSÚ

Ve struktuře dlouhodobě převažují penziony.

Nejčastějším typem hromadných ubytovacích zařízení v Libereckém kraji jsou penziony, které tvořily 45,8 % z celkového počtu HUZ. Ve struktuře 157 hotelů převládaly tříhvězdičkové hotely (101 zařízení, tj. 64,3 % ze všech hotelů). Dále se hosté mohli také ubytovat ve 23 čtyřhvězdičkových hotelech. Jejich počet postupně roste, od roku 2012 o 9 zařízení. V Libereckém kraji však stále chybí možnost ubytování v pěťhvězdičkovém hotelu. Nabídku doplňovalo 60 turistických ubytoven, 44 chatových osad, 30 kempů a 194 ostatních ubytovacích zařízení (např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků či odborových svazů, školicí střediska, domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny a jiná ubytovací zařízení vyčleňující lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch).

Nejvíce lůžek nabízely penziony, ale hotely se s jejich kapacitou téměř vyrovnávají.

Nejvíce lůžek (12 278, tj. 28,7 % celkové lůžkové kapacity) nabízely v kraji penziony, v těsném závěsu byly s 12 144 lůžky (28,4 %) hotely s tím, že 7 664 lůžek (63,1 % lůžkové kapacity hotelů) se nacházelo v tříhvězdičkových zařízeních. V nabídce chatových osad bylo 4 206 lůžek (9,8 %), turistické ubytovny disponovaly 2 509 lůžky (5,9 %) a kempy 2 509 lůžky (4,7 %). Lůžková kapacita tzv. ostatních ubytovacích zařízení představovala 9 683 lůžek.

Nejvíce ubytovacích zařízení se nachází v okrese Semily.

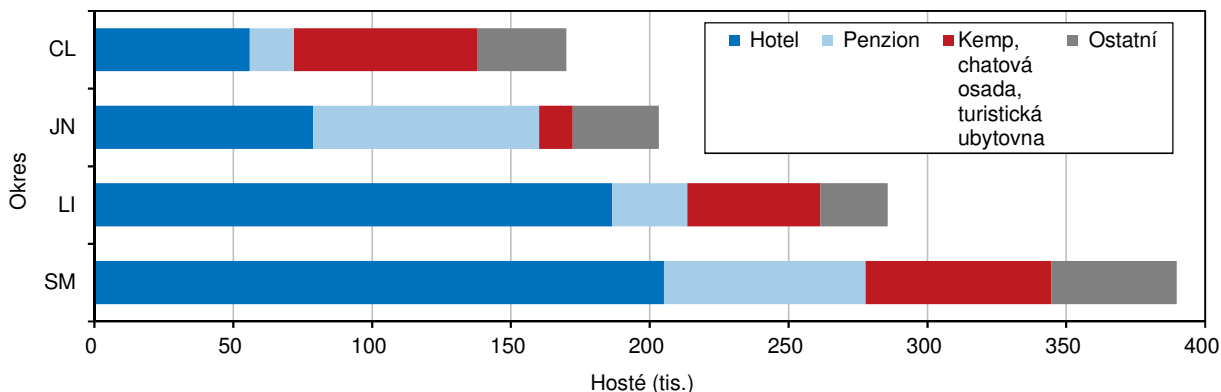
Nejvíce hromadných ubytovacích zařízení bylo v roce 2019 soustředěno v okrese Semily (344 zařízení se 14 698 lůžky). Nejmenší nabídka hromadných ubytovacích zařízení a lůžek byla evidována v okrese Liberec (126 zařízení, 8 865 lůžek), avšak vzhledem k vyššímu podílu hotelů zde byl evidován druhý nejvyšší počet pokojů (3 302). Na území okresu Česká Lípa bylo ve 146 hromadných ubytovacích zařízeních umístěno 2 833 pokojů (nejnižší počet v rámci kraje) a 9 245 lůžek. V okrese Jablonec nad Nisou bylo hostům k dispozici 279 ubytovacích zařízení s 3 240 pokoji a 10 013 lůžky.

Ve všech okresech kraje byly nejčastěji zastoupeny penziony. Nejvyšší zastoupení zaznamenal okres Jablonec nad Nisou (57,3 % z HUZ v okrese), nejnižší okres Česká Lípa (35,6 %). Na druhém místě se v okrese Česká Lípa umístily chatové osady (24,0 %), v okrese Liberec hotely (23,0 %), v okrese Semily a Jablonec nad Nisou ostatní hromadná ubytovací zařízení (27,6 %, resp. 21,5 %).

V roce 2019 zaznamenal Liberecký kraj v rámci srovnatelné časové řady (2012–2019) rekordní návštěvnost. Do místních hromadných ubytovacích zařízení zavítalo 1 048 865 hostů, což znamenalo 5,2% meziroční nárůst. Ve srovnání s rokem 2014, kdy byla návštěvnost kraje nejnižší (700 144 hostů), to bylo dokonce o 49,8 % více. Nejvíce hostů zamířilo za přírodními krásami do okresu Semily 37,2 % krajského úhrnu, naopak nejnižší návštěvnost vykázal okres Česká Lípa (16,2 %). Meziroční nárůst návštěvnosti zaznamenaly všechny okresy kraje – okres Semily o 6,3 %, Liberec o 6,9 %, Jablonec nad Nisou o 5,0 % a okres Česká Lípa o 0,3 %. Z hlediska konkrétní lokality v roce 2019 nejvíce hostů hromadných ubytovacích zařízení zamířilo do krajského Liberce (189 010 osob), se 152 767 návštěvníky následovalo město Harrachov, s 92 036 hosty město Doksy a s 50 538 hosty město Rokytnice nad Jizerou.

Graf 3.23 Hosté ubytovaní v HUZ podle kategorie ubytovacího zařízení v okresech Libereckého kraje v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Mezi návštěvníky kraje téměř z 80 % převažovali čeští turisté.

V roce 2019 tvořili téměř čtyři pětiny hostů v krajských ubytovacích zařízeních domácí návštěvníci (826 423 osob), zahraničních hostů bylo 21,2 % (222 442 osob). Meziročně však byl přírůstek turistů patrný u obou skupin návštěvníků, tj. o 4,9 % v případě domácích a o 6,2 % v případě zahraničních hostů. Uvedená návštěvnost byla zároveň jak u domácích, tak zahraničních turistů ve srovnatelné časové řadě nejvyšší.

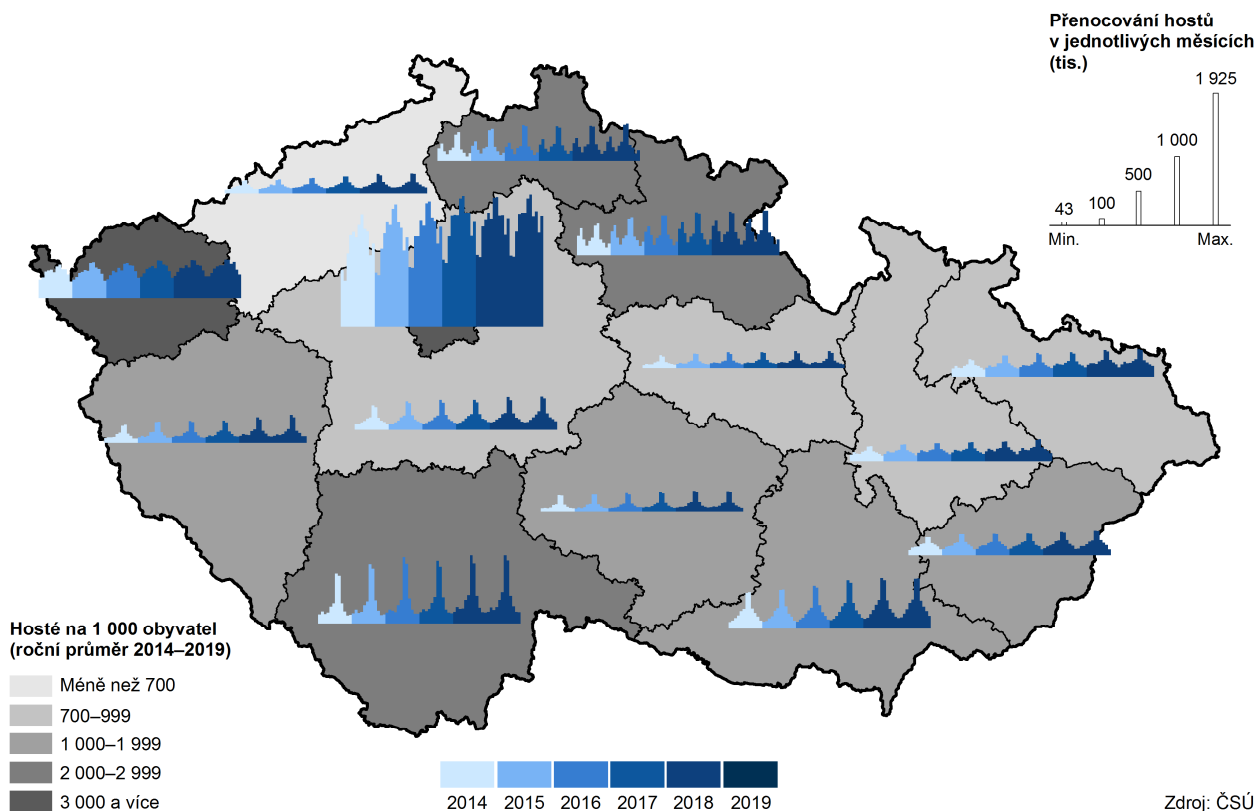
Mezi zahraničními hosty dominovali návštěvníci z Německa.

Struktura zahraničních hostů se v našem kraji v roce 2019 nezměnila – dominantní postavení měli hosté z Německa (51,1 % z celkového počtu zahraničních hostů), následovali hosté z Polska (18,3 %), Slovenska (5,8 %) a Nizozemska (3,8 %).

Celkový počet přenocování v ubytovacích zařízeních na území Libereckého kraje se meziročně navýšil o 6,4 % na 3 169 859 přenocování. Vyšší meziroční přírůstek vykázala přenocování zahraničních hostů (+8,2 %), v případě domácích hostů nárůst představoval 5,3 %. Lůžka v ubytovacích zařízeních byla v roce 2019 v Libereckém kraji využita ze 46,0 %, tj. 5. nejvyšší hodnota mezi kraji. Využití pokojů dosáhlo 37,8 %. Obě hodnoty byly od roku 2012 nejvyšší.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2014 až 2019

Výběrové šetření cestovního ruchu

Liberecký kraj byl čtvrtým nejoblíbenějším regionem pro delší cesty českých občanů.

Informace o cestách obyvatel České republiky v jejich volném čase přináší výsledky Výběrového šetření cestovního ruchu (VŠCR). V roce 2019 nejvíce delších tuzemských cest skončilo ve Středočeském kraji (1,5 mil.), následoval Jihočeský (1,2 mil.) a Královéhradecký kraj (909 tis.). Liberecký kraj byl s 865 tis. cest čtvrtým nejoblíbenějším krajem pro dlouhodobé cesty. Meziročně počet návštěv do kraje poklesl o 1,2 %, avšak počet přenocování se zvýšil o 3,4 %. Z pohledu krajů v tuzemských dlouhodobých cestách nejvíce poklesl zájem o cestování do hl. města Prahy (téměř 30% pokles počtu cest a nejméně dlouhodobých soukromých cest) a do Karlovarského kraje (-28,7 %). Nejvíce meziročně vzrostl zájem o delší cesty do Kraje Vysočina (+43,0 %).

Z hlediska cílových destinací bylo nejvíce tuzemských kratších cest v loňském roce vykonáno do Středočeského kraje (3,3 mil. cest), druhým nejčastějším cílem byl kraj Jihočeský (1,7 mil. cest), třetím Jihomoravský kraj (1,6 mil. cest). Libereckému kraji (1,5 mil. cest) v rámci srovnání patřilo 5. místo, přestože sem Češi vyjžděli méně často než v předchozím roce (pokles o 3,8 %). Na krátké cesty se nejméně jezdilo do Karlovarského kraje (369,5 tis. cest), tento kraj také meziročně mezi kraji nejvíce ztratil na popularitě (-45,1 %). Největší meziroční nárůst o 56,6 % vykázal naopak Plzeňský kraj.

4. Životní prostředí

Půdní fond

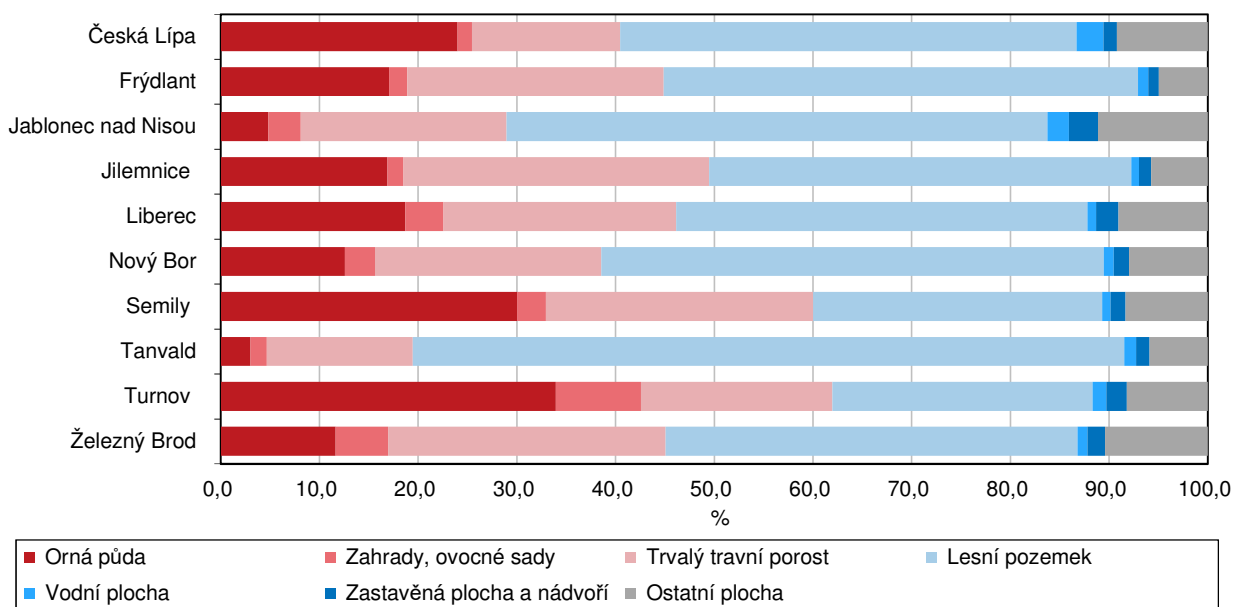
Výměra orné půdy v kraji se snižuje, nejvýrazněji v okrese Liberec.

Půdní fond v Libereckém kraji zaznamenal ke konci roku 2019 mírný nárůst rozlohy zemědělské půdy. Ta činila 139 534 ha, což bylo meziročně o 0,2 % více, avšak ve srovnání s rokem 2010 o 0,6 % méně. Zemědělská půda přibyla v okrese Česká Lípa (+0,8 %), v ostatních okresech se naopak nepatrně snížila, nejvíce v okrese Liberec (-0,1 %). Na výměře zemědělské půdy se významně podílí půda orná (44,7 % z celkové výměry zemědělské půdy). Oproti roku 2018 se její výměra v kraji snížila o 384 ha (0,6 %) na 62 419 ha, od stavu na konci roku 2010 činí úbytek orné půdy 3 724 ha (5,6 %). Orná půda ubývá ve všech okresech. Nejvýraznější úbytek vykázal okres Liberec, za posledních deset let se snížila její výměra o 2 356 ha (-10,8 %). Na úkor orné půdy se v Libereckém kraji rozšiřovaly především plochy trvalých travních porostů (od roku 2010 +3 045 ha, +4,7 %), plochy ovocných sadů se v uvedeném období rozšířily o 1,8 %, plochy zahrad o 2,3 %. Nárůst výměry trvalých travních porostů byl zaznamenán ve všech okresech kraje, nejvýznamněji se projevil v okrese Liberec (za posledních deset let +1 840 ha, tj. +8,4 %). V tomto okrese však poklesly plochy ovocných sadů (-4,1 %). Plochy sadů poklesly v uvedeném období také v okrese Semily (-0,4 %). Naopak v okrese Česká Lípa a Jablonec nad Nisou plochy sadů vzrostly, v okrese Česká Lípa dokonce o 42 ha (+15,3 %). Rozloha zastavěných ploch a nádvorí v Libereckém kraji se se po nárůstu v roce 2013 postupně každoročně snižuje a v roce 2019 se dostala na nejnižší hodnotu od roku 2010 (5 208 ha). Lesní pozemky zaujímají významnou část území kraje, jejich podíl na celkové výměře území (44,6 %) je nejvyšší ze všech krajů.

Podíl lesních pozemků na celkové výměře kraje je nejvyšší v republice.

Graf 4.1 Struktura půdy ve správních obvodech ORP Libereckého kraje k 31. 12. 2019

Pramen: ČÚZK

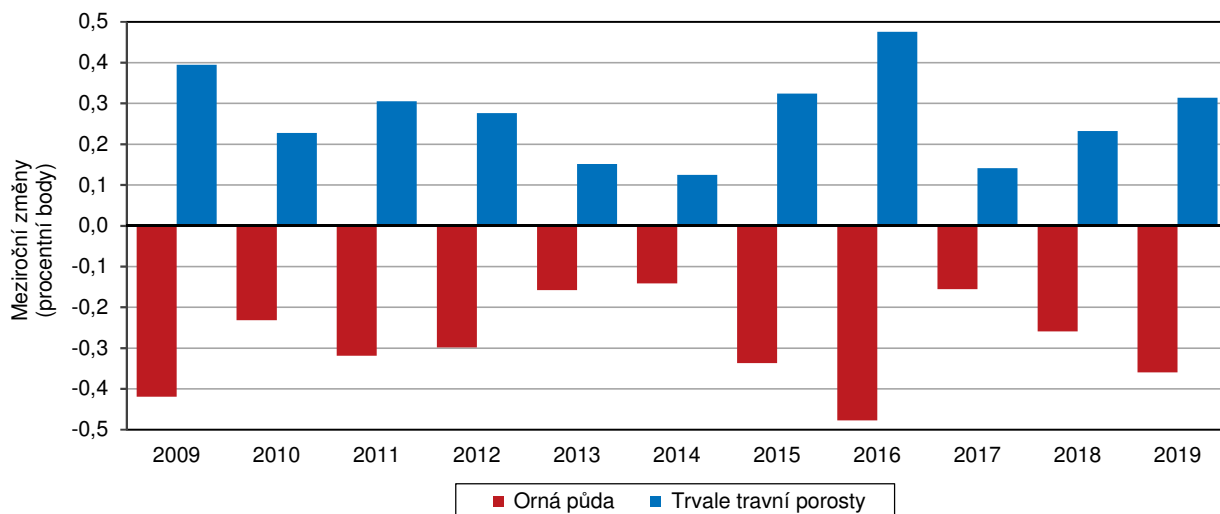
Zemědělská půda představuje 72,8 % rozlohy kraje.

Celkově bylo zemědělci k 31. 5. 2019 obhospodařováno 101 622 ha zemědělské půdy (72,8 % z celkové rozlohy), ze které 61,4 % připadlo na trvalé travní porosty a 37,2 % na ornou půdu.

Graf 4.2 Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě v Libereckém kraji

Pramen: ČÚZK

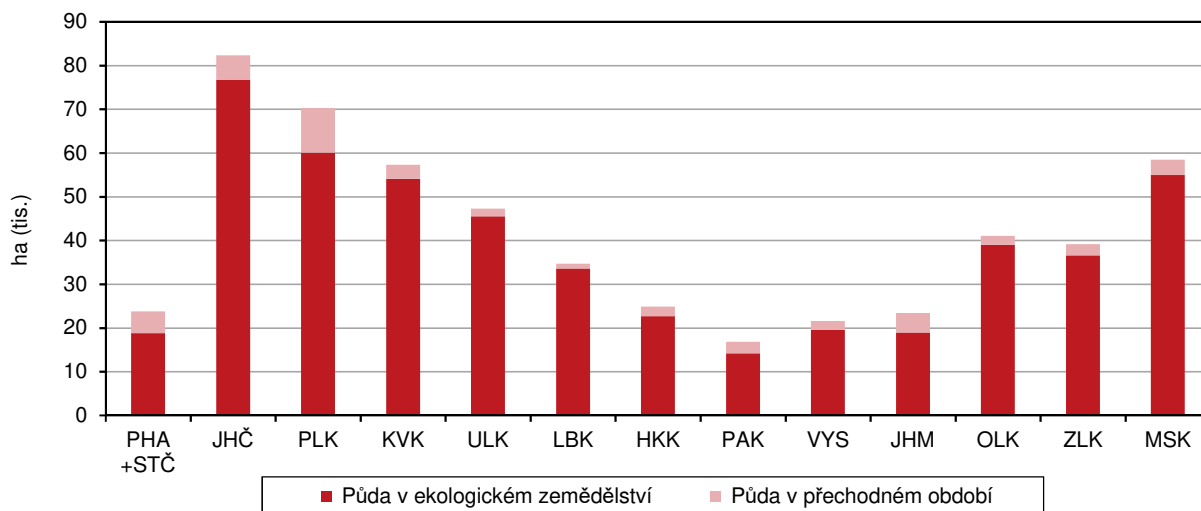
Ekologické zemědělství

Rozloha ekologicky obhospodařované půdy v kraji dlouhodobě roste.

V režimu ekologického zemědělství bylo v roce 2019 obděláváno 34 677,28 ha půdy, v tom 33 547,36 ha již registrovanými zemědělci a 1 129,92 ha zemědělci v přechodném období (období mezi podáním žádosti o registraci ekologického subjektu a udělením registrace). Rozloha ekologicky obhospodařované půdy v kraji dlouhodobě roste.

Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2019

Pramen: Ministerstvo zemědělství

Chráněná území

V kraji se nachází národní park, 5 chráněných krajinných oblastí a 126 maloplošných chráněných území.

Na území Libereckého kraje leží Krkonošský národní park o rozloze 11 649 ha, 5 chráněných krajinných oblastí (Kokořínsko, Lužické hory, České středohoří, Jizerské hory a Český ráj) o celkové rozloze 98 714 ha a 126 maloplošných chráněných území, které měly k 31. 12. 2019 celkovou rozlohu 5 903 ha. V devíti případech se jednalo o národní přírodní památku, v osmi případech o národní přírodní rezervaci, 73 území bylo přírodní památkou a 36 přírodní rezervací. Zatímco počet národních parků a chráněných krajinných oblastí se dlouhodobě nemění, maloplošných chráněných území bylo ke konci roku 2019

ve srovnání s rokem 2010 o 13 více (+11 přírodních památek, +1 národní přírodní památka +1 přírodní rezervace). V kraji jsou dlouhodobě evidována 3 ptačí území a 50 evropsky významných lokalit.

Vodovody a kanalizace

Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu se meziročně mírně zvýšil.

V roce 2019 bylo vodou z vodovodů zásobováno 412 044 obyvatel Libereckého kraje, tedy o 3 788 obyvatel (0,9 %) více než v roce 2018. Podíl takto zásobených obyvatel se zvýšil o 0,6 p. b. na 93,0 % a ve srovnání s ostatními kraji se jedná o 4. nejnižší hodnotu. Nejnižší zastoupení obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů vykázal Plzeňský kraj (85,9 %), naopak stoprocentní pokrytí obyvatel zaznamenaly pouze dva kraje – hlavní město Praha a Karlovarský kraj. Vodovodní síť se v průběhu roku 2019 v našem kraji nepatrně rozšířila na 3 902 km (+2 km, +0,1 %). Zároveň se zvětšil jak počet osazených vodoměrů (o 1,8 % na 89 692 kusů), tak počet vodovodních přípojek (o 1,3 % na 89 212 kusů).

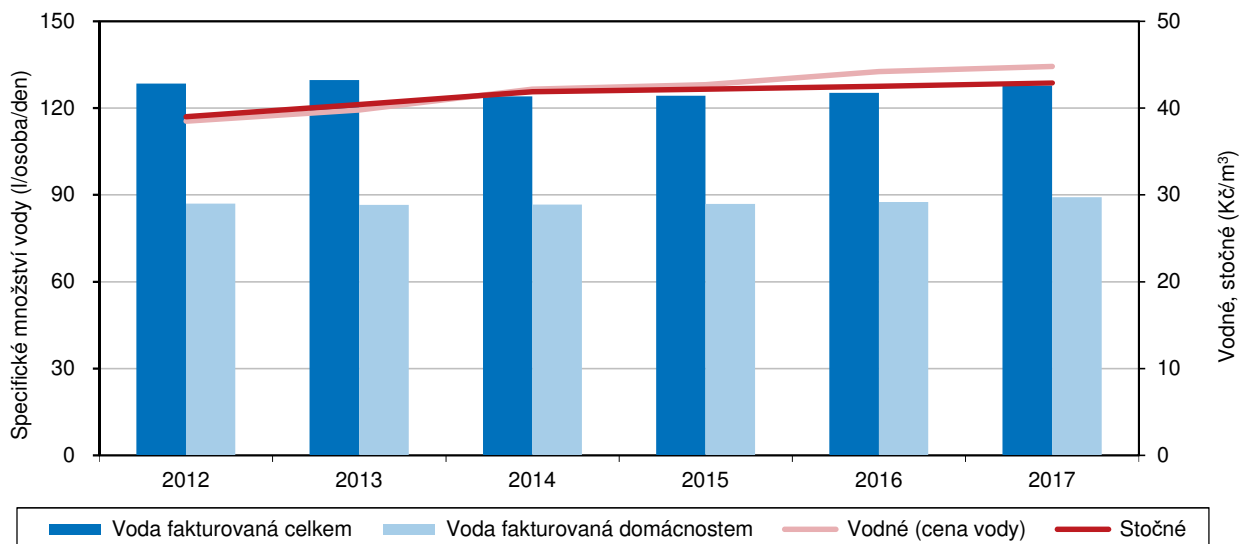
Specifické množství vody fakturované celkem v Libereckém kraji v roce 2019 meziročně vzrostlo o 2,6 litrů na 127,8 litrů na osobu a den. Nejvyšší celková spotřeba byla vykázána v hlavním městě Praze (172,8 litrů na osobu a den), nejnižší ve Zlínském kraji (116,7 litrů na osobu a den). Průměr za Českou republiku činil 133,8 litrů na osobu a den.

Spotřeba vody v domácnostech Libereckého kraje byla 6. nejvyšší.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na osobu a den vzrostl o 1,7 litrů na 89,2 litrů. Nejvyšší spotřebu dlouhodobě vykazují domácnosti v hlavním městě Praze (113,1 litrů na osobu a den), opačně je tomu ve Zlínském kraji (78,7 litrů). Spotřeba domácností v našem kraji je 6. nejvyšší, průměr za Českou republiku dosáhl 90,6 litrů na osobu a den.

Graf 4.4 Specifické množství fakturované vody, vodné a stočné v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Cena vodného v kraji neustále roste, v rámci České republiky byla v roce 2019 nejvyšší.

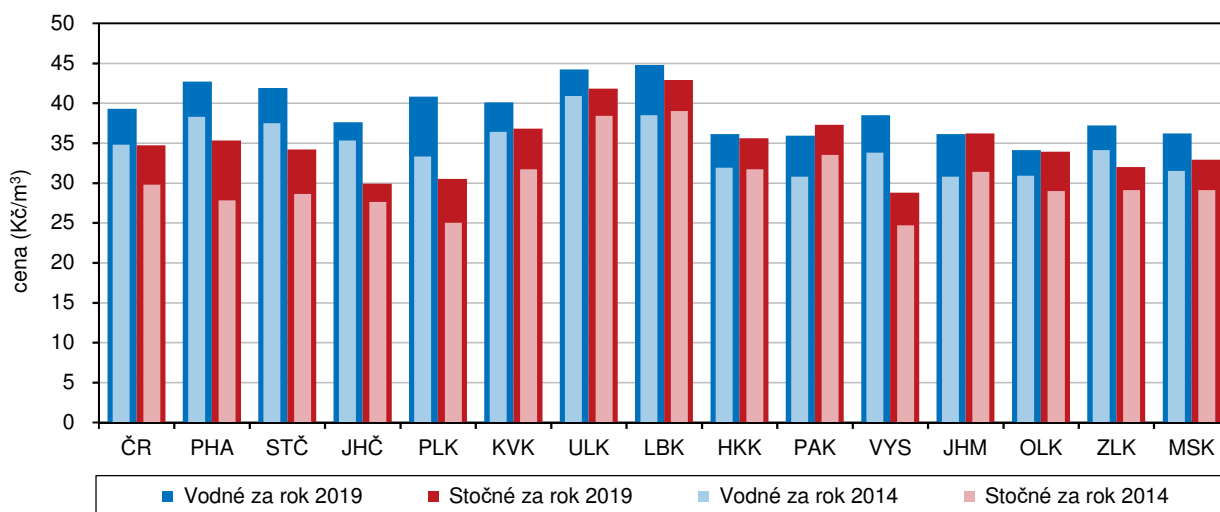
Tržby za vodné (bez DPH) v Libereckém kraji v roce 2019 dosáhly 861,2 mil. Kč (tj. meziročně o 4,4 % více). Cena vody za 1 m³ se ve srovnání s rokem 2018 zvýšila o 0,60 Kč (1,4 %) na 44,80 Kč za 1 m³ vody (bez DPH). Cena se meziročně zvýšila také ve všech zbývajících krajích – absolutně nejvíce v Karlovarském kraji (+1,90 Kč, tj. +5,0 %), relativně v Pardubickém kraji (+5,3 %). V rámci regionů České republiky se cena 1 m³ vody v roce 2019 pohybovala v rozmezí od 34,10 Kč v Olomouckém kraji do 44,80 Kč v našem kraji. Rozdíl mezi těmito krajními

hodnotami činil 10,70 Kč. Republikový průměr dosáhl 39,30 Kč za 1 m³, cena vody účtovaná v Libereckém kraji ho tak převyšovala o 5,50 Kč.

Graf 4.5 Průměrná cena za vodné a stočné v krajích v letech 2014 a 2019

Zdroj: ČSÚ

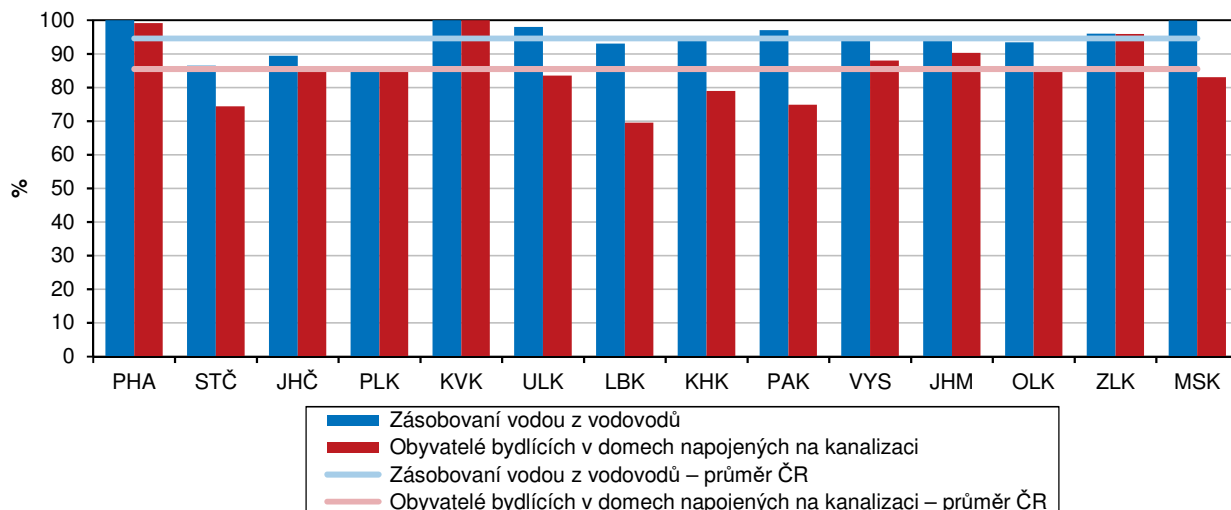

V domech napojených na veřejnou kanalizaci bydlí 69,5 % obyvatel kraje.

Podíl obyvatel Libereckého kraje bydlících v domech napojených na kanalizační síť v roce 2019 meziročně nepatrně poklesl o 0,1 p. b. a činil 69,5 %. Změnu prakticky nezaznamenal podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci a ústíích do čistíren odpadních vod (ČOV), který se zvýšil o zanedbatelných 0,04 p. b. na 68,6 %. Délka kanalizační sítě vzrostla o 21 km na 1 617 km, počet kanalizačních přípojek se navýšil o 578 (1,2 %) na 47 474 kusů.

Graf 4.6 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Objem čistěných vod meziročně vzrostl.

Do kanalizace bylo v roce 2019 vypuštěno o 1,6 % odpadních vod více než v roce 2018 a tímto způsobem tak odteklo 16 916 tis. m³ odpadních vod (včetně zpoplatněných srážkových vod). Objem čistěných vod meziročně vzrostl o 9,3 % na 37 723 tis. m³, podíl čistěných odpadních vod vypouštěných do kanalizace naopak meziročně poklesl o 0,9 p.b. na 97,6 %. Do vodních toků bylo ve sledovaném roce vypuštěno 38 591 tis. m³ vody, tj. meziročně více o 9,1 %.

Také cena stočného se zvýšila ve všech regionech.

Cena stočného (bez DPH) se v roce 2019 v Libereckém kraji meziročně zvýšila o 0,40 Kč na 42,90 Kč za m³. Nárůst ceny vykázaly také zbývající regiony, a to od +0,10 Kč v Ústeckém kraji do +2,70 Kč v Plzeňském kraji. Cena stočného v Libereckém kraji byla mezi kraji nejvyšší a republikový průměr (34,70 Kč) převýšila o 8,20 Kč. Nejnižší průměrná cena stočného byla zjištěna v Kraji Vysočina (28,80 Kč).

V Libereckém kraji bylo v roce 2019 v provozu 86 čistíren odpadních vod.

V roce 2019 v Libereckém kraji přibyla 1 čistírna odpadních vod, v provozu tak bylo 86 zařízení (z toho 85 s mechanicko-biologickým principem čištění). Celková kapacita čistíren však meziročně mírně poklesla o 125 m³ za den na 133 777 m³/den. Množství vyprodukovaných kalů vzrostlo o 1,9 % na 5 029 tun sušiny, přičemž 93,5 % tohoto objemu bylo zlikvidováno přímou aplikací a rekultivací.

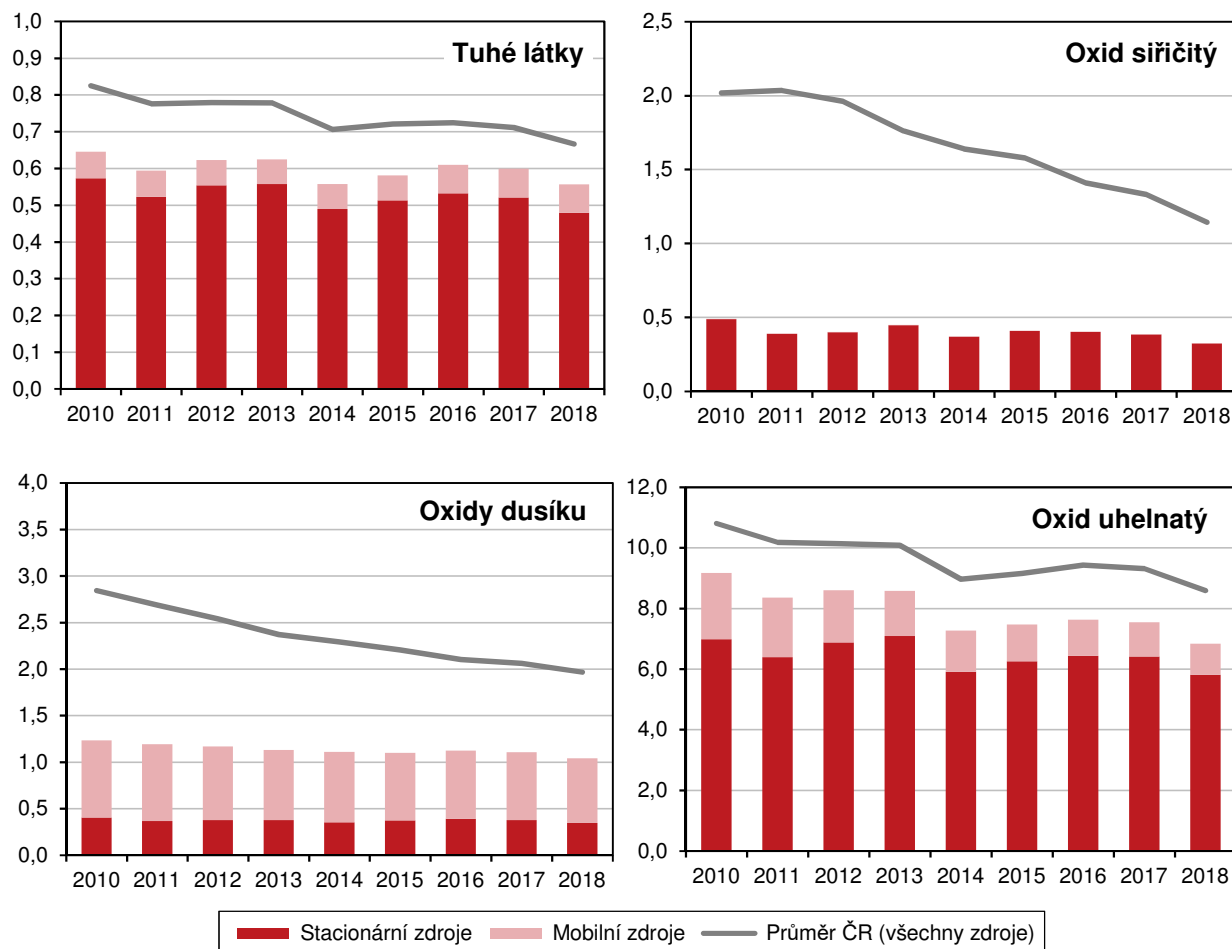
Emise

Registr emisí a zdrojů znečišťování vede Český hydrometeorologický ústav.

Do skupiny základních znečišťujících látek patří tuhé emise v ovzduší, oxid siřičitý (SO₂), oxidy dusíku (NO_x) a oxid uhelnatý (CO). Z hlediska jejich objemu v ovzduší se měří jejich celková produkce v tunách nebo měrné emise v přepočtu na kilometr čtvereční. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO), který je od roku 1980 metodicky vedený a od roku 1993 provozovaný (včetně archivních dat od roku 1980) Českým hydrometeorologickým ústavem (ČHMÚ).

Graf 4.7 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Libereckém kraji

Pramen: ČHMÚ

Z dlouhodobého pohledu dochází ke snižování emisí znečišťujících látek.

Největším znečišťovatelem ovzduší je dlouhodobě oxid uhelnatý. V roce 2018 bylo všemi znečišťujícími zdroji (REZZO 1–4) v Libereckém kraji vyprodukováno více než 21 tis. tun této látky. Objem oxidu uhelnatého vypouštěného do ovzduší má kolísavý charakter, ale v posledních dvou letech se snižuje – mezi roky 2016 a 2018 o 10,4 %. Hodnoty zjištěné v roce 2018 byly v období od roku 2008 nejnižší, naopak nejvyšší objem oxidu uhelnatého byl v kraji vyprodukováno v roce 2010 (29 tis. tun). Klíčovým producentem oxidu uhelnatého jsou tzv. malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) určené ke spalování paliv (18 tis. tun CO, tj. 83,5 % celého objemu v roce 2018).

Oxidy dusíku způsobily v roce 2018 v kraji znečištění ovzduší (REZZO 1–4) v objemu 3,3 tis. tun. I v tomto případě emise v posledních dvou letech klesají a v hodnoceném období byly nejnižší. Meziročně jejich produkce poklesla o 6,0 %, v porovnání s rokem 2008 pak došlo dokonce k více než 26% snížení. V tomto případě emise produkují především mobilní zdroje (REZZO 4), které se v roce 2018 podílely na celkovém znečištění z 66,8 % (2,2 tis. NO_x t/rok).

Všemi znečišťujícími zdroji bylo v roce 2018 v našem kraji vyprodukováno také 1,0 tis. tun oxidu siřičitého (meziročně o 15,7 % méně) s tím, že hlavním původcem tohoto znečištění byly malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) určené ke spalování paliv, které se na vyprodukovaném množství SO₂ podílely ze 78,4 %. Objem znečišťující látky má v dlouhodobé časové řadě kolísavou tendenci, v posledních třech letech klesá. Oproti roku 2008 je ovšem znečištění ovzduší v Libereckém kraji touto látkou významně nižší (-56,7 %).

Tuhé znečišťující látky představovaly v roce 2018 v ovzduší Libereckého kraje 1,8 tisíc tun, tedy o 7,1 % méně než v roce 2017 a o 12,5 % méně než v roce 2008. Ačkoliv jejich objem v ovzduší v dané časové řadě spíše kolísá, z dlouhodobého pohledu vykazuje klesající tendenci. Producentem těchto látek jsou především malé stacionární zdroje (REZZO 3), v roce 2018 se podílely ze 77,5 %.

Měrné emise za všechny znečišťující zdroje (REZZO 1–4) na km² v Libereckém kraji v roce 2018 v případě oxidu uhelnatého dosáhly 6,84 tun, oxidů dusíku 1,04 tun, oxidu siřičitého 0,32 tun a tuhých znečišťujících látek 0,56 tun.

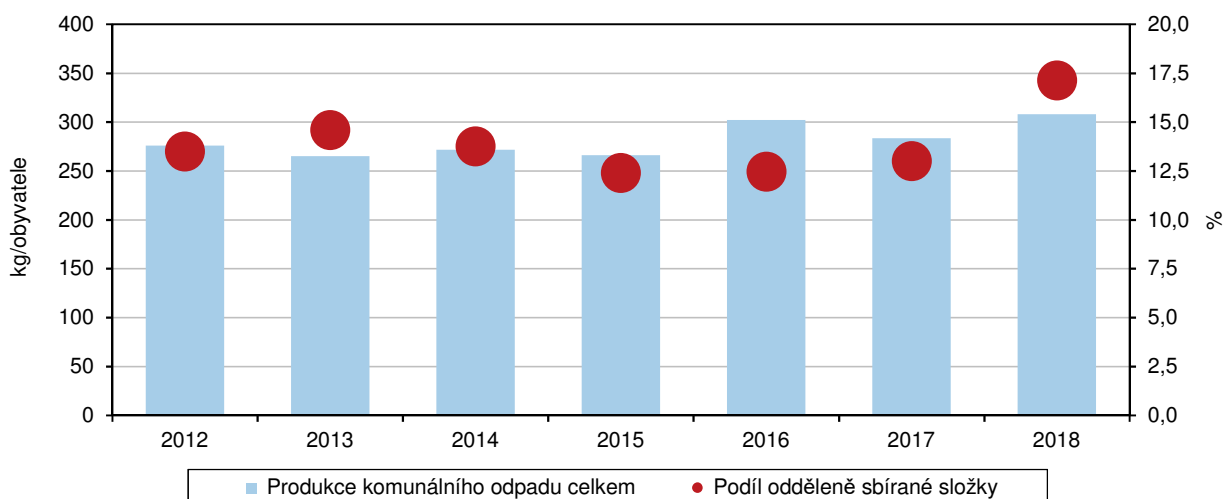
Odpady

Obyvatelé kraje vyprodukovali nejméně komunálního odpadu v republice.

V roce 2018 bylo v Libereckém kraji celkem vyprodukováno 136 045 tun komunálního odpadu, tj. 308 kg na jednoho obyvatele kraje, což byla nejnižší hodnota na obyvatele ze všech krajů ČR. Z tohoto množství činil 17,1 % podíl odděleně sbíraných složek (tříděný odpad). Nejdopovědněji odpad třídili obyvatelé Zlínského kraje, kde byl podíl odděleně sbírané složky 20,9 %. Naopak nejnižší podíl tříděného odpadu byl evidován ve Středočeském kraji (13,9 %), ve kterém bylo zároveň vyprodukováno nejvíce komunálního odpadu na 1 obyvatele (402 kg). Produkce komunálního odpadu se meziročně zvýšila v 11 regionech. Relativně nejvíce v Libereckém kraji (+8,8 %, tj. +11 053 tun), absolutně v kraji Jihočeském (+14 802 tun). Ve třech krajích produkce komunálního odpadu poklesla, nejméně v Olomouckém kraji (-2 003 tun, -0,9 %).

Graf 4.8 Produkce komunálního odpadu v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Z celkové produkce 553 tis. tun podnikového odpadu v Libereckém kraji bylo více než 11 % nebezpečného odpadu.

Produkce podnikových odpadů v České republice v roce 2018 dosáhla 24 189,3 tis. tun. Podniky se sídlem v Libereckém kraji vyprodukovaly 553 tis. tun odpadu (2,3 % republikového úhrnu), což bylo o 106 tis. tun (23,7 %) odpadu více než v roce 2017. Z uvedeného množství 62,4 tis. tun (11,3 %) spadalo do kategorie nebezpečného odpadu. Podle převažující ekonomické činnosti vyprodukovaly nejvíce odpadu podniky ve stavebnictví (CZ NACE 41–43), a to 46,8 % ze všech podnikových odpadů v kraji, 32,1 % připadlo na průmyslový odpad. Průmyslového odpadu (odpad z odvětví CZ–NACE 10–33) bylo v České republice v roce 2018 vyprodukováno 5 089,2 tis. tun. Největší část tohoto odpadu připadla na Moravskoslezský kraj (1 371,2 tis. tun, 26,9 % republikového úhrnu). V Libereckém kraji byl vyprodukován (po Karlovarském kraji s 41,9 tis. tunami a 0,8% podílem) druhý nejnižší objem odpadů ze zpracovatelského průmyslu (177,8 tis. tun, 3,5 %). V rámci České republiky připadlo na 1 obyvatele průměrně 478,9 kg průmyslového odpadu. V našem kraji bylo vyprodukováno 402,6 kg průmyslového odpadu na 1 obyvatele (sedmá nejvyšší mezikrajská hodnota). Nejvyšší hodnota mezi kraji byla zaznamenána v Moravskoslezském kraji (1 1387,5 kg na 1 obyvatele), nejnižší hodnota v Karlovarském kraji (141,7 kg na 1 obyvatele).

Výdaje na ochranu ŽP

Investice na ochranu životního prostředí rostou.

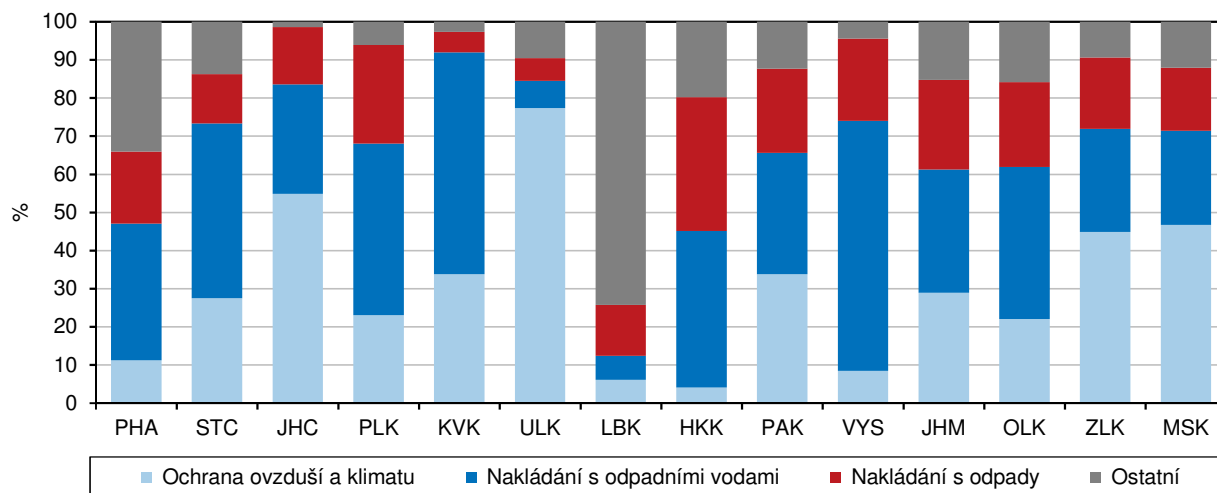
V souvislosti s ochranou životního prostředí bylo v roce 2018 na území Libereckého kraje proinvestováno 1 127,4 mil. Kč (meziročně o 1,6 % více), v období let 2010–2018 se jednalo o třetí nejvyšší investovanou částku. V přepočtu na 1 obyvatele připadlo 2 327 Kč a v rámci mezikrajského srovnání se tak jednalo o šestou nejnižší hodnotu, která se o 593 Kč pohybovala pod průměrem za Českou republiku (2 920 Kč na 1 obyvatele). Nejméně prostředků na 1 obyvatele bylo v roce 2018 proinvestováno v Karlovarském kraji (1 302 Kč), nejvíce v Ústeckém kraji (5 579 Kč).

Investory sídlícími v Libereckém kraji bylo v roce 2018 na ochranu životního prostředí vynaloženo 4,1 mld. Kč a ve srovnání s předchozím rokem byl vykázán 3,8% nárůst. Největší část těchto výdajů směřovala do neinvestiční oblasti, a to 3,1 mil. Kč (tj. 76,3 % z celkového objemu výdajů na životní prostředí).

Graf 4.9 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

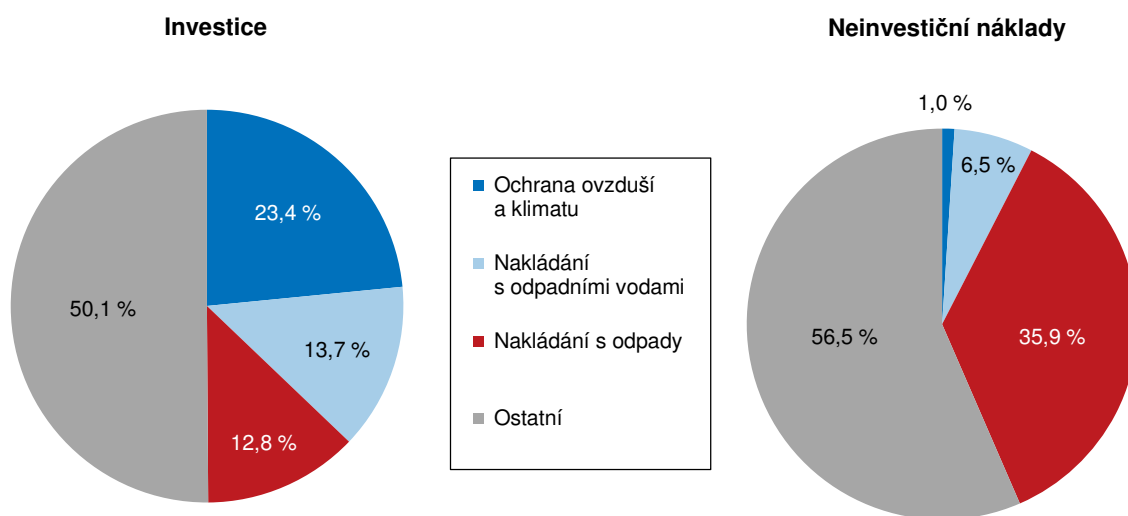

Největší položkou neinvestičních nákladů byly v roce 2018 výdaje spojené s nakládáním s odpady.

V oblasti neinvestičních nákladů byly v roce 2018 největší položkou výdaje spojené s nakládáním s odpady, které představovaly 44,1 % jejich celkové hodnoty. Souvisí např. s úpravou technologických procesů z důvodu prevencí vzniku odpadů, se zařízením a vybavením pro sběr, svoz, přepravu, třídění a úpravu odpadů, výstavbou spaloven, recyklačních závodů, řízených skládek, kompostáren, asanačních starých skládek, zařízením pro monitoring odpadů). Do roku 2016 však největší část neinvestičních nákladů směřovala do ochrany a sanací půdy, podzemních a povrchových vod, která zahrnuje např. prevenci depozice znečišťujících látek do půdy (vč. následné infiltrace do vod), předcházení kontaminace a degradace půd chemickými vlivy a její následná sanace, ochrana půdy před erozí, svahovými pohyby a ostatní degradací způsobenou fyzikálními jevy, včetně nákladů na řešení problematiky sesuvů, náklady na úkoly geologických průzkumů s účelem ochrany půdy a podzemní a povrchové vody. Podíl těchto nákladů se pohyboval okolo 40 %. V roce 2017 stejná část neinvestičních nákladů putovala jak do výdajů spojených s nakládáním s odpady, tak do výdajů do ochrany půdy a sanací půdy, a to 38,5 %.

Graf 4.10 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Libereckém kraji (průměr let 2014–2018)

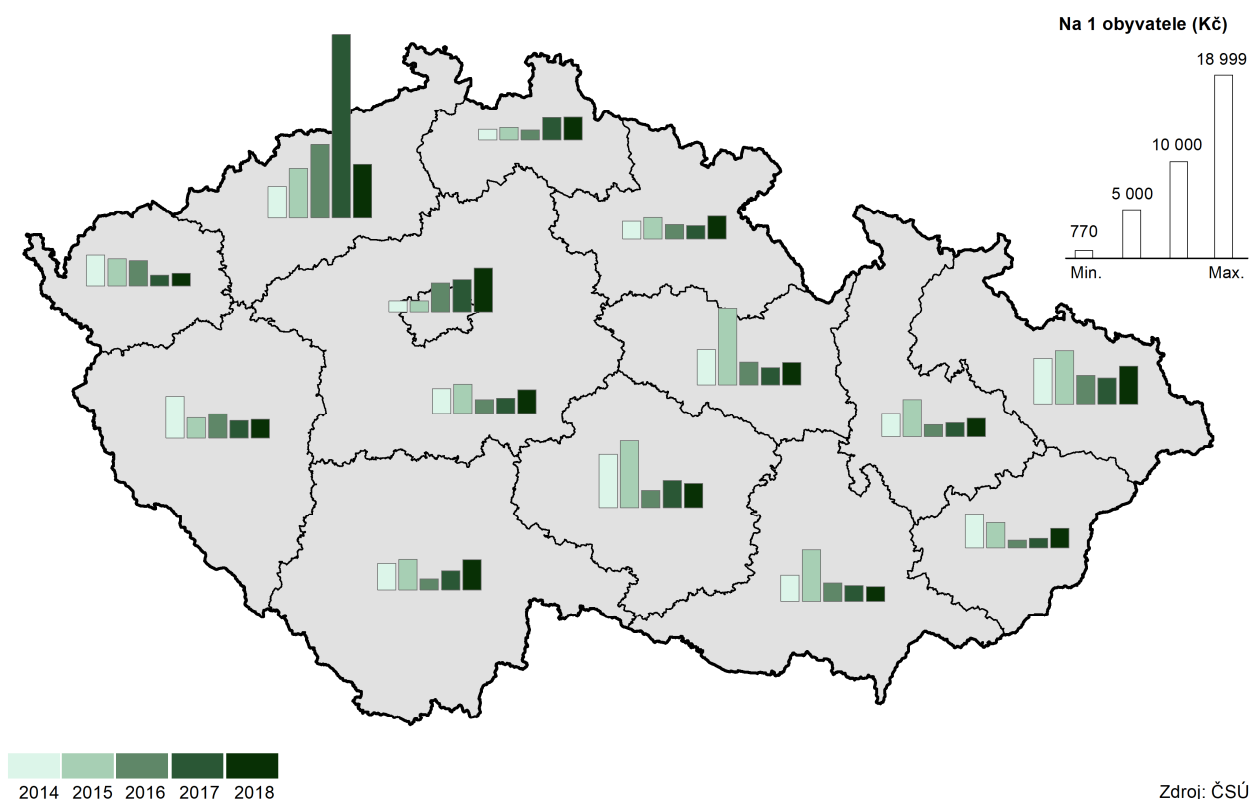
Zdroj: ČSÚ

Největší podíl z objemu investic byl určen na ochranu a sanaci půdy, podzemních a povrchových vod.

Celkový objem investičních výdajů dosáhl v roce 2018 v Libereckém kraji více než 977 mil. Kč, meziročně o 38,1 mil. Kč více (4,1 %). Nejvyšší podíl z celkového objemu investic zaujímaly investiční výdaje na ochranu a sanaci půdy, podzemních a povrchových vod (57,2 %). V roce 2017 bylo na tuto kategorii vynaloženo 70,0 % z celkových investičních výdajů. Opačný vývoj mělo zastoupení investic na ochranu ovzduší a klimatu. Jejich podíl byl v posledních pěti letech nejvyšší v roce 2014 (58,0 %), poté investice každoročně klesaly až na 6,1 % v roce 2018.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2014 až 2018

5. Mezikrajské srovnání

Z pohledu demografického vývoje byly v roce 2019 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace. Základní migrační proudy se nemění a převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy. Naděje dožití mužů i žen roste ve všech krajích. Ekonomice se i v roce 2019 dařilo, i když tempo růstu hrubého domácího produktu České republiky (podle revize zveřejněné v červnu 2020) se po roce 2017, kdy dosáhlo 5,2 %, zvolna snižovalo. V roce 2018 HDP Česka vzrostl o 3,2 %, v roce 2019 podle předběžných výsledků o 2,3 %. V regionálním pohledu jsou informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2018 (revidované regionální účty a výsledky za rok 2019 budou zveřejněny v lednu 2021). Plochy ekologického zemědělství se rozšiřují ve všech krajích. V posledních letech dochází k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Demografický vývoj

Nejrozlehlejší a nejlidnatější je kraj Středočeský, který jako jediný má přes milion hektarů i přes milion obyvatel.

Česká republika se od 1. ledna 2000 člení na 14 vyšších územních samosprávních celků, tzv. krajů. Jubilejní dvacáté výročí je vhodnou příležitostí k ohlédnutí a nejen statistické rekapitulaci. Vzhledem k pouze drobným územním změnám se pořadí krajů podle rozlohy od vzniku novodobého krajského uspořádání nezměnilo. Výměrou největšími jsou v České republice kraje Středočeský a Jihočeský. Nejmenší rozloha náleží Praze. Vývoj počtu obyvatel byl v uplynulých dvou dekádách výrazně dynamičtější. Do roku 2008 byl nejlidnatějším kraj Moravskoslezský, v roce 2009 Praha a od roku 2010 je jím již 10. rok v řadě kraj Středočeský. Zejména díky výrazně kladnému přírůstku stěhování se populace Středočeského kraje v letech 2001 až 2019 rozšířila o 263,6 tis. na 1 385,1 tis. obyvatel.

Ve čtyřech nejlidnatějších krajích žije téměř polovina obyvatel České republiky.

Druhý nejvyšší populační přírůstek (176,9 tis.) příslušel druhému nejlidnatějšimu kraji, kterým je hlavní město Praha (1 324,3 tis. obyvatel). Aktuálně třetí nejlidnatější kraj Moravskoslezský (1 200,5 tis. obyvatel) charakterizoval trend opačný. Od roku 2001 v něm ubylo 56,2 tis. osob, tj. nejvíce obyvatel ze všech krajů. Zatímco v roce 2001 činil rozdíl mezi Moravskoslezským a Jihomoravským krajem 95,7 tis. osob, o 18 let později se díky protichůdné tendenci obou krajů ztenčil na 8,6 tis. osob. Převažující populační úbytek byl v letech 2001 až 2019 zaznamenán v pěti ze čtrnácti krajů. K nejvýraznějšímu úbytku došlo na východě republiky. Vedle Moravskoslezského kraje se týkal krajů Zlínského a Olomouckého. Dlouhodobý pokles počtu obyvatel charakterizoval také nejzápadnější a nejméně lidnatý kraj Karlovarský, a to především vlivem populačních úbytků od roku 2009.

Od roku 2001 zestárla populace ve všech krajích, nejrychleji v Karlovarském kraji.

Z pohledu demografického vývoje roku byly v roce 2019 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace, které se ve všech krajích projevilo rostoucím průměrným věkem obyvatel. Mezi lety 2001 a 2019 vzrostl průměrný věk v krajích o 0,6 až 5,1 roku. Nejvyšší tempo stárnutí bylo charakteristické pro oblasti s výraznou převahou vystěhovalých, tj. v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Nejpomaleji stárla populace hl. m. Prahy a kraje Středočeského, pro které je dlouhodobě typická vysoká převaha přistěhovalých. V Praze se zvyšování průměrného věku obyvatel dokonce zastavilo, resp. po kulminaci v roce 2013 se v posledních letech spíše velmi mírně snižuje.

Od roku 2015 žije ve všech krajích více seniorů než dětí.

Výrazně se v posledních dvou desetiletích změnila věková skladba obyvatel, tj. počty a podíly dětí a seniorů. Tyto změny se promítly do indexů stárání a ekonomického zatížení. Index stárání, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let, ve všech krajích kromě Prahy i v roce 2019 nadále rostl. V Praze se již poosmé v řadě snížil. Do roku 2013 však byl index stárání v Praze vůbec nejvyšší v České republice. Od roku 2014 přísluší nejvyšší index stárání kraji Královéhradeckému (138,8 v roce 2019). Naopak nejnižší je posledních devět let v kraji Středočeském

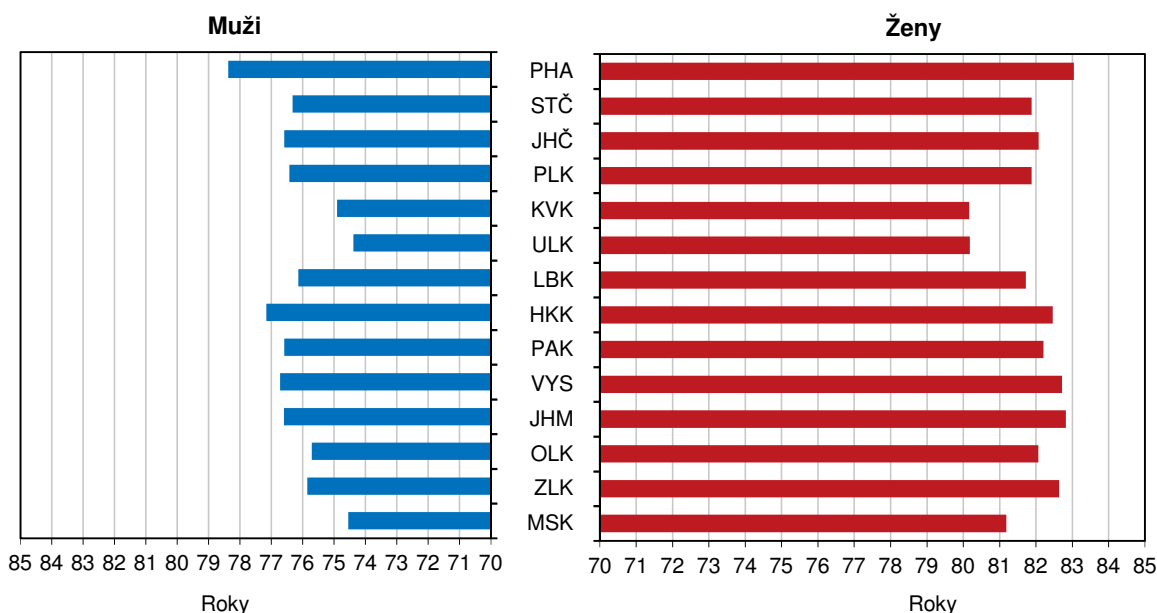
(103,9 v roce 2019). Počet seniorů zde převýšil nad počtem dětí jako v posledním z krajů až v roce 2015. Neměnná tendence charakterizovala vloni také index ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let. Index vzrostl ve všech krajích s tím, že růstový trend trvá již 12 let. V posledních dvou letech se nezměnila ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému (59,3 v roce 2019) a nejnižší hl. m. Praze (53,6 v roce 2019).

Základní migrační proudy se nezměnily; převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy.

Převahu živě narozených nad zemřelými vykazala v dlouhodobém pohledu od roku 2001 šestice krajů: Středočeský, hl. m. Praha, Jihomoravský, Liberecký, Kraj Vysočina a Pardubický. Opačný jev byl typický především pro kraj Moravskoslezský a Zlínský, pro které je převaha živě narozených nad zemřelými spíše ojedinělá. Dlouhodobou stálost si uchovávají základní migrační proudy. Suverénně nejvyšší kladné saldo stěhování měl v letech 2001 až 2019 kraj Středočeský následovaný hl. m. Prahou. Nejvyšší migrační úbytek charakterizoval kraj Moravskoslezský. Déletrvající převaha vystěhovalých nad přistěhovalými je dále typická pro kraj Olomoucký, Zlínský, Karlovarský a Kraj Vysočina.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2018–2019

Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití mužů i žen vzrostla za poslední dvě desetiletí ve všech krajích.

Příznivě se za poslední dvě desetiletí vyvinula předpokládaná naděje dožití mužů i žen při narození. Z porovnání mezních let sledovaného období vyplývá, že naděje dožití mužů rostla rychlejším tempem než naděje dožití žen. Ačkoliv se vzájemný rozdíl mezi oběma pohlavími ve všech krajích mírně snížil, naděje dožití žen zůstala napříč všemi kraji vyšší. Podle průměru let 2018 až 2019 náležel nejvyšší genderový rozdíl kraji Zlínskému (o 6,8 let), nejnižší rozdíl mezi oběma pohlavími vykazala Praha (o 4,7 let). V hlavním městě byl současně registrován nejvyšší nárůst naděje dožití mužů (o 4,7 let) i žen (o 3,8 let) oproti průměru let 2001 až 2002 a zcela nejvyšší naděje dožití mužů (78,4 let) i žen (83,0 let) v mezikrajském srovnání. Pod 75letou hranicí byla v letech 2018 až 2019 naděje dožití mužů při narození v kraji Ústeckém (74,4 let), Moravskoslezském (74,5 let) a Karlovarském (74,9 let). Nejnižší naděje dožití žen charakterizovala stejnou trojici krajů, ale v odlišném pořadí. Zcela nejnižší byla v krajích Karlovarském (80,2 let) a Ústeckém (80,2 let), třetí nejnižší hodnota příslušela kraji Moravskoslezskému (81,2 let).

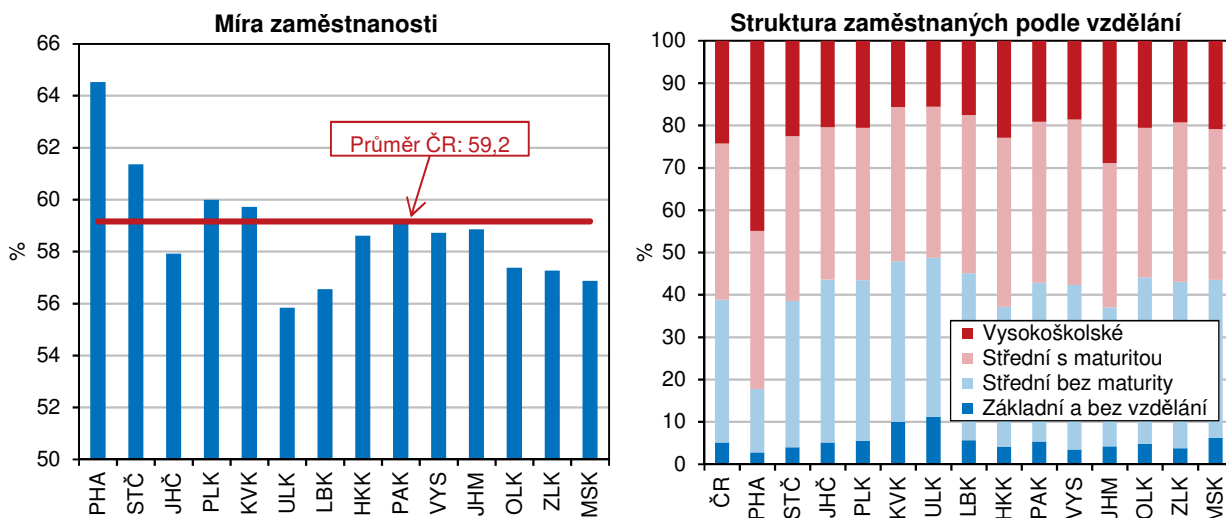
Sociální vývoj

Zaměstnanost roste od roku 2011, v roce 2019 ale začíná tempo růstu lehce zpomalovat.

Růst ekonomiky příznivě ovlivňoval vývoj na trhu práce. Míra zaměstnanosti v posledních letech rostla; v roce 2016 a 2017 bylo tempo růstu nejrychlejší od roku 2011, v roce 2019 však tempo začíná lehce zpomalovat. Hodnoty ukazatele v krajích přitom odrážejí vedle demografického vývoje také ekonomickou kondici podniků na území jednotlivých regionů. V roce 2019 byla nejvyšší zaměstnanost tradičně v hlavním městě Praze, Středočeském a Plzeňském kraji a naopak nejnižší v Ústeckém a v posledních třech letech i v Libereckém kraji. Zaměstnanost vzrostla proti roku 2018 meziročně v polovině krajů, nejrychleji v Královéhradeckém kraji (o 0,6 procentního bodu); v ostatních krajích došlo k meziročnímu poklesu (nejvíce Olomoucký kraj – pokles o 0,9 p. b.).

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání a krajů v roce 2019

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2019 dle vzdělanostní struktury vidíme, že podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 o 10 procentních bodů a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 12 p. b. Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2019 evidován v hlavním městě Praze (45 %) a Jihomoravském kraji (29 %), nejvyšší podíl zaměstnaných se základním vzděláním vykázal Ústecký (10 %) a Karlovarský kraj (9 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje.

V současnosti je nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích liší. Zatímco v hlavním městě Praze je ve službách zaměstnaných více než 80 % osob, ve Zlínském kraji a v Kraji Vysočina je to méně než polovina z celkového počtu zaměstnaných osob v kraji.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se zvyšoval ve všech krajích.

Zatímco na sklonku roku 2018 nabízely úřady práce ve své evidenci 324 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později to bylo téměř 341 tis. volných pozic, přičemž od roku 2014 se počet volných pracovních míst zvýšil téměř šestkrát.

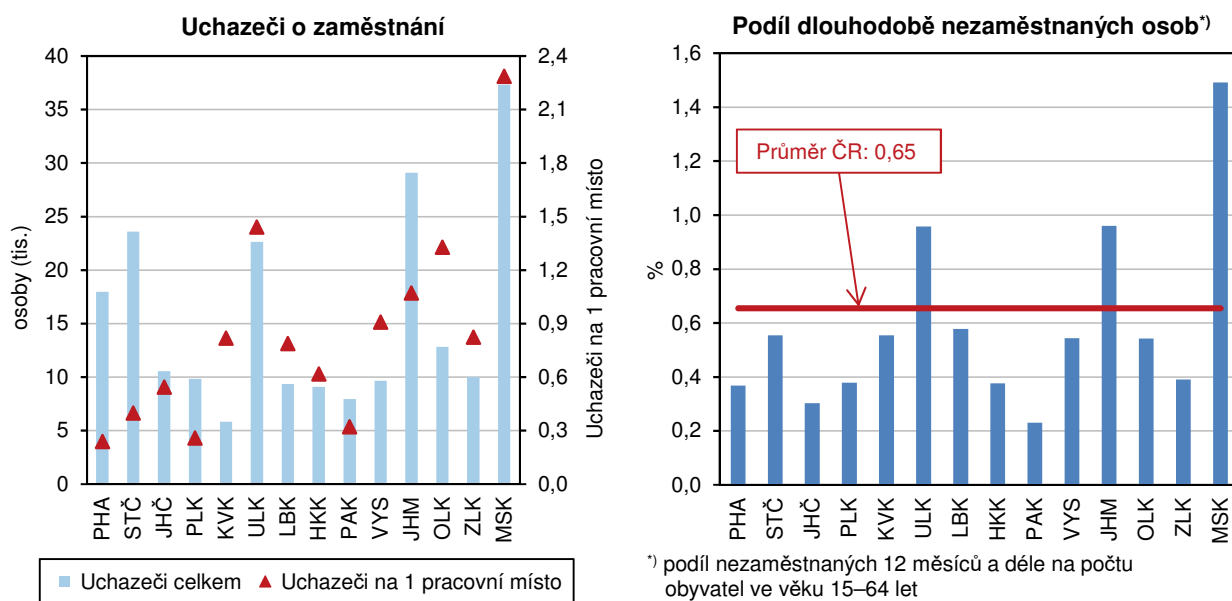
Nejvyšší meziroční nárůst počtu pracovních míst v evidenci úřadu práce byl zaznamenán ve Středočeském kraji (o 23 %), Královéhradeckém (o 14 %) a Jihomoravském kraji (o 13 %); pokles pak zaznamenaly kraje Pardubický (o 31 %), Karlovarský (o 13 %), Olomoucký (o 11 %) a Moravskoslezský (o 5 %).

Podíl nezaměstnaných osob dosáhl v roce 2019 nejnižších hodnot v desetileté řadě.

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích snižoval na minimum v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota v roce 2018, a hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena v roce 2007). Dobrým signálem je úbytek uchazečů, kteří hledají své místo na trhu práce déle než 1 rok. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2014 do roku 2019 stále snižoval, meziročně klesal ve všech krajích, nejvíce v kraji Olomouckém a Ústeckém.

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost v krajích k 31. 12. 2019

Pramen: MPSV

Čistý disponibilní důchod domácností v letech 2014–2018 rychle rostl.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2018) v průměru o 7 %; ve srovnání s rokem 2014 činil průměrný nárůst 21 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v kraji Vysočina (o 8,6 %, tj. o 19 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v Plzeňském kraji (o +4,3 %, tj. o 10 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hl. městě Praze a naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Ústeckém.

Tempo růstu mezd v roce 2019 lehce zpomalilo.

Stoupající poptávka po pracovní síle se projevila i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd však v roce 2019 začalo lehce zpomalovat.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v hlavním městě Praze.

Podle výsledků strukturálního šetření mezd za rok 2019, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, vzrostly proti roku 2018 hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR, nejrychleji pak v Královéhradeckém a Olomouckém kraji (o 9,5, resp. 8,6 %), nejpomaleji v Plzeňském a Jihočeském kraji (o 6,6, resp. 6,8 %). Diference mzdové úrovně zůstávají mezi kraji zachovány, i když náskok hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy v roce 2019 byly vyplaceny v hl. městě Praze (45 928 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (31 651 Kč) byly o 14 tis. Kč vyšší. V těchto dvou krajích byly zaznamenány i nejvyšší a nejnižší hodnoty mediánu mezd, avšak rozdíl mezi nimi byl nižší (necelých 9 tisíc korun).

Počet příjemců starobních důchodů překročil 2,4 mil. a od roku 2010 vzrostl o 7,2 %.

Počet osob ve starobním důchodu se v České republice každoročně zvyšuje. Ve srovnání s rokem 2010 činil nárůst počtu příjemců starobních důchodů včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem na republikové úrovni 7,2 %, celkový počet starobních důchodců v roce 2019 tedy již překročil 2,4 mil. osob. V rámci regionů se v období let 2010 až 2019 nejméně zvýšil počet starobních důchodců v hlavním městě Praze (o 0,5 %), za kterým následoval Ústecký kraj (o 5,7 %) a maximální nárůst byl evidován ve Středočeském (o 13,0 %) a Jihočeském kraji (o 11,0 %).

Příjemci předčasných důchodů tvoří čtvrtinu ze všech starobních důchodců.

Více než čtvrtinu osob ve starobním důchodu tvořili v roce 2019 příjemci předčasných starobních důchodů, jejichž počet se mezi roky 2010 a 2019 zvýšil o polovinu. V mezikrajském srovnání podílu příjemců předčasných starobních důchodů na příjemcích starobních důchodů drží kraje dlouhodobě svoje pozice. Již od roku 2010 se na nejvyšší příčku řadí Kraj Vysočina (33,8 % z příjemců starobních důchodů) následovaný Pardubickým krajem (31,8 %). Pod republikovým průměrem podílu příjemců předčasného starobního důchodu, který v roce 2019 činil 26,7 %, se umístily čtyři kraje, s nejnižším podílem hlavní město Praha (13,8 %) a s odstupem Středočeský (23,0 %), Jihomoravský (25,2 %) a Liberecký kraj (25,9 %).

Průměrný starobní důchod ve vztahu ke mzdovému mediánu zaznamenal po letech poklesu nárůst.

V roce 2019 tvořil průměrný starobní důchod v ČR 42,9 % mediánu hrubého výdělku. Nejvyšší poměr starobního důchodu ke mzdovému mediánu vykázal kraj Zlínský (45,5 %) a nejnižšího poměru dosahuje dlouhodobě hlavní město Praha (38,3 %). V období let 2014 až 2018 hodnota poměru starobního důchodu ke mzdovému mediánu meziročně klesala ve všech krajích republiky s výjimkou roku 2015 v Olomouckém kraji. V roce 2019 byl ve všech krajích, kromě hlavního města Prahy a Královéhradeckého kraje, zaznamenán meziroční nárůst.

Ekonomický vývoj

HDP v celém Česku i v jednotlivých regionech od roku 2014 rostl, v roce 2018 růst většinou zpomalil a v Karlovarském kraji HDP reálně poklesl.

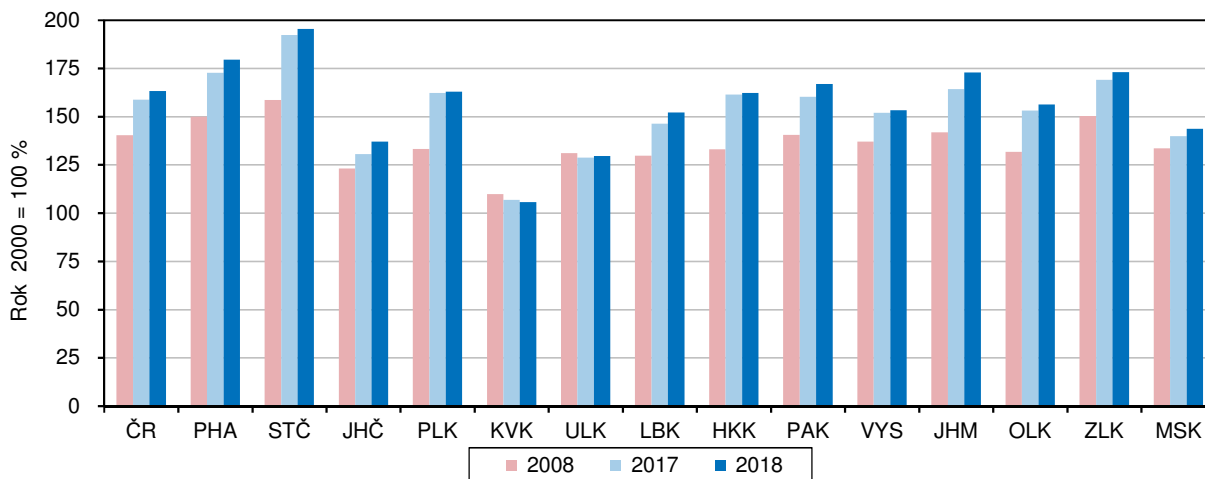
Od roku 2014 procházela ekonomika obdobím konjunktury a HDP reálně rostl. Po zrychlení růstu v roce 2015 v souvislosti s dočerpáváním eurofondů a následném zpomalení, pak v roce 2017 růst zrychlil a v roce 2018 znovu zvolnil. Podobným vývojem procházel také regionální HDP jednotlivých krajů, ale vzhledem k odlišné ekonomické skladbě jsou mezi nimi rozdíly. V roce 2017 měly nejrychleji expandující ekonomiku Královéhradecký a Středočeský kraj s přírůstkem HDP v s. c. o 10,2 %, resp. 7,7 %, v roce 2018 se však růst v těchto krajích téměř zastavil (+0,5 %, resp. +1,6 %). Zbrzdění ekonomického vývoje v roce 2018 ale nepostihlo všechny kraje. V Jihočeském a Jihomoravském kraji růst zrychlil na 4,9 %, resp. 5,3 %, což byly nejvyšší přírůstky HDP v daném roce. Problematický byl vývoj v Karlovarském kraji, kde došlo reálně k poklesu HDP o 1,2 %.

Většina krajů již v roce 2014 překonala předkrizovou úroveň, jen Karlovarský a Ústecký kraj na ni nedosáhly ani v roce 2018.

Ze srovnání vývoje HDP v roce 2018 s předkrizovým rokem 2008 je zřejmé, že ekonomika expandovala nejvíc ve Středočeském, Plzeňském, Královéhradeckém a Jihomoravském kraji. V roce 2018 jejich HDP ve srovnání s rokem 2008 reálně vzrostl o 22 % až 23 %. Protipólem jsou kraje Karlovarský a Ústecký, které podle předběžných výsledků ještě ani v roce 2018 nedosáhly předkrizové úrovně.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší ekonomickou výkonnost má hlavní město Praha s vysokým podílem služeb na HPH.

Krajem s nejvyšším podílem na tvorbě HDP Česka je dlouhodobě hlavní město Praha (25,8 % v roce 2018), jehož HDP v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a značně převyšuje i unijní průměr HDP EU vyjádřený ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele (v roce 2018 o 90,9 %). Ostatní kraje unijního ani republikového průměru nedosahují. Republikovému průměru se v roce 2018 nejvíce přiblížil Jihomoravský kraj (z 96,9 %), který unijního průměru v PPS dosáhl z 87,7 %. Hranici 75 % průměru EU překročily dále kraje Středočeský, Plzeňský, Královéhradecký, Zlínský a Moravskoslezský kraj. Za unijním a republikovým průměrem nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), se výrazný odstup hlavního města od ostatních krajů zmenšil. Praha republikový průměr překročila o 46,3 % a druhý Středočeský kraj o 1,7 %. Ostatní kraje průměru nedosáhly.

K vysoké ekonomické výkonnosti hlavního města napomáhá odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty (HPH), ve které již po několik let tvoří více než 84 % služby.

Ve struktuře hrubé přidané hodnoty klesal podíl primárního sektoru a stavebnictví a rostl podíl služeb.

Změny ve struktuře HPH v době konjunktury odpovídají dlouhodobým trendům, i když mají regionální specifika. Ve většině krajů je patrný klesající podíl primárního sektoru a rostoucí podíl terciárního sektoru. Podíl sekundárního sektoru v některých krajích kolísá, v hl. městě Praze dlouhodobě ztrácí na významu a kupříkladu ve Středočeském a Královéhradeckém až do roku 2017 spíše rostl, a v roce 2018 se snížil. Přitom ve všech krajích klesala váha stavebnictví a do roku 2017 rostl (s výjimkou Prahy) podíl zpracovatelského průmyslu; nejvíce v již zmiňované dvojici krajů Středočeském a Královéhradeckém.

Zemědělská produkce v roce 2018 ve většině krajů meziročně vzrostla.

Produkce zemědělského odvětví ve finančním vyjádření byla v roce 2018 podle semidefinitivních výsledků v běžných cenách (poslední dostupný údaj) meziročně vyšší v devíti regionech především vlivem přírůstku rostlinné produkce. Ten byl dosažen vlivem rostoucích cen při nižším objemu sklizně ve srovnání s rokem 2017. Také živočišná produkce vzrostla v devíti krajích a to zásluhou lepších výsledků

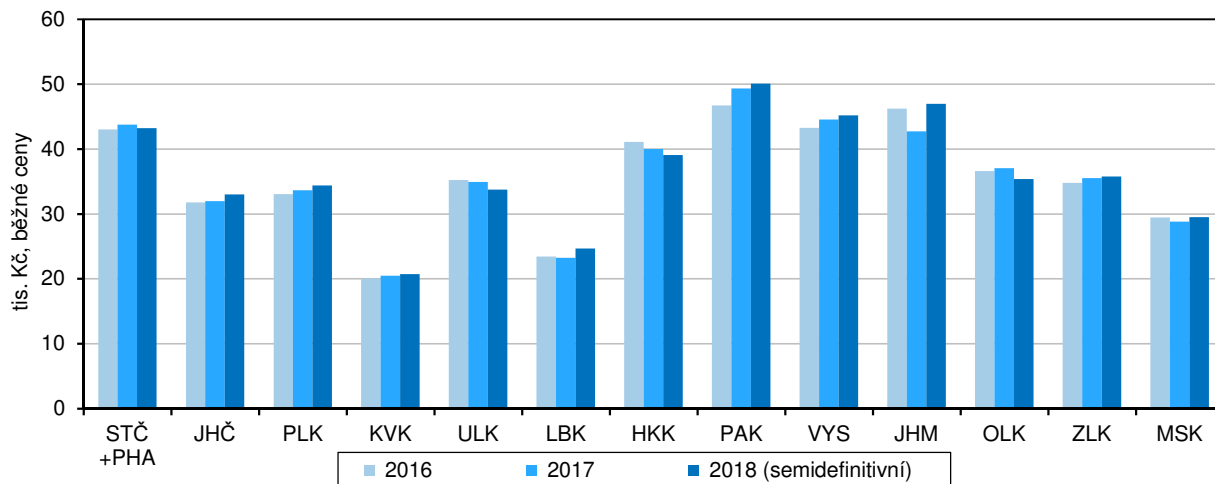
živočišné výroby. V pěti krajích byla v roce 2018 produkce zemědělského odvětví historicky nejvyšší a ve dvou krajích druhá nejvyšší.

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 hektar půdy vytváří pardubičtí zemědělci.

Více než polovinu celorepublikové produkce zemědělského odvětví vytvářely regiony s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, kraje Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele žebříčku krajů od roku 2012 díky drůbežářství držel Pardubický kraj a na jeho konci byl dlouhodobě Karlovarský kraj, jehož produkce nedosahovala ani z poloviny hodnot Pardubického kraje.

Graf 5.5 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy podle krajů

Zdroj: ČSÚ

V roce 2019 se meziročně zvýšila produkce obilovin, vajec a drůbeže, menší však byla úroda řepky a poklesla také výroba jatečného skotu a prasat.

V roce 2019 bylo oproti roku 2018 díky lepším výnosům sklizeno ve všech krajích více obilovin, píce a sena na orné půdě a sena z trvalých travních porostů, ve většině krajů se urodilo i více brambor. Slabší a podprůměrná byla ve všech krajích sklizeň řepky a v polovině krajů, které ji pěstují, se sklídilo méně cukrovky. V živočišné výrobě se v roce 2019 zvýšila meziročně ve většině krajů výroba vajec a jatečné drůbeže, výroba mléka však byla spíše nižší a zemědělci téměř ve všech krajích vykázali pokles výroby jatečných zvířat (skotu a prasat).

Téměř ve všech krajích byla dosažena historicky nejvyšší těžba dřeva...

Těžba dřeva v letech 2018 a 2019 dramaticky rostla, zejména v souvislosti s likvidací následků postupující kůrovcové kalamity, a téměř ve všech krajích dosáhla rekordního objemu. Pouze v Jihočeském, Plzeňském a Karlovarském kraji zůstal nepřekonaný objem těžby z roku 2007 spojený s odstraňováním polomů po orkánu Kyrill. Z hlediska regionálního srovnání se v letech 2018 a 2019 nejvíce dřeva vytěžilo v Kraji Vysočina a v Jihočeském kraji.

...spojená s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů.

Nahodilá těžba dřeva, při které se zpracovávaly zejména kůrovcem napadené stromy a polomy, se na celkové těžbě dřeva v roce 2018 podílela od 76,2 % v Plzeňském kraji po 97,5 % v Kraji Vysočina a tento podíl se v roce 2019 ještě zvýšil. Nejnižší byl ve Zlínském kraji (85,2 %) a nejvyšší v Kraji Vysočina (99,4 %). V celé České republice dosáhl v roce 2019 podíl nahodilé těžby dřeva 95,0 %.

Průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci dosáhly téměř stejného objemu tržeb jako v roce 2018.

Výsledky průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji mohou být v meziročním srovnání ovlivněny tím, že na základě neměnných kritérií pro zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů, se může tento soubor rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí.

Závislost na exportu se regionálně liší, nejsilnější je ve Středočeském kraji. Ve většině krajů mírně klesla.

V celé ČR realizovaly v roce 2019 průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci, jejichž počet se meziročně snížil o necelé 1 %, téměř shodný objem tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy jako v roce 2018 (nárůst +0,2 %). Totéž lze konstatovat i pro podniky zpracovatelského průmyslu Česka (nárůst +0,1 %) a celý průmysl většiny krajů. Z průmyslových tržeb v roce 2019 bylo celorepublikově 61,3 % dosaženo za zboží vyvezené přímo do zahraničí. Z regionů byl v roce 2019 na export nejvíce orientován průmysl Středočeského kraje (74,4 %) a naopak nejméně průmysl hlavního města Prahy (42,0 %). Oproti roku 2018 se exportní závislost průmyslu ve většině krajů snížila.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem se v roce 2019 ve většině krajů snížil.

Ve vývoji počtu zaměstnanců velkých průmyslových firem nastal v roce 2019 zlom. V letech 2014 až 2018 se zaměstnanost v průmyslu ČR a zpravidla i v regionech zvyšovala, v roce 2019 se však většinou snížila (v ČR -1,5 %). Pouze ve Středočeském a Jihočeském kraji vzrostla a v Moravskoslezském stagnovala. Díky tomu se Středočeský kraj stal největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony, když v roce 2018 předstihl do té doby vedoucí Moravskoslezský kraj.

Ve stavebnictví došlo v roce 2016 k útlumu, ale v letech 2017 a 2018 již objem prací na stavbách v tuzemsku rostl.

Stavebnictví zaznamenalo v letech 2014 a zejména 2015 oživení v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU, rok na to však stavební aktivita propadla a stavební práce „S“, které provedly stavební firmy s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, poklesly o 12,1 %. K útlumu stavebních prací tehdy nedošlo pouze na stavbách v hlavním městě Praze a Plzeňském kraji. V roce 2017 stavební práce „S“ již opět narostly ve většině krajů s výjimkou čtyř a v roce 2018, za který jsou poslední známé údaje, vzrostl objem „S“ na stavbách ve všech krajích vyjma Jihočeského, kde stagnoval. Celorepublikově vzrostl o 12,6 %.

Objem prací pro veřejného zadavatele se v roce 2018 ve všech krajích zvýšil.

Dočerpávání eurofondů v roce 2015 se odrazilo i ve vývoji stavebních prací pro veřejného zadavatele. V roce 2015 celorepublikově tvořily 41 % celkového objemu „S“ a dosáhly 111 mld. Kč. V roce 2016 se jejich objem meziročně propadl o 30,7 %, v roce 2017 jen mírně vzrostl, ale v roce 2018 se již zvýšil o 46,2 % na 116 mld. Kč. Podíl veřejných zakázek na tuzemském objemu „S“ v roce 2018 představoval 42 %, v krajích se pohyboval od 30 % v hlavním městě Praze po více než 50 % v Kraji Vysočina a v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací na stavbách v Praze a na jihu Čech.

V intenzitě výstavby hodnocené podle objemu stavebních prací „S“ provedených na stavbách v kraji v přepočtu na 1 obyvatele bylo zcela bezkonkurenčně v čele žebříčku krajů hlavní město Praha, které v průměru let 2014–2018 převyšovalo republikový průměr o 80 %, za ním se na druhém místě umístil Jihočeský kraj (nad průměrem o 35 %) a těsně nadprůměrný byl Jihomoravský kraj (o 6 %). Intenzita výstavby v ostatních krajích byla podprůměrná; nejnižší ve Zlínském kraji (-32 %).

Od roku 2014 rostl nepřetržitě počet zahájených bytů. V Libereckém kraji jich bylo v roce 2019 zahájeno nejvíce od roku 2000.

Hospodářský růst provázelo oživení bytové výstavby. Počet zahájených bytů se celostátně zvyšoval od roku 2014 a počet dokončených bytů od roku 2015. Z regionů nepřetržitý růst počtu zahájených bytů zaznamenal od roku 2014 Zlínský kraj a od roku 2015 také Moravskoslezský kraj a Kraj Vysočina. V roce 2019 bylo v Česku při meziročním zvýšení o 16,8 % zahájeno nejvíce bytů od roku 2009. V krajském pohledu byl nejstrmější meziroční nárůst počtu zahájených bytů v roce 2019 registrován v Libereckém kraji (o více než 100 % díky rozsáhlé výstavbě bytových domů), kde bezmála 1,9 tis. zahájených bytů znamenalo pro kraj historicky nejvyšší počet zahájených bytů od roku 2000.

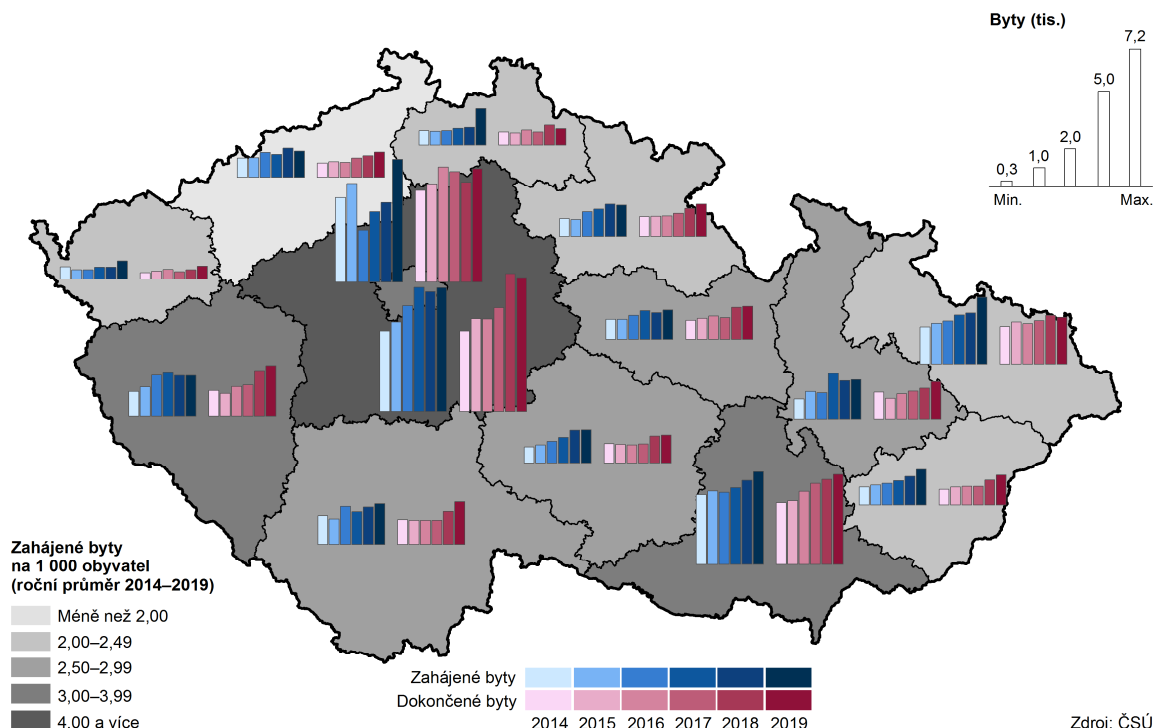
Od roku 2015 se zvyšoval počet dokončených bytů.

Dokončených bytů přibývalo od roku 2014 každým rokem ve Zlínském kraji a od roku 2015 v kraji Královéhradeckém a Jihomoravském. V roce 2019 při meziročním

nárůstu o 7,6 % bylo v Česku dokončeno nejvíce bytů od roku 2011 (36,4 tis.). Z regionů vzrostl v roce 2019 počet kolaudací meziročně nejvíce v Karlovarském kraji (+40 %). Historicky největší počet bytů od roku 2000 byl v roce 2019 dokončen v Plzeňském a Ústeckém kraji.

Bytová výstavba v krajích v letech 2014 až 2019

Nejvyšší intenzitu bytové výstavby má Středočeský kraj a Praha, nejnižší Ústecký kraj.

V letech 2014 až 2019 se nejvíce bytů stavělo ve Středočeském kraji, hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji; do celorepublikového počtu dokončených bytů přispěly 52 % a do počtu zahájených bytů 47 %. Protože jde o kraje s vysokým počtem obyvatel, není to nikterak překvapivé. Tato trojice si však umístění na špičce udržela i po přepočtu na 1 000 obyvatel. Na prvním místě v intenzitě dokončování bytů bylo hl. m. Praha před Středočeským krajem, v intenzitě zahajování si kraje umístění prohodily. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Ve všech krajích již pátým rokem rostl počet hostů ubytovaných v HUZ i počet jejich přenocování.

Prosperující ekonomika spojená s vysokou zaměstnaností a rostoucími příjmy osob vedla k rozmachu cestování. Prakticky všechny kraje zaznamenávaly již pátým rokem (tedy v letech 2015–2019) zvýšený počet hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) i rostoucí počet přenocování. Ve všech krajích v těchto letech stoupal zájem ze strany tuzemské klientely; rostl počet hostů i počet přenocování. Počet příjezdů zahraničních hostů i jejich přenocování se každoročně zvyšoval od roku 2015, a to jak celorepublikově, tak ve čtyřech krajích. Případný pokles zájmu cizinců v ostatních regionech nebyl nikdy hluboký a vždy šlo jen o meziroční výkyv. Dva roky po sobě klesal počet ubytovaných cizinců pouze v Pardubickém kraji (v letech 2018 a 2019). Mezi roky 2012 a 2019 se relativně nejvíce zvýšil zájem tuzemských hostů o Olomoucký kraj (+65 %) a cizinců o Jihočeský kraj (+89 %).

Nejvíce hostů, zejména z ciziny, přijíždí do Prahy, pro tuzemské hosty je nejpřitažlivější Jihomoravský kraj.

Dominantní postavení v cestovním ruchu má hlavní město Praha, které láká k návštěvě zejména cizince. V roce 2019 se na celorepublikové návštěvnosti cizinců podílelo z 62 %, na počtu tuzemských hostů z 11 %. Celkem se v roce 2019 v HUZ Prahy ubytovalo 8,0 mil. návštěvníků na 18,5 mil. nocí, přitom více než 90 % z nich

bydlelo v hotelech. Na druhém místě s 2,1 mil. ubytovanými hosty byl Jihomoravský kraj, který se na celorepublikovém počtu cizinců podílel 7 % a na počtu tuzemských hostů 12 %.

Statistiku počtu noclehů v přepočtu na obyvatele vede Karlovarský kraj.

V přepočtu na 1 tis. obyvatel bylo v HUZ Prahy realizováno 14,0 tis. noclehů za rok. Tato hodnota však v regionálním srovnání nepředstavuje maximum. Nejvíce přenocování v přepočtu na 1 tis. obyvatel měl Karlovarský kraj (18,3 tis.), kde hosté díky lázeňství trávili nejdelší pobyty (5,5 dne, průměr na Česko 3,6 dne). Na třetím až pátém místě podle počtu přenocování na 1 tis. obyvatel se umístily kraje, které lákají možnostmi rekreačního vyžití – Královéhradecký (8,1 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel), Liberecký a Jihočeský (7,2 a 7,0 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel).

Životní prostředí

Nadále ubývá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesní půdy i zastavěných ploch.

V posledních letech lze ve všech krajích sledovat úbytek orné půdy, a to převážně ve prospěch trvalých travních porostů a lesních pozemků. Orné půdy (v porovnání let 2019 a 2000) nejvíce ubylo v Libereckém kraji (téměř o 12,5 %). Druhou příčku obsadil kraj Karlovarský (pokles o 10,1 %), třetí příčka pak patřila hlavnímu městu Praze (snížení o 9,8 %). Nejmenší pokles byl zaznamenán v Jihomoravském a Středočeském kraji. Nejvyšší podíl orné půdy na orné půdě ČR v roce 2019 měl kraj Středočeský – 18,4 %, za ním následuje kraj Jihomoravský s podílem na orné půdě ČR 11,9 % a Kraj Vysočina (10,7 %). Z dlouhodobého hlediska došlo ve více než polovině krajů ČR k nárůstu zastavěných ploch a nádoří, nejvíce v kraji Jihočeském, Středočeském a také v hlavním městě Praze (o více jak 6 % proti roku 2000).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích.

V posledních letech je také zřetelný vliv ekologického zemědělství, které je moderní formou obhospodařování půdy bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a umělých látek. V roce 2019 byl v mezikrajském srovnání největší podíl na ekologicky obhospodařované půdě v ČR zaznamenán v Jihočeském kraji, a to 15,5 %; naopak nejmenší podíl měl kraj Pardubický (necelá 3 %).

Zvyšuje se podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů.

Dlouhodobě se v České republice zvyšuje i podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu. Stoprocentní pokrytí obyvatel zásobovaných vodou z veřejných zdrojů vykazují od roku 2013 hlavní město Praha a od roku 2012 Karlovarský kraj. Nejmenší podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů měl kraj Plzeňský a Středočeský (86 % a 87 %). Ve srovnání let 2014 a 2019 vzrostl podíl obyvatel zásobovaných vodou v sedmi krajích, kdy největší nárůst byl v Olomouckém kraji (o 2,9 procentních bodů). Pokles podílu obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu zaznamenaly v tomto období čtyři kraje, přičemž nejvyšší pokles byl evidován v Jihomoravském kraji (o 1,9 procentního bodu). Podíl obyvatel Moravskoslezského kraje zásobovaných vodou v posledních šesti letech stagnuje na 99 %.

Nejnižší spotřebu vody na obyvatele mají dlouhodobě domácnosti ve Zlínském kraji.

V roce 2019 spotřebovaly nejvíce vody domácnosti v hl. m. Praze (113 litrů na osobu a den), naproti tomu nejnižší spotřebu – méně než 80 litrů na osobu a den – vykázaly domácnosti ve Zlínském kraji. Oproti roku 2014 pokleslo specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele pouze v Jihočeském a Plzeňském kraji, naopak k jeho nejvyššímu růstu (o 9 %) došlo v Královéhradeckém kraji.

Dlouhodobě nejdražší voda je v Libereckém a Ústeckém kraji.

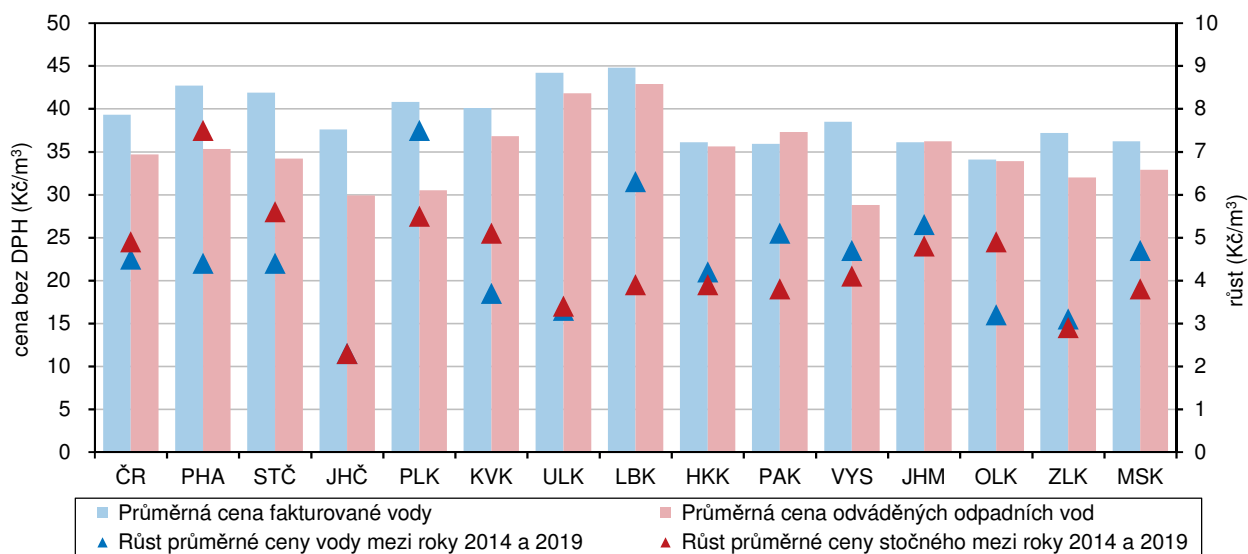
Jevem, který je patrný ve většině krajů, je růst ceny vody; nejdražší voda teče v současné době z kohoutků v Libereckém a Ústeckém kraji. V roce 2019 tak zaplatili obyvatelé těchto krajů v průměru za 1 m³ fakturované pitné vody 44,80 Kč, resp. 44,20 Kč, zatímco v celé České republice 39,30 Kč. V posledních

pěti letech se nejméně za vodu platí v Olomouckém kraji (v loňském roce 34,10 Kč za 1 m³).

Graf 5.1 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod v krajích v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi krají však zůstávají.

V posledních letech dochází v České republice k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, ať již stacionárních zdrojů (REZZO 1–3) nebo mobilních zdrojů (REZZO 4). Z územního hlediska však i nadále zůstávají nejvíce postižena území, která jsou nejbližší stacionárním zdrojům znečištění. V rámci České republiky jsou na tom dlouhodobě vlivem emisí ze stacionárních zdrojů znečištění nejhůře v hlavním městě Praze a v krajích Moravskoslezském a Ústeckém. A i když dochází ke snižování vlivu mobilních zdrojů, při jejich zohlednění patří již zmíněné oblasti také k těm nejhorším.

Produkce komunálního odpadu na obyvatele vzrostla téměř ve všech krajích.

Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele v porovnání let 2014 a 2018 vzrostla ve všech krajích České republiky, nejvíce pak v Plzeňském kraji, a to o 86 kg. Nejméně se produkce komunálního odpadu v porovnávaném období zvýšila v hlavním městě Praze – o 10 kg na jednoho obyvatele. V meziročním srovnání let 2017 a 2018 se produkce odpadu na obyvatele zvýšila s různou intenzitou téměř ve všech krajích, nejvíce pak v Libereckém a Jihočeském kraji, a to o 25, resp. o 22 kg. Produkce komunálního odpadu na obyvatele stagnovala v Karlovarském kraji, ke snížení došlo v krajích Pardubickém (o 4 kg), Olomouckém (o 3 kg) a v hlavním městě Praze (o 1 kg).

V Libereckém kraji je produkce komunálního odpadu na obyvatele o čtvrtinu nižší než v kraji Středočeském.

V České republice bylo v roce 2018 vyprodukováno celkem 3 732,2 tis. tun komunálního odpadu. V přepočtu na jednoho obyvatele činila v roce 2018 produkce komunálního odpadu 351 kg, což bylo o 7 kg více proti předchozímu roku. V jednotlivých krajích se produkce odpadu na jednoho obyvatele značně lišila. Rozdíl mezi krajem Středočeským (402 kg), kde byl objem komunálního odpadu na obyvatele nejvyšší, a krajem Libereckým (308 kg), kde byla produkce na obyvatele nejnižší, činil 94 kg.

V roce 2018 poklesl objem investic na ochranu životního prostředí.

Investice na ochranu životního prostředí v České republice se v roce 2018 snížily, přičemž k meziročnímu snížení investic došlo pouze na území tří krajů republiky – Ústeckého, Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje, pokles v Ústeckém kraji byl nejvýraznější. Nejvíce v rámci celé ČR bylo na ochranu životního prostředí v roce 2018 investováno v hlavním městě Praze, a to 5,9 mld. Kč, což představovalo

18,9 % z celkového objemu investic v ČR. Naproti tomu nejméně prostředků na ochranu životního prostředí bylo vynaloženo v Karlovarském kraji (384,5 mil. Kč; tj. 1,2 % z částky za ČR).

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí vzrostly v jedenácti krajích.

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí zjišťované podle sídla investora vzrostly v porovnání let 2014 a 2018 téměř ve všech krajích, s výjimkou Libereckého, Jihomoravského a Moravskoslezského kraje. Na 1 obyvatele bylo v roce 2018 nejvíce neinvestičních výdajů (podle kraje sídla investora) vynaloženo v hlavním městě Praze (13,2 tis. Kč), téměř pětkrát méně bylo investováno v Kraji Vysočina.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (%)															
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (%)															
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
Živě narození mimo manželství (%)															
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2014	75,4	77,4	75,6	75,6	76,1	74,2	73,4	75,2	76,2	75,9	76,2	75,9	74,8	75,0	73,9
2015	75,7	77,5	76,0	75,6	76,1	74,4	73,8	75,4	76,5	76,2	76,5	76,3	75,1	75,4	74,1
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2014	81,4	82,3	81,5	81,4	81,4	80,2	79,4	81,5	81,9	81,6	82,5	82,3	81,8	81,5	80,5
2015	81,6	82,4	81,5	81,5	81,4	80,2	79,7	81,4	82,2	82,1	82,6	82,4	81,7	81,8	80,8
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2014	7,46	5,03	6,36	6,20	5,70	8,21	10,67	7,72	6,36	6,22	7,35	8,25	8,82	7,36	9,80
2015	6,24	4,20	5,41	5,07	4,62	7,06	8,91	6,36	4,96	5,14	6,22	7,01	7,01	5,98	8,56
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2014	3,36	1,96	2,74	2,20	2,24	4,06	5,64	3,45	2,53	2,43	3,06	3,74	4,15	3,01	5,13
2015	2,68	1,68	2,17	1,57	1,73	3,40	4,59	2,67	1,78	1,71	2,43	3,04	3,09	2,28	4,37
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	1,49
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2014	205,0	267,5	220,3	194,4	206,4	183,7	175,8	190,4	200,3	195,8	196,6	205,5	184,8	191,5	185,6
2015	213,6	277,3	225,4	200,7	219,4	194,0	183,9	198,0	209,0	202,5	206,6	216,4	192,8	202,7	192,3
2016	221,4	291,9	244,7	206,5	219,2	202,3	191,4	209,0	212,9	208,1	212,7	219,2	197,9	203,0	197,1
2017	230,2	307,3	239,1	216,1	231,2	218,1	199,8	214,8	225,7	217,6	223,3	228,7	207,1	212,6	207,2
2018	246,4	324,9	258,5	231,9	241,2	228,4	216,0	227,4	242,5	233,8	242,6	242,6	223,4	228,5	223,2
2019
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 434	37 602	32 570	29 460	31 985	28 793	30 165	30 936	30 872	29 761	30 262	30 951	29 613	29 164	29 881
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁴⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2014	409,9	834,6	376,8	344,5	388,4	282,1	309,9	317,7	359,2	333,1	341,3	404,5	318,6	365,3	344,3
2015	435,9	917,2	392,9	359,0	405,2	292,2	333,9	337,1	378,0	354,4	356,1	427,9	334,7	374,8	362,0
2016	451,3	943,3	418,4	371,7	421,8	296,4	330,1	349,2	401,1	367,7	370,9	435,4	351,1	388,0	374,6
2017	476,6	997,6	445,7	387,0	440,6	315,7	345,2	364,7	442,0	388,0	392,1	450,1	373,7	408,0	392,8
2018	501,0	1 056,8	453,5	413,9	449,8	323,7	359,0	386,8	450,8	410,6	405,5	485,7	392,9	424,9	418,3
2019
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2014	102,7	102,3	104,1	100,7	104,3	101,2	100,4	101,6	103,9	103,5	101,1	102,6	103,5	106,5	102,4
2015	105,3	109,8	103,8	103,1	103,4	101,7	105,3	105,1	104,1	105,4	103,5	105,1	104,0	101,1	103,2
2016	102,5	102,1	106,2	102,1	103,0	100,3	98,3	102,4	104,6	102,7	102,3	100,6	103,4	102,3	102,5
2017	104,4	104,7	107,7	103,0	104,0	102,8	101,2	104,1	110,2	104,5	104,1	101,8	104,5	104,0	102,8
2018	102,8	103,9	101,6	104,9	100,4	98,8	100,6	104,0	100,5	104,1	100,8	105,3	102,1	102,4	102,8
2019
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2014	39,1	44,2	32,7	36,8	22,1	33,8	25,0	43,3	49,3	43,7	41,1	38,8	38,6	35,1	
2015	36,8	41,7	29,9	33,8	20,2	35,0	23,0	41,3	45,4	39,1	42,0	36,2	35,8	31,9	
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	38,0	43,7	32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8	
2018 ¹⁾	38,5	43,2	33,0	34,4	20,7	33,7	24,7	39,1	50,0	45,2	47,0	35,4	35,7	29,5	
2019	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019 ⁴⁾	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370

¹⁾ semidefinitivní údaje²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností⁴⁾ předběžné údaje

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2014	1,64	0,58	1,81	0,65	0,86	2,86	7,25	0,37	0,86	2,59	0,27	0,23	0,74	1,08	3,54
2015	1,58	0,60	1,79	0,61	0,85	2,91	6,51	0,41	0,91	2,57	0,29	0,26	0,75	1,09	3,36
2016	1,41	0,47	1,58	0,36	0,59	3,06	6,34	0,40	0,92	1,56	0,29	0,21	0,71	1,03	3,23
2017	1,33	0,50	1,70	0,40	0,55	2,32	5,43	0,39	0,88	1,55	0,30	0,20	0,68	1,18	3,18
2018	1,14	0,52	1,39	0,32	0,51	1,97	4,80	0,32	0,72	1,30	0,25	0,18	0,60	0,80	2,90
2019
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2014	2,29	17,29	2,58	0,91	1,07	2,01	6,57	1,11	1,36	3,09	1,31	1,79	1,62	1,58	4,46
2015	2,21	16,50	2,49	0,87	1,07	2,16	6,07	1,10	1,30	2,82	1,22	1,80	1,61	1,57	4,38
2016	2,10	15,99	2,53	0,87	0,91	2,11	5,74	1,12	1,08	2,52	1,24	1,81	1,34	1,27	4,27
2017	2,06	15,70	2,52	0,88	0,92	2,01	5,54	1,11	1,09	2,68	1,27	1,80	1,33	1,27	3,82
2018	1,97	15,42	2,34	0,83	0,86	1,88	5,43	1,04	1,01	2,74	1,18	1,71	1,28	1,21	3,57
2019
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015	2 205	4 909	1 420	2 420	2 012	629	1 757	1 014	1 071	1 402	1 341	3 098	1 559	1 701	2 285
2016	2 064	4 675	1 364	2 426	3 086	592	1 775	975	899	1 546	946	2 388	945	1 453	2 148
2017	1 972	4 250	1 326	2 190	2 008	523	2 010	1 014	1 000	1 239	1 040	2 450	955	1 511	2 251
2018	2 276	6 182	1 390	1 690	1 597	708	1 706	1 252	1 166	1 555	1 140	2 962	1 356	1 630	2 267
2019
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015	317	301	374	346	283	297	321	266	295	315	335	297	330	299	313
2016	339	309	397	372	330	339	348	302	304	332	367	309	350	314	341
2017	344	312	399	370	324	328	361	283	323	348	379	317	365	315	350
2018	351	311	402	392	337	328	364	308	332	343	387	326	362	331	360
2019
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015	14,5	16,8	12,0	14,3	17,1	13,8	13,2	12,4	15,7	15,1	16,0	12,6	13,3	18,7	15,5
2016	14,5	17,3	12,3	14,4	16,0	12,8	12,3	12,5	16,1	14,8	15,2	13,7	13,1	19,9	14,5
2017	15,3	17,9	12,9	15,5	18,1	14,0	12,5	13,0	16,8	16,1	16,4	14,6	13,7	21,0	15,2
2018	16,1	18,6	13,9	15,8	17,9	14,9	14,1	17,1	17,6	15,5	17,0	15,3	14,8	20,9	15,7
2019
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Libereckého kraje v letech 2001–2019

	Měřicí jednotka	2001	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	427 396	427 563	429 031	430 774	433 948	437 325	439 027	439 942
v tom ve věku:									
0–14 let		70 969	66 954	65 672	64 607	64 489	64 521	65 264	66 347
15–64 let		301 650	305 218	306 991	308 672	310 659	312 102	311 091	309 203
65 a více let		54 777	55 391	56 368	57 495	58 800	60 702	62 672	64 392
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,4	39,2	39,4	39,7	39,8	40,0	40,1	40,3
Sňatky		2 362	2 254	2 278	2 339	2 564	2 343	2 094	1 928
Rozvody		1 448	1 468	1 394	1 548	1 537	1 400	1 401	1 351
Živé narození	osoby	4 013	4 312	4 271	4 466	5 045	5 220	5 206	5 120
Zemřelí	osoby	4 355	4 349	4 227	4 143	4 289	4 295	4 313	4 251
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-342	-37	44	323	756	925	893	869
Přistěhovalí	osoby	3 508	4 448	5 354	5 780	7 349	6 537	5 069	4 396
Vystěhovalí	osoby	4 017	4 570	3 930	4 360	4 931	4 085	4 260	4 350
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-509	-122	1 424	1 420	2 418	2 452	809	46
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-851	-159	1 468	1 743	3 174	3 377	1 702	915
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	127,8	143,8	151,5	162,0	168,7	174,1	180,7	184,7
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	215,7	218,2	215,6	215,3	212,2	209,5	214,0	216,6
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	140,4	141,9	145,8	149,0	155,6	161,5	159,5	157,1
Míra ekonomické aktivity	%	60,6	60,6	59,7	59,1	57,7	56,5	57,3	58,0
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	15 987	20 299	18 923	17 258	14 566	16 605	26 273	25 653
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	.	5,74	5,18	4,35	5,03	8,29	8,06
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 731	7 202	7 676	8 114	8 670	9 563	9 984	10 064
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,2	3,4	3,4	3,4	3,5	3,6	3,7	3,7
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		12 483	12 723	12 563	12 601	12 878	13 406	13 718	14 329
základních škol		46 877	42 288	40 430	38 850	37 630	36 403	35 427	35 206
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	21 497	21 487	21 375	20 656	20 203	19 853	19 049
Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	5 915	6 280	6 646	7 238	8 150	9 069	9 612	9 463
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		33,9	35,9	35,1	34,4	37,1	35,5	33,5	31,3
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	96 697	102 614	114 121	120 805	125 424	127 912	123 421	126 493
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,1	104,4	112,7	106,5	101,3	103,4	93,4	104,8
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	.	1 110	1 400	1 340	1 517	1 435	1 452
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		93 186	108 207	109 557	111 299	112 830	114 491	114 990	117 230
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	2 021	1 828	1 903	2 246	2 316	1 842	1 849
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	50 840	46 222	48 087	53 223	52 419	49 756	41 412	40 101
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	6 891	8 147	8 476	8 379	8 289	9 873	8 973	8 607
Dokončené byty		869	1 316	1 133	1 024	1 198	1 355	1 480	1 256
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	830,2	754,8	768,1	802,5	709,2	703,8	653,0	632,6
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	140 953	140 682	140 578	140 477	140 307	140 188	140 090	140 013
z toho orná půda		70 767	69 374	68 812	68 381	67 690	67 138	66 503	66 142
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	175 336	175 618	175 725	175 819	175 993	176 110	176 203	176 291
z toho:									
lesní pozemky		139 660	139 890	139 923	140 024	140 141	140 233	140 275	140 402
zastavěné plochy a nádvoří		5 036	5 037	5 020	5 017	5 226	5 226	5 230	5 239
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	108,2	102,6	95,3	95,5	98,3	89,3	89,9	87,0
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	216	284	276	277	286	315	284	282
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 354	1 175	1 070	917	1 692	2 249	3 826	2 089

¹⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdovečským; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

³⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ										
6)	438 600	438 594	438 609	438 851	439 639	440 636	441 300	442 356	443 690	Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)
6)										v tom ve věku:
	67 139	67 715	68 196	68 701	69 406	70 382	71 109	71 752	72 336	0–14 let
6)	303 874	299 670	296 026	292 832	289 890	286 937	284 306	282 606	281 448	15–64 let
6)	67 587	71 209	74 387	77 318	80 343	83 317	85 885	87 998	89 906	65 a více let
6)	40,6	40,9	41,1	41,4	41,6	41,8	41,9	42,1	42,3	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
	1 954	1 929	1 877	1 849	2 031	2 126	2 289	2 265	2 288	Sňatky
	1 296	1 142	1 311	1 236	1 235	1 102	1 158	1 000	1 180	Rozvody
	4 654	4 592	4 535	4 435	4 683	4 960	4 753	4 725	4 659	Živě narození
	4 228	4 386	4 423	4 346	4 558	4 385	4 707	4 705	4 607	Zemřelí
	426	206	112	89	125	575	46	20	52	Přirozený přírůstek/úbytek
	3 946	3 950	4 236	4 550	4 764	4 834	4 960	5 560	5 647	Přistěhovalí
	3 692	4 162	4 333	4 397	4 101	4 412	4 342	4 524	4 365	Vystěhovalí
	254	-212	-97	153	663	422	618	1 036	1 282	Přírůstek/úbytek stěhováním
	680	-6	15	242	788	997	664	1 056	1 334	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ										
										Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
	182,2	183,3	183,7	190,4	198,0	209,0	214,8	227,4	.	
	213,4	213,8	213,7	214,8	216,9	218,5	215,4	214,3	213,7	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
	158,0	157,5	156,9	155,4	153,1	151,7	154,8	156,0	157,2	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
	57,5	57,6	57,7	58,0	58,6	59,0	58,2	57,9	57,6	Míra ekonomické aktivity
										Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
	23 286	24 185	25 909	23 496	19 507	16 104	11 861	10 091	9 341	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
	7,35	7,75	8,46	7,72	6,36	5,17	3,76	3,18	2,95	
	10 489	10 708	10 900	11 005	11 269	11 381	11 750	12 301	13 349	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
	3,8	3,8	3,8	3,9	4,0	3,9	3,8	3,9	.	Lékaři na 1 000 obyvatel
										Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)
	14 866	15 400	15 675	15 745	15 510	15 178	14 992	15 078	15 228	mateřských škol
	35 350	35 628	36 499	37 561	38 826	39 911	40 722	41 124	41 663	základních škol středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
	17 992	16 889	16 192	15 808	15 409	15 184	15 042	15 195	15 410	Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)
	8 805	8 314	7 879	7 150	6 443	5 911	5 544	5 376	5 526	Registované trestné činy na 1 000 obyv.
	31,2	29,6	31,8	28,5	25,4	20,9	19,7	20,5	19,4	
EKONOMICKÝ VÝVOJ										
	129 025	131 580	132 469	139 430	148 017	153 730	160 808	170 809	.	Hrubý domácí produkt
	103,0	99,8	98,7	101,6	105,1	102,4	104,1	104,0	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
	1 861	2 860	2 366	2 614	2 520	2 654	2 895	3 426	.	Výdaje na výzkum a vývoj
	118 766	119 908	114 472	115 262	116 006	116 675	117 854	118 509	117 304	Registované subjekty (stav k 31. 12.)
	2 163	2 277	2 373	2 479	2 285	2 376	2 380	2 523	.	Produkce zemědělského odvětví
	40 211	40 429	40 369	41 737	43 395	44 021	45 049	47 781	47 369	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
	8 231	7 579	6 706	6 230	9 149	7 943	7 629	7 969	.	Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾
	957	1 252	774	681	628	786	670	1 044	838	Dokončené byty
	632,8	753,9	752,7	700,1	820,8	863,5	935,6	997,2	1 048,9	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)										
	139 896	139 826	139 748	139 690	139 521	139 350	139 233	139 273	139 534	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
	65 640	65 190	64 933	64 708	64 160	63 416	63 145	62 803	62 419	z toho orná půda
	176 442	176 516	176 598	176 652	176 823	176 998	177 106	177 066	176 807	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
										z toho:
	140 611	140 789	140 806	140 893	141 007	141 018	140 852	140 936	141 205	lesní pozemky
	5 233	5 240	5 258	5 253	5 249	5 242	5 240	5 230	5 208	zastavěné plochy a nádvoří
	86,5	84,0	82,0	86,9	86,5	86,6	86,8	87,5	89,2	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
	287	276	265	271	266	302	283	308	.	Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.
	3 445	2 973	2 173	1 106	1 258	1 002	2 292	2 327	.	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

⁶⁾ údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁸⁾ semidefinitivní údaje ⁹⁾ předběžné údaje

¹⁰⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – demografický vývoj

	Měřící jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	438 851	439 639	440 636	441 300	442 356	443 690
z toho cizinci (bez azylantů)		17 048	17 894	18 705	19 790	21 364	22 601
v tom:							
muži		215 413	215 907	216 556	217 041	217 791	218 661
ženy		223 438	223 732	224 080	224 259	224 565	225 029
Sňatky		1 849	2 031	2 126	2 289	2 265	2 288
Průměrný věk při prvním sňatku							
ženich		31,8	32,3	32,0	32,3	32,8	32,8
nevěsta		29,1	29,5	29,5	29,5	30,4	30,1
Rozvody		1 236	1 235	1 102	1 158	1 000	1 180
Živě narození	osoby	4 435	4 683	4 960	4 753	4 725	4 659
z toho mimo manželství	%	52,0	53,7	54,2	55,4	54,2	52,7
Průměrný věk matky při narození dítěte		30,2	30,3	30,2	30,3	30,5	30,5
prvního dítěte		28,2	28,3	28,2	28,6	28,5	28,8
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,510	1,629	1,769	1,728	1,749	1,759
Potraty		1 928	1 880	1 842	1 629	1 702	1 618
z toho umělá přerušení těhotenství		1 165	1 106	1 119	951	979	954
Potraty na 100 narozených	%	43,2	40,0	37,0	34,2	35,9	34,6
Zemřelí	osoby	4 346	4 558	4 385	4 707	4 705	4 607
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	89	125	575	46	20	52
Přistěhovalí	osoby	4 550	4 764	4 834	4 960	5 560	5 647
z toho z ciziny		1 047	1 285	1 298	1 503	2 219	2 246
Vystěhovalí	osoby	4 397	4 101	4 412	4 342	4 524	4 365
z toho do ciziny		584	420	461	480	584	670
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	153	663	422	618	1 036	1 282
z toho s cizinou		463	865	837	1 023	1 635	1 576
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	242	788	997	664	1 056	1 334
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,1	10,7	11,3	10,8	10,7	10,5
zemřelí	‰	9,9	10,4	10,0	10,7	10,7	10,4
přirozený přírůstek/úbytek	‰	0,2	0,3	1,3	0,1	0,0	0,1
přistěhovalí	‰	10,4	10,8	11,0	11,2	12,6	12,7
vystěhovalí	‰	10,0	9,3	10,0	9,8	10,2	9,9
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	0,3	1,5	1,0	1,4	2,3	2,9
celkový přírůstek/úbytek	‰	0,6	1,8	2,3	1,5	2,4	3,0
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,5	2,1	2,6	3,8	3,8	2,8
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,6	1,1	2,4	2,7	2,5	1,7
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.) ve věku:							
0–14 let	osoby	68 701	69 406	70 382	71 109	71 752	72 336
%	%	15,7	15,8	16,0	16,1	16,2	16,3
15–64 let	osoby	292 832	289 890	286 937	284 306	282 606	281 448
%	%	66,7	65,9	65,1	64,4	63,9	63,4
65 a více let	osoby	77 318	80 343	83 317	85 885	87 998	89 906
%	%	17,6	18,3	18,9	19,5	19,9	20,3
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	41,4	41,6	41,8	41,9	42,1	42,3
mužů		39,9	40,1	40,3	40,5	40,7	40,9
žen							
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	112,5	115,8	118,4	120,8	122,6	124,3
mužů		91,7	95,0	97,4	99,5	101,3	103,0
žen		134,5	137,6	140,3	143,2	145,1	146,6
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	49,9	51,7	53,6	55,2	56,5	57,6
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		75,19	75,44	75,71	75,67	75,45	76,14
žen při narození		81,45	81,40	81,50	81,69	81,66	81,72
mužů ve věku 65 let		15,75	15,81	15,81	15,86	15,79	15,96
žen ve věku 65 let		19,30	19,20	19,35	19,50	19,41	19,65

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	370,2	370,0	370,2	370,2	370,3	370,9
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	16,6	16,5	15,3	15,9	16,5	15,4
střední bez maturity	%	37,7	37,9	38,2	37,0	36,1	37,2
střední s maturitou	%	31,8	32,3	31,4	32,3	32,6	33,0
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	13,9	13,3	15,0	14,7	14,7	14,2
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	214,8	216,9	218,5	215,4	214,3	213,7
v tom:							
zaměstnaní		200,8	205,0	208,9	207,4	210,3	209,8
z toho ženy		84,6	87,6	91,4	88,5	91,1	90,8
nezaměstnaní		14,0	11,9	9,6	8,0	4,0	4,0
z toho ženy		8,5	6,9	5,1	4,9	2,2	2,4
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	155,4	153,1	151,7	154,8	156,0	157,2
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	82,2	82,7	84,1	84,1	83,0	84,2
zaměstnavatelé	%	2,6	2,5	2,7	3,1	4,2	4,5
pracující na vlastní účet	%	14,5	14,1	12,4	12,5	12,1	10,8
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	195,0	197,2	200,8	195,4	198,8	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	2,3	2,0	2,0	1,8	2,0	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	46,1	47,1	47,3	47,4	46,9	.
terciární (služby)	%	51,6	51,0	50,7	50,8	51,1	.
Míra ekonomické aktivity	%	58,0	58,6	59,0	58,2	57,9	57,6
muži		67,6	67,9	67,6	67,6	67,0	66,5
ženy		48,9	49,8	50,8	49,2	49,2	49,2
Míra zaměstnanosti	%	54,2	55,4	56,4	56,0	56,8	56,6
muži		64,5	65,2	65,1	65,8	66,0	65,6
ženy		44,5	46,1	48,2	46,7	48,1	47,9
Obecná míra nezaměstnanosti	%	6,5	5,5	4,4	3,7	1,9	1,8
muži		4,5	4,1	3,7	2,6	1,5	1,3
ženy		9,1	7,3	5,3	5,2	2,3	2,6
NEZAMĚSTNANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	23 496	19 507	16 104	11 861	10 091	9 341
z toho:							
ženy		12 317	10 322	8 528	6 256	5 298	4 884
absolventi škol a mladiství		1 245	974	811	548	518	426
osoby se zdravotním postižením		2 746	2 557	2 219	1 898	1 615	1 415
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		4 888	4 639	4 372	3 745	3 757	3 729
dosažitelní ve věku 15–64 let		22 620	18 444	14 863	10 715	8 998	8 293
v tom podle věku:							
do 19 let		891	763	666	455	436	410
20–24 let		2 830	2 071	1 522	1 060	884	843
25–34 let		4 959	4 058	3 299	2 348	2 094	1 875
35–44 let		5 831	4 844	3 908	2 776	2 197	1 953
45–54 let		5 005	4 216	3 577	2 658	2 244	2 170
55 a více let		3 980	3 555	3 132	2 564	2 236	2 090
průměrný věk	roky	40,3	40,9	41,4	42,1	42,0	42,1
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		7 056	6 103	5 360	3 986	3 425	3 016
střední bez maturity		9 995	7 893	6 403	4 623	3 816	3 601
střední s maturitou		5 157	4 321	3 373	2 540	2 198	2 088
vyšší odborné vč. nástavbového		172	151	115	74	71	75
vysokoškolské		1 116	1 039	853	638	581	561
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby	9 965	8 293	6 645	5 042	4 254	4 013
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 703	2 368	1 916	1 413	1 192	1 162
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		7 262	5 925	4 729	3 629	3 062	2 851
manuální pracovníci	osoby	12 979	10 649	8 943	6 567	5 644	5 114
kvalifikovaní (třídy 6–8)		6 713	5 402	4 350	3 132	2 617	2 463
nekvalifikovaní (třída 9)		6 266	5 247	4 593	3 435	3 027	2 651

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
v tom podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	5 827	5 547	5 214	4 233	4 387	4 188
3–6 měsíců		3 751	3 252	2 823	2 139	2 019	2 047
6–12 měsíců		3 817	2 972	2 466	1 760	1 461	1 480
od 1 roku do 2 let		3 869	2 454	1 843	1 257	797	709
více než 2 roky		6 232	5 282	3 758	2 472	1 427	917
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti	Kč	5 884	6 126	6 317	6 846	7 345	7 838
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	7,72	6,36	5,17	3,76	3,18	2,95
muži		7,30	5,94	4,84	3,54	3,00	2,80
ženy		8,14	6,80	5,52	4,00	3,37	3,09
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾	%	3,45	2,67	1,95	1,31	0,79	0,58
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	3 596	5 947	5 607	8 674	11 030	11 850
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	6,53	3,28	2,87	1,37	0,91	0,79
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	83 565	86 957	91 984	94 711	100 435	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	190 434	198 011	208 970	214 796	227 430	.
průměr ČR = 100	%	92,9	92,7	94,4	93,3	92,3	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	25 114	26 358	27 126	29 121	31 615	34 226
muži		27 629	29 250	29 741	31 984	34 774	37 133
ženy		21 964	22 918	24 046	25 701	27 834	30 590
Medián mezd	Kč	22 772	23 946	24 764	26 752	28 882	30 936
muži		24 500	25 813	26 544	28 690	31 195	33 405
ženy		20 713	21 518	22 547	24 586	26 447	28 615
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)							
mateřských škol	osoby	15 745	15 510	15 178	14 992	15 078	15 228
základních škol		37 561	38 826	39 911	40 722	41 124	41 663
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		15 808	15 409	15 184	15 042	15 195	15 410
vyšších odborných škol (denní studium)		385	314	233	248	222	174
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)							
s trvalým bydlištěm v kraji	osoby	10 866	9 944	9 386	9 057	8 745	8 766
s místem výuky v kraji		7 150	6 443	5 911	5 544	5 376	5 526
z toho v prezenčním studiu	%	73,6	73,2	72,5	71,3	71,6	72,7
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	1 760	1 582	1 396	1 219	1 171	1 055
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	1 700	1 748	1 735	1 697	1 726	.
na 1 000 obyvatel		3,9	4,0	3,9	3,8	3,9	.
Nemocnice		8	8	8	9	9	.
lůžka		2 474	2 449 ¹²⁾	2 442	2 389	2 414	.
případy hospitalizace ⁶⁾	tis.						
průměrná ošetrovací doba	případů	89,1	85,8	88,2	91,6	.	.
využití lůžek	dny	7,55	7,67	6,88	6,67	.	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,072	4,449	4,702	4,732	4,966	5,293
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	42,8	40,2	39,8	39,0	37,7	38,8
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. pěstounské péče)	tis. dávek	534	521	503	475	420	371
z toho přídavek na dítě		245	230	212	189	149	131
Výdaje na dávky celkem (vč. pěstounské péče)	mil. Kč	1 668	1 666	1 681	1 669	1 731	1 464
z toho přídavek na dítě		146	137	126	113	116	105
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. pěstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 800	3 793	3 819	3 785	3 920	3 732

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měříci jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ZARÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		988	950	1 048	1 014	1 028	1 042
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		12,8	11,8	12,6	11,8	11,7	11,6
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		416	380	610	651	681	817
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		305	329	342	340	341	331
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁷⁾	osoby	99 332	100 473	101 501	101 704	101 769	101 946
z toho ženy		61 133	61 546	61 802	61 544	61 346	61 163
Příjemci starobního důchodu sólo ⁸⁾	osoby	74 968	76 210	77 228	77 601	77 771	78 099
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{7,9)}	osoby	22 981	23 915	24 737	25 431	25 943	26 429
z toho ženy		13 239	13 710	14 187	14 518	14 800	15 042
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	23,1	23,8	24,4	25,0	25,5	25,9
muži		25,5	26,2	26,6	27,2	27,6	27,9
ženy		21,7	22,3	23,0	23,6	24,1	24,6
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁸⁾	Kč	11 005	11 269	11 381	11 750	12 301	13 349
muži		12 099	12 382	12 493	12 879	13 463	14 555
ženy		10 072	10 313	10 413	10 754	11 267	12 262
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁸⁾ na mzdovém mediánu	%	48,3	47,1	46,0	43,9	42,6	43,2
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	754 064	815 671	913 776	985 164	1 199 335	1 389 050
v tom dávky:							
nemocenské		507 974	561 430	627 216	672 613	841 136	999 918
ošetřovné		33 200	40 920	47 351	54 946	66 486	67 743
peněžitá pomoc v mateřství		212 448	213 031	238 835	257 228	282 785	308 064
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		442	289	373	377	523	634
otcovská poporodní péče ¹⁰⁾		7 474	9 341
dlouhodobé ošetřovné ¹⁰⁾		930	3 350
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		12 504	11 154	9 186	8 672	9 065	8 572
na 1 000 obyvatel		28,5	25,4	20,9	19,7	20,5	19,4
Objasněné trestné činy		5 999	5 409	4 849	4 667	4 988	4 906
Hlášené dopravní nehody		3 572	3 889	4 094	4 443	4 558	4 752
na 1 000 obyvatel		8,1	8,9	9,3	10,1	10,3	10,7
Usmrčené osoby při dopravních nehodách	osoby	28	23	19	24	21	12
Podíl bodovaných řidičů ¹¹⁾ z registrovaných řidičů celkem	%	9,4	8,4	8,5	8,0	7,6	7,2
Požáry		834	1 009	683	703	1 198	924
na 1 000 obyvatel		1,9	2,3	1,6	1,6	2,7	2,1
přímá škoda	mil. Kč	42	110	63	168	159	57

1) údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

2) zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

5) pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

6) do roku 2015 počet hospitalizovaných pacientů

7) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

8) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

9) předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

10) dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

11) bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

12) některé LDN se staly součástí nemocnic

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	139 430	148 017	153 730	160 808	170 809	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	101,6	105,1	102,4	104,1	104,0	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	317 744	337 052	349 244	364 699	386 789	.
průměr ČR = 100	%	77,5	77,3	77,4	76,5	77,2	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	715 125	750 555	765 576	823 166	859 148	.
průměr ČR = 100	%	84,7	84,6	84,5	87,2	87,4	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	126 065	133 195	138 184	144 300	153 658	.
v tom sektory:							
primární	%	2,3	2,0	2,0	1,7	1,8	.
sekundární	%	47,1	49,4	48,7	48,1	46,6	.
terciární	%	50,6	48,6	49,3	50,2	51,6	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	34 490	33 678	33 131	33 280	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	78 599	76 689	75 267	75 476	.	.
průměr ČR = 100	%	3,2	2,8	2,8	2,7	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	194 973	197 210	200 803	195 353	198 812	.
z toho zaměstnanci		168 275	170 581	175 961	172 038	171 190	.
NÁKLADY PRÁCE¹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	33 150	34 240	35 509	38 014	41 649	.
z toho:							
přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		24 026	24 748	25 681	27 384	30 096	.
sociální náklady a výdaje		8 621	8 932	9 291	10 006	10 903	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY²⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	16 197	17 415	17 532	18 554	21 081	.
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	15 603	16 695	15 564	17 604	20 833	.
z toho:							
běžné výdaje		12 233	12 638	13 492	14 623	16 484	.
kapitálové výdaje		3 371	4 057	2 073	2 981	4 349	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	2 614	2 520	2 654	2 895	3 426	.
z toho:							
mzdové		967	1 083	1 050	1 207	1 483	.
financované z veřejných zdrojů ČR		674	646	595	676	830	.
Zaměstnaní ve výzkumu a vývoji	přep. os.	2 112	2 116	2 136	2 190	2 321	.
z toho výzkumní pracovníci		1 055	1 105	1 013	1 014	998	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE³⁾							
Podíl domácností vybavených počítačem	%	69,1	71,2	72,9	72,5	76,5	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	66,5	69,2	71,1	71,8	75,8	.
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		115 262	116 006	116 675	117 854	118 509	117 304
z toho:							
živnostníci		84 731	85 501	86 236	88 079	88 334	88 232
subjekty se zjištěnou aktivitou		55 462	54 618	54 016	55 223	55 717	56 339
z toho živnostníci		38 402	38 168	38 119	39 135	39 338	39 613
Vzniklé subjekty		2 959	3 256	3 325	3 316	3 347	3 324
z toho živnostníci		2 190	2 102	2 238	2 180	2 210	2 263
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	2 479	2 285	2 377	2 380	⁷⁾ 2 523	.
z toho:							
rostlinná produkce		1 336	1 265	1 375	1 316	⁷⁾ 1 365	.
živočišná produkce		1 053	949	949	1 007	⁷⁾ 1 100	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	99 735	98 450	100 674	102 053	102 931	101 622
z toho orná		37 691	38 326	39 141	38 889	38 457	37 789
Sklizeň							
obilovin	t	122 216	116 517	116 415	109 856	102 922	110 376
brambor	t	4 659	3 614	5 279	4 780	3 773	3 293

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj

pokračování

	Měsíční jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	45 942	47 365	49 166	48 067	50 012	49 389
prasata	kusy	21 108	22 124	22 319	19 772	19 867	17 020
drůbež	kusy	60 496	77 856	78 321	74 750	66 705	80 282
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	4 831	5 347	5 177	4 829	6 110	5 780
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	2 920	2 831	3 186	3 049	3 427	3 099
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	2 834	2 519	2 888	2 990	2 601	2 982
Výroba mléka	tis. l	73 249	76 941	76 106	69 822	74 379	72 033
Snáška konzumních vajec	tis. ks	1 246	1 261	1 162	1 004	1 300	1 458
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	922	778	796	617	585	574
Těžba dřeva	m ³ b. k.	620 061	576 218	527 125	502 204	558 819	787 823
z toho nahodilá hmyzová		7 601	44 353	50 129	33 522	151 354	460 974
PRŮMYSL⁴⁾							
Průměrný počet podniků		103	104	107	109	115	115
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnanec	mil. Kč	141 338	149 143	148 093	161 951	168 830	172 186
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	41 737	43 395	44 021	45 049	47 781	47 369
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	28 280	29 218	30 474	32 186	34 285	36 244
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	340	373	363	404	417	438
podíl na ČR	%	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Spotřeba elektřiny netto	GWh	2 372	2 416	2 495	2 542	2 550	2 560
podíl na ČR	%	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 579,1	1 582,1	1 625,1	1 660,8	1 647,2	1 669,8
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	301 831	321 827	340 257	349 555	327 185	329 522
podíl na ČR	%	4,2	4,3	4,2	4,2	4,1	3,9
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	829,8	899,3	977,9	1 021,8	951,0	927,0
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁵⁾		16	16	13	14	14	12
Základní stavební výroba ⁵⁾	mil. Kč	2 949	2 877	2 497	2 740	3 385	2 939
na 1 zaměstnanec	tis. Kč	1 762	1 751	1 762	1 770	2 105	1 972
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁵⁾	fyz. os.	1 674	1 643	1 417	1 548	1 608	1 490
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁵⁾	Kč	28 072	28 341	29 291	29 952	34 081	36 013
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁶⁾	mil. Kč	6 230	9 149	7 943	7 629	7 969	.
z toho pro veřejné zadavatele		3 175	4 663	3 502	3 202	3 296	.
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	6 830	7 701	8 496	9 013	8 392	12 957
z toho:							
budov (bytových a nebytových)		4 371	5 391	5 667	6 774	6 541	9 772
na ochranu životního prostředí		459	471	401	311	347	456
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 211	2 477	2 668	2 887	2 609	3 624
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		749	704	737	859	925	1 883
z toho v nových rodinných domech		492	484	541	671	669	655
Dokončené byty		681	628	786	670	1 044 ⁸⁾	838
z toho v nových rodinných domech		522	501	509	433	711 ⁸⁾	621
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	32 391	30 986	30 617	32 449	35 422 ⁸⁾	35 844
v novém bytovém domě	Kč	33 845	52 892	47 459	49 137	43 299 ⁸⁾	43 310
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		195 482	206 083	213 210	221 224	229 261	236 066

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		866	892	904	861	889	895
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		42 607	43 651	43 560	41 782	42 604	42 821
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	700	821	864	936	997	1 049
z toho ze zahraničí		143	166	172	196	209	222
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	4,2	4,1	4,1	4,1	4,0	4,0
z toho hostů ze zahraničí		4,4	4,4	4,3	4,2	4,1	4,1

1) podniky se sídlem v kraji

2) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

3) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2016 je vypočten z dat roku 2015, 2016 a 2017)

4) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

5) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

6) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

7) semidefinitivní údaje

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	139 690	139 521	139 350	139 233	139 273	139 534
z toho:							
orná půda		64 708	64 160	63 416	63 145	62 803	62 419
zahrady a ovocné sady		9 025	9 033	9 025	9 039	9 079	9 160
trvalé travní porosty		18 503	18 634	18 659	18 722	18 736	18 753
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	176 652	176 823	176 998	177 106	177 066	176 807
z toho:							
lesní pozemky		176 652	176 823	176 998	177 106	177 066	176 807
zastavěné plochy a nádvoří		5 253	5 249	5 242	5 240	5 230	5 208
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	91,8	92,7	92,7	92,4	92,4	93,0
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	86,9	86,5	86,6	86,8	87,5	89,2
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	38,5	39,8	42,2	42,7	44,2	44,8
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	39,0	40,4	41,9	42,2	42,5	42,9
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	68,5	68,9	69,0	69,0	69,6	69,5
na kanalizaci s koncovou ČOV		66,5	67,4	67,8	68,0	68,5	68,6
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	97,2	97,9	98,5	98,5	98,5	97,6
Čistírný odpadních vod (ČOV)		79	79	83	83	85	86
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	136 007	135 999	134 250	134 007	133 902	133 777
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	5 917	5 872	5 155	4 909	4 933	5 029
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,56	0,58	0,61	0,60	0,56	.
v tom:							
stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,49	0,51	0,53	0,52	0,48	.
mobilitní zdroje (REZZO 4)		0,07	0,07	0,08	0,08	0,08	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,37	0,41	0,40	0,39	0,32	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,37	0,41	0,40	0,38	0,32	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,11	1,10	1,12	1,11	1,04	.
v tom:							
stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,35	0,37	0,39	0,38	0,35	.
mobilitní zdroje (REZZO 4)		0,76	0,73	0,73	0,73	0,69	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	7,27	7,47	7,63	7,54	6,84	.
v tom:							
stacionární zdroje (REZZO 1–3)		5,91	6,25	6,44	6,41	5,81	.
mobilitní zdroje (REZZO 4)		1,36	1,22	1,20	1,13	1,03	.

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Liberecký kraj – životní prostředí

dokončení

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ²⁾	t	446 299	445 377	429 031	447 062	553 023	.
z toho:							
zpracovatelský průmysl	t	136 396	146 264	144 206	157 470	177 785	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	t	159 384	142 518	143 776	85 280	72 712	.
stavebnictví	t	111 908	109 592	80 561	163 472	258 935	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	1 017	1014,17	975	1 014	1 252	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	271	266	302	283	308	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	13,8	12,40	12,5	13,0	17,1	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	37,3	33,0	37,7	36,9	52,8	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 106	1 258	1 002	2 292	2 327	.
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč						.
z toho:							
ochrana ovzduší a klimatu	%	58,0	29,2	23,7	7,0	6,1	.
nakládání s odpadními vodami	%	10,0	30,0	26,1	8,7	6,3	.
nakládání s odpady	%	10,5	18,8	13,8	9,8	13,3	.
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč						.
z toho:							
ochrana ovzduší a klimatu	%	1,1	0,8	1,0	1,0	1,2	.
nakládání s odpadními vodami	%	6,5	5,6	8,1	6,7	6,1	.
nakládání s odpady	%	34,3	27,8	36,5	38,5	44,1	.

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v roce 2014 a 2019

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ						
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	2014	438 851	102 816	90 003	171 756	74 276
	2019	443 690	103 300	90 667	175 626	74 097
z toho cizinci (bez azylantů)	2014	17 048	3 230	3 965	8 135	1 718
	2019	22 601	5 051	4 610	10 803	2 137
v tom ve věku (%):						
0–14 let	2014	15,7	15,9	15,4	16,1	14,7
	2019	16,3	16,1	16,2	16,8	15,6
15–64 let	2014	66,7	68,1	66,3	66,5	65,9
	2019	63,4	64,7	62,7	63,4	62,6
65 a více let	2014	17,6	16,1	18,3	17,5	19,4
	2019	20,3	19,1	21,1	19,9	21,8
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2014	41,4	40,6	41,8	41,1	42,5
	2019	42,3	41,9	42,7	41,9	43,4
Index stáří (stav k 31. 12.) ¹⁾	2014	112,5	101,1	118,8	108,7	131,3
	2019	124,3	118,7	129,9	118,6	139,5
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ²⁾	2014	49,9	46,9	50,8	50,4	51,7
	2019	57,6	54,5	59,4	57,8	59,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2014	0,2	0,8	0,4	0,4	-1,4
	2019	0,1	-0,4	0,7	0,9	-1,6
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2014	0,3	-0,7	-0,7	1,7	-0,1
	2019	2,9	2,0	0,9	3,8	4,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2014	0,6	0,0	-0,3	2,2	-1,5
	2019	3,0	1,6	1,5	4,7	2,9
Naděje dožití při narození (v období 2015–2019)						
mužů		.	74,2	76,7	76,1	76,4
žen		.	80,8	81,9	81,7	81,9
SOCIÁLNÍ VÝVOJ						
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2014	23 496	5 727	4 353	9 530	3 886
	2019	9 341	1 894	1 802	4 017	1 628
z toho (%):						
ženy	2014	52,4	54,5	51,5	53,3	48,2
	2019	52,3	54,1	54,4	52,3	47,9
absolventi škol a mladiství	2014	5,3	5,6	5,8	4,6	5,8
	2019	4,6	5,3	4,2	4,1	5,3
osoby se zdravotním postižením	2014	11,7	13,1	11,7	10,6	12,2
	2019	15,1	18,8	12,4	14,2	16,2
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2014	20,8	22,4	19,7	19,3	23,5
	2019	39,9	44,1	36,3	37,6	44,8
dosažitelní ve věku 15–64 let	2014	96,3	95,4	92,4	97,6	98,7
	2019	88,8	85,2	90,7	87,0	95,1
ve věku do 24 let	2014	15,8	15,2	17,5	15,8	15,1
	2019	13,4	14,1	13,4	13,6	12,2
ve věku 55 a více let	2014	16,9	17,9	15,2	16,6	18,3
	2019	22,4	23,0	20,6	22,3	23,8
evidování 12 a více měsíců	2014	43,0	41,6	42,4	44,5	41,9
	2019	17,4	14,1	19,3	19,0	15,0

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v roce 2014 a 2019

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ³⁾	2014	8,12	8,48	7,13	8,49	7,94
	2019	2,90	2,28	3,02	3,14	3,08
muži	2014	7,70	7,84	6,94	8,02	7,70
	2019	2,66	2,03	2,79	2,83	2,99
ženy	2014	8,54	9,13	7,33	8,96	8,20
	2019	3,15	2,54	3,26	3,45	3,17
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁴⁾	2014	1,97	1,99	1,73	2,15	1,80
	2019	0,34	0,22	0,37	0,41	0,28
Lékaři na 1 000 obyvatel	2014	3,9	3,0	3,6	4,6	3,8
	2018	3,9	2,9	3,7	4,7	3,7
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2014	4,072	4,711	3,972	3,820	4,071
	2019	5,293	6,289	5,090	5,026	5,032
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	2014	46,1	53,3	44,2	42,4	49,8
	2019	38,8	43,6	39,4	35,3	42,9
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2014	12,8	16,1	11,7	11,1	13,8
	2018	11,7	15,9	12,0	9,8	10,2
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁵⁾	2014	11 005	11 055	11 107	10 993	10 851
	2019	13 349	13 367	13 425	13 347	13 236
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁶⁾	2014	23,1	19,2	19,3	26,7	24,6
	2019	25,9	22,2	22,2	29,2	27,9
muži	2014	25,5	20,6	21,3	29,5	27,5
	2019	27,9	23,1	24,4	31,2	30,9
ženy	2014	21,7	18,3	18,0	24,9	22,7
	2019	24,6	21,5	20,7	27,8	25,9
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2014	28,5	29,3	28,2	32,2	19,1
	2019	19,4	22,0	18,6	21,7	11,0
z toho násilné a mravnostní	2014	2,6	2,6	2,8	2,8	1,6
	2019	1,9	1,9	1,8	2,3	1,2
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2014	8,1	10,7	6,8	8,0	6,5
	2019	10,7	14,0	7,6	11,3	8,5
EKONOMICKÝ VÝVOJ						
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel (stav k 31. 12.)	2014	133,0	92,7	292,4	378,8	205,2
	2019	137,0	92,5	304,7	396,4	215,3
z toho:						
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2014	60,3	41,0	141,6	157,6	106,4
	2019	61,5	39,3	143,8	169,4	107,5
subjekty vzniklé v roce	2014	5,0	4,6	5,4	5,0	5,0
	2019	5,1	4,9	5,1	5,3	5,1
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2014	1,7	1,2	1,9	1,4	2,8
	2019	4,3	3,0	2,1	6,4	3,5
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2014	1,6	1,3	1,5	1,7	1,8
	2019 ⁷⁾	1,9	1,4	1,8	2,1	2,4

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Libereckého kraje v roce 2014 a 2019

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	Semily
Hromadná ubytovací zařízení	2014	866	135	280	116	335
	2019	895	146	279	126	344
lůžka	2014	42 607	9 191	10 103	8 624	14 689
	2019	42 821	9 245	10 013	8 865	14 698
lůžka na 1 000 obyvatel	2014	97,1	89,3	112,3	50,3	197,6
	2019	96,7	89,6	110,5	50,6	198,8
hosté	2014	700 144	140 194	⁸⁾ 126 123	165 503	⁸⁾ 268 324
	2019	1 048 865	170 030	⁸⁾ 203 318	285 694	⁸⁾ 389 823
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ						
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):						
orná půda	2014	20,5	22,0	7,5	21,2	24,4
	2019	19,7	21,9	7,3	19,7	23,6
lesní pozemky	2014	44,5	47,1	55,5	42,4	37,4
	2019	44,6	47,1	55,7	42,5	37,5
zastavěné plochy a nádvoří	2014	1,7	1,5	2,0	1,8	1,5
	2019	1,6	1,4	2,0	1,8	1,5

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

²⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁶⁾ starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

⁷⁾ předběžné údaje

⁸⁾ méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
			Pelhřimov	PE	CZ0633
			Třebíč	TR	CZ0634
			Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031			
České Budějovice	CB	CZ0311	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Český Krumlov	CK	CZ0312	Blansko	BK	CZ0641
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313	Brno-město	BM	CZ0642
Písek	PI	CZ0314	Brno-venkov	BI	CZ0643
Prachatice	PT	CZ0315	Břeclav	BV	CZ0644
Strakonice	ST	CZ0316	Hodonín	HO	CZ0645
Tábor	TA	CZ0317	Vyškov	VY	CZ0646
			Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeňský kraj	PLK	CZ032			
Domažlice	DO	CZ0321	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Klatovy	KT	CZ0322	Jeseník	JE	CZ0711
Plzeň-město	PM	CZ0323	Olomouc	OC	CZ0712
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Prostějov	PV	CZ0713
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Přerov	PR	CZ0714
Rokycany	RO	CZ0326	Šumperk	SU	CZ0715
Tachov	TC	CZ0327			
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Cheb	CH	CZ0411	Kroměříž	KM	CZ0721
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Sokolov	SO	CZ0413	Vsetín	VS	CZ0723
			Zlín	ZL	CZ0724
Ústecký kraj	ULK	CZ042			
Děčín	DC	CZ0421	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Chomutov	CV	CZ0422	Bruntál	BR	CZ0801
Litoměřice	LT	CZ0423	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Louny	LN	CZ0424	Karviná	KI	CZ0803
Most	MO	CZ0425	Nový Jičín	NJ	CZ0804
Teplice	TP	CZ0426	Opava	OP	CZ0805
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Ostrava-město	OV	CZ0806
Liberecký kraj	LBK	CZ051			
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			